

PII. II. PONTIFICIS MAXIMI. HISTO-
RIA RERVM VBIQVE GESTARVM.
CVM LOCORVM DESCRIPTIONE NON
FINITA ASIA MINOR INCIPIT.

VAECVNQVE MORTALES
agūt: siue priuatim: siue publice calūnię sub
iacēt: nec diuinis opibus maledica lingua par
cit: tantū sibi hūanus arrogat intellectus. qđ
nos speremus historiā: cū ueterū aliquorū: tū
nrorum temporū tradituri? An fugiet laborē

nostrū malignus iterpres? Minime quidē nec tantū nobis arro-
gam⁹. Vnde hoc īquiēt ociū pontifici maximo: qđ ī scribēdo
tempus absumpsit: christianę plēbi detraxit. Cur non utilius
fese exercuit? Tēpora nostra & res uulgo notas inculcat. Quis
fructus? Quę legēdi uoluptas? nec uera prodit: nec prodita ita
exornat: ut auditorem delectēt. Verum qui scripta nostra fasti-
dit: prius legat: deinde uituperet. Non ingentia solum facta:
sed tenuia quoque nouisse sepe ex usu fuit. Nec tempora no-
stra non admirāda minoribus uidebūt. Quod si lectōrē scribē-
tis elegātia non tenebit: uarietas rerū & nouitas abire nō sinet.
Nec liber tam ineptus est: qui nō afferat aliquid emolumentū.
Nec nos falsa pro ueris astruemus: scientes nil tam contrariū
esse historię q̄ mēdaciū. Nugas in fabulis: in historia uerum
querimus & seriū. Nec nos plēbem suo tempore fraudauimus
qui nec rem diuinam negleximus: nec consistoria seu publica
seu secreta prętermisimus: nec supplices audire contēpsimus:
Sed nostrū senium sua quiete priuauimus: ut ea memoria mā-
darem: quę digna cognitu nostra pertulit etas: cum breui ue-
terum recensio. Nocturni sunt hi labores. Nam quę somno
debebātur horarū maximā partem scribendo consumpsimus.
Fatemur: melius suas uigilias expendisset alius: sed dandum
fuit aliquid menti: quę his lucubrationibus oblectata est. Nec
nos latet Damasos: Gregorios: Leones: Bonifacios: Innocētios
& alios quamplures ex nostris antecessoribus lōge utilius ocio

fuo fuisse ufos: Sed neq; hoc nostrum nō frugi est. Historiam enim texuimus: quā nostri maiores uite magistrā appellaue-
runt. Nec ab re siquidem prudentia est: quę uitam ducit. Pru-
dētiam uero multarū & magnarum rerum cognitio parit: quā
nemo inter scriptores melius historico tradit. Sed quid conten-
dim⁹ tanq̄ maledicis occursum clausuricq; ora? frustra nitimur:
& in dextro & in sinistro latrāt itinere canes. Nullius uita sine
reprehensione cucurrit. Cōmunem sortem equo animo ferre
debet. Quodcunq; de nobis iudicium fuerit non inuiti subibi-
mus: quando in hac historia neq; optimorum speramus laudē:
neq; pessimorum timemus uituperium: neq; qui nobis detrahe-
rit id glorię assequetur: ut omnes ei consentiant: & fortasse fu-
tura etas id approbabit: qđ nostra reiecerit. scribendi ordo hic
erit. Quę per nostrū eū gesta sunt memoratu digna quātū
cognouimus enarrare curabimus: prisca nōnulla prēmittētes:
quę uel cognitionem maiorem rerum uel ornatum afferant.
Digeremusq; singula per sua loca & ab oriētali plaga facientes
initium per medias prouicias narratione deducta ad occiduas
nostrasq; oras remeabimus. De locorum gentiumq; natura &
situ quę uidebuntur necessaria inferentes. Et quoniam rerum
quas scribimus quasq; mortales agitant. Campus est ipse terra-
rum orbis quatenus colitur cū interiectis: & circumfusis aquis:
pauca de ipso in communi attingentia sunt prius q̄ partes eius:
& locorum historiam aggrediamur.

Vndi formā oēs fere consentiunt rotundam esse: Idēq;
m de terra sentiunt: quę in medio rerum constituta grauiā
quęq; ad se trahit: aquis maiori ex parte submersa. Sunt qui ar-
bitrant quatuor eius plagas apparere: quas magnus interfecet
oceanus: duobus amplissimis fluminibus eas ambiēs: quorū
alterū Zodiaco subiciatur: alterum ab aurora dextra: leuaque
per polos defluens extra colūnas herculeas coniungatur: atq; in
hunc modum totius terrę quatuor portiones uelut ingentes in-
fulas emergere. Quę cęlo subiectę benigno mortalium habita-
tiones admittant. Parmenides terram: sicut & cęlū in quinque
zonas partitus est: quarū duas polis propiuiiores nimio rigore

frigoris: & tertiam quę cursui solis obiiceretur excedenti estu
inhabitabiles existimauit. Reliquas hinc atq; inde inter torri-
dam & gelidas foelici tempamento culturam recipere. Quam
plures cum gręci: tum latini secuti sunt. Pleriq; unam tantum
modo terrę partem emeruisse tradiderunt inter septētrionem:
& equinoctialem circulum. Idq; diuinam mentem hominum
causa statuisse digna sentētia quam christianus approbet. Hu-
ius figuram alii spericam: alii oblongam faciunt. His Clau-
dius ptholomęus consentit: & probabilior uidef opinio. Ho-
merus terram omnem quam incolimus abluui occiano pdidit:
neq; alienum est insulam eam eē. Nam quocunq; accedere ad
extrema terrę mortalibus permissum est mare inuenitur quod
oceanum appellamus: & hunc nrę habitabilis terminum qua-
que uersum existimant. Ptholomęus habitationē nostram a
quatuor orbis partibus terra incognita claudit: quanuis pleris-
que in locis oceano terminari affirmet. Circū nauigari an hęc
isula queat dubitatum est. Strabo Gnosius Australe pelagus
propter intolerabilem estum: boreale quoniā frigore concretū
esset minime nauigari posse putauit. Iulius solinus iubę testi-
monium adducit: qui uniuersę partis terrę meridianę quā plu-
rimi propter solis ardorem peruiā negauerunt. Facta uel genti-
um uel insularum cōmemoratione ad confirmandę fidei argu-
mentum: omne mare quod ab india usq; in hispaniam retro
africam cingit: nauigabile affirmauit adiectis stationum locis
& spaciosum modo prescripto. Plinius ueronensis scribit ī
arabico sinu res gerente Cęsare augusti filio: signa nauium ex
hispaniensibus naufragiis fuisse recognita: & annone florente
Carthaginis potentia circumuentū a Gadib⁹ ad finem arabicę:
eam nauigationem scripto prodidisse: Cornelium quoq; nepo-
tem auctorem facit: qui eudoxium quendam sua etate cum la-
thirū regē fugeret: Arabico sinu egressum Gades usq; pfectū
cōmemorat: Cęliumq; antipatrem a se uisum: qui ex hispania
commerci gratia usq; ī Ethyopiam nauigarit. De septentriona-
li oceano: maior contentio est quę tamē magna ex parte Diui
augusti auspiciis: circa germaniam nauigatum constat usq; ad

Cymbrorū promontorium: Caspia uero littora: Macedonum armis Seleuco & Anthyocho regnantib⁹: ita explorata & perna uigata sunt: ut paruo breuius q̄ totus hinc atq; illīc Septentrio sit remigatus. Plinius nepotis testimonio utit̄: qui Metello celeri: Gallie proconsuli donatos a rege sueuorum indos astruit: qui ex india commertii causa nauigantes: tempestatibus essēt in germaniam arrepti. Nos apud Ottonē legimus sub imperatoribus teutonicis Indicam nauim & negotiatores indos ī germanico littore fuisse deprehenfos: quos uentis agitados ingratīs ab orientali plaga uenisse constabat: quod accidere minime potuisset: si ut plerisq; uisum est septentrionale pelagus inauigabile concretūq; esset: a colūnis herculeis Mauritanie atq; hispanie: & galliarum circuitus: totusq; ferme occidens hodie nauigat̄. Orientem nobis incognitum: cum religionū atq; impiorum diuersitas: tum Barbaries immensa reddidit. Veteres tamen nauigatum pdunt: & oceano qui extremas amplectitur terras a suis littoribus nomina indiderunt: Hispanicum: Gallicum: Germanicum: Scythicum: Caspium: Sericū: eoum: Indicum: Lybicum: Atlanticum appellātes. Sstrabo habitabilem nostram circūfluam esse dicit: & ab exteriori mari multos in se sinus admittere: e quibus Aquilonarem: modo Caspiū: modo byrcanum uocat: duos ab australi pelago effundi in uiscera terre. Persicum & Arabicum tradit: & illum aduersum maxime caspio. Quartum hos magnitudinē superare: q̄ mare nostrū quod interius appellamus efficit. Omnes autē ab extimo mari augustō estu influere. Straboni multi consentiunt. Ptholomeus plurimum aduersat̄: qui omne illud mare quod indicū appellatur cum suis sinibus: Arabico: Persico: Gangerico: & q̄ proprio uocabulo magni nomē habet undiq; terra concludi arbitratus est. Hircanū quoq; quod & Caspium nominat ab oī parte terra cinctum tanquam insulę similitudinē ex opposito ducat: nostrum tātūmodo pelag⁹ ab exteriori p̄ arctissimas fauces terram irrumpere. Quod cum sinibus sibi adiunctis usque in euxinū & Meotim paludem exit. Herodotus etiā caspiū mare ait per sese esse: neq; cum alio quoq; misceri longitudinis

quindecim dierum cursu nauis que remis agatur: latitudinis ubi amplius octo. Baltici sinus nemo ueterum meminit. Oceanum esse crediderunt: eius partem qui germanicus appellat̄: Sed ambitur hic etiam continenti: nec magnis circa Danniam hostiis ab oceano irrumpens sinum amplissimum efficit: multasq; & ingentes circūfluit insulas. Iordanis huius maris mentionem facit: sed errat quāuis Gottbus cum priscis oceanū eē putans. Albertus magnus: ingentem hunc sinum esse cognouit. Homo germanicus qui nationis sue limites nō ignorauit: totius terre siue ambitum siue dyametrum querere: furor longitudinem habitabilis ab ortu in occasum Septuaginta millium stadiorum extendi proditum est. latitudinem ab austro in boream triginta millibus minorem esse straboni uisum. Ptholomeus de latitudine consentiens longitudinem uariam prodit quam sub arcu equinoctialis circuli nonaginta milliū stadiorum esse contendit: totumq; ambitum noti orbis stadiis centū & octuaginta millib⁹ constare censet. Latitudinem terre qua tenus habitata existimarunt maiores nostri in septem climata diuiserunt. Quorum primum ab insula Meroe usq; sienē per millia passuum quadriginta & quadraginta protendit̄. A cuius sine secundum incipiens in Alexandria egypti finit̄: quadriginta passuum millibus amplum. Tertium ī Rhodo desinit: huius latitudo tercentis & quinquaginta millibus passuum extensa est. Quartum Rhodiēse appellat̄: eiq; trecenta millia passuum latitudinis attribuunt. Quintum Romanum ducentorum & quinquagintaquinque millium. Sextū ad Boristēne usq; amnē producent: ducentis & duodecim millibus patens. Septimum ad Ripheos montes per millia passuum centum & octuagintaquinque. Atq; ita omnium climatum latitudo supra uicies centena centum quadraginta duo millia passuum complectitur quēadmodum bis uisum: qui de terre climatibus scriptitarūt. Longitudo Climatū ab ortu ī occasum protrahitur. Tantumq; alterum ab altero superatur quantum ab equinoctiali circulo procul abest. Haud tamen his climatibus omnis habitabilis continet̄. Siquidē longe ultra Meroem degere hoīes

& Ptholomeus & multi alii prodiderunt & ultra septimū cli-
ma: quod Rypbeis montibus terminatur: magna pars germa-
nię sita est: & tota Noruegia: ipaq; Brytanię insula atq; byber-
nię in quibus maximi dies: haud minus q̄ duas de uiginti ho-
ras assumunt: quos in septimo Climate horis terminari q̄nde-
cim tradiderunt. An uero sub equinoctio habitatio sit dubi-
tatum est. Heratostenes per benignam ibi temperiem esse ar-
bitratur. Idem sentit polibius qui solum illud sublimē asserit
& hymbribus irrigatum. Possidonius sub equinoctiali mon-
tana esse negauit. Quidam equinoctialem circulum extra om-
nem terram per oceanum ferri putauerunt. Sic enim Homero
uisum est qui solis equos ex oceano bibere: & sydus ipsum in-
de nutrirī putauit: quem secutus est Macrobius. Nec magnus
Albertus ab hac sententia procul fuit: qui tantum humoris sub
torrida Zona cōsumi existimauit: quātū sub polis assidue gi-
gneretur. Quibus in locis ab excellenti frigore aquas ex aere p̄-
petuo generari asseruit. Ptholomeus aduersus est qui Tapro-
bane insule partem sub equinoctio collocat: & multas ethyo-
pum gentes: nonnulli paradysum terrestrem sub ea cęli parte si-
tam crediderunt: quibus sacrarum relictarū auctoritas litterarū
quę Tigrim & Euphratē fama notissimos amnes ex paradiso
defluere cōmemorat. Quos a septentrionali plaga in persicū
deuolui sinum non ignoramus. Minime tamen propinquitas
solis directiq; syderis radii habitationem impediunt. locorum
opacitate opitulante & noctium humiditate quę diebus p̄ om-
ne tempus equales existunt: esse tamē sub equinoctio: & per
omnem torridam multas uastitates: & terras humore carentes:
ac prorsus humanę naturę incōmodas nemo negauerit: quan-
uis circa luctos & amnes ethyopum populi degant. Plinius
refert Dalionem quēdam & Aristocleonem: & Bionem: & Basili-
dem ultra Meroem longe subuectos. Simonidē uero q̄ ethyo-
piam descripsit in meroe quinquennio moratum. Quam insulā
per noningenta & septuaginta duo millia passuum ultra Sienē
ęgypti sitam esse affirmat sicut Neronis exploratores renun-
tiauerunt. Apud Sienem uero conuersionem solis ęstiuā ponunt

& ibi Torridam incipere Zonam ab equinoctiali tractu gradi-
bus quatuor & uiginti distantē: hoc est stadiis duodecim milli-
bus: quę passus efficiunt quindecies centena millia: ex quo fit
ut paulo ultra medium inter equinoctium & Sienem iacentem
Meroem accipiamus. Ptholomeus ultra equinoctium Agi-
simbain regionem habitata[m] ponit: & limę montes ex quibus
Nili paludes oriuntur: & Antropophagos ethyopas per gradus
circiter sexdecim: atq; in hunc modum per decies centena mil-
lia passuum cultura hominum trans equinoctium inuenitur:
quod spacium non minus terrę q̄ duo Climata complectitur.
Consensu omnium receptum est totius habitabilis tris preci-
puas existere portiones. Quarum pre magnitudine: Prima ē
Asia: Secunda est Africa: Tertia Europa. Asia coniungitur
Africę: sicut Ptholomeo uisum est: Per dorsum arabicę quod
mare nostrum ab Arabico sinu disiungit. Nemo id negat: sed
adiicit ille alio in loco coniungi per terram incognitam: quę in
dicum pelagus circumplectitur: in qua sententia pene solus est.

Omnes enim quos offendimus de situ orbis scribentes mare
indicum ad austrum & orientem sine terminis ponunt: & partē
oceani eē uolunt: sicut ab his traditum est: qui ab Arabico si-
nu in Atlanticum mare: & ad columnas Herculis nauigarūt.
Europę & Asię coniunctio fit per dorsum: quod inter paludē
Meotim & Sarmaticum oceanum excurrit supra Tanais flu-
uii fontes. Africa nusq; per sese europę coheret: hinc freto Her-
culeo illinc Asia interiacente discreta. Fuerunt qui eam ab
Asia disiungere uoluerūt: id terrę interciderē meditati quid in-
ter rubrum & nostrum pelagus medium est: cuius latitudinē
non amplius q̄ mille & quingentum stadium esse dixerūt. pri-
musq; omniū sesostris ęgypti Rex id efficere cogitauit. Mox
darius persarum. Deinde Ptholomeus sequens q̄ fossam edu-
xit: latitudine centum pedum: altitudine triginta: longitudine
passuum triginta septem millium: & quingentorum. Ultra p̄-
gredientem: metus inundationis deterruit excelsiore tribus cu-
bitis rubro mari compto q̄ terra ęgypti. Plinius obmissam

fossionem afferit ne mare immissum aquā nili corrumpere: que sola potus præbet ægyptiis. Nili amnen plerique limitem esse inter Asiam & Africam uolunt. Melior per maria certiorque partitio est: Ita ut pennisulam Africam accipiamus: undique mari cinctam præter byscinum: qui a pelusio in Arabicum sinum excurrit. Nec nusquam septentrionalior est Alexandria que triginta & uno gradibus ab æquinoctio distat: nisi fortasse promontorium aliquod aut in nostrum: aut in atlanticū pelagus paulo amplius procumberet. Europa per hispaniam: Italiam: & Peloponesum australior est: paralellum qui per Rhodum ducitur attingens in Septentrionem per Germaniam & Noruegiam maxime protensa. Quinto & sexto Climate foelix ulterius non adeo benigna Asia & ad septentrionem & ad meridiem extenditur. Australiora eius latera Meroe sunt opposita: quanuis aurea Cheronesus in india ad æquinoctialem usque circulum protendatur. Partes eius magis Boreales ad Scythas pertinent intra & ultra Imaum montem que ad Paralellum usque per Thylem proferuntur. Taurus mediam quodammodo scindit: qui ab occidenti in orientem excurrens: partem ad aquilonem: partem ad meridiem relinquit. Græci alteram interiorē uocant: alterā exteriorē. Latitudo montis plerisque in locis stadium tria millia continet. Longitudo quantum Asia stadium circiter quinque & quadraginta millia ab ora Rhodiensi usque ad indiæ & Scythiæ extrema orientem uersus caput eius iter Cariam lyciamque confurgit. quibus in locis modo cadim mons: modo cragas appellatur: neque altitudine: neque latitudine memorabilis: multæ sunt eius partes: & multa illi nomina uetustas indidit. Progressus intra continentem quantum lyciæ fines extenduntur: tum primum attollitur & promontorium Masicitum ad dexteram emittit: quod in mare Pamphylicum usque procumbens. Pamphyliam ipsam lyciamque disiungit. mox ad septentrionem uergens: celenorū efficit iugum: quod ad magnam frigiam lycaoniamque respi-

cit: transmissa uero hinc atque inde Pisidia Ciliciam attingit. & Antiochia a sinistris relicta in duo cornua diuiditur: quorum dextrum Tauri nomen retinet: Sinistrum Antitaurum uocant: qui Septentrionem uersus incedens: minorem Armoeniā a maiori disterniat: relicto ad sinistrā iugo uersus Euxinū pontum: cui Scordisco est nomen: & orientalia Capadociæ a minori Armoenia seiungit. Ex Tauro uero cum ad extrema Ciliciæ peruenit amanus oritur: qui Syriā a dextris relinquens ad Euphratem usque uersus orientem digreditur: nec interruptus ut Straboni placuit nomen amittit: sed multum in altum latumque crescens: multifidus efficitur. Pars Australior taurus est: qui Armoeniam a mesopotamia disternit. Pars Septentrionalior in multos quasi ramos scinditur. Ptolemæus post scissionem Euphratis Amanum montem iterum appellat Taurum: inter Armoeniam: Mesopotamiamque protensum: donec rursus ab Amne Tigridis interrumpitur: ultra uero Nyphatem nominat: cui Asiria in dextro latere subiacet: & Adiabena regio qua dimissa ultra Capri amnis fontes. Nyphates in duas scinditur partes: Ea que ad Septentrionem uergit: Caspios montes efficit: qui ad byrcanum pelagus deferuntur. Que uero ad meridiem inclinat Choatras mons appellatur: qui iuxta Asiriam aliquandiu progressus in Austrum rursus in duo cornua diuiditur: que Medorum prouintiam includunt. Septentrionale nunc Zageius mons nunc orontes appellatur: Australi parthoatras est uocabulum quo media disiungitur a Perside.

Coniungunt iterū hæc inter se cornua circa finem Moediæ ad orientem & iterū disiungunt: Ragianā Sigrianāque terrā includentia. Circa finem uero Sigrianæ denuo propemodū coherent: ita ut portam quandam uideantur efficere: quæ in Parthiam iter aperiat. Nam & Parthia Tauro cingitur: Cuius pars Septentrionalis Coros uocatur. Inter Hyrcaniam Parthiamque discurrens orientalis Masdoranus: qui parthos ab Aria sepat

Australis: Partboatras sicut circa p̄sidem moediamq; noīatur: hic Parthos a Carmama prohibet. coros autem byrcaniam p̄tergressus promontorium non paruum a se dimittit: quod ad byrcanum mare procumbens Margianā ab byrcania separat. Ipse inter Margianā & Ariam dilapsus Saripbus appellatur: ex quo brachium aliud excurrit Septentrionem & occidentē uersus: Bactrianam a Margiana disiungens: quod ubi ad byrcanum prope pelagus peruenit. Rursus ad orientem septentrionemq; decurrit: usq; iaxartem fluuium. Ipse uero postq; Bactrianam: Ariamq; transmisit: Paropanissus uocatur: a quo regio quę ad austrum uergit: Paropanissadum nominatur eius cōclusa iugis. Vltterius iam indiam ingressus Caucasus dicitur: qđ nomen ab Alexandri militibus accepisse uideť. Eius glorię cā & per adulationem: quę regū comes est: tanq; ille Caucasū iuga & promethei miracula transcendisset. hec altissima uidentur: & admodum lata indię montana: quę ad facas pertingentia comedorum nominantur. deinceps Imans incipit: & usq; ad fontes Gangis extenditur: ex quo dorsum deriuatur: quod in Septentrionem uergens: in oceano procumbit: & iuxta Ptholomei traditionem Scythas in duas partes diuidit: multosq; ramos producit: qui Boreales Asię partes multifariam partiunt. Is ubi per aliquantum spacium Gangem p̄termisit: & ad exteriorem indiam peruenit Emodus nominatur: qui circa finē indię in duos ramos diuiditur usq; in eorum excurrentes pelagus: alteri otorocoras nomen est: & Seras respicit: alteri Semantinus ad sinas terrarum ultimos medii inter utrumq; Semantini degunt: & ipsi orientaliū extremi: ac pene incogniti: sic Taurus se habet totius Asię diuisor: cui per Antitaurum & Caspiū montem Caucasia iuga: & quęcunq; per Asiā montana excellent propemodum coniuncta sunt. Nec male existimasse putauerim: si quis per iuga Syrię quę de Tauro deriuant: et dorsum Arabię quod inter mare nostrum arabicumque decurrit: Troglodidarum montes usque ad eos qui limę uocantur: et deinde p̄ iuga incognita in atlantē usq; p̄uēiri posse affirmauerit

rursusque hispaniarum montes pycheneis contineri: & illos per montana galliarum gelidas alpes attingere: Ex quibus hīc apeminius italiam omnem intersecat: illic per histriam & dalmatiam usq; in Peloponesum & in traciam altissima iuga decurrunt. & inter Rhenum ac Danubium dorsum assurgit: quod ex alpibus deriuatum per germaniam: Sarmatiāq; dilapsum: supra fontes Tanais ad Riphęos montes attingit: & per illos Caucaſo iungitur: ex inde per caspium antitaurū: deniq; taurus ipsa cōprehenditur: Ultra quem regnare magnū antiochum Romani permisere: ex quo fit ut totius continentis unam montium series intelligatur: quāuis pleriq; in locis tumor nō satis appareat. Asię partes: alii plures: alii pauciores efficiunt: nostra descriptio sex tātūmodo continebit. Tres citra taurum: & totidem ultra. Prior intra taurum & oceanū septentrionalem ab oriente sole usq; ad byrcanum pelagus extendetur popinario cultro similis: continebitq; Scytharum plurimas gentes: quę ultra Imaum montem: citraq; habitant: cum quibus & bactriani memorabuntur: & Gordiani & Sace: & Massagetę & ultimi ad auroram Seres: & qui sinum circum habitant Ataceum. Secunda ab eodem byrcano mari usq; ad amnē Tanaim & paludem Meoticam proferetur: habens a septentrione terrā incognitam in oceanum uersam a meridie pontum euxinum: & qui ab eo in byrcanum pelagus excurrunt Moschicos montes. In hac Albani: hyberes: & colchi collocabuntur atq; alii quā plures populi quos uno uocabulo Scythas appellant. In tertia parte Romanis inuicta uiribus Parthia claudetur Medorum que terra: & utraq; armenia: & quicquid hodie minor Azia appellatur inter Euxinum & hellespontum: & Cilicum pelagus hīstino clauditur qui ab issico sinu in phasidem uergit. In quarta designabitur india cum sinarum populis ad orientem extremis & insulam taprobanę: q̄ ad meridiem sita circulum equinoctialem transcendit. Quinta ab indo fluuiio usque ad amnem tigrim intra Taurum & mare indicum: sinumque persicum iacens. Paropamsades: Aracosios: Arianos. Drangianos: Gedrosianos: Carmanos: Persas: Assirios: & Suscianos

complectet. Sexta eademque postrema ab ipso Tigride Amne usque ad issicum sinum: nostrumque pelagus extendetur: omnia complexa que a Tauro monte in persicum & Arabicum sinum: atque in egypti Septentrionalia uergunt. His in locis priores ad orientem mesopotamii occurrent Babylonii: ac Caldei quibus contermina est Arabia deserta. Ad occidentem triplex Syria collocabitur Palestina comagena: ac phoenicis cum cilicia: & Paphlagonia ac lycia: & cum his Arabia petrea. Ad meridiem foelices Arabes inuenientur inter Sinum Persicum arabicumque conclusi arduis montibus a reliquis sui nominis gentilibus diuisi: usque ad insulam prope distoridem in indicum protensi pelagus. Hec nobis totius Asiae certior comodiorque partitio uisa. Nunc partes partium attingere oportet. Seres ut ante diximus ad orientem estiuum ultimi reperiuntur: quibus ad ortum terram incognitam Ptholomeus & alii eorum oceanum posuere ad meridiem: Emodi montes & otorocoras indos ac sinas excludunt a septentrione. Antropophagi iacent Scythia quibus humana corpora cibi sunt: & ut Ptholomeo uisum est ignota terra: ut aliis Scythicus oceanus ab occidente Scytharum natio montes apud Seras excellentes Annibi: Anzaci: Casii: & armirei ex quibus Tagurus assurgit. Amnes nominat Ptholomeus Oertade & Bantifum. Plinius ueronensis psitatam: Cambrim: & cui nomen est lanos inter urbes metropolim Seram ponunt: otocore monti uicinam. Inter gentes maximam issedonum esse dicunt: que taguri iuga montis: & adiacentes incolit capos Iulius Solinus sicut & alii complures mare byrcanum ad Scythiam oceanum habere hostium dixit: ibique ab exordio eiusque plage uersus orientem a dextris profundas iacere niues: mox longa deserta: post antropophagos gentem asperrimam & efferratam que dimidiam ferme itineris partem impenetrabilem reddidit: usque ad iugum mari imminens: quod tabin Barbari uocant. Ultra quod post longinquas solitudines more tractu que spectat estiuum orientem: & ultra in manus sit ad seres demum perueniri. homines inter se mites & quietissimi: sed que per alios mortales refugiunt: bos aquarum aspergine inundatis frondibus arborum uellera liquoris adminiculo depectere

Asiae particularium partium diuisio

Oertades
Bantifus

Urbes.

Seres

Antropophagi

Scythae

Annibi

Casii

Armirei

Tagurus

f. rathu

Daua

& lanuginis teneram subtilitate humorem ad obsequium domare asserit: & hoc esse illud Sericum in usum publicum dānose uanitatis admissum. Ex quo potius est ostendere corpora quam uestire: Quod primo foeminis postea etiam uiris luxuriae persuasit ambitio. Mercatores fama est primum eorum fluuium pertransire: atque in eius ripis nullo lingue comertio negociari: Sed oculis tantum rerum precia extimare: aurumque offerre cum Seres sua tradant: nostra non emant. Strabo appolodori adramictini utens testimonio scribit: Menandrum ac demetrium qui ex gente graeca post Alexandrum in Bactria regnauerunt res orientales aggressos longe ulterius quam Alexander processisse: & usque ad Seras & faunos imperium protulisse. his Atacenus annectitur sinus: & gens atocorum quibus temperie prerogatiuam miram dicunt aeris dementiam subministrare: & arcere afflatum noxium colles qui salubri apricitate secluso undique obiectu pestilentes auras prohibent: atque ideo par illis & Hyperboreis uite genus esse crediderunt. Plinius tradit Homerum de his priuati uoluntate condidisse: sicut de hyperboreis Hecatbeum: iter hos & indos nonnulli ciconas locauerunt. Ptholomeus semantinos posuisse uidetur: qui Seras inter & Sinas orientales existunt: ad quos nulli nostratum hodie perueniunt immensa Barbaries iter claudit: & imperantium multitudo: quam nemo parit pacis amicus: & qui orbis situm nosse cupiat. ignota esset terrarum maxima pars: nisi Romanorum principatus & Alexandri potentia orbem aperuisset. Nicolaus tamen quidam uenetus cognomento comes nostra etate in hec loca peruenit: si uera sunt que ab eo narrata feruntur. is ait mare indicum ultra gangem cum mens se toto nauigasset ad Ratham fluuium se peruenisse: eoque sex diebus nauigato ciuitatem inuenisse: que nomine fluminis appellaretur. Exin per desertos habitaculis montes: quos Tauri partem fuisse crediderim: decem & septem diebus in Campetria descendisse: quibus duabus ebdomadibus magno labore peragratis flumen offendisse. Gange maius quod ab incolis daua diceret: atque in eo mensis nauigatione pacta ciuitatem nobilissimam appulisse stadiorum centum uiginti circuitu patente cui nomen

Sericum

Atacenus sinus
Atocori

Ciconae

Dua urbs

Macinu

Animal mirabile

Scythe

Sace
Massagethe
Taburei
Suebi
Alanorfi

artes

Dua, hic lasciuientes foeminas: & supra modū libidini dedi-
tas eē affirmat. Viros autē uxore unica contentos esse. Prouin-
ciam Macinum appellari: Elephantis refertā: quorū decem mil-
lia rex ad bellum nutriat: ipse albo uebatur Elephanto: cui ca-
thena aurea gemmis distincta: colloq; circumdata ad pedes us-
que pendeat. Viros ac mulieres stilo ferreo uariis colorib⁹ figu-
risq; corpora pingere. idola omnes colere: surgentes e lecto ad
orientem se solem uertere: iunctisq; manibus orare: in oratione
trini dei opem petere. Serpentes assos in cibum pro deliciis ha-
bere: rubeasq; formicas pipere conditas paruulis gammaris si-
miles. Animal hoc ī loco nasci suillo capite bouis cauda: unico
in fronte cornu eoq; cubitali: colore & magnitudine Elephan-
tis quibus cum bellum continue gerit: id cornu ueneno mede-
tur: atq; idcirco in honore est. Qua regio ad cathaū uergit bo-
ues albos nigrosq; gigni egra cauda: Sed pilosiore ad pedes us-
que protensa. Pilos caudę subtilissimos in modum plumę uo-
latis: magno in precio esse: quos eqtes in cacumine lancearū
suspendentes egregię nobilitatis insigne ducūt. Hęc de Ma-
cino Nicolaus tradidit: quā prouintiam ad orientē uersam inē
indię montes: & cathaium collocans haud dubie regionē Seri-
cam denotasse uideē: quę scytharū gentibus & a septentrione:
& ab occidente iungitur. Scythas autem orientales nostra ętas
in cathaio ponit: magno Cani subiectos: sic enim illi suum im-
peratorem appellant. Sed illud difficile est credere: quod de
amne Dua commemorat: quem gange maiorem dixit: cui
ueteres cūcta cedere flumina tradiderunt. Nęc illud dignū fi-
de decem millia Elephātum belli causa regem alere: nec notū
esse aut fama clarum. Sed longinquitas redargui non facile
potest. Post Seras occidentē uersus sacę sunt & Massagetę: &
Taburei & suebi & ultimi ad septētrionē Alanorfi. Ptholome-
us massagetes duplices eē dixit: alteros byrcano mari uicinos:
& Margianę regioni: alteros inter sacas posuit. Sacarum gen-
tē ab occasu comedo monte & amne iaxarte conclusit a septen-
trione. Scythia quę intra Imaum est & ascantici montis iugo
ab oriēte Seris: ad austrum montibus indicis: Sacę nomades

Assos fere

Saras

sunt: qui carentes urbibus nemora & speluncas habitant. Fa-
ma est facarum gentem usq; in byrcaniam & parthiam pdari
solitam: quanuis multa & deserta siccaq; regio interiacet. Par-
thos amore pacis tributa illis pepēdisse: id erat pmittere: ut sta-
tis temporibus agros excurrerēt: & prędam agerent: cum pręter
conuenta facerent. Bellū gerebat: rursumq; pax fiebat: fuitq;
Nomadum uita ita instituta: ut semp uicinos infestarent: rur-
susq; reconciliarent. Sacę multas inuasiones fecere modo pro-
pinquas: modo longinquas bactrianam occuparunt: & optimā
Armenię regionem: quę postea sacasina ab eis est appellata. In-
uaserunt & Cappadocas q ad Euxinum uergētes pōtici noian-
tur. Sed cum ex spoliis festa celebrarent: persarū impatores eos
funditus deleuere. Sūt qui tradant cyrrū persarum regē ducto
aduersus eos exercitu pręlio superatū: Sed fugientem eo ī loco
castramentatum ubi impedimenta reliqrat: bonis omnibus &
pręserti uino instructa: indeq; postq exercitus paululum quie-
uerat relictis uesperni tabernaculis progressum quantum sibi
cōmodum uisum fuit consedisse. Inruentes sacas & castra ui-
ris deserta: ac rebus uoluptuosis plena cōperientes immodice
se impleuisse. Cyrrum conuersum uinolētos: atq; attonitos ad
internitionem cecidisse: diemque illum patrię deę cōsecrasse:
Sacaq; nominasse: que cū celebrabant positis die ac nocte bac-
chanalibus uiri simul ac mulieres eo usq; potabant: donec stu-
pore comprehenderentur: tamq; simplex purissimaq; diuinitas
foedissimis hominū moribus oblectaret: & Sacarū massageta-
rumq; gēte: Athasios & corasmos eē putāt: ad quos Spithame-
nes ex bactrianis ac sogdianis cōfugit un⁹ ex p̄s q Alexandro
resistere conati sunt. Cicius ad īsequēdū Spithamenē ab alexā-
dro missus Barbaros pugna supauit: illi per deserta tā diu fu-
gerunt: donec Alexandrū ipm aduersus se uenire cognouerūt.
Tūc aut placaturi hostem Spithameni caput amputauerunt:
& alexandro miserunt: nec amplius ab eo uexati sunt. Post Sa-
cas ad Septentrionem Massagetę reperiuntur: & ipsi Noma-
des Scytharumque gen⁹ qui uirtutem suam maxime in bello
aduersus Cyrrum ostenderunt. Horum alii montes habitant:

Nomades

Bactriana. Sacasina

Cyrrus

Saca Saraz

Alexander

Massagete

rexes
argus
xus

Saca Massagetarum

temporanea sua

alii campos: alii paludes: & que sunt in paludibus insulas agrum
annem: per bos labi dicunt: quem alii arexem uocant: eumque plures in
partes diuidunt. Et uno tantum hostio byrcanum ingredi pelagus
reliquis in oceanum Septentrionalem exonerari. Ptholomeus
margum fluuium duobus fontibus ex montibus Sariphis de-
scendere tradit: & per massagetarum: qui margianis uicini sunt:
ac derbitas in oxum deferri annem qui iuxta Ribios byrcanum pe-
lagus ingreditur. Massagete equum soli mactant: eumque tantum
modo deum putant: multos hic error antiquorum precipitauit:
inter quos fuit Dion prufenis: Plinius ueronensis: Macrobi-
us: & omnis ferme illa etas que a uespasiano Cesare usque ad Traia-
num cucurrit & adrianum. Nuper quoque in arce que sub ipsa
adriani molle magnificentissime structa est: Urbinas quidam
adolescens repertus est huius stulticie sequax: Alioquin non igna-
rus qui cum arcem perdere coneretur: essetque deprehensus uotum
christo uouit ei se crediturum: relicturumque solis cultum: si li-
bertatem: atque impunitatem assequeret. Sed raptus ad supplicium
stultum se fuisse testatus est: qui ab eo salutem sperasset: qui se
ipsum saluare non potuisset: tanquam christus iesus: & dominus no-
ster crucem tulisset iuitus qui pro nostra uita sua sponte moriens
mortem occidit. Stultus adolescens sub nostro pontificatu sui sce-
leris poenas dedit: laqueo suspensus: & in Tyberim proiectus.
Massagetis mos fuit singulis uxores singulas ducere: neque ta-
men alienis abstinebant: cum quibus suspensa e curru pharetra
in propatulo coibant. Foeda gens: & brutis simillima apud quam
genus mortis maxime optimum iudicabatur: ut senio confecti
in frustra cederentur: & cum carnibus ouilis promiscue ederentur:
eosque morbo decederent: ut impios abiicientes tanquam dignos
qui a feris deuorarentur. Egres: ac pedites inter eos optimi fuere
arcu: gladio: torace: ac securi enea utentes: aureas Zonas: aurea
equorum frenata: ac pectoralia habentes. Ferri parum apud eos fuit
argento carebant: cre & auro abundabant: insularum cultores
berbarum radices edebant: & agrestes fructus: ex quibus pocula
exprimebant. Vestis erat arborum cortex. qui paludes inhabi-
tabant piscibus uescebantur. focarum coria e mari pdeuntium

uultus error

induebant. Montani pomis siluestribus alebantur: non ausi oues
occidere cum paucas haberent: eis que lactis & lanę gratia par-
cerent. Campestris & si regionem late patentem occupabant:
non tamen agros excolebant: sed ex ouibus piscibusque uiuebant.
Bellicosi homines quauis simplices & in contractando mini-
me uersuti. His ad orientem ac Septentrionem Antrophagi
sunt: quibus execrandi cibi humana uiscera esse creduntur: &
circa hos tristissima solitudo & mare quod Tabin uocant: &
essedones: qui ossa capitum suorum parentum auro cincta in
poculorum tradere ministerium asseruntur: & Scythotauri qui
pro hostiis cedunt aduenas. Iulius solinus in hac parte terras
esse locupletes: sed inhabitabiles dicit. Nam cum auro & gem-
mis affluent Gryphes tenere uniuersa testatur: Alites ferocissi-
mos: & ultra omnem rabiem sequentes quorum immanitate ob-
sistente: rarus pateat ad diuites uenas accessus. Diserpere enim
homines tanquam genitos ad plectendam auaricie temerita-
tem. Arimaspos cum his dimicare gentem monoculam si cre-
dere par est: ut intercipiatur lapides Smaragdis hic primam esse:
quibus tertiam dederit Theophrastus dignitatem: quibusque nihil
uideant oculi iocundius. Christallum quoque optimam hinc
auferris cuius frustum linia angusti ad pondus centum & qui-
quaginta librarum inter Capitolina donaria dicauerit. Sub Mas-
sagetis Tapireis: & Alanoris occidentem uersus usque ad am-
nem: Ras & Asiaticos Sarmatas Ptholomeus quamplurimas
Scytharum gentes enumerat. Quibus ad meridiem iaxartes
fluuius & mare Caspium occurrit a Septentrione terra incogni-
ta iacet. Iaxartem apud Sacas oriri arbitratur & in Septentrio-
nem fluere. Postea ad occidentem uerti inter Scythas: & sog-
dianos: demumque ad meridiem inclinantem: byrcanum ingre-
di pelagus multa & magna flumina una trabentem. Que par-
tim Sogdii: partim noroxi Aspisi: & Tapuri montes effundunt.
Ras uero amnem Hyperboreos emittere montes existimat: qui
modo in orientem modo in occidentem uersus: postremo ad me-
ridiem tendens Hyrcanias auget aquas. Inter iaxartem: & Ras
duo ingentia ponit flumina: Rhimum quod & ex Rhimmicis

Antrophagi

Tabin

essedones

Gryphes

Arimaspi

Linia Augusti

Tapireis
Alanorisi

Ras

Jaxartes

Sogdy
noroxi
Aspisi
Tapuri

Rhimum
duxes

Norosus mons

Orgasus
Erimnos

Asiotas
Norosbes
Norosfos
Catagas

Galatophragi
Aspifii
Thabreni
Samnites
Pamardos
Albani

Hyperborei

montes

Diodorus

oritur iugis & daixem Noroso monte cadentem inter hos montes: & iaxartem fluiuiū byrcanūque mare: Orgasos: Erimnos: Asiotas: Norosbes: Norosfos: & Catagas Scytharum populos collocat. trans montes autem Septentrionem uersus Galactophagos: aspifios: Thabrenos: Samnitas: Pamardos: & alios quamplures: & albanos iuxta montes qui admodum Septentrionales sunt. ab australi parte Saxonibus locum præbet ex quibus fortasse orti sunt: qui germaniam incolunt: quanuis suam originem ex macedonib⁹ repetant a Boreali parte. Nasseis & subocis sedes dedit: qui non minus ad Septentrionem uerunt: q̄ Thyle. In cuius Paralello Scythas Alanos descripsit: & hyperboreos Sarmatas: quibus ad austrum montes collocat. Hyperboreos & asiaticos facit: quanquam plerique Europæos esse tradiderint: nonnulli hoc genus hominum ultra aquilonē iacere putauerunt: gentemque beatissimam esse: quam alii mediam statuerunt inter utrunque solē antipodum occidentem & nostrum renascentem. Iulius Solinus aspernari rationem dixit: tam uasto mari duos orbis interfluentes: & in europa circumscriptis: apud quos mundi cardines essent: & extimi syderum ambitus: nox quæ una sex mensium: & una totidem dies magnam bis de cælo clementiam concessam esse: auras spirare salubres: nihil noxii flatus habere: domos esse nemora. Victū arbores ministrare: discordiam nescire: egritudine non inquietari: ad innocentiam omnibus æquale uotum esse: mortem ac cersere: & uoluntario interitu obeundi tarditatem castigare: cōfuisse olim primitias frugum per uirgines Apollini delio mifitare quibus perfidia hospitem uiolatis. Pontificio itra fines suos recepto missionem neglexisse. Fabulosa hæc: nam q̄s credat! Virgines tam longo terrarum tractu tantaque montium fluminumq̄ ac marium difficultates singulis annis penetrare potuisse: aut gentem esse: quæ trās aquilonem habitet nobis cognitam. Diodorus Hecateo teste utens oppositā celtis iuxta oceanum esse insulam dicit: haud multo Sicilia minorē pone arctos: habitarique ab his qui hyperborei appellantur: eo q̄ uento Boreæ sunt expositi. insulam ualde fertilem in qua fructus

Saxoni

Hæster
Suboni

annui bis nascuntur: latonam in ea natam fabulantur: & apollinem ibi præ ceteris diis coli. esseque homines eius in sulæ ueluti quosdam sacerdotes apollinis: cuius laudes & hymnos quotidie in cantu celebrent. lucum præterea ingentem: templumque apollinis forma rotunda multis donis atque ornamentis cumulatam. Urbem ei sacram cuius incolæ maiori ex parte cythare di existant: continueque in templo sonent: & hymnos canant. habere hyperboreos propriam linguam: & græcis maxime deliis atque atheniensibus societate ac beniuolentia iunctos a prius temporibus coepta. Græcos enim quosdam olim ad hyperboreos transisse ferunt: & dona sumptuosa in templo apposuisse græcis litteris inscripta. Ex hyperboreis uero abarmi uenisse in græciam amicitiamque cum deliis antea contractam firmasse aiunt: & lunam apud hyperboreos uideri parum a terra distantem: ac terrestres quosdam ueluti cumulos habentem in se manifestos: Deumque Apollinem per annos undeuiginti adiri insulam in quibus astrorum reuolutiones perficiantur: imperare ciuitati temploque præesse Boreadas. Borei progeniemque per genus recipit principatum: quæ omnia tanquam fabulosa referens diodorus uidetur contemnere. Hyperboreis similes Arimphæos esse dicunt. Asiaticos Scythasq̄ Bacchas edunt: comas uiri & femine tondent: nullum ledunt: quietem amant: nec leduntur ab aliis: fugientes ad eos tuti sunt: tanquam Asylo tegantur. Sacri omnes habentur. Sic forsitam olim fuit nunc gentis huiusce nulla cognitio. Iaxartem fluiuium nonnulli thanaim esse crediderunt: qui Asiā ab Europa determinat: inter quos fuisse Polidietum Strabo commemorat: cuius errorem Alexandri Comites secuti sunt: qui cum transmissis Thanai aduersus Europeos Scythas Belligerasse tradiderunt. Sed Dimas dux Seleuci & Anthiochi satis idoneus uero auctor hunc transfuectus amnem: ac titulos omnium supergressus alium esse quam thanaim deprehendit: & ob gloriam sui nominis altaria ibi apollini Didimeo edificauit: & hoc esse collimium inter scythas & persas ostendit: non quod persia scythas attingat: sed quod iperiu perfaru per Bactrianos & gordianos

Borei

Arimphæi

Iaxarte fl. uel
thanaim

Collimium

ad iaxartem usque fluuium protendatur: iaxartis nomen a Bactrianis inditum ferunt. Plinius a Scythis uocatum Scythim tradit. hic arę conditę ferunt ab Hercule ac libero patre: Cyro quoque & Semiramide: & postremo ab Alexandro: quę profectio nis metas ad Septentrionem ostenderent: qui nostra etate orbis situm figurant. Cathaium his in locis designant: quae ultra iaxartem commemorauimus multasq; puintias & multa regna circumscribunt: quibus unus praesit imperator q̄ apud eos Can appellatur. Nicolaus uenetus apud eum se fuisse affirmat: & urbem inuenisse quę duo de triginta millibus passuum pateret in quadrum: Cambaleschiam nomine in cuius medio arx munitissima: & ornatissima haberet: in qua rex habitaret: & ex qua muri arcuati ad quatuor urbis angulos protenderent: per quos accessus regi esset si quid in urbe tumultus excitaretur ad arces quae ipsis in angulis eminent: quarum quelibet passuum quatuor millia in ambitu continet: & omnis generis arma tormentaque bello apta concludit. Afferit insuper & alteram se urbem reperisse quindecim dierum itinere ab hac distantem: Nemptai appellatam nostro etate aut paulo ante ab imperatoribus eius gentis conditam: cuius ambitus triginta millibus passuum contineatur: eamque populosissimam esse omnium: In utraq; ciuitate domus: Palatia tēpla: ceteraque urbiū ornamenta italicis similia esse affirmat: homines modestos atque urbanos: & multis diuitiis affluentes: quod si credimus magna profecto morum mutatio facta est: ab his quos antiqui perdiderunt: qui scythas ferme omnes pastorales esse affirmauerunt: & propemodum intractabiles: nec horrida Septentrionis ora eos admittit mores: quibus uel gręcia oli claruit: uel italia nunc floret: aut certe Cathaium ipsum quod tantopere laudant minus septentrionale est quam pictura demonstrat. Nam quicquid ultra Iaxartem colitur: si ptholomęo fides est ultra septimum clima protenditur: & Parallelum transcendit qui per Boristhenem describitur: nisi respondeat aliquis magni canis imperiū & ultra & citra Iaxartem extendi: ac Gordianos Bactrianos & alias gentes usque ad indię atq; Arię montes comprehēdere:

quod facile persuaderi potest his qui Scytharum res gestas aliquando legerunt: a quibus magnam Asię partem olim subactā fuisse constat: nec imperia suos tenent perpetuo limites. Sed pro fortunę uarietate: nunc magna sunt: nunc parua. Strabo in hac parte: Scythię ad occidentem: quam Ptholomęus Ras fluuius terminauit: byrcani pelagi fauces collocauit ab utraque parte cultas: De quibus postea differemus. Inter iaxartem & Sarippos Paropanisosq; montes Sogdiani & Bactriani iacet: oxo discreti fluuius: Sogdiani ad Iaxartem magis accedunt: Bactriani ad paropanisi iuga per quos fluuius oculus dilapsus in oxum fertur. Bactrianis ad occidentem Margiani sūt. Sogdianis montes oxii quos iterrumpit oxus per ribios & derbitas in byrcanum cadens pelagus. Margianis ad occidentem byrcania occurrit: quę nomen pelago dedit olim sicut strabo asserit. Sogdiani & Bactriani: nec uita multum: nec moribus a nomadibus differebant: quanuis Bactriani mitiores essent. Nec uera locutus onescritus existimatur: qui Bactrianos senio: aut morbo confectos apponi Canibus uiuos scripsit: ad hoc ipsum de industria enutritis: quos patria lingua sepulchrales uocabant: quam legem sustulerit alexander: quę ferunt alii octo: alii duodecim urbes in Bactriana & Sogdiana cōdidisse nonnullis euerfis: quarum cariata fuit in Bactriana: ubi Calisthenes comprehensus est: & in uincula coniectus: qui diuinos honores Alexandro negauit exhibendos esse. In Sogdiana paracanda: & Cyra ultimum Cyri opus ad iaxartem flumen conditum: quod perfici imperii cōfinium erat: nec pepercit Alexander memorię cyri quanuis illum coleret: propter continuas oppidanorum rebelliones. In Bactriana petram sisimetre altitudinis stadiorum quindecim cepit: cuius ambitus octuaginta continebatur: in superiore parte planam ac feracem ut uiros quingentos alere posset. In ea Alexander & hospitio sumptuose acceptus est: & Rosanā oxiiartem filiam duxit uxorem. In Sogdiana secus oxum Aria mare petra occupauit: quę duplo altior fuit Sisimitrita. Xerxes in his locis urbem cōdiderat: & branchidas in ea collocauerat: propterea quod dei pecunias ac Thesaurus qui apud Didima

erant sibi tradidissent: & secū e patria sponte migrassent. Alexander eos sustulit prodicionem & sacrilegium exosus quę scelera nulla non aetas improbauit. Per Sogdianam amnis labiſ qui postquam multam regionem irrigauit in desertam harenosam tetram euadit: atq; ibi absorbetur: quemadmodum in ariana fluuius arius qui regioni nomen dedit. Macedones propter alexandri gloriam: hunc amnen nobilitarunt: qui apud ochum flumen olei fontem inuenientes multi fabulati sunt: tanquam miraculum fuerit nitrosam & alluminosam terram sulphure: ac Bitumine intermixtam id liquoris fundere: hunc fluuium alii per Bactrianam labi dicunt: quos Ptholomęus secutus ē. Alii secus eam: Alii ab oxo diuersum usque ad hostia atq; australiorem: & ambos in byrcanū mare decurrere. Alii ab initio diuersum & deinde in unum coire. Oxus sicut Ptholomęo uideatur in caucasio indię intrare prope Paropanisades fontē habet: & in Septentrionem longo flexu directus: maiori demum in occasum uergit: multa & magna flumina in mare caspium secum ferens: inter quę ochus est: per quem nauigasse pompeium crediderim sicut ante diximus: cum descendit in oxum nā & ochi fontes in paropanisio monte reperiuntur. Oxi alueū multis i locis sex septem ue stadiorum latitudinem habere tradiderunt. Alexander Bessum insequens: hunc amnem ponte ex utribus facto traiecit: misitque Ptholomęum lagi cum pte exercitus qui Bessum a Barbaris derelictum in uilla quadam interceptit: & nudum ac catbena ligatum adduxit. Quem cum Alexander uidisset: interrogauit cur regem suum simul & propinquum & benefactorem Darium interfecisset: Ad quę Bessus non solum sibi soli id agere uisum fuisse respondit: sed omnibus qui circa Darium erant: ut iuenirent sibi salutem ab Alexandro: quibus dictis publice fustigatus est: & i Bactra remissus ut ibi moreretur. Sogdianā a Septentrionali parte Iaxartes claudit amnis: inter quem & oxum duos fluuios decurrere Ptholomęus scribit Poletimetum & Iaxtem: qui ex montibus oxii in byrcanum mare descēdunt: inter oxii & iaxartis hostia nonnulli octuaginta paraxangas esse dixerunt. Perficū

autem Parafangam: alii sexaginta stadiorum fecere: alii tercentorum quadraginta: qualem amplitudinem uix omnē Scythiā crediderim continere. Eratosthenes bis aduersus est: qui ut ait strabo ab oxii fluminis hostio apud byrcanos sito usque ad Iaxartem fluuium duo millia & quadrigenta stadia intercurrere affirmat. Alexander de suo nomine ultra oxum amnem duas urbes condidit: Alteram uersus Septentrionem: Alterā uersus orientem in uandabanda regione ab byrcania usque in Sogdianam ad orientem eunti solem intra thaurum & Iaxartem fluuium quęcunque gentes occurrunt primo persis: deinde Macedonibus: postremo partis subiectę fuerunt. Romanorum signa raro apud eas uisa sunt: quanuis magis nauigationem per oxum & byrcanum pelagus uarro cōmemoret: quę ultra Iaxartem ad septentrionem recedunt intactę remansisse uidentur: In quas Alexander expeditionem aggressus: propter Bessum & Spittamenem: qui ad eos confugerant. Bessio captiuo ad eū deducto & Spittamene a Barbaris interempto destitit ab incoeptis: cuius in Bactrianam reuersi horrendum scelus cōmemoratur: occisi iter bibendum Clitiamici ueteris & colactanai fratris non aliam ob causam nisi quia Philippi laudes pertinacius tueretur: sed uini magis quam hominis fuisse crimen poenitentia docuit mox secuta quando egre retentus est: ne se occideret occisor amici. Bactria sub imperio macedonum qui per fas deleuere usque ad secundum Seleucum Antiochi nepotem retenta est. Tūc uero Theodotus pfecturę titulum mutauit i regnum: & se regem uocauit. Reliquitq; successorem sui nominis: qui cum arface pthorum rege contra seuleucum se coniunxit: regnumq; turatus est: quod sub eucratide ad magnam gloriam peruenit. Is enim cum obsidionē Demetrii regis indorum pateretur audacia inaudita cum trecentis militibus sexaginta hostium millia assiduis eruptionibus uicit: & quinto mense liberatus magnam indię partem in potestatem suam rededit. Vnde cum se reciperet a filio quem regni socium fecerat in itinere interfectus est: qui uelut hostem non patrem interfecisset

per sanguinem eius currum egit: & corpus abigi in sepulchrum iussit: & in Bactriam Sogdianorum idorum & aliorum bellis fatigati tãdẽ uelut ex angues oppressi sunt. Aria bactriane cõtermina est ad meridiem & monti subiecta: qui Bactrianã habet & byrcania sex millibus fere stadiorum abest: ipsi autem ariane ad austrum aracosia subiacet usque ad indum flumen de quibus alio loco dicef. Margiana Bactrianis ad occidentẽ iacet: & campis desertis ambitur. fama ẽ anthiochũ cui sother cognomentum fuit: loci naturam admiratum magnã terrẽ p̄tẽ muro circumclusisse: cuius ambitus mille & quingentorum fuerit stadiorum: & urbem Anthiochiam condidisse. Vites hic optimas inueniri quarum truncum uix duo uiri complecti q̄ant: racemumque duorum fere cubitorum. Ptholomeus Tapiros ultra margianos ad orientem posuit: Strabo inter Derbitas & byrcanos habitare putauit: quibus mos fuerit proprias uxores aliis uiris nuptui cõcedere. cum duos tres ue filios ex eis suscepissent: quemadmodum apud Romanos cato idigenti hortensio Martiam concessit. Hyrcaniam ualde opulentem esse dicunt: & magna ex parte planam p̄clarissimis urbibus adornatam: quarum Talabrotam & Samariam & cartam & Tapan paulo supra mare sitã extollunt. Opulentiẽ signum adducunt quid uitis uini metretam afferat: ficus sexaginta modios frumentum ex semine nascatur quod cadit ex culmo: i arboribus mellificẽ perfluatq; mel ex foliis: nec in his opus sit diligentia: illud admiratione dignum quod ab Eudoxo: & ab aliis de byrcania scribitur ripas quasdam cauernosas stare ante mare: humili interiacente littore & superioribus rupibus flumina decurrere: tanta uel delata: ut cum ad ripam peruenerint aquam i mare iaculentur: subiectum littus aspergine intactum relinquentia: ut etiã exercitui unda tecto paruum sit idigenas i eũ locum epulandi & sacrificandi gratia saepe descendere: & iter dum in antris discumbentes: Interdum sub ipso fluctu apricãtes: alio atq; alio modo oblectari: cum simul hinc mare pateat hinc littus propter humorem herbidum floridumq; cõspiciat:

Nobilitatem huius gentis hinc licet intelligere: quod uicino mari ab ea nomen est inditum in byrcania rex gerenti Alexandro Thalestris regina Amazonum: quam alii Minitbeam uocant: cum trecentis mulieribus occurrit trigintaquinque dierũ inter confertissimas gentes itinere facto liberos ex rege questura: cuius conspectus aduentusq; omnibus admiratione fuit: propter insolitum foeminis habitum ob hoc tredecim diebus rege datis ut est uisa uterum impleffe discessit. Hoc mare quod byrcaniam abluit: Ptholomeus (ut ante diximus) lacũ esse affirmat undique terra conclusum: cuius Septentrionalia Scythẽ occupant: Australia moedi atque byrcani: qui & orientis partem attingunt: cum Margianis Derbitis ac Rhibiis occidentalibus Armoeniis Albanisque ambiunt: quorum pars Septentrionẽ attingit. Policletus quoq; ut affirmat Strabo lacum esse & dulces aquas habere: & serpentes nutrire hoc pelagus asseruit: in eo uero maxime errauit quod unum esse cum Meotica palude existimauit. Inde coniecturam faciẽs: quia Thanais in ipsũ emittit: nõ animaduertens duos iuẽiri huius nominis amnes ut ante diximus. Quod si Meotidi iungeretur byrcanus sinus nequaquam lacus est cum Meotis ab euxino ponte marinas aquas accipiat. Pontus uero per belespõtum: & mare nostrum ab herculeo freto salis impleatur undis. Plinius ueronensis Iulius solinus Strabo Capadorũ Priscianus Caesariensis & alii complures byrcanum pelagus oceani Borealis sinum esse tradiderunt. Ex quo liceat usque in orientem & mare indicum nauigare: aiuntq; ab oceano meridiẽ uersus recedere ab initio arctum in progressu dilatatum: & p̄sertim i ultimo recessu: ubi a quinque millia ferme stadiorum latitudine patet: & hosti utramque ripam tenere Scythas: reliqua littora aut Scythas aut similes Scythis: quales byrcani sunt: albani: Clusi: Narisci ac Mardi. magnitudinem huius maris Patrocles pontico similem existimauit. Plinius auctore Claudio refert id terrẽ spatium quod iter Meotim & byrcanum iacet pelagus centum quinquaginta millia passuũ continere: idque perfodere excogitasse

Nicanorem Seleucum quo in tempore a Ptholomęo ceraunio
fit interfectus. Verum alii tercenta septuagintaquinę millia
passuum id esse existimant. Cornelius nepos ducenta quin-
quaginta millia: quod alii centum & quinquaginta millibus
passuum: Alii paulo amplius contineri dixerit magno errore:
neq; enim retro Meotim ad Boream Hyrcanus offertur sinus
ut illis nisum est: sed Pontico mari ad orientem occurrit histi-
numque Colchi hyberi & Abani inter duo maria obsidēt: nec
longum iter ab Euxino ponto per hunc histinum & byrcanum
pelagus ad indiā transeunti pagendum: Plinius existimauit:
quem secutus Iulius Solinus Pompeium magnum octo dieb9
ex India ad Bactros usq; Alierum flumē peruēnisse affirmat:
quo influit oxum per quem mare Caspium ingressus ad Cyri-
amnis hostia penetrauit: qui armēnię & byberię fines iterluit:
a Cyro uero diebus non amplius quinque terreno itinere sub-
uectis nauibus ad alueum phasidis pertendisse: Atque inde
in pontum Sororia. Strabo dicit qui multas indię merces teste
aristobolo in byrcanum mare per Ochum Amnen deuebi tra-
didit: deinde in Albaniam atque per Cyrrum & sequētia loca
in Euxinum & ochum in oxum putat exonerari: quę duo flu-
mina byrcaniam irrigare cęset: & niseam partem esse byrcanię
per quam ochus decurrit: quem Aristobolus nauigabilem esse
retulit: & omnium fluminum maximum quę ipse in Asia ui-
derit pręter indica. Sed hoc iter multo breuius eo est: quod per
egyptum & Arabiam multasque alias gentes ducit in indiam:
neutrum tamen hodie nostratibus est apertum: qui terrę formā
nostra tempestate figurant. Ptholomęo consentiunt: & lacus
speciem byrcano concedunt. Solinus xenophontem lapsacēnū
auctorem facit a littore Scytharum: & quo sinus irrumpit byr-
canus Abaltiam insulam triduo nauigari: cuius magnitudo
immensa: & pene similis continenti existat: nec longe oenas
separari quas qui habitent uiuant ouis auium marinarum: &
a uenis uulgo nascentibus propter quas & alias cōstitutis: qua-
rum indigenę humana usque ad uestigium forma in equinos

definant pedes. Ferunt & alia pleraque quę tanquam fabulosa
relinquimus: apud byrcanum pelagus definit.

a Się prima pars & secunda incipit in occidentali litto-
re: quę usque ad paludem Meotidem & Amnem tha-
naim extenditur inter mare Ponticum iacens & oce-
anum Septentrionalem. Ptholomęus hanc partē ab orienti Ras
flumīe clausit: & byrcano mari cui negauit ī oceanum patere
exitum: & omnes Sarmatas Asianos appellauit: qui hanc terrā
incolerent: pręter colchicos hyberos & Albanos atque alios q
citra caucasum Coraxēque montem ad meridiē siti sunt. Sar-
matas autem in plurimas gentes: & multa nomina diuisit. Ul-
timos ad Septentrionem hyperboreos posuit: & sub eis Basyli-
cos: deinde Zachatas suardenos Chenides & magis ad meridi-
em perhierbidorum numerosum genus: quorum sedes illic eē
ostendit: ubi Ras fluuius ad occidentem solem & Tanais ad
orientem maxime uergunt: sibi que inuicem propinquiores exi-
stunt. Sub his uersus meridiem & ultra hippicos montes Sira-
cenos collocauit: Iaxamatas peressios & Melandanos apud
quos mitridatis regionem fuisse arbitratur. Rursus ad orien-
tem Ras flumini proximos: & ultra Ceraunios montes Sapo-
tbremos posuit: & sub illis paululum australiores Scymmitas
& Amazones de quibus postea dicemus: quando imperium fa-
ma est eas q̄ maximum obtinuisse: Ceraunios montes partē
esse Caucaii uersus Septentrionem uergentem: Quibus pro-
ximi sint ad orientalem plagam Vali: Serbi: Diduri et ude: ad
occidentale Sacani et Tusci prope Sarmaticas pilas: ubi a cau-
casus iugis Ceraunia uidentur obrupta. Forsitan et hinc Tus-
corum genus ortum qui Etruscos ex Italia pepulerūt. Tria flu-
mina in byrcanum pelagus ex Caucasio monte cadere Ptholo-
męus ostendit: Hudonem qui Septētrionalior est: Alontem et
Saonam: et interia Olondas et Ifondas collocat: et citra Soanā
gerros. Inter caucasium montem: et Vardanum amnem Sana-
neis et Agoritis sedes dedit. Ultra Vardanum uersus Pfatim
fluuiū: et Boream Conapsenos Arinchios Metibos Zinchos

& Asturicanos memorat. Vltorius Tirambas & marubio flu-
mini proximos Themoteas fluuios ex Asia in Meotim ma-
gnos decurrere: preter Tanaim octo dinumerat. In quos Var-
danus australior est: Marubius Septentrionalior: cui proximus
est Rhombites maiori: deinde Theofanus: postea Rhombites
minor: De hinc acticies & Vardano propinquior. P. fathis mul-
ta est inter ueteres discordia: quam ide nasci arbitramur: quia
nec motium: nec fluminum: nec gentium nomina perseverat:
& prouintiarum regnorumque termini multam uarietatem ac-
cipiunt a Strabone: qui sub Tyberio Caesare uixit usque ad
Ptholomeum Alexandrinum: qui per tempora Antonini Pii si-
tum orbis descripsit. Haud equidem magnum tempus est: &
tamem tanta nominum uariatio intercessit: ut paucissimos scy-
tharum populos ex his nominari uideamus: apud unum quos
nominauerit alter. Sed ad rem redeam⁹. Strabo Cyrrum Am-
nem: & Araxem: & byrcanum pelagus ab occidentali plaga im-
mittere arbitratur: & Araxem per Armoeniam: Cyrrum per by-
beriam & Albaniam decurrere: & ab hostio Cyrrum per Albanos
hyberas: & Colchos a mari in mare tria fere stadiorum millia
esse: & histini rationem obtinere huius partis quam describi-
mus. Possidonius hanc histinum mille & quingenta stadia
continere putauit: quantum inter Pelusium est & mare rubrum
tantumdemque spacii a Meotide in Oceanum esse censuit. In-
dignus fide quanuis Pompeio familiaris fuerit: & res eius scri-
pserit. Albani in hac descriptione primi occurrunt: quos pa-
storales fuisse constat: & nomadico generi proximos non tamen
uagos: atque idcirco minus bellicosos. Inter Hyberas & mare
Caspium hi habitant ab ortu solis mari coniuncti ab occasu by-
berie finitimi & reliquis lateribus. Boreale caucasis montibus
munitur: qui campis imminentes: & mari plurimum coniun-
cti Ceraunia uocantur ut Strabo putauit: & complures alii quam
uis Ptholomeus (ut ante diximus) aliter sentiat. australe latus
armoeniam contingit: que partim campestris est: partim mon-
tana: Sicut & Cambisena ad quam Armoeni simul: & byberi

& Albani coniunguntur. Cyrrus per albaniam fluit: & alia flu-
mina que quanuis eum augent fecundiosemque terram exhibent:
mare tamen confundunt propter limum quem afferunt. Raxes
prope emittit: asper ex Armoenia cadens: Sed quem limum
propellit alueum paruum faciens eum Cyrrus repellit: homi-
nes in Albania inertes fuisse feruntur: nam qui ibi militarunt
Cyclopice eos degere uitam dixerunt: & terram omnis gene-
ris fructum etiam domesticum afferre: & Stirpes omnes & ea
que semper uirent: & quanuis ne minimam quidem culentem
habeat: bona tamen omnia sine statione & inaratam gignere:
multisque in locis semel satam bis terque fructum reddere: ac
primo quod modios quinquagenos: idque minime renouatam
aut ferro proficissam: uineas ineffossas manere quinquennis pu-
tari imbimatu nouellas fructum ferre adultas tantam reddere:
ut pars maxima in palmitibus relinquatur: mira res cum Ptho-
lomeus Albaniam in sexto climate ponat. Pecora cum mitia
cum agrestia pulcherrimos edere foetus aiunt: staturam homi-
num pulchram et magnam esse. Simplex mortalium genus mi-
nimeque Cauponarium nummi usum magna ex parte ignora-
uerunt: neque numerum ultra centenarium nouere. Comertia in-
ter se mercibus facere: in ceteris que ad uitam pertinent iner-
tes exquisitorum ponderum ac mensurarum totiusque ciuili-
tatis et agriculture prorsus ignari: si quando ad bella prodie-
runt expediti: & armati ut Armoenii fuere. Exercitum maiorem
emittere consueuerunt quam hyberes: nam peditum ad sexa-
ginta millia: equitum ad uiginti duo millia contra Pompeium
magno suo damno armauerunt. Iaculatores sunt: et Sagittarii
Clipeos et Toracas habentes: et quemadmodum byberi firmas
galeas hos Nomades ab exteris defenderunt sicut Hyberas et
hisdem de causis. Aliter uero sepe eos adoriebantur: nec sine
bant agriculturam exercere. Deos Albani solem et lunam gen-
tili dementia coluere. lunę templum byberie proximum summa re-
ligione colebant: cuius sacerdos honore per regem secundum habebat et
sacris seruis: et sacre regioni preerat: que multa fuit et hominibus plena

Seruorum quidam afflati numine uidebantur: et quodammodo diuinare qui plurimum numine correptus fuit: diu per siluas solus errauit exin sacerdos comprehensum sacra catbena deuinxit: ac per annum sumptuose aluit: postea ad sacrificium deum cum aliis hostiis mactandum produxit: tumque negotii quidam gnarus sacram hastam tenere: qua mos fuit hominem mactari: ex multitudine procedens illam inconserui afflati per latus adegit: & cadente seruo quidam diuinationis signa captauere atque in commune pretulerunt: Corporeque in locum quendam delato omnes super illud transiere. sic enim stulta natio & a demonibus possessa expiari: si quid peccati fuerat arbitrabatur. Senectus honore precipuo apud albanos fuit: non parentum modo: sed etiam reliquorum cum mortuis pecunias defodiebant: nec aliam defunctorum curam gerebant. Strabo sex & uiginti linguas Albanorum fuisse tradit: & totidem aliquando reges: postea ad minimum imperium cuncta rediisse terram serpentina quaedam letifera genere: & Scorpiones & araneas quarum quidam ridendo mori cogunt: quaedam flendo desiderio suorum: quemadmodum de tarantulis in Calabria rumor est. Et Caspianam & albanos pertinere aiunt eiusdem nominis cum gente Caspia: que postea obscurior facta est: & mare Caspium attingit. Ingressus ex hyberia in Albaniam per Cambisenam patuit regionem asperam & siccam: quanuis flumine Alazanio pars eius irrigetur. Albani & eorum canes excellentes uenatores fuisse studio: magisque arte originem eorum ex Iasone ductam existimant: qui cum Armoenio Thesalo in colchos nauigauit: & usque ad mare Caspium per bybeream & Albaniam processit: & Armoeniam ac byberiam multum peragravit. Sicut Iasonia & alia complura monumenta testantur. Trogius Pompeius Albanorum originem italicam dicit: asserens Albanos herculem ex Italia ab albano monte cum Gerione extincto armenta eius per Italiam duceret secutos fuisse: & originem italicam memores exercitum Cn. Pompeii bello mithridatico fratres salutauisse. Albania sub impio profectus fuit: postea macedonum: deinde romanorum. sed traianus imperator his regem dedit: nunc

non satis certum est cui pareant quanuis sub regno magni canis degere credantur: ab his Albani orti sunt: quorum pars hodie in Peloponneso: pars in Macedonia sedet iuxta dynachium: quorum dux est Georgius Scanderbei qui multa per nostram aetatem aduersus Turcos pro christi nomine prelia gessit: magnanimus & uictus copiarum ductor: in Gothorum exercitu fuisse: cum illi grecorum imperium affixerunt. Deinde longe militiam affecti tedio in adriatico littore confederunt Theophanes qui cum Pompeio militauit: & Albaniam procurrit. Inter Albanos & Alazonios habitare Gelas & Legas dicit: & inter hos & amazonas Mermandalim delabi fluum: Metrodorus sepius & Ipsicrates locorum non ignari (ut Strabo refert) Amazonas Septentrionem uersus Garganensibus finitimas tradiderunt: Sub radicibus montium Caucasiuorum qui Ceraunia uocantur: cum quibus & Ptholomeus sentit qui eas (ut diximus) inter Ras fluum & Ceraunia iuga collocauit: quanuis de Cerauniis paululum discordare uideatur: de Amazonibus multi meminerunt: & apud grecos & apud latinos non poetam solum quod fabulosa tractant: Verum etiam historici: quos a uero recedere turpissimum est. Trogius Pompeius iustino teste duos regiones iuuenes ex Scythia pulsos per factionem optimatum iuuentutem ingentem usque in Capadociam & Amnen termodontam subiectosque Themiscirum campos secum traxisse affirmat: ibique per multos annos finitimos spoliare assuetos: postremo conspiratione populorum trucidatos: Sed uxores cum uidiissent exilio suo additam orbitatem arma sumpsisse: finesque suos summouentes primo: mox etiam inferentes bella defendisse nubendi quoque uicinis animum omisisse: seruitutem non matrimonium appellantes: & ne foeliciores aliis aliquid uiderentur: uiros qui domi remanserunt interfecisse: ultionem celo: coniugum excidio finitimorum consecutas: deinde pace armis quaesita ne generum iteriret cum circumstantibus populis concubium iniuisse: si qui mares nascerentur interficientes: foeminas non ocio aut lanificio: sed armis & equis & uenationibus exercentes: inuictis infantium

Amazonum historia

dexterioribus māmīs ne sagittarum iactus impedirētur: unde Amazones dictę sūt. Duas quoq; his reginas fuisse marthesiā & lanipledonem q̄ uicibus bella gererent: & se marte genitas p̄ dicarent: a q̄bus magna pars Europę subacta sit: & Asię multę ciuitates occupatę: ubi Ephesum & alias plerasq; urbes condiderint. Sed cum partē exercitus domū dimississet: reliquasq; ad tuendum Asię imperium remanserant: concursu barbarorum cum regina Marthesia interfectas: In cuius locum filia ei⁹ orithia successerit: cui p̄ter singularem belli scientiam eximia in omne æuum uirginitatis admiratio fuerit. Herculem cui imperatum erat ut arma reginę Amazonum ad regem deferret tanquam impossibile id esset eo profectum longis nouem nauibus comitante Principum gręcię iuuentute inopinantes aggressum uoti compotem factum: duas tūc sorores regnum tenuisse Anthiopem: & orithiam q̄ foris bellum gerebat: cū Hercules ad littus Amazonum applicuit: Quę domi manserant repētino tumultu excitatas arma sumpsisse: Sed facilem uictoriam hostibus dedisse: cęsas captasque fuisse: & in his duas antiopę sorores Menalippem & hyppolitę Theseum captiuā hyppolitem uxorem duxisse: ex qua genuit Hyppolitum: qui nouerç fraude periit. Herculem Menalippem captiuam sorori reddidisse: & precium arma reginę accepisse: atque ita functū ip̄erio ad regem redisse. Sed orithiam ubi comperit sorori bellum illatum: & raptorem fuisse atheniensium p̄cipem: hortatam in ultionem Comites auxilium a Sigilo Scytharum rege petisse: ex cuius genere orta esset: ab illo filium Panaxagorum auxilio missum: Sed ante p̄lium dissensione orta ab auxiliis desertas bello ab atheniensibus uictas fuisse: receptaculum tamen habuisse castra sociorum: quorum auxilio intactę ab aliis gētib⁹ in regnū redierit. Post Orithiā regno potitā fuisse pentasileā cui⁹ troiano bello magna uirtutis documēta extiterint: qua iñfecta: & assūpto eius exercitu paucas q̄ domi remāserāt egre se aduersus finitimos defendisse usq; ad alexādrī magni tpa: cū Thalestris (ut ante dixim⁹) ad eū i byrcaniā uēit. Hęc

Trogus de amazonibus. Sed quid Diodorus de his scribat nō incōgrue referēdum est. Sic enim duorum auctorum q̄ magni habentur quanta sit uel concordia uel discordia cognoscem⁹. Diodorus penes Termodontam fluuium primo gentem Amazonum fuisse ostendit: quę uiris similes corporeis uiribus: & bellicis artibus p̄starent. Earum reginam exercitu mulierum coacto nonnullas uicinas gentes expugnasse filiamque genuisse: quam martis filiam appellauerit uiros ad texturam: & muliebria exercitia deputasse: lege edita: ut solę foeminę in re militari erudirentur: uiris iñterdicta essent arma: maribus qui ex eis nascerentur: quo bello inutiles fierent: crura & brachia debilitasse: foeminis dextram inuississe māmam: a regina urbem p̄clarā in hostio Termodontis fuisse conditam: & Themiscyram appellatam: atque in ea insignem regiā magno splendore erectam ab hac propinquas gentes usque ad Thanaim fluuiū domitas fuisse: cui in pugna cadenti filia successerit matre p̄stantior: quae ultra Thanaim exercitu traducto omnes eius orę gentes ad tratiā usque deuicerit: domumque reuersa magnifica deis templa cōstruxerit: & ad alteram fluminis partem uersis armis: Asiamque usque Asyriam bello subegerit. Multis post sęculis uulgata Amazonum per omnem orbem uirtute herculi semeles ac Iouis filio ab Euristeo mandatum fuisse: ut hyppolitę Amazonis Balthaum ad se deferret herculem illato bello acieque profligatis Amazonibus uictam hyppolitam cum balthao cepisse: quo p̄lio amazonum regnum ceciderit. Siquidē barbarae gētes cōtempo earū nomie & iniuriarū memores: adeo amazones continuis bellis cōtriuērūt ut ip̄sarū nomen & gen⁹ extiguerēt: quāuis paulop⁹ herculis expeditionē p̄thasilea troiano bello ab achille iñfecta fuerit: q̄b⁹ i reb⁹ quātū a trogo differat diodor⁹ diligēs lector facile metiet: Ephor⁹ Amazones inter mysiā cariam ac lydiam prope cumam patriam suam habuisse sedes arbitratur: forsitam aliquando ibi habitauerunt ubi Ephesum Smyrnā cumā & magnesiā cōdidere Sed çolibus & ionib⁹ postea cessere cū q̄b⁹ ate troianū bellum

Priamus in societate ionū belligeravit: ut Homerus affirmat. Sunt qui Gargarenfes cum Amazonibus e Themifira in ulte-
riorem Scythiam migrasse ferunt: postea ab illis disciflos cum
Tracibus & Euboibus quibusdā errabundis aduersus eas bel-
lum gessisse. Quo composito his inter se conditionibus cōue-
nisse ut in filiorum prole comunicarent: uiuerent autem utri-
que separatim. Amazonum alias his itentis fuisse q̄ ad aratio-
nem intisionemque pertinebant: alias equorum uenationem
ac bellorum curam gessisse: arcu securi & pelta utentes: galeas
& subligacula & alia operimenta e ferarū pellibus confecisse.
duos his anni mēses fuisse sacros: q̄bus montem proximū con-
scendebant: q̄ eas a gargarenfibus disiungit: quo & illi more
peruetusto conuenientes sacrificabant: & plis gratia cum mu-
lieribus coibant: idque obscure: & inter tenebras in quascunq̄
inciderent. Quę si foeminam peperissent apud se retinebant:
Si mares gargarenfibus tollendos reddebant. Vnde propter
ignorantiam ualde se inuicem diligebant: cum quęlibet affinē
sibi quamlibet existimaret. Strabo de Amazonibus non satis
certam sententiam fert: & quod Thalestris regina prolis gratia
cum Alexandro in byrcania permixta fuerit incertū dicit: & re-
rum scriptores inter se discordare: nec fide dignum esse Clitar-
cum qui Thalestrim scribit a caspiis portis: & Termodonte p̄-
fectam ad Alexandrum uenisse: cum Caspię portę supra sex
millia stadiorum distenta Termodonte: nec uerisimile cenfet
uel exercitum uel ciuitatem: uel gentem unquam ex solis muli-
eribus constitisse: quae sua custodierint & aliena inuaserint.
Vicinisque subactis usque in Ioniam processerint: & exerci-
tum transpontum in aticham miserint: quod perinde sit ac si
quis dicat uiros tunc mulieres fuisse: & mulieres uiros: suo au-
tem tempore paucos fuisse qui traderēt ubi amazones essent:
& id quidem sine demonstratione. Nobis non impossibile
uidetur quod prisca scriptores de Amazonibus tradiderunt:
qui & in Boemia tenuisse foeminas p̄cipatum legimus: & in
ungaria maria uiriliter imperasse. Quę nō reginam sed regē se

femine uiriliter regnantes

appellauit. In regno neapolitano duas iohānas rerū potitas sei-
m: quarū altera nra etate: altera pauloante res magnas gessit.
Sed puella francię de qua suo loco dicemus non parum dubie-
tatis aufert: cuius ductu saepe anglorum copię nostri o quo pro-
fligatę fuerunt: Sub Claudio imperatore secundo qui de Got-
this magnificentissime triumphauit: decem mulieres ante cur-
rum ductę fuerunt: quę in bello captę uirilem habitum gesta-
bant: & Amazonum genus esse putabantur. nunc de his nulla
cognitio apud nos est: nec affirmare tam uetusta neque nega-
re audemus: nec miramur antiquissimarum rerum scriptores
inter se discordare: quando nec nouissima uno modo referun-
tur. Ex his quę prisca scribunt illud cōstare uidetur, Amazo-
nas primo Themiscyram & subiectos Termodonti campos
& imminentes montes incoluisse: postea inde pulsas in Scythi-
am migrauisse. Vnde illarum erat origo: atque id asserere tro-
gus uidetur: qui Albanis uicinas Amazones dicit: & Thale-
strim reginam inde ad alexandrum uenisse putat in byrcaniā.
Mermedonas amnis ut Straboni uidetur: e montibus descen-
dens per Amazonum regionem: & Syracenam & loca interme-
dia quę deserta sunt in Meotim emittit: quod multū est Ptho-
lomeo aduersum qui aquas per Amazonum agros fluentes in
Ras fluuium: & byrcanum pelagus decurrere quodammodo i-
dicare uidetur: nisi montes aliqui ex Amazonibus in occiden-
tem inclinent. Ex quibus Mermedonas ortus longissimo cur-
su Meoti perquirat: nōnulli q̄ nostro tēpore orbē figurauerūt
Amazones insulam habitasse designant quam fluuius efficit
quem Edil appellant: hūc esse Ras arbitramur cuius supra me-
minimus. Hyberia post albanos ad occidentem occurrit: cui
ad Septentrionem nomades adstant: & caucasi montis accolę
ad meridiem Armoenia est ad occidentem colchis. Tota regio
Caucasiis montibus circumdatur. nam cubiti quidam fertiles
ad meridiem procurrunt: qui uniuersam byberiam comprehen-
dentes: sese ad Armoeniam & colchidem coniungunt: Planities
em in medio relinquentes fluminibus irriguam: presentim cyr-
ro qui ortū ex armoeniā trahens planities ipsam ingreditur & aragu

Hyberia

amnē a Caucaſo deſtuētem: atque alias aquas in ſe recipiens ꝑ
angultā fluminis regionem euadit in albaniam: inter quam &
Armoeniam multus in latus per uberes campos compluribus
fluminibus auctus: e quibus alazonius & alia tria nauigabilia
ſunt in mare caſpium erumpit. Quatuor aditus in hyberiam
ducunt admodū difficiles ex colchide per medios Sarapanos
itur: & angultias montis per quas Phasius excurrit centum ac
uiginti pontibus tranſmeandus. hic amnis propter flexiones
aſper ac uiolentus ex hyberia in colchidem fertur conuallium
torrentibus multo hymbri adauctis: & prop̄ imminentes mō
tes arctus quamplurimis impletur fontibus. In campos autem
delatus alia & alia in ſe recipit flumina: e quibus eſt Glaucus
& hyppus quibus auctus ac nauigabilis factus exiit in pontū:
ſecus eum urbs iacuit eiufdem nominis & lacus nō procul adī
tus: igit̄ ex colchide in hyberia huiufmodi eſt Petris munitōni
bus fluminibus & conuallibus clauſus: nec minus difficilis ex
Nomadibus pater: ſeptentrionem uerſus trium dierū itinere:
deinde angulta regio circa flumen Aragum dierum quatuor:
cuius uie finē murus inexpugnabilis munit. Ex Albania pri
mo aggreſſus eſt per petram exciſam: de hinc per ſtagnum qđ
amnis efficit: cadens ex caucaſo: Ex Armoenia per Angultias
itur quę ſecus Cyrum ſunt: atque Aragum qui priuſquam in
uicem cōcurrant duas urbes natura munitas ambierunt: Quę
ſaxis impoſitę ſexdecim inter ſe ſtadiis aberant: propter cyrū
Armozicam propter Aragum ſeu Samoram. Pompeius ex Ar
moenia mouens hoc itinere uſus eſt. Et poſt eum canidius hy
berię campos agricolę habitant homines ad pacem intenti: Ar
moenico & medico cultu Montanam regionem pars eorū ma
xima ac Bellicoſa. Scytharum more uiuentes quorum cognati
ſunt & cōtermini: Agriculturā tamen exercent: & cū tumult⁹
īgruerit: multa ex ſe atq; nomadibus hoīum millia cōtrahunt:
fuitq; hyberia maxia ex pte urbibus & habitatoribus plena &
tecta fictilia habuit: & fabrefactas ēdificiorū ſtructurās: & fo
ra & publica ornāmēta: & ad ſextū clima ptinet ſicut albania.
Quatuor olī gñā hoīum apud hyberas fuere. Primū ex quo

reges duo deligebantur: alter qui propinquitate & etate antece
deret: alter qui iura daret & exercitum duceret. Secundum ſa
cerdotum qui iura finitimorum curarent. Tertium militum
& agricularum. Quartū uulgi quod regibus ſeruiabat: & om
nia quę ad uitam pertinent miniſtrabat. His omnia per famili
as erant communia: rem tamen tenebat qui ſenior erat. Ma
gnus Pompeius hyberiam Romano imperio ſubiecit: quā ſub
Constantino Cęſare beleneꝝ filio uerbi dei foedera: & fidem fu
turi regni ſuſcepit. Mulier captiua tanti boni cauſam preſtitit:
quę cum uitam pudicam duceret: & dies ac noctes in oratōne
conſumeret admirationi barbaris fuit: quibus ſciſcitantibus
cur tantopere ſe aſſigeret: ita ſe ſuum deum colere reſpondit
qui chriſtus eſſet. Nihil ex hoc amplius admirati Barbari: q̄
nouitatem nominis mulierculam in honore habuerunt. mos
gentis erat paruulos cum egrotarent: per uicinas domos a ma
tribus circumferri: remedia exquirentibus. Mater quędam cū
puerum aliquamdiu circuntuliſſet: nec ſalutare quicquam in
ueniſſet: captiuā adiens eius opem petiit: Illa ſe humani nihil
ſcire teſtata eſt: ſed deum quem coleret chriſtum deſperatam
ab hominibus ſalutem poſſe conferre. Paruulumque Cili
cio ſuo ſuper imponens & orationem ad deum fundēs ſanum
matri reddidit. Impleuit urbem facti rumor: & ad reginam per
lapſus eſt quę dolore quodam afflicta uel captiuam ſe ferri cu
rauit: cum illa regiā domum ingredi reſuſſet: reddita eſt re
gina ſanitati: atque ammonita ut in chriſtum crederet & eum
coleret: qui ſalutem prebuiſſet: rogauit regina uirum ut chriſti
anus efficeretur: qđ quanquam ille promiſiſſet ſegnīs tamen
erat: nec ſępius ab uxore commonitus baptizari curabat: nō tā
fidei hoſtis: quam dubius contigit eum in altiffimas ſiluas ire
uenatum: quocum perueniſſet cohorta ſubito tempeſtate:
ita tenebrę cuncta operuere ut nec ip̄e comites cerneret: nec cer
neretur ab illis ignarus q̄ ageret promiſſionis coniugi factę
recordatus eſt chriſtumque rogauit: ut ſi deus eſſet ex tantis e
periculis eriperet: nec mora dies reddita mundo eſt & rex ad ur
bem incolumis perductus: qui reginę quę geſta erant miraculi

loco exposuit: uocatur captiua audit consilium eius: illa reiiciē
da idola: & christū colendum dicit eique supplicandum: & ba
silicam faciendam: conuocato populo rex euangelium prædi
cat: et nundum sacris initiatus fit suę gētis apostolus: credunt
uiri per regem: femine per reginam: cōstruitur ecclesia magni
operis: & eleuato pertinaciter murorum ambitu columnę collo
cantur: Sed prima ac secunda erecta: tertia nullis machinis
erigi potest: nullisque uiribus cum ad noctem usque laboratū
esset recedentibus omnibus sola captiua apud ecclesiam in
oratione perseverat: postea die prima luce redeunte populo co
lumna reperta est supra basim ī aere suspensa quantum esset
unius pedis spatium magnificauerunt omnes deum: ueramq;
captiue fidem recognouerunt: quibus mirantibus ac stupenti
bus sensim supra basim suam nullo contingente deposita est:
& summa cum liberatione descēdit. mox relique columnę ma
gna facilitate erectę & collocatę sunt pfecta ecclesia: & popu
li fide confirmata suadente captiua totius gentis legatio ad im
peratorem constantinum mittit: res gesta exponitur: & sacerdo
tes petuntur: qui coeptum erga se munus impleant. Ferunt cō
stantinum non minus hoc nuntio legatum quam si gentes Ro
mano imperio incognitas: & ignota regna uicisset: Hyberis io
cundissimo uultu fatiffecisse. Ruffinus in ecclesiastica histo
ria hęc sibi Bacchurium ipsius gentis regem narrasse affirmat
uirum fidelissimum cum hierosolimis secum humaniter de
geret: ueri periculum ad eum referendum est. Hyberas hodie
georgianos appellant: quorum legatio ad nos uenit: cum ex
mantua Romam rediissemus: colūt & hi hodie christum: quā
uis procul ab apostolica sede ueritatis magistra: & barbaris cir
cumfusi gentibus non omnem Euangelii puritatem seruant.
Cochis ut placere ptholomęo uideamus monte coraxe a Septen
trione clausula est: quem caucasi partem esse ostendit: & noma
des excludere ab orienti hyberia a meridie Phasi flumen: & ar
moenię montibus ab occidente Euxino ponto in quem hyp
pum flumen cadere arbitratur: & inter eius hostium & Amnē
Phasim duo flumia decurrere in pelagus Cariustū & Ganeū

& post hippum ultra Dioscuriadem Septentrionem uersus Co
raxem fluuium in idem mare Exontrari qui ex monte sui no
minis oriatur. Strabo uero hippum cadere in Phasim asserit:
& Colchidem magna ex parte ad mare protensam. Phasim irri
gare ingentem fluuium: qui ortus in Armoenia Glauco & bip
po in se receptis: usque ad Sarapanos nauigetur. Exinde pede
stri itinere curribus uectos quadriduo in cyrrum proficisci: ad
Phasim urbem iacere eiusdem nominis colchorum Emporiū:
quod ex alia parte amni procingitur: Ex alia lacu: Ex alia mari
hinc biduo triduo ue amissum. Sinopemque nauigari: littora
baec & fluminis hostia amoenissima esse regionem fluctibus
& omnibus que ad fabricandas naues pertinet abūdare. Mel
tamen frequentius amarum esse: linum Canabem ceram: & pi
cem gignere linificium uulgatum: & multum in peregrina ex
portari loca: propter quod cognationē iter colchos & Egyptios
esse quidam uoluerint. Plinius ueronēsis Animal ceruo simi
le barba tantum: & armorum uillo distans iuxta Phasim Am
nem: & non alibi nasci affirmat: quod Trage laphon uocatur:
Secus phasim leucotoę fanum fuisse quod phrixus condiderit:
atque illius oraculum ubi aries non maetabatur: id olim diues
habitum: deinde a Pharnace: & paulopost a Mitridate perga
meno dirreptum: nam lefa regione etiam diuina patiuntur: nec
coli possunt ut Euripides iquit: uana garrulitas que religionē
pauperibus aufert. Deus & inopum & diuitum pater est: ne
que aliud ab homine quam uoluntatem requirit. Quantum
olim colchis claritatē habuerit fabulae declarant Iasonis exer
citus inuenientes: qui ad medos usque processit: ac prius etiam
Phrxi expeditionem: postea cum reges succederent: & regionē
haberent in prouincias diuisam mediocriter agebant. Cum
uero Mitridatis eupatoris potentia uehemēter esset adaucta:
tota ei regio paruit: a quo semp aliquis ex amicis regionis præ
fectus: & administrator mittebatur. Strabo refert Moaphernē
matris suę patrum colchidis administratorem fuisse. Sed Mi
thridate sublato regionem omnem que sub eo erat euersam: &
multis distributam. Polemonem postremo colchidē habuisse

atque eo mortuo coniugem eius Pithodorim q̄ & colchorum
& Trapezuntis: & Pharnatię & ulteriorum barbarorum regnū
tenuit. Strabo existimat montem Caucaſum pontico mari &
caſpio imminere: Hyſtinumque munire interiacentem: hyberi-
amquoque & Albaniam ab eodem monte diſterminari: Qui
Sarmatas ad Septentrionem dimittit. Ptholomeusquoq; cau-
caſia iuga inter byberas & colchos procurrere arbitratur: & ab
utriſque gentibus diſiungere: Sarmatas eratosthenes eundem
eſſe Caucaſum & caſpium exiſtimauit: & ab eo quaſi cubitos
quosdam ad meridiem procurrere: qui complectens byberiam
Armoenis & moſcitis montibus coniungantur. Secaſſe quo-
que & Pariadre. Idemque ſentire Ptholomeus uidetur: & hos
eſſe thauri partes: qui australe Armoenie latus efficit: & ab eo
quodam modo obruptas. Septentrionem uerſus uſque ad Cau-
caſum & maritimam euxinoram procurrere: que a Colchide
in Themifciram tendit. Dioſcuras & Sebaſtopolis a Ptholo-
meo uocata eſt: ſicut Straboni placet: orientalis ſinum totius
euxini pelagi ſignum obtinet: & extrema nauigatio appellat̄.
Vnde illud quod in prouerbio dicitur in Phasiſ ubi curſus
carinis ultimus: ſic intelligendum eſt: non quod poeta q̄ iambi-
cum fecit de flumine dicat: nec de urbe eiſdem nominis: que
ad flumen iacet: Sed de tota Colchide. Nam de Phasiſ uſque
ad intimum Dioſcuriadis reſſum ſexcenta eſſe ſtadia putat̄:
& Dioſcuriadem initium hiſtini tenere: qui duo iter maria emi-
net. Ptholomeus uero Iambicum intellexit aduerbium: & inti-
mum euxini ſinum ad orientem in Phasiſ hoſtio terminauit:
ibique hiſtinum incipere oſtendit. Dioſcuriadem uero Septen-
trionalem ponti ripam tenere non procul ab amne coaxe. Dixe-
ruut aliqui qui res parum animaduertunt: ſeptuaginta: & qui-
bus minor ueri cura fuit trecentas gentes apud Dioſcuriadem
conuenire ſolitas omnes diuerſarum linguarum: propterea q̄
Sparſim & impermixte ob aſperitatem: atque intractabilitatē
habitēt: quarum pleraque pers Sarmateę ſint. Vniuerſę tamen
Caucaſię inter quas Pthiraphagorum natio fuit: cui nomen a
Sordibus datum eſt: quibus proxios Seranes eē Strabo putauit

nihil fama meliores quanuis robore preſtarent. Viciniſque gē-
tibus dominarentur: eoſque Caucaſi extrema obtinere que im-
minent Dioſcuriadi. Ptholomeus Soanam fluuium quendam
memorat: qui ex caucaſo cadit in byrcanum pelagus: a quo So-
anes dici potuerunt. Sed hi Albanorum extrema uerſus Septē-
trionem colerent: ii quos Strabo nominat colchis iminebant: q̄
ad Euxinum pertinent. Ferunt his regem fuiſſe: & trecentorū
uirorum collegium: & quanuis in ordinatam gentem bellicoſā
tamen ducenta hominum millia in exercitum cogere conſueſ-
ſe Torrentes apud eos aurum detuliſſe: quod perforatis tabu-
lis: ac lanofis pellibus excipiebant: atque hinc aurati uelleris
conſictam fabulam: & fortasſe byberes his cōtermini eodem
nomine uocantur: quo occidentales ab auro quod apud utroſ-
que inuenitur. Soanes ueneno ad ſpicula mirifice utebantur:
cuius tanta uis fuit: ut etiā odore ad modum lederet. Relique
gentes que circa Caucaſum iacere tenuem habuiſſe regionē
feruntur. Moſticos montes partim Colchi habuere: Partim by-
beres atque Armoenii Polignium quod Phrixus in byberia cō-
didit: id ceſſa poſtea dicta eſt: locus optime munitus altisſime
ueri Caucaſi partes ad austrum uerſę: que Albaniam byberia
& Colchos: & Hemocos reſpiciunt: ab his habitant̄ quos apud
Dioſcuriadem conueniſſe relatum eſt: nam ſalis gratia frequē-
tius cōueniebant. horum alii montium tenuere cacumina: alii
in collibus habitauere: ferina carne & lacte uiuentes: montium
uertices hyeme ſunt ī acceſſibiles eſtate caligas bubulas ī tym-
pani modum latas calceati per glatiem ac niuem aſcēdunt bar-
bari: & cū oneribus ſup pelle dilapſis deſcendūt ad mōtis ima
deſcendenti regio ſeptentrionalior occurrit: mitior tamen que
Siracorum iungitur campis. In ſunt etiam Trogloditeę quidam
qui propter frigora habitant in cauernis & pane abundat. Poſt
eas Cheaniteę reperiuntur: & Poliphagi & aliorum quorundā
uici agriculturam patientes: deinceps Nomades inueniuntur
Paxani & Nabiani: qui inter Meotim caſpinumque habitant:
mox Siracorum Aorforūque nationes: quas ſuperiorū aorforū

exules fuisse putant: magis ad Septentrionem expositas. Ab ea
tus Syracorum Rex dum Pharnaces Bosphorum haberet equi-
tum misit uiginti millia Spadias Rex Aororum totidem su-
periores. Aorsi plura cum terra plus haberent: & maxima ex
parte oris Caspię imperarent: unde camelis iter agentes indicas: et
Babylonias merces ab Armoeniis medisque accipiebant: atque
propter opulentiam auro adornabantur. Strabo Aorsos Thana-
im accoluisse tradit. Syracas Archedeum Amnem: qui ex Cau-
caso fluens emittit in Meotim. Ptholomęus Aororum in hac
plaga nusquam meminit: Syracenorum mentionem facit quod
ultra Hippicum montem prope Ras fluuium iacere ostendit.
Sed mutatis temporibus gentes quoque situs: & nomina mutant.
Thanais (ut ante diximus) Europę atque Asię terminus est:
ferturque a Septentrione Nilo contrarius: paulo tamen orientali-
or originem eius incertam aliqui putant. Ptholomęus ex mon-
tibus Riphęis prodire arbitratur: qui magis Australes sunt quam
hyperborei. Nos hominem allocuti sumus Verona oriundum
qui per Poloniam & Littanā ad fontes Thanais peruenisse se af-
firmavit: eosque transcendisse: & omnem illam Barbarię bore-
alem perscrutatum. Is aiebat paludem esse non admodum ma-
gnam ex qua Thanais nasceretur: qui duobus hostiis Meotim
ingreditur: quę stadiis intra se circiter septuaginta distare feruntur.
Theofanes Mithyleneus ex Caucasus montibus oriri Thana-
im existimavit: & in Septentrionem diu currere: Postea con-
uersum ad meridiem in Meotim emittere. Ferunt Gręcos qui
Bosphorum habuere ad flumen thanaim urbem cōdidisse: quā
postea Polemo Rex depopulatus est: cum minus obtempera-
ret. Cōmune in ea Emporium erat Nomadum: Asię atque Eu-
ropę: & eorum qui in Bosphoro lacum nauigabant: quorum alii
mancipia: pelles: & si quid aliud est nomandicum uehebant:
alii uestem uinum et cętera: qui mitis uitę sunt propria onera-
bant. Nunc his locis propinquum est Venetorum Castellum
quod Thanam uocant: unde & nobilissime pelles feruntur: &
mancipia quę a Scythis emunt: quos appellat Carcasos. In Meotide

insulam memorant Aleopetiam: quę mixtorum hominum do-
micilium fuit: stadiis centum a ueteri Emporio distans: ab ho-
stio Thanais quod magis orientale est: ad sinistram terrestri iti-
nere pergenti post octingenta stadia magnus Rhombites oc-
currit: ubi piscatio multa: & conditurę apta: pari deinde iterual-
lo minor Rhombites se offert: non adeo piscibus abundans.
Ptholomęus Rhombitem maiorem & minorem duo flumina
esse dixit. Strabo promontoria significare uidetur: qui popu-
los ab eis Rhombitarios nominari asserit: & maiores insulas
habere stationibus plenas: minores operarios esse: & omnes uo-
cari Meothas non minus quam Nomades bellicosos & in gen-
tes plurimas diuisos: quorum qui Thanaim accolerent agrestio-
res essent: qui Bosphoranis cohererent mitiorem uitam agerent.
A minore Rhombite in anticetā flumē: & Tyrambem stadia
esse sexcenta dixerunt: hinc in uicium cymbricum centum ac
uiginti unde soluebant: qui lacum nauigabant. Ex quo fit ut
longitudo Meotis per trecenta fere milliaria esse uideatur a Bos-
foro cymerico usque in hostium thanais. Cymericum urbs in
Cheroneso orientali fuit: quę fossa & aggere bystinum clau-
debat: nam Cymeri potentiam olim maximam in Bosphoro habu-
ere: a quibus Cymericus appellatus est. Hi a Ponti dextra medi-
terraneanam regionem habitantes usque in Ioniam excurrabant.
Sed a Scythis ex his sedibus pulsati sunt. Scythę a Gręcis quę Pan-
thicapeū & alias in Bosphoro urbes habitauere: a Cymerico usque
in uicium achilleum stadia uiginti numerabantur. Templum
hic Achillis fuit iuxta quod angustissimum hostii Meotidis
fretum ad stadia uiginti uel paulo plura patet: hinc ad Satyri
monumentum stadia nonaginta esse dixerunt. Id fuit in promon-
torio quodam positum hominis in Bosphoro clarissimi ac poten-
tissimi: cui proximus fuit uicus patreus: a quo usque in Choro-
cūdame stadia excurrunt centum & triginta: atque ibi finis est
Bosphori: qui Cymericus appellatur: cuius longitudo stadiorum
est ducentorum ac uiginti: in cuius initio in parte Asię achilleum
fuit: in parte Europę Minetum uersus Meotim uersus euxinum

in Asia Cyrocōdama in Europa uicus nomine aera Panthica
pensis agri quę duo loca septuaginta stadiis iter se distabant:
huc usque glacies pertendit: cum riget hyems. Meotide adeo
frigore concreta ut pedibus permeetur. In his angustiis multi
fuere portus: & supra chorocūdā locus Chorocūdamentis ap
pellat⁹: qui decem stadiis a uico emittebat: In mari pars anthi
cete fluminis abrupta lacum influens insulam efficiebat: quę
hoc lacu & Meotide & flumine undique abluebatur: & mari
Anthicetam nonnulli byppanim uocauerunt: quemadmodū
& fluuium Boristeni pximum. Ultra hunc lacum nauiganti
uersus orientem. Phanagoria olim occurrit ciuitas memoratu
digna: & coepi hermonassa & apparatus ueneris fanum. Pha
nagoria & Coepi in insula fuere: quicumque olim Bosfori po
tentibus obediebant: Bosforani appellabantur: & alii Asiani:
alii Europei. horum metropolis Panticapeum fuit asianorū
fanarium: sic enim postea Phanagoria est appellata earum re
rum Emporium quę ex Meotide: & ulteriore Barbarorum re
gione importantur: earum uero quę mari aduehuntur Panthi
capeum in Phanagoria templum fuisse insigne tradunt: uene
ris Apaturię fabulam afferentes: quod cum gigantes uenerem
adorirentur: illa Hercule inuocato: tam diu in lateribus quibus
dam latitauerit: donec gigantes sigillatim dolo excipiens occi
dendos exhibuerit herculi. Nulla enī mulier tam sui corporis
pdiga est: ut uim libenter admittat: & saepe dolis potētia suc
cumbit. Inter phanagoriam & Gorgophiam quingentorum sta
diorum spatium ponunt: quod Aspurgitani habitauerunt: &
ip i Meote: quos cum Polenio Rex simulata amicitia adorire
tur: nec id eos lateret: Sed contra instructi exirent: captus inter
emptusque est poena: & cogitati sceleris dedit. Bosporano
rum duces ad Thanaim usque imperium protulere: p̄sertim
Pharnaces Cassander ac Polenio regionem a freto usque Gor
gophiam sindicam appellauere. Post Gorgophiam achei Zo
gori & Eموchi secuntur montana: & importuosa colētes loca
quę Caucaſi partes sunt. His uita ex maritimis latrociniis fuit

lembos exiles: ac leues habentes hominū uiginti quinque capa
ces. Fama est Phthiocas acheos ex Iasonis exercitu Achaiam
hanc habitasse. Lachonas uero Eموchiam quorū duces Rbac
cas & Amphisastrus fuerit Castoris & Polucis aurige: in mari
dominabantur more pirratarum: p̄dam Bosforanis uēdentes:
& ab eis comeatum accipiētes lembos humeris impositos in sil
uis cum mare nauigari non poterat occultentes: tenue solū arā
tes. Vicini principes eorum iniurias ulciscabantur: Sed Ro
manorum subditi propter negligentiam p̄fectorum sepe mul
ti fuerunt. Eموchi quatuor reges habuere cum mithridates
Eupator e paterno regno fugiens Bosforanorum regionem per
meauit: Quę quidem ipsi puia fuit. Zigorum uero terram p̄
pter locorum difficultatē atque asperitatem accedere diffisus
egre maritima ora profectus est: saepe mare ingressus: quouſ
que in acheorum agrum peruenit: quibus adiutoribus iter ex
Phaside consumauit: ad quatuor fere millia stadiorum hanc
Zigorum terram eam esse arbitramur: ex qua populi exierint:
qui nostra etate cum liberis & uxoribus europam peruagantur
Zigari appellati: Insignes fures: & inter nostros homines No
madum more uiuentes: a Chorocundame orientem uersus re
cta nauigatio est ad stadia centum & octuaginta: ubi Sindicus
portus & ciuitas cuius meminit Ptholomeus: de hinc ad qua
dringenta stadia sunt ea quę Batha nominantur: uicus & por
tus ubi Sinope austrum uersus: huic orę plurimum uidetur op
poni Ptholomeus hic amnem P̄sycāi ingredi mare arbitratur:
& hic acheos esse. Strabo Arthemydorum secutus certetarum
oram esse tradit octingentorum: & quinquaginta fere stadiorū
quę stationes & uicos habeat: de hinc Acheorum regionem sta
diorum quingentorum: postea hemochorum mille: de hinc Pi
therintē trecentorum fere ac sexaginta usque Dioscuriadem to
taque nauigatio a Chorocondame usque huc stadia comple
ctitur tria millia centum & quinquaginta qui mithridatica cō
scripserunt (ut strabo refert) prius acheos posuere: deinde Zigos
mox hemochos: post certetas & moscbos & colchos & phthio

phagos: qui ultra hos habitauere Thoonas: & alias circa caucalum paruas gentes que australia caucali occupant: loca euxini que ponti Septentrionale latus: ultra Caucaſum uſque ad oceanum innumeraſes iacent gentes: quas ab occidenti Thanaſis claudit ab oriēti ut Ptholomeo placet Ras fluuius: ut Straboni Plinio & multis aliis longiſſimus Caſpii maris ſinus: omnes qui hanc terram incolunt ſcytharum nomine continentur: quā uis Ptholomeus Sarmathas appellat: quos Biſariam partitus eſt: & alios aſiaticos uocat a Thanaſi uſque ad flumen Ras: alios Europes: qui germaniam inter Thanaſim iacent. Scythas uero ultra & intra Imaum montem collocat: ut a nobis ante relatū eſt. Scriptores alii Scytharum nomen multo maius efficiunt: quos a germanico limite uſque ad ipſos Seras: & orientale pelagus occupare arbitrantur: & ſicut habitabilis terrę australia Ethyopibus tradiderunt: pari modo Septentrionalia Scythiſ quos cum Sarmathis confuderunt. Diodorus Scytharum gentem apud Araxim flumen originem habuiſſe putat: paruaque ab initio nationem fuiſſe & modicę terrę cultricem: ac propter ignobilitatem a uicinis contemptam: naſtāque deinde regem quendam bellicoſum: & militari uirtute præcipuum agros ampliſſe montanos: quod uſque ad Caucaſum: Campeſtes uero uſque ad oceanum & Meotidem flumenque Thanaſim. Fabulam quoque adducit natam apud Scythas ex terra uirginē umbellicotenens hominis forma reliqua uiperę que puerum genuerit nomine ſcytham: qui omnium ante ſe clariffimus euadēs: nomen ex ſe populis uocabulum indiderit: inter cuius poſteros duo fratres extiterint ſumma uirtute: alter pluto: aliter naps appellatus: qui magnis rebus geſtis regno inter ſe diuiſo alteros populos Plutones: alteros naps uocitauerunt: quorum progenies regiones ultra Thanaſim uſque ad Traciam ſubegerit: uerſiſque deinde in alteram partem armis ad nilum ægypti peruenit: redactis in poteſtatem omnibus que intermedię erāt gentibus & uſque ad orientis oceanum: & mare caſpium imperiū protēderit: multosque reges habuit memoria dignos. Scytharū

autem populos ſacas: alios Maſſagetas: alios Armiaſpos: alios alio nomine uocari dicit. Coloniaſque plures ab eis deductas fuiſſe: ſed duas maximas: unam ex aſſyriis iter paphlagoniam ac pontum: alteram ex medis pone thanaim flumen: cuius populum Sauromatas appellauerint: qui multis poſt annis imperio late diuſo magna ex parte uaſtata Scythia eam poenitus deſertam cultoribus rediderint. Troguſ Pompeius: ſcythas cum ægyptiis de generis uetuſtatē contendit dicit: eiſque datam palmam tanquam loco editiori natis. Parthos & bactrianos eorum ſobolem eſſe. Scythiam ab uno latere ponto: ab altero Ripheis montibus: a tergo aſia & Phafi flumine clauſam: multū in longitudinem & latitudinem patere hominibus inter ſe nullos fines: neque tecta aut certas ſedes: armenta: & pecora ſemp paſcentibus: & per incultas ſolitudoſ errare ſolit. Iuſticiam genti ingenis nō legibus cultam: furtū inter eos grauiffime uīdicari: argentum & aurum pariter aſpernari: ac ceteri mortales appetunt: lacte & melle ueſci: ferarum pellibus ueſtiti. Dariū regem parſarum ab his turpi fuga ſub motum cyrrum cum oī exercitu a regina eorum trucidatum Alexandri magni ducem Sophiriona pari ratione cum copiis uniuerſis deletū. Veſoim regem ægyptiorum exercitu cum omni apparatu belli relicto repulſum: ac fugatum. Scythas ab ægypto paludes prohibuiſſe: qui reuerſi Aſiam domuerint uectigalemque fecerint: ac per mille & quingentos annos tenuerint: uſque ad ninum regem aſſyriorum Romanorum arma audierint magis quam ſenſerint. Pulchre Troguſ: ſed arbitramur gręcos eū aliquos ſecutū quibus mos eſt omnia in maius extollere. Scytharum natio Barbara eſt: nec iuſti: nec recti tenax: ſediſſima apud eos uita religionum mille modi: idola & ſerpentes colunt in libidinem pſuſi: aurum non concupierunt donec fuit ignotum: ubi ſplendore eius conſpicati ſunt: nihil non auri cauſa patrauerunt: & propter regnum ſepe paricidia cōmiſere: neque inter ſe iuſti neque cum aliis ueraces. cui plus uirium eſt: huic & uiris magis potentię omnia cedunt. Nec Romani itactos eos reliquere: neque gręci.

Alexander ultra iaxartem fluum eos cecidit. Successores eius plurimis cladibus scythas affecerunt. Cn. Pompeius magnos scytharum exercitus fudit: qui Mithridati suppetias tulerunt in Septentrione Scythicum iter tanquam in mari stellis secutus: & omnis Albania atque hyberia ab eo domita est. Regem Colchorum ordem positus sub ipso caucaso castris iussit in plana descendere: quarum punitiarum: & si graeca origo fuit in Scytharum tamen mores populi declinauerant: Impatore Claudio mithridates bosforanus amissis opibus uagus postquam Didium Romanum ducem: ac robur exercitus abiisse cognouit spreto cothi iuuenes: ac rudi & nouo rege cum Iulio aquila equite Romano nationes sibi allexit: & perfugas: & coacto exercitu Regem Dandariorum exturbauit: & imperio eius potitus festinauit in Bosforum Aquila & cothis quia Iorsines Saracorum rex hostilia resumpsit ad Eunonem qui adrosorum genti precebat legatos misere: eumque sibi sociarunt. Pellitur hostis ueniturque Sozandandanicum Oppidum quod desertum a Mithridate presidio muniuit: & in Saracos pergunt: & transgressi Amnem Pandam circumueniunt urbem huiusmodi eamque excidunt. Iorsines Rex Saracorum diu pensitato Mithridati ne rebus extremis: an primo regno consulere: postquam pualuit gentilis utilitas datis obsidibus apud effigiem Caesaris procubuit magna gloria exercitus romani: quem inuictum & uictorem tridui itinere abfuisse ab amne Thanaei constitit. Mithridates nullo in armis subsidio fratrem Chotim proditorem atque hostem metuens ad Eunonem confugit: qui cum impetrata tantum uita ad Claudium misit. Multi praeterea imperatores: & apud urbem Romani: & apud Constantinopolim de Scytharum gente gloriosissime triumpharunt. Quod autem ad interiora eorum: & ultima uersus boream non est itum paupertas soli fecit: & itineris aspitas atque intolerabile frigus: & nullum uincens premium. Multos romani populos ut appianus tradit sese sponte dedentes reice: quod nullo esset emolumento eorum imperium quis arsumat: & cum mortis piculo dimicet cum sciat uictoriam sterile esse. Id perinde est: ac si quis laudis causa cum bestiis pugnae ieat.

Nec Scytharum robur insuperabile est: magis quam Elephantum & Thaurorum quos ingenio uincimus. Sed in his inest aliquid utilitatis: Scythas illos exteriores si plio superaueris: non tam tibi quam illis uiceris pane alendis: qui multis est incognitus ubi eorum seruitia quas. Fatemur tamen ab his exisse quam plures: qui res magnas gessere. Facile enim migrant quibus sterilis sedes est: & melioris soli fama multos trahit: & Asiatica Scythia migrauerunt in Europam ueroces populi quos iordanis: & alii nonnulli ex mulieribus magis & demonum semine natos crediderunt: qui transmissa meotide omnem Barbariem inter Thanaem & danubium occupauerunt: ex his magnus ille Attilas ortus est qui subacta pannonia italiam ingressus: Aquileam subuertit: & in germaniam transiens plurimas uastitates edidit: ac transmissis Rheno in agris Catelaunicis memorabile illud plium commisit: in quo supra centum sexaginta millia hominum cecidere: & quamuis uictus esset: id tamen solatii tulit: quod Theodericum gottorum praestantissimum ducem obrucatum cognouit. Is domum reuersus: dum nouis nuptiis opam dat: uino plenus effuso e naribus multo sanguine suffocatus est: de quo etiam in posterioribus nonnulla erunt dicenda. Scytharum quoque genus est Turcorum foedissima gens: quae ut heticus philosophus tradit in asiatica Scythia ultra pyriceos montes: & Taracotas insulas contra Aqlonis ubera sedes patrias habuere. Natio truculenta & ignominiosa in cunctis stupris: ac lupanaribus fornicaria comedit quae ceteri abominantur: Iumentorum: luporum: ac uulturum carnes: & quod magis horreas hominum abortiuas: diem festum nullum colunt: nisi mense Augusto Saturnalia Romanorum impium admirata: magis quam expta est: Octauiano Augusto in auro litorico censum dedit: & id quidem sponte: nam cum uicinas gentes annua illi tributa reddere aduertisset: nouum dierum ac temporum exortum esse deum: arbitrata munera illi quot annis misit. Otto bystoricus quae Phrisingensis fuit episcopus tradit impantibus graecis: ac regnante apud fracos Pipino annis ab hinc supra sexcentis Turcos caspiae portas egressos cum auaribus ferocissima pugna multis utrinque desideratis confixisse.

Nicolaus secundus multa eruditione praeditus graecas: ac latinas

litteras apprime callens : de Turcis ad nos scribens : Asiaticos Scythas illos esse fateat : q̄ pontū Cappadociāq̄ trāsgressi ad reliquas finitimas gētes sēsū illapsi sint. ii more latronū clādestinis quibusdam excursionibus uires sibi uendicantes occupatis montibus & claustris opportunis : unde per occasionem irruptiones facile fieri possent : usque adeo emerere : atq̄ animis sublati sunt : ut palam iam & pari in arte aduersū finitimos de agri possessione certarent : & denique procedenti tempore gallatia bitynia & utraque phrygia in potestatem redacta : omnem Asiam quę minor uocatur ultra citraque taurū ad oras usque Ionie : & littora gręci maris occupauerint : & unum quendā principem : sed alios alii duces : & uaria auspitia quasi per factiones secuti : de quibus alio loco dicendum erit. Ferunt & hungaros qui danubii ripas incolunt Scytharum genus esse : non quasi ab his ortos quod propter uerbi cognationem aliqui crediderunt : Sed ab aliis hungaris : quorum Iordanis meminit : q̄ notos eos dicit suo tempore fuisse p̄pter comercium pelliū mardurmarum. Fuit autem Iordanis sub imperio iustiniani quo tempore nondum Pannoniam hungari attigerant : longe post hunc Gotos ac longumbardos hungari Scythiam egressi ad danubium peruenerunt. Pulsi q̄ prioribus incolis aut sub iugū missis regnum sibi fecere : de quibus suo loco dicemus. Noster ueronensis quem supra diximus ad ortum Thanaï peruenisse retulit populos in Asiatica Scythia non longe a Thanaï sedes habere rudes homines : & idolorum cultores : quorum eadem lingua sit cum hungaris Pannoniam incolentibus : uoluisseque cū plerisque sacrarum litterarum professoribus uiris religiosis & ex ordine beati fr̄cis̄ci : q̄ linguā illā nosset eo pficisci : & factū christi euāgeliū p̄dicare. Sed p̄hibitū a domino quē de inosca uocauit : q̄ cū eēt gręca pfidia maculatus egre ferebat Asiaticos hūgaros latinę cōiūgi ecclesia : & nostris imbui ritib⁹. Fuerūt & q̄ gottbos ex asiatica scythia erupisse putarūt : quoz ē p̄ uulgatū nomē p̄sūptio : hīc orit̄ q̄ alani it̄ eos militauere & usq̄ ī hispaniā trāsiere : ibiq̄ sedes obtinē : ī qb⁹ hodie catelani tāq̄

Gothi Alani uocantur. Alanos autem Ptholomeus in Asiatica Scythia ultra hyperboreos montes collocat ad Septentrionem maxime uergentes. Iordanis Europeos fuisse Gottbos affirmat : quem sequi non pudet suę gentis initia referentem : neque alienum fuerit Alanos postquam in europam migrassent cum Gottbis societatem inisse : ex qua facta sit Catelanorum natio. Multa de Gottbis inter res Europeas dicenda erunt : quę nunc relinquimus illud conclusisse sat fuerit : nō idcirco Scytharum genus ī aliena prorupisse quia cęteris uirtute p̄staret : Sed auuiditate melioris agri : & quod in patrio solo nutriri non possent.

Equitur Asię ad nostram supputatōnem tertium mēbrum cui Parthia dabit initium : quanuis recta in orientem iter habenti aria occurrat : & poropanisadum regio quę montanę sunt : & in eodem paralelo qui per Rhodū est cum Parthia continentur. Sed nobis placuit quinto loco de illis agere : qui post indiam ad occidentem primi reperiuntur. Nos parthiam in hac descriptione mediamque & utranque Armeniam : ac magnam minoris Asię cheronesum comprehendemus : Quanuis aliqua ultra citraque taurum iaceant : & non nulla in ipsis mōtium cacuminibus sita sint. Parthia ut Ptholomeo uisum est ab ortu ariam habet : & Masdoranum montē ab occasu mediam : & quibus dissecatur iuga : ad meridiem Carmanicam desertam : & Parco achię montis sublimen uerticem a Septentrione byrcaniam : & qui medius intercurrit mons coronis regionis in ea quatuor collocat. Comissenam quę byrcanis immiet Thabienam quę ad Carmaniam respicit. Patauricenam quę Arsam & Sindacam quę mediam ituetur. Ciuitates commemorat plures de amnibus qui eam irrigent nullam efficit mentionem : quanuis Bagradā in ea ortū indicare uideatur : q̄ lōgo itinere p̄ Carmaniā desertā & hyppophagos nō longe a Sureis pficū illabit finū. Strabo flumib⁹ irriguos p̄thię cāpos eē cōmemorat : quos p̄ Arius p̄ti Margus inundet. Iulius Solinus parthiam rubro mari a meridie claudit : a Septentrione

byrcano salo non Parthiam hoc pacto. Sed parthicum circum scripsit imperium: quod in duo de uiginti regna diuisum dixit & undecim superiora ab Armoenico limite: & Caspio littore incipientia ad terram Scytharum porrecta: quibus concordēs essēt reliqua septem inferiora. Sic enim uocat ab ortu Arianos habere: a meridie Carmaniam: ab occasu mēdos: a septentrione byrcanos. Plinius quē fuerant olim persica regna postea Parthorum intelligi uoluit. iter duo maria persicum & byrcanum: Montana Parthyaē Scenatas tenere populos. Strabo refert loca optima: & montibus clausa. Trogus Pompeius urbem claram in monte a Partheno a primo arface conditam dicit: cuius loci ea condicio fuerit: ut nec quicquam numitius inueniri: neque amoenius posset pręruptis undique rupibus cinctus ut tutela nullis egeat defensoribus: & soli circuniacentis tanta ubertas fit: ut propriis opibus expleatur. Fontium ac siluarum ea copia ut & aquarum abundantia irrigetur: & uenationum uoluptatibus exornetur. Apolodorus hecathonpylon parthorum regiam appellauit per mille & septingenta sexaginta stadia distātem a portis caspiis. In Parthia terrę sūt: quas Rhagas uocauerūt propter terrę motus qui ibi frequenter fiunt: a quibus multę urbes (ut possidonius refert) & duo millia uicorum euerfa sunt. Strabo affirmat Parthiam ab initio non multā fuisse: Parthos que cum byrcanis persicę uixisse: eis que subfuisse: cumque regio esset nemorosa & montana atq; inops: reges eā cursu pterisse: cum ne minimam quidem exercitus partem alere possit: successu uero temporis auctā esse Camisēnāq; atq; cormā: & totam fere regionē usq; ad Caspias portas & Aragos & tapiros quę prius Medorum erant ad Parthos transisse: atq; Apamiā & heraclia in signes urbes: & Rhagis uicinas in Parthya uidefē describere. Parthorum collegiū duplex fuisse affirmat: alterū affiniū: alterū magorū & sapientum: atque ex his duob; reges creari: nationē Barbarā esse uerū bellacē: & a scythis ortā: q̄ propter p̄clara belli facinora adeo polluerit semp aliqdē finitimis adimēs ut tād' ad euphratē p̄pagarit īpiū: & uī scythis attulerit

Bactrianę partem eius auferens: & propter īperii magnitudinē cum Romanis uario Marte contenderunt. Scytharum exules crediti quod ipso uocabulo manifestari Trogus affirmat: nam Scythico sermone exules parthi dicuntur. ii Asmorum: & Medorum temporibus inter orientes populos obscurissimi fuere: Postea quocunq; imperium orientis trāstatum est ueluti uulgus sine nomine: pręda uictorum fuere: & macedonibus triumphato oriente seruiuerunt. Parthia frigidissimos habet montes & planities admodum calidas: administratio gentis post defectiōnem Macedonici imperii sub regibus fuit proximus maiestati regum: & populorū ordo ex hoc duces in bello: & in pace rectores habuere: sermo bis inter Scythicum mēdumque mediū: & ex utrisque mixtus: uestis olim sui moris postea quam opes accessere luxurię materia ut mēdis pręlucida ac fluuida armorum patrius: ac Scythicus mos exercitum non ut alię gentes librorum: sed maiorem partem seruorum habuere: quorum uulgus nulli manumittendi potestate permissa: ac per hoc omnibus seruis nascentib; in dies crescit: bos pari: ac liberos suos cura: & equitate & sagittare magna industria docent. Locupletissimus ut quisq; est: Ita plures in bella equites regi suo p̄bet: aduersus Antonium cum equitum quinquaginta millia p̄thi duxissent soli: quadringenti liberi fuere: pręliari in acie cominus aut obsessas expugnari urbes ignari. Pugnauerunt autem procurrētibus equis: aut terga dantibus saepe fugam simultantes: ut incautiores aduersum uulnera insequentes haberent. Signū bis in pręlio nō tuba: sed tympano dabatur: nec pugnare diu poterāt: de quibus Lucan;. Pugna leuis bellūq; fugas turmeq; uagantes: Et melior cessisse loco q̄ pellere miles. Illita terra dolis: nec Martem cominus unquā: Ausa pati uirtus: sed lōge tendere neruos: Et quęcunq; uelint permittere uulnera uentis. Ceterum intolerandi fuissent si quantus erat impetus uis tāta & perseuerantia fuisset: plerūq; in ipso ardore certaminis p̄lia deseruerunt: ut cum maxime te uixisse putes: tunc tibi discrimen subeundū sit: munimētum ipsis equisq; loricę plumatę

fuerūt quę utrūq; toto corpore texere : auri argenti que nullus : nisi ī armis usus : uxores dulcedine libidinis singuli plures habuere : nec ulla delicta adulterio graui⁹ uindictarunt : ob quam rem foeminis non conuiuium uirorum tantum : uerum etiam conspectu interdicebant : carne non nisi uenatibus quę sita uelcebantur : Equis omni tempore uectabantur : illis bella : illis cōuiuia : illis publica : ac priuata officia obibant : super illos : ne cōsistere : mercari : colloqui . Hoc denique discrimen iter seruos liberosque fuit : quod serui pedibus : libri non nisi equis incedebant . Sepultura uulgo : aut auiū aut canum laniatus fuit . Nuda demum ossa terre obruere in superstitionibus : atque cura deorum p̄cipua omnibus ueneratio . Ingenia genti timida se diofa : fraudulenta procacia . quippe uiolētiam uiris : mansuetudinem mulieribus assignabant : semp in externos : aut in domesticos motus inquieti : nam taciti ad faciēdum : quam ad dicendum promptiores . Sceunda atque aduersa silētio tegebant : principibus metu : nō pudore parebant . In libidine proiecti : incibum parci . fides dicti promissi que nulla : nisi quatenus expedit . Libet hic paulo altius ordiri ut res Parthicas quę memorabiles fuerunt longius attingere Oriētis imperium : Primo Asyrorum fuit : postea medorum : deīde persarum : quarto loco macedonum quos Parthi simul & Romani debellarunt : seu uerus hodie domestica & execranda paricidia : post mortem Alexandri magni Parthiam tanquam uilem & inopē nemo macedonum dignatus est . Ob quam rem Stragonori externo socio eā tradiderunt : Exin Macedonibus inter se ciuili bello contendētib; Parthi Heumenem secuti sunt : & eo uictō ad Antigonū transiere . Post hunc Anichanore Seleuco & Anthiocho & successoribus eius possessi sunt . Demum uero a Seleuco Anthiochi nepote defecerunt impunitatem assecuti : quia Seleuceos cū Anthiocho fratre de regno cōtendebat : quo tempore & theodotus Bactrię p̄fectus defecit : quē Strabo Eucedamū appellare uidetur : qui cum se regem appellare iussisset exēplū totius oriētis populis p̄buit : ut a Macedonibus deficerēt . Nullum est

enim imperium quod ciuilis discordia nō euertat . Parthianę defectiōnis auctor Arsaces fuit : cui alii Bactrianam originem p̄bent : alii Scythicam : & qui scytham fuisse putant ex paruis ortum affirmant : quos Daas credunt : & Dais p̄fectos qui ultra meotim habitauere xandros siue Parios dictos . nōnulli Daas circa hostium caspi maris posuere : ex quibus ortus Arsaces cum plerisq; Nomadibus Ocbum accolentibus Parthiam inuasit : atque obtinuerit . Trogus incertę originis dicit : qui solitus latrocinis & rapto uiuere : ac cepta opinione quod Seleucus a gallis in Asia uictus esset cum p̄donum manu Parthiā ingressus : mandragoram regionis p̄fectum opresserit : & imperium gentis inuasit . Duarumque ciuitatum imperio potitus parato grandi exercitu aduersus Theodotum Bactrianorū et seleucum persarum regem : se tueri conaretur . Theodoto cito mortuo filius eius eiusdem nominis pacem & foedus cum Arsace percussit : nec multo post cum Seleuco rege ad defectores persequendos ueniente congressus uictor euaserit : atque is dies Parthorum imperii initum fuerit qui ab eis solennis habeantur . Ex quo libertas genti orta : reuocato deinde Seleuco nouis in Asiam motibus dato laxamēto regnum parthicum formam accepit : & recte uiuendi normam constitutis magistratibus : qui belli pacisque muma sub rege gererent . Arsaces quęsito constitutoque regno matura senectute decessit : cuius memorię hunc honorem Parthi tribuerunt : ut omnes deīde reges suos Arsaces appellauerint . Huius filius & ipse Arsaces nomine aduersus Antiochum Seleuci filiū centū millibus peditū : & uiginti millibus eqtū instructū tanta uirtute pugnauit : ut ad postremū ī societate eius recipet . Terti⁹ parthis Rex Priapati⁹ fuit : & ipse arsaces dict⁹ actis ī regno q̄ndecī ānis decessit mithridate & phraate filiis relictis : quorū maior phraates more gentis hēres mardos ualidā gentē bello domitā regno adiecit : nec multo p⁹ decessit īstituto fratre hērede quāuis multos reliq̄set liberos . Quo tēpore Eueratides apud bactros regnauit de quo supra meminimus cū de rebus bactrię ageremus . Mithridates

aduersum mēdos bellum gerēs uictoria demum potitus: ac uiribus auctus Pbracalem mēdie proposuit: & Helimeorū gētē regno suo adiecit: rege ipsorum in prēlio superato. Imperiūq; Parthorum a monte Caucaſo usque ad flumen Euphratem protulit: nec minor Arface proauo gloriosa senectute decessit: relicto Pbraate filio hērede qui cum bellum inferre Antbioco regi statueret. Scytharum mōtib; ad sua defendenda reuocatus ē: profectusque aduersus scythas bymerum quēdam ad tutelam regni reliquit: qui oblitus uicarii officii tyrannica crudelitate Babylonios multasque alias ciuitates importune uexauit. Ipse autem Pbraates grēcos secum cōtra Scythas adduxit: quos prius in bello aduersus Antbiocum gesto superbe crudeliterque tractauerat. ii cum inclinatam Parthorum aciem uidissent: arma ad hostes tranſtulere: insigni proditione contumelias ultimi Pbraates obtruncatus est: & in eius locum Artabanus patruus constitutus. Scythę uictoria contenti populata Parthia in patriam redierunt. Artabanus bello Thegariis illato uulnerat⁹ in brachio statim decedit. Mythridates filius succedit: cui res geste magni cognomine dedere. Multa enim bella cum finitimis summa uirtute gessit: & cum Scythis prospere dimicauit: ultorque iniurię parentum fuit: ad postremum Arcoadisti Armeniorum regi bellum intulit: deinde propter crudelitatem a Senatu Parthico pulsus est. Frater eius Herodes cum regnum uacans occupasset Babyloniam quo Mythridates confugerat: diu obsedit: & fame coactos in deditiōem opidanos compulit: & Mithrydatem in conspectu suo adductum trucidari iussit. Deinde cum Romanis bellum gessit: crassumque cum filio & omni exercitu deleuit. huius filius Pacorus missus ad persequendum Romani belli reliquias magnis rebus in Syria gestis reuocatur in patriam: patri suspectus: nam quem nō timeat qui fratrem occidit! Exercitus parthorū illo absente in Syria relictus a cassio q̄store crassi cū oībus ducibus trucidat. Post hęc ciuili bello parthi pompeianarū partium fuere: cū crassi alterum filium in partibus Cęsar̄is esse audirent uicto Pompeio auxilia

bruto & Cassio aduersus Augustū & Antonium misere: & post belli finem rursus Pacoro duce inita cum Labieno societate Syriam & Asiam uastauere: castra que uentidii: qui post cassium absente Pacoro exercitum parthicum fuderat magna mole aggrediuntur. Sed ille simulato timore diu se continuit: & insultare parthos aliquantisper passus: ad postremum insecuros lectosque partem legionum emisit: quarum impetu fusi parti in diuersa abire. Pacorus cum fugientes suos abduxisset Romanos secum legiones putaret: Castra uentidii aggreditur: ille reliqua parte legionum emissa: uniuersam Parthorum manum cum ipso Pacoro interfecit. Herodes audita nece filii diu sine cibo fuit: nec aliud loquebatur nisi Pacorum: erant enim triginta filii ex diuersis pellicibus: quarum quęlibet suum filium loco Pacori substituendum petebat. Dum Herodes deliberat unus ex filiis Pbraates eum interfecit: poenasque occisi ab eo fratris exigit. Sed Pbraates multo Sceleratior patre uniuersos fratres suos trucidat: nec filio suo parcat ueritus ne illum Optimates sequerentur qui sibi erant infesti: hinc Antonius propter auxilium Bruto missum cum sexdecim ualidissimis legionibus intulit bellum. Sed grauius multis pręliis uexatus: & amoris impatiens quo Cleopatram ardebat a patria refugit. Pbraates insolentior ea uictoria reddit^a a populo in exilium pellitur: nec multo post tempore Scytharum auxilio in regnum restituit. Nullius est enim tanta nequitia que non inueniat adiutores si quid auferre utilitatis posse uidetur. Substituerant interim parthi Tyridatem qui audito Scytharum aduentu: cum magna amicorum manu ad Octavianum in Hispaniam belligerantem confugit: obsidem Cęsar̄i Pbraatis filium ferens quem negligētius custoditum rapuerat: pariturū se omni tempore Romanis affirmās si ad recuperandū regnū adiuuaretur Pbraates: & ipse legatos ad Cęsarē mittit seruū suū tyridatē: & filium remitti postulat. Cęsar̄ his cognitis: neq; cōtra tyridatē se parthiis dixit: neq; aduersus parthos tyridati auxilia daturū. Pbraati tamē filium sine p̄cio remisit: & tyridati quoad manere apud Romanos uellet opulētū sūptū p̄beri iussit. Sed finito hispanēsi bello cū

in Syriam ad componendum orientis statum uenisset metum
Pbraati incussit: ne bellum Parthie inferret: Itaque tota in Par
thia captiui siue ex Crassiano: siue ex Antonii exercitu recolle
cti signaque cum his militaria Augusto remissa. Sed et filii ne
potelque Pbraatis obsides Augusto dati plusq; Cæsar magni
tudine nominis sui fecit: quam armis alius imperator facere po
tuisset. Misit tamen Augustus antequam moreretur aduersus
Parthos rebus nouis studentes germanicum Druci filium Cal
ligule patrem qui anno quarto Tyberii Cæsar de illis clarum
triumphum egit. Sub Nerone Parthi armoeniam substulerunt:
& Romanas legiones sub iugum misere: egreque Syria re
tenta est. M. Antonio et aurelio cōmodo imperium tenentib⁹
uologesus Rex Parthorum graui eruptione facta non Armoe
niam modo: sed Capadociam Syriamque uastauit. Antonius
tamen per duces suos eum repressit ac Seleuciam asyriæ urbem
super idaspem fluuium sitam: & multa hominum millia in de
ditionem accepit: & cum fratre de uictoria Parthica magnifi
ce triumphauit. Traianus qui usque ad indos imperium protu
lit: Parthos pluribus bellis uicit: eisque non modo Australia re
gna: sed Armoeniam quoque abstulit. Sub Adriano Cæfare: q̄
traianum secutus est: iterū res Parthicæ auctæ sunt: & Euphra
tes utriusque imperii limes factus: contenderunt cum Seue
ro Cæfare parthi: & ab eo superati sunt. Aurelius Bassianus co
gnomento Caracalla inter edissam & Cannas commisso cum
Parthis prælio interfectus est. Helius lampridius nō in prælio:
sed cum ex prælio recessisset ad requisita naturæ insidiis eum
a Macrino præfecto occisum dicit. Deiceps ad orientale imperi
um: nunc Parthicum: nunc Persicum appellatum reperimus:
quanuis imperio Persicum Macedones finem imposuerunt.
Sed scriptores non tam gentem: quæ imperaret quā locum cui
imperabatur intuiti sunt: Ideoque Persarum reges pro Parthi
cis acceperunt. Aurelius Alexander xersem regē persarum ma
ximo prælio superauit. Gordianus parthis bellum intulit qui
iam moliebantur erumpere foeliciterque præliis iigentibus eos
affixit: rediens autem nō longe a Romanis finibus interfect⁹

est: Fraude Philippi qui post eum impauit. Valerianus qui se
ptimo & uigesimo loco post Augustum imperio præfuit: a Sa
pore rege persarum captus: luminibus orbatus ignominiosi in
persarum seruitute consenuit. Id officii apud eos sortitus: ut
sapore equum ascendente incuruatus regem non manu sed dor
so leuaret. Sub Galieno Parthi Mesopotamia Syriæque potiti
sunt: Sed odenatus his recuperatis usque ad thesiphontem pe
netrauit. Carus Narbonēsis secundus & trigessimus ab Augu
sto persas prælio uicit: Senē & Thesiphontē notissimas urbes
cepit: & cū castra sup tygrim flumē haberent: nō armis hostiū
sed ictu fulmīs iteriit. Maximianus aduersus narseū persarū
regem inter Gallinicum & carras congressus superatus est: fu
gitque ad Dioclitianum in mesopotamiam a quo turpiter rece
ptus: & admodum reprehensus instauratis uiribus iterum cū
naseo Ormisade: & saporis auo ī Armoenia maiore pugnauit.
Victorque pulso Narseo castra eius dirupuit: uxores: sorores
& libros coepit: & cum ingenti præda ad Dioclitianum rediit.
Constantius magni Constantini filius a persis multa & gra
uia damna perpeffus est: uidebatur tamē superatur⁹ in fine ni
si ad ciuile bellum contra Iulianum redire compulsus esset. Iu
lianus rerum potitus parthis intulit bellum: oppida aliquot &
castella eorum in deditiōnem accepit: & ui expugnauit. Asyriā
populatus est: castra apud Thesiphontem statiuā aliquandiu
habuit: rediensq; uictor dum se inconsultius proeliis iferit ho
stili manu interfectus est sicut eutropius refert: qui ei⁹ expedi
tioni interfuit. Nonnulli diuinitus interemptum asserunt: q̄
ex christiano ad gētilitatem redisset propter quod mox: ut uul
neratum se intellexit dixisse fertur uicisti Galileę. sic enī apo
stota p̄ irrisiōnem appellabat christum. Iouinianus duobus p̄
his uictus pacem cum sapore Parthorum rege necessariā: sed
ignobilem fecit abbreviatis imperii finibus: & parte superiore
Mesopotamię tradita. Quod ante eum annis trecentis & duo
bus de uiginti: ex quo Romanum imperium conditum erat:
nusquam acciderat. Iustinianus parthos bella mouētes p̄ suos
duces plurib⁹ p̄liis superauit. Postea apud Euphratē ei⁹ exercit⁹
d

uictus est: Sed per bellifarium refarcita sunt damna: & foedus cum parthis initum. Zeliordes huiusmodi Rex intra Scythiam manentium cum uiginti millibus aduersus Iustinianum Cosdroam adiuturus aduenit: Sed suspectus ab eo habitus multis uulneribus confossus interfectus est. Sub foca imperatore Cosdroas Mesopotamiam occupauit: & paulopost Palestinam cum hierosolima: & nonaginta millia christianorum interfecit: partemque crucis dominice secum asportauit. Heraclio imperium tenente: & deinde in egyptum arma uertit Alexandriamque occupauit: nec moratus Africam ingressus est: & Carthagine capta imperio potitus est lybie heraclius pacem ab eo petiit: etiam cum dedecore imperii: neque impetrauit a superbiore rege. Itaque dux in eum omnia bella fortunę committens: ille ex azoto Syrię fugit in persidem: Relictis ducibus qui Romanorum impetum morarentur. Heraclius flexo ad sinistram itinere: & superato monte Tauro in persidem transiit: uicitque Sabbarum & Saym duobus preliis: & tertio Razatenem alium ducem superatum interfecit: & uigintiseptem militaria signa interceptit. Cosdroas Medarsem filium regni confortem appellauit: Syrochio preterito: qui natus erat maior: propter quod captus ab eo cum Medarse: & uxoribus in carcerem coniectus est: atque deinde cum filio necatus. Syrochis heraclio uictori captiuos reddidit: et crucem domini & insuper munera dedit. Hoc tempore maumethes Pseudo propheta exortus est: qui arabes ad defectionem compulit. Crux domini hierosolimam reportata est. Heraclius non multo post in heresim lapsus per desidiam languens: Saracenorum uires tunc primum nascentes peragari: & crescere finit qui sub falsa lege Maumethis imperium erexere. Arabes enim cum parthos in suam perfidiam trahere non possent uerbis: Aramis eos agitauere. Decefferat primo regni sui anno Syrochis ei que filius successerat Adbeser cui pariter infra annum defuncto Ormisda successus est: quem Arabes prelio superatum interfecere: eiusque imperium obtinere. Arabes autem tantis uictoriis aucti: nam & Romanorum arma longe propulerant Anthiochia occupata: & in Africam manus iniecerat transmissa

egyptio saracenorum nomen assumpserunt: atque ita & Parthi: & Persę: & arabes: & egyptii: & multe alie gentes in saracenicum nomen transiere. Neque postea nomen Parthicum auditum est: qua si magnum usque ad tempora nostra anno circiter decimo priusquam nasceremur. Thamerlanes genere parthus gregarius miles: adeo inter suos uimētis & corporis agilitate excelluit: ut breui multarum gentium dux fieret: Quibus Parthorum imperio potitus Scythas hyberos Albanos persas Medosque sibi subegit. Mesopotamiam inuasit atque Armoeniā: transitoque Euphrate cum quadringentis millibus equitum sexcentis millibus peditum omnem Asiam quam minorem appellamus obtinuit. Regem omnium potentissimum pazaitem Turcorum domium cum pari equitum numero & magnis peditum copiis fines suos tutantem: apud armoenos prelio superato ducentis millibus hominum interfectis uiuum cepit: caueaque in modum fere inclusum per omnem Asiam circumtulit egregium & admirandum humanarum rerum spectaculum. Castra eius in urbis modum ordinata fuere: statuto cuique arti loco: atque in partes suas distributis exercitiis: ut omnia in promptu essent: ad uite usum necessaria summa semper rerum copia inueniebatur: cum nullus esset latrocinii locus: tutoque omnia comportarentur: nulla unquam seditio: nullus tumultus inter milites fuit: aduersam fortunam nunquam expertus est. Athanai flumine usque ad egyptum uniuersam asiam percurrens: Smyrnas: Anthiochiam: Sebastiam: Tripolim: Damascum: multasque ualidissimas urbes uiccepit: diripuit: atque incendit. Soldanum egyptii bello superatum ultra pelusium repulit: egyptum ingredi parantem uastę solitudines & deserta loca auerterunt uirum belli artibus insignem: ad ea maxime obeunda proptumque ardua & dura ceteris uidebantur. Damasco capta cum arcis anti que expugnatio difficilior uideretur: Constructa e regione altera: que antiquam altitudine superaret uiccepit: quanuis multa suorum cede. Capha urbs est Genuensium Colonia in Taurica Cheroneso non procul a Bofforo Cymerico: hanc cum thamerlanes iuadere statuisset: Scythas negotiatores promissit: qui

preciosissimas animalium pelles minori quā cōsueuerunt precio uenundarent. Sciens aurum abscondi posse: pelles subfodi non posse: moxque bello indicto admotis urbi machinis expugnata ui atque armis ciuitate: & auro & pellibus potitus est. In obsidionibus urbium: prima die albo tentorio utebatur: secunda rubeo: tertia nigro: qui sese dabant in albo sedenti salutem consequebantur. Rubeus color moriendum patribus familiarium indicabat: niger ciuitatis excidium: & omnia ī cinere conuertenda. Fama est populosa cuiusdā ciuitatis: quę prima die dedicionem neglexisset: pueros puellasque omnes in candida ueste ramos oliuę p̄ferentes exiuisse: ut p̄cipis irā placarent: illum omnes ab equitatu conculcari atq; conteri iussisse: & urbem captam incendi. Interrogatum aliquando ab homine Genuēsi qui eis familiaris esset: cur tanta crudelitate uteretur: commotum ac ueluti furentem distorta facie: ac spirantibus ignem oculis respōdisse. Tu me hominem esse arbitraris: falleris: ira dei ego sum & orbis uastitas. Caueto ne posthac mihi occurras: nisi uelis interrogationis tuę poenas dare. Abiit Genuensis neque ulterius oculis Tyranni obiectus est. Ferebant qui Thamerlanem uiderūt eū Hanybali fuisse similem: secundum ea quę de Poeno scribunt: nihil eius animo seuerius: nihil magis quam latrocinia uindicasse: ut ipse unus esset: qui latrocinari impune posset. Querebat tanquā uirtutis opus quibus cū bellum gereret. Deletis regibus ac tyrannis: p̄ multis uastatis pluribus prouintiis onustum de uictarum gentium spoliis exercitum in patriam reduxit: & ciuitatem marchantē condidit: quam uarii generis captiuis repleuit: & hostium spoliis exornauit. Quod si aliquod excellens ingenium eius acta reperissent: inter clarissima ducum gesta legerentur: uita functus: duos filios reliquit regni successores: qui discordia laborantes effecerunt: ne Parthorum imperium rursus posset emergere. Thomas Apostolus euangelium christi: ad Parthos detulit: per quem medi: Persę: byrcani: & Bactriani nostrę fidei sacramenta receperunt. Corpus eius alii in india: alii in Mesopotamia sepultum asserunt.

Edia uulgati nominis terra post Parthiam ad occidentem occurrit: quę sicut p̄tholomeo placet a Septentrione byrcano mari terminatur: ab occasu maiori Armenię & Asyrię partes: a meridie perside: ab oriente byrcania ac Parthia quę montibus excluditur. Hyrcaniam Cbarindas disternat. fluuius inter persidem: ac Mediā Parcoatras excurrit: mons Asyriam choatras excludit. Armoeniam caspia iuga: & Cambisus amnis Zagrus & Orontes altissimi montes interiora medię percurrunt. Ex Oronte Straton oritur in byrcanum defluens pelagus: ex zagro amardes in idem mare decurrens. Eleucus quoque fluuius ex Australi parte zagri descendens Medię magnam partem irrigat: & Parcoatram scindens montem per latissimas terras in Persicum defluit sinum. Cyrus amnis choatra monte dimissus inter cambisem & Amardem in caspium labitur mare. Regiones quatuor memorantur apud Medos: Propatena quę occidentalis est: & ad Septentrionem uergit inter mare caspium: & zagrum montem: ad quam Magarsi Mardi Marunde Cadurchi & cadusii pertinere uidentur. Elimeis quę ad Septentrionem uergens orientē respicit: & tapuros ac tribuces populos Daritis magna in conualle iacet: hinc Parcoathia inde oronte clausa. Syromedia regio tota montana est: & ad orientem uergit coniuncta Parthię & Ragianę regioni: Parcoathię montis insidet iuga: & ad meridiem respiciens supereminet Persidi ac Parethacinę regioni: quam nonnulli medię tradiderunt oppida supra quinquaginta memorant: quorum nomina referre plus tedii quam utilitatis habet: tantū est quid P̄tholomeus nobis de media tradit. Strabo dicit mediam multum: & olim potentem regionem in medio Tauro sitā esse: qui circa hęc loca multifidus & cōualles magnas comprehendit. Mediā ī duas partes diuiserunt: quarum alteram maiorem uocauerunt: alterā ātropatiam maioris Metropolis Ebathana fuere magna ciuitas: & imperii media caput qua & parthi postea usi sunt. Nam reges ibi c̄statem agebant cum sit frigida: bymem uero seleutię quę secus Tygrum ē prope babylonē

Atropacia ab Atropato duce nominata est: qui obstitit ne ea Macedonibus subigeretur: ut maioris Mediæ pars is postea Rex declaratus regionem hanc a mediâ sequestravit: cuius successores regnum continuantes: cum Armeniorum regibus affinitatem contraxere: deinde cum Syris: & postremo cū Parthis. Atropacia Armoeniæ & Macianæ ad orientem sita est: mediæ uero maiori ad occidentem utrique ad aquilonem habitantibus circa byrcani maris recessum: & Matranam ab Austro iacet. Araxis fluuius Armoeniam & Atropaciam determinat a Zeumate quod est iuxta Euphratem quosque in Atropaciam perueniatur octo millia stadiorum eē feruntur. Maior mediâ ab oriente Parthia terminatur: & Cossorum montibus & Parefcitacinis qui etiam montani sunt & latrones ac perfis continui. Sed hos Ptholomæus mediæ ad Austrum opponit a Septentrione Cadusiis: & ab aliis supra byrcanum mare habitantibus: qui a Ptholomæo inter mēdos collocantur: & ut Patrocles ait ad quinque millia stadiorum orę montanę circa Caspium occupant mare: loca tenuia & aspera incolentes: ab Austro Apollomatidę quam Sitacinam ueteres appellarunt: & monte Zagro apud quem Massabatica est quę ad mediâ pertinet: Quidam ad Helimeam dixerunt pertinere. Ptholomæus quāuis Sitacinam regionem & Apollomatem quantum ad mediâ meridionalem facit: non nihil tamen occidentis illis attribuit: & Zagrum montem per mediâ assurgere: mediâ ostēdit ab occidente Atropaciis: & Armoeniorum quibusdam mediâ concluditur. In Atropacia lacus est nomie Spantha in quo Sales nascuntur & congelascunt: eius regionis loca opulenta sunt preter septentrionalia quę montana aspera sunt & frigida. Apollonides ait ex ea regione equitum decem millia: peditum quadraginta millia ad bellum cogi posse. Multa eis cum Parthis & Armoeniis pręlia fuerunt: tenueruntque dignitatem suam si quid amiserūt forti manu recuperātes. Amicitiam cū Partis: & cum Romanis quęsiuere. Regia eorum cęstiuales gaza fuit ī campo sita & uera. castellū munitissimū quod Antoni⁹

in Parthica expeditione obsedit. Id ab Araxe stadiis abest duobus millibus & quadringentis: ut Adelphius refert: qui Antinio familiaris fuit: & illius in Parthos expeditionem conscripsit: in qua non affuit modo uerum etiā pręfuit. Mediâ magna ex parte alta & frigida cuiusmodi sunt mōtes ex batanis imminentes: & qui apud Ragas & Caspias partes confurgunt: & omnes denique Septentrionales partes usque in Matianam & Armoeniam huiusmodi sunt. Regio uero quę sub Caspiis portis: & in humili & in concauo solo iacet opulēta est: & omnia fert preter oleam: quę & si ibi nascatur arida tamen & sicca est. Mediâ sicut Armoenia eximie pascendis equis apta est: Vnde pratū quoddam Hippoboton uocatur: per quod iter faciunt: qui ex perfide & Babylone in Caspias portas proficiscuntur. In eo pasci dicuntur equarum quinquaginta millia. Regium id armētum est. Nescos equos quibus reges utebantur optimos ac magnos: alii hęc gen⁹ habere: alii ex Armoenia dixerunt: quibus propria forma quędam fuit quemadmodum parthicis prę gręcis cęterisque qui apud nos sunt. Herba quę pręcipue nutrit equos eo quod ibi abundet proprie medica uocatur. Longitudo ac latitudo medię pene par: maxima eius longitudo ea uideatur: quę est a Zagri transitu qui uocatur medica porta p Sigrianam ad Caspias portas stadiorum quatuor milliū supra centum. Tota mediâ inter quartum et quintum clima continetur. Parallellus qui per Rhodum est australia eius attingit secundum ptholomęi descriptionem. Parallellus qui per Helespontum Septentrionalia circa byrcanum mare percurrans ditissimam fuisse Mēdorum terrā sicut Virgilius ait: ex tributo licet itueri: quod perfis pēdebant. duplo enim maius fuit eo quod a Capadocibus exigebatur: quos asserit Strabo preter argentum mille & quingentos equos: mulorum duo millia: & ouium quinquaginta millia pēdisse: quot ānis gręcās urbes in Mediâ

Macedones cōdidere Laodiceam Apamiam & Rbagam
quę apud Rbagas est & prius Aropus nominata fuit.
Partbi Arfaciam edificarunt:quę Australior est quam
Caspie porte quingentis fere stadiis: ut Appolodorus
Adriamittinus ait Eebatā Medie caput. Plinius a Seleu
co rege conditam dicit a portis Caspiis per uiginti mil
lia passuum distantem. Idem Marcianam regionem quā
Strabo uidetur a media se iungere:inter Medos colloca
re uidetur apricitatis inclite:quę sola in eo thastu nitife
ra sit:undique montibus inclusam amoenis:ambitu sta
diorum mille quingentorum pene in accessu ob incom
modum arenosę solitudinis:quę per centum uiginti mil
lia passuum undique uersum circumfusa est:cuius amoe
nitatem Alexander magnus usque adeo miratus est: ut
ibi primam condiderit Alexandriam:quam mox a Bar
baris excisam:Anthiochus Seleuci fili9 reformauit:& de
nuncupatione suę domus dixit Seleuciam:cuius urbis
circuitus in stadia septuagintaquinę diffunditur. Mar
gus fluuius eum interluit. In hanc Orodes Romanos
Crassiana clade captos deduxit nostri imperii magnum
dedecus. Iulius Solinus Tygrim fluuium in Armoenia
regione caput attolere dicit in loco edito: ex lucido con
spicuoque fonte:nec ab exordio statim totum esse primo
pigre fluere non cum suo nomine: At cum fines Medo
rum inuectus sit Tygrim statim uocari. Ita enim Me
dos Sagittam nominare arecusam lacum influere graui
pondera sustinentem:cuius pisces nunquam se alueo
Tygridis immisceāt:sicut nec amnici stagnum attingāt
Arecusę per quod dissimili colore uolucris meet cursu:
Mox Tauro resistente in profundum mergatur:quem
subter labens in altero eius latere emicet ulnas:& purga
menta plurima secum trabens:identidem abscondatur:
& Adiabenos Arabasque præterfluens Mesopotamiam
amplectitur:& amnem nobilissimū bidaspem accipens:

Euphratem quoq; deferat in sinum persicum. Sed Ptho
lomeus nihil ad Mediam pertinere Tygrim demonstrat:
quanuis in Armoenia fontes habere fatetur. Apud Gordi
cam montem: multi inter Medos latrocinium exercuere
sicut Cadusi montani & Amardi & Tapirdi & Circitii
& huiusmodi plures. Nam Zagrus & niphates montes
has gentes sperfas habuere:quanuis Circitii & amardi in
Perside & Armoenia essent eodem nomine appellati: &
eandem formam seruantes. Cadusi peditum multitudine
non multum ab acianis superabantur:iaculatores optimi
existentes. Cofsei olim aduersus suos & Babylonios
belimeorum sotii Sagittariorum tredecim millia exhibu
ere. Nearchus tradidit quatuor fuisse gentes: quę illis in
regionibus latrocinium exercebant. Mardos qui Persis
erant finitimi: Vxios & belimeos qui Persis ac Suis
imminebant:& Cofseos qui mediis atque omnes tribu
tum regibus pendisse:Cofseos tamen cum Rex estate
herbatanis peracta rabilonem descenderet: dona accepit
se:quorum audaciam Alexander contuderit:byeme eos
adortus. Sed Ptholomeus Mardos & belimeos Borea
les facit:byrcano mari uicinos:& inter Medos connume
rat. De portis Caspiis multa memoria est. Nemo tam fa
tis explicat ubi terrarum existant. quidam Amazonas
portis Caspiis egressas ad Alexandrum uenisse in byrca
niam prodidere:Sed ille caucasie fuerunt per quas transi
tus est ex byberia in Scythiam. Neronis quoque princi
pis comminatio ad Caspias portas (ut inquit plinius) ad
eum transitum respiciebat:qui per byberiam ducit in Sar
matas: Verum mons Taurus tribus in locis interruptus
quasi portis quibusdam pertransitur in Armoenia in Ci
licia & in media:sed ille tantummodo Caspie portę ap
pellantur:quę apud medos existunt:quemadmodum ex
Ptholomeo Plinio & Strabone licet intelligere:ac per has
transitus est ex Babylone ac Perside ad mare Caspium

& hinc fortasse Caspię dicte sunt: & quod aliquę gentes uicinis insident montibus appellatę Caspię. iuga uero Caspia procul hinc absunt: & ad Armoenios ulteriores que populos pertinent. Porte autem Caspię ut Iulius Solinus tradit Plinium secutus panduntur itinere manufacto: millibus octo passuum longo. Nam latitudo uix est plaustro permeabilis in his angustiis: & illud difficile quod præcisorum laterum suxa liquentibus in te falis uenis exundant: præterea octo & uiginti millia passuum tractus omnis quoquo inde pgitur humus Arida nullis puteis aut fontibus sine præsidio sitit: eum serpentes undique gentium conuenę auerno statim die illuc conflunt: ita periculi ac difficultatis concordia ad Caspias portas accedere non nisi hyeme conceditur. Hęc de Situ medię dicenda reperimus: mores gentis diuersi: montanorum ingenia ferociora sunt: qui campos habitant mitiorem agunt uitam: illi regem eligere consueuerunt: qui fortissimus esset: ut qui præda & latrocinio uiuerent: isti sapientiam genusque sequebantur: Magna ex parte Armoenis similes: omnes in uenerem pfusi: regib⁹ multas habere uxores mos fuit: nec pauciores quam septem mulieres quoque pulchrum sibi existimarūt: ut uiris nubere quam pluribus: paucioribus quam quinque calamitosum putauere. Equitandi & Sagittandi magnum his studium: a quibus & stola reperta est: & cultus: & ornat⁹ & religiosa a subditis in reges salutatio: & Tyara & Cytharis: & pileus: & manicate tunice: quibus postea pfe usi sunt: qui subactis Mędis in eorum mores transiuerunt: nã qui prope modum nudi uidebãtur: leuissimis induti uestibus muliebria gestare: & uelamētis contegi passi sunt. Mędeam que ibi regnauit ferunt eam prius uestem comonstrasse: que cum pro rege exiret faciem suam occultabat. Mędi a mędo dicti sunt: egei regis Atheniēsiū & Mędeę filio. Scribit enim Trogus Pompeius Iasonem cum uicta colchide domū rediisset: rursus a peliæ filiis

Thesalia pulsum cū ingenti multitudine comite Mędea uxore quã repudiatã miseratione exilii rursus receperat: & mędo priuigno Colchos repetisse: focerūq; regno pulsum restituisse: magna bella cū finitimis gessisse: captas que ciuitates p̄tim regno foceri adiunxisse: p̄tim populis quos secum aduexerat assignasse: primūq; humanorum post herculē: & liberū patrē q; reges oriētis fuisse tradūt: eam cęli plagã domuisse: q̄ ad Septentrionē & orientem uergit. Post eius mortem Mędū priuignum uirtutis eius emulū in honorem matris Mędiã urbē cōdidisse: regnū que ex nomine suo Mędorum constituisse: sub cuius maiestate oriētis impium fuerit: Paruere tamen Mędi Assyriorū regibus usq; ad Sardanapallū. Sed arabaces Mędis p̄positus ignauū regē asp̄natus: Mędis ad defectionē p̄suasis uicto Sardanapallo impiū ad Mędos transtulit: quod sub Astyage in magno culmīe fuit: Cū iã p̄ trecentos & quinquaginta durasset annos: Cyrus ex filia nepos Astyagis Mędorum extinxit imperium: & ad persas detulit uicto Astyage quem regno Mędię priuatam maxime genti byrcanorum p̄posuit: non tam uictorem quã nepotem agens. Post persas Mędi macedonibus paruere: deinde parthis: quanuis pars eorum Romanam amicitia secuta sit: & aliquando uictoria Romanorum signa Mędiam pertransiuerint. Tamerlanes bis imperauit: hodie sub magno cane degere credūtur: Cuius impiū quãuis latissimū eē tradit: Nostratib⁹ tamē iacessū pene incognitū ē. Armenia maior post Mędiã ad occidentē occurrit. Ea quātū ex Ptholomęo licet itelligere a Septētriōe Colchidē habet: byberia & albania ab occasu magnū euphratis cursū: q; cappadocia minorē armenia & Syria comaginē reliq̄ta dextris: & uersus Euxinū Moschios mōtes ab oriente partē byrcani maris: ac Mędiã qua mōtes assurgunt caspii: a meridie Mesopotamia atq; assyria mōtes ī armenia memorat. Moschici q; supra ptē pōti ad cappadocia se efferūt pariades ī quo fōtes habēt Euphrates & araxes

Antitaurus qui ab Euphrate scissus: & Mediam percurrens Armoeniam postremo albus appellatur. Cordica ex quo Tygris oritur: & in paludem Tospitis defertur. Taurus ac Niphates qui Mesopotamiam atque Asyriam ab armoeniis disterminant. Caspii qui uergunt ad Medos: & Caucaſi qui Septentrionalia hyberiam uersus Albaniamque concludunt: Flumina quatuor nominantur. Cyrus qui monte ortus Caucaſo: a sinistris hyberiam Albaniamque dimittens: Armoeniam a dextris in hyrcanum defertur pelagus. Araxes ex pariade (ut diximus) cadens diu ad ortum excurrit: deinde ad Septentrionem flectitur: & longum iter Emenſus in duos diuiditur amnes: alter Borealem tenens uiam in Cyrum cadit: alter ad orientem uersus mare Caspium petit. Euphrates eodem monte dimiſſus ad Moſchicos uſque montes: & Cappadocum limitem in occidentem excurrit: ibi uersus ad austrum non paruum iter efficit: & Antitaurum offendens apud Armoeniam minorem eum interſecat: Pergensque recta in meridiem melan: in se fluuium accipit: ex Arga monte cadentem. deinde taurum attingit quod Scisso Syriam a dextra: Mesopotamiam a sinistra cadens in Arabiam uſque desertam prolabitur: multum in meridiem prouectus. Deinde in orientem ac Septentrionem uergens Babyloniam Mesopotamiamque disterminat: rurſusque auroram petens non procul a Seleucia in meridiem flectitur: peractoque non paruo cursu apud Apamiam denuo in orientem currens miscetur Tygri: & cum eo in Austrum flexus perſicum ingreditur Sinum. Tygris quoque in Armoenia nascitur ex monte Cordica: de quo alio loco dictum est secundum Iulii Solini conscriptionem. Nos (si deus dabit) alio loco secundum Ptholomeum de ipſo dicemus: & paulo inferius secundum Strabonem. Regiones Armoeniorum nomen habent prope Moſchicos montes. Cotbarena inter Cyrum

& Araxem. Thotena ultra pariadem montem uersus Boream. Sacapena apud euphratem qua uergit in cappadociam Basilifene: & iuxta eam orientem uersus obordma: apud Antitaurum in Boreali parte sopbena: & illi contigua Astannetis ad ortum inter Album & Niphatem montem. Cagrandanena & chorea circa Chordicam montem. Gordena & Tospitis circa paludem eiusdem nominis: & demum Anzitenam inter Taurum & Antitaurum: non procul ab Euphrate paludes tres inueniuntur: quae magnae existunt. Tospitis quam Tygris ingreditur. Arſiſſa quae non procul a Caspiis montibus inuenitur: & limitis araxi fluuiio proxima oppida quam plura referuntur: uerum sine dignitate a Ptholomeo qui tantum nomina ponit. Paralleli qui per Byzantium & helespontum feruntur mediam quodammodo Armoeniam interſecant: Quae nunquam Australior est Parallelo qui per Rhodum deducitur: neque illum attingit a quarto climate in sextum uergens: quod minime ascendit. tantum est quod nobis de Armenia Ptholomeus insinuat. Profusior & suauior Strabo est quem referre haud quaquam pigebit: secundum quem Armoenia nusquam extra Taurum ad Austrum porrigitur: Sicut nec Media Australes Armoeniae partes Taurum obitiunt: qui eam ab omni regione dirimit: quae inter Tygrim est atque euphratem. Mesopotamia dicta. Orientales maiori Mediae: & Atropaciae sunt contiguae. Septentrionales montes sunt Paracoathiae caspio mari imminentes. Item Albani & hyberes & Caucaſus qui gentes has circuit: & Armoeniae & Moſchicis & olchicis montibus coniungitur: uſque ad eos qui Tybarni appellantur. Ab occasu sunt gentes beae atque Pariadra & Cidissa usque in Armeniam minorem & fluuialem Euphratis regionem: quae Armeniam a Cappadocia dirimit. & Comagena montana fere sed aspera est Armenia paucis exceptis mediam uersus: ac propterea cum diluuium defecit. Arcam Noe in

mōtib⁹ armenie terre primū hēfisse sacra tradit hiftoria. Taurus mons ab ulteriore Comangenorum & Mēdianorum regione incipiens in armoeniam erigitur. Masius quoque ex Mesopotamia & Austro Armoeniam irrum- pit: inter quem & Antitaurum est Sophina regio cuius regia est Carcatiocerta. Antitaurus autem ab Euphrate Tauroque initium fumens: ad orientales Armoenie ptes definit: cui ad alteram partem Acilesina ē: iter taurum & Euphratis Mesopotamiam sita priusquam is ad Austrū deflectat. Masio orientem uersus iuxta Gorgodilenam Niphates mons imminet: de hinc Abus: quem Ptholo- mēus album appellare uidetur: Ex quo Euphrates & Ara- xes fluunt. Deinde Nibarum usque in Mēdiam extendi- tur. Multi montes & multi colles sunt in Armoenia: in q- bus non facile uitis nascitur. Multę etiam conualles: alię modicę: alię opulētę quemadmodum campus araxinus per quem Araxes fluit. Est & Sacasena regio quam existi- mo Sacapenam uocari a Ptholomeo: Albanie & cyro flu- mini finitima. Deinde Gorgarena fructibus ac domesti- cis arboribus affluens: & his quę semper uirent. Fert etiā oleam. Faunena quoque armoenie pars est: & Orchisena quę equis abundat. Corzena & cambisena quę septentri- onales & ualde Niuales sunt: Caucasus montibus & Hy- berie & Colchidi contigę: Vbi iter agentes in summis montium cacuminibus niue obrui dicunt: quę ibi pluri- ma cadit: ob quam rem baculos secum ferunt: quos in sū- mam niuem dilapsi respirandi gratia exerunt: & ut eo si- gno auxilium a transeuntibus consequantur: quapropter sepe offossi feruntur. In niue glebas quasdam concauas congelascere prodiderunt: aquam optimam tanquam in tunica cōtinētes. Multi amnes sunt in Armeniā: Sed Cla- rissimi Phasis & lyc⁹ ī mare pōticū exeūtes. In Caspium Cyrus & Araxes emittunt. In rubrum mare Euphrates & Tygris. Araxes ex monte Abo descendens ad oriētem

illatus usque in Atropaciam ad occasum Septentrionemq; de- flectit: & primo Azara præterlabitur: deinde Artaxata Armo- enie urbes: Postea per Araxinum campū in mare caspiū emittit Euphrates a Boreali tauri parte qua Abus uocatur. Exoriens primo per Armoeniam fluit occidentem uersus. Deinde ad au- strum flexus inter Armoenios & cappadocas taurum recidit: egressus uero cum prope Syriam peruenit ad hyemales ortus reuertitur usque Babylonem: & ad Tygrim Mesopotamiam efficit: & ambo in Persicum Sinum finiunt. Arsinus lacus est in Armoenia quem etiam Toarim uocant: Nitrosus unde ue- stes dilacerat: ac rumpit & propterea eius aqua non bibitur. per hunc lacum Tygris fertur: & a montana regione iuxta Nipha- tem ruens propter celeritatem undam impermixtam seruat: un- de & nomē habet. Nam Mēdi (ut ante diximus) Sagittam Ty- grim uocant. Lacus hic uarios pisces fert: in interiore lacus re- cessu flumen in uoraginem quandam incidens lōgo spatio sub- ter terram delatum iuxta Calonetim exoritur: inde iam ad opā & Semiramidis murum defertur: a dextris Gordicos & totam Mesopotamiam relinquens: e contra Euphrates a sinistra can- dem regionē habet. Cum uero inter se iam appropinquarint: ac Mesopotamiam fecerint: alter per urbem Seleuciā fertur Per- sicum sinum uersus: alter per ipsam Babylonem Mantianis la- cus qui Ceruleanus interpretatur in armoenia magnum nomē habet: & post Meotim maximus creditur: Qui usque in Atro- paciam progreditur: & salis habet fontes. Armoenie clarę ur- bes habitę sunt: Artaxata quam Hanibal Artaxie regi condi- dit: & Araxata: ambę propter Araxē: araxata iuxta fines atro- patie. Artaxataa pud Araxinū campum bene habitata: & re- gionis eius caput iacens ī flexu quodam qui peninsulam facit: pro muro flumen opponens præter Histinum quem uallo & fossa diuisum habuit: nec procul ab urbe castella quędam munitissima fuerunt: Barbisa & Olana ubi Tygranis & Ar- tabasi Theauri custodiebantur: regionis latitudinem The- ophanes Schoenorum centum esse tradidit: longitudinem

Tygris

duplam: qua dragenum stadiorum Schoenum faciens: in quo ueritatem transgredi uidetur. Est tamen ueritati proximum ponere longitudinem ab illo dictam: latitudinem dimidiū uel paulo plus: effodiebant & auri metalla apud armoenios in sis piretidē regione apud Cambala ad quē Alexander Memnonē cum militibus misit. Fuerunt & alia metalla eius scilicet quę opandix dicitur: quam Armoenium colorem uocant: Calche uirgultos per similem ut feniculum est: nec minus Armoenia pascendis equis apta est quam mēdia. Vnde nisei equi quibus perfarum reges utebantur: hinc fuisse creduntur: & Armoenię p̄fectus quot annis regi perfarum uiginti millia pullorū in phoebeis sacris mittebat. Artabazus Antonio p̄ter alios equos Cathabracorum instructorum sex millia ostēdit: quādo in mēdiam cum illo simul rerupit: quorum equorum non medii solum: & Armoenii studiose fuere: sed etiam Albani: nā & illi cathabracis utebantur. Opulentos fuisse Armoenos hīc documentum sumitur: quod cum pompeius Tygrani patri Artabazi sex millia talentorum argenti scripsisset: Mox Romanorum copiis uiritim distribuit. Militi quinquagenas dragmas centurioni millenas singulis p̄fectis p̄uintię: & Chiliarhis talentum. Tradunt Armoeniam cū prius parua esset ab Artaxia & Zaliadra auctam qui magni Anthiochi imperatores fuere: quo superato: alter Sophine: & Acifenem: & odomantidi: & quibusdam aliis locis: alter regioni quę circa Artaxata est imperantes multum coaluere: & uicinis loca plurima abstulerunt. Mēdiis Caspianam & pharnitem: & Basoropedam hiberibus circum montaneam Peadri regionem: & corzenā: & Gogarenam trans Cyrum Calibum gentibus: & mosinoicis Parenitam: & Xerxenā quę Armoenię minori cōtermine uel eius ptes sunt. Cathaonib⁹ adiffienā: & regionē quę circa anthitaurū ē. Syris uero Thamonitā adeo ut cuncti lingua utantur eadē. Armoeniorū mores nō multum a mēdis alieni fuerūt: & circa religionem qdam Armoeni: mēdiq; p̄farū ritū seqbant. Coluerūt tamē armoenii Thanaidem quandam deam p̄cipuo &

singuli cultu ei; plurima templa edificarunt: tū in acilefina: tū in aliis locis: dedicabantq; illi non solum seruos ac seruas: uerum etiam nobilissimorum hominum filias quibus lex fuit ut diu apud Deam p̄stitutę nuptui darentur: nec erat q talibus renueret cōiugari. Armoeniācam uestem idest lōgas tunicas ex Thesalia sumptā putant. Equitandi quoq; studiū tam Armoeniis q̄ Mēdiis Thesalicū esse. Armoenius ex Armoenia Thesalię urbe quę inter feras iacet: & larissam iuxta Beida unus ex numero Ducū Iasonis recollecta multitudie: quę amisso Iasone rege passim uagabatur: Armoeniā occupauit: ei; nomen & mores dedit: ob quā rem maxime circa uestitum Armoenii Thesalos secuti sunt: qui longas uestes gestauerūt: cum iter omnes grecos ualde Boreales essent: & frigida incolet loca. Dicuntur etiā traces qdā Sarapate appellati idē decapitatores ultra armoeniam habitasse ppe guramos ac Mēdos mōtani homines: brachati indociles & imanes. Post uetustiores illos Armoenii successores p̄se Armoeniā inuaserunt. Postea macedones qui Syriā mēdiamq; habuere. Postremus Orontes & hidarni genere: unius ex septem persis. Postea ab imparatoribus magni Anthiochi qui cum Romanis bellum gessit. Artaxia & Zariadra quorum paulo ante meminimus in duas partes diuisa ē. hi enī permittente rege impauerunt: quo superato Romanos adorti ac reges appellati: magnum sibiip̄sis nomen fecere: e genere Artaxię fuit Tigrānes: is qui eam habuit: q̄ proprie Armoenia ē appellata. Ea mēdiis Albanis: & hiberibus contigua erat usq; in Colchidem & Cappadociam: quę iuxta euxinū est. Ex adriada fuit Artbanes Sophinus qui australes partes habuit: eas maxime quę uergunt ad occidentem. hic a Tigraue deletus est: q̄ quanquam rerum omnium potitus: uaria tamen fortuna usus est. Nam in initio apud parthos obses fuit. deinde septuaginta Armoenie uallibus in p̄ciū datis reuersus est. Auctus uero ea loca recepit: & Parthorum regione uastata Perinium & loca circum Arbela Atropatinum quoque & Gordicum regulos: & cū bis reliquam Mesopotamiam subegit. P̄terea Syriam Phoeniciam ui cepit. Euphratem transgressus elatusque animo

penes hyberiam urbem edificauit: quam Tigrano certa appella-
uit: inter hyberiam & Euphratis pontem prope zeugina mediā
hominibus duodecim gręcarum urbium a se euerfarum in ea
congregatis. Sed lucullus q̄ aduersus Mythridatem bellū gef-
fit continuo subsecutus habitatoribus in sedes suas dimissis:
opus quod adhuc erat imperfectum facto impetu demolitus
est: atque in paruum uicum redegit. Tigrane ex Syria ac Phoe-
nicia pulso uictus in ponto a lucullo. Mythridates desperatio-
ne rerum suarum coactus ad Tigranem Armoenię regem con-
fugerat: Lucullus in Armoenia profectus Mythridatem & ti-
granem: & ingentes utriusq̄ regis copias pluribus p̄cediis fu-
dit. Sed ne summā uictorię imponeret seditio militum im-
pedimento fuit. Cn. Pompeius ei suffectus pharnacem Par-
thorum regem aduersus Tigranem armauit: Tigranemq̄ filiū
aduersus patrem bellum gerere suafit: Ipse Mythridatem no-
cturno p̄elio aggressus: uictum ac profligatum in Bosforum
profugere compulit. Moxque Tigranem in deditioem acce-
pit: & adepta Syria Phoenice ac cilitia in Armoenia regnare p̄-
mifit. Artabafus autem Tigranis filius: quam diu māsit ī ami-
citia populi Romani tam diu fortunatus fuit. Postea uero q̄
Antonium in Parthico bello hostibus prodidit perfidię p̄nas
dedit. Expeditionem enim Antonii in mēdiam non loci natu-
ra grauem reddidit: sed uiarum dux Artabazus Rex Armeni-
orum quem ille sibi infidiantem consilii participem fecit: ac
bellicę sentētię compotem. Ingressus mēdiam Antonius cum
legionibus peditum decem & octo & sexdecim millibus equi-
tum bellum intulit Parthis: & cum duabus legionibus amissis
nulla re prospere cedente retro rediret: insequentibus Parthis
ab Artabazo per deuia & aspera loca deductus: multa incom-
moda perpeffus est: quauis & desiderium cleopatř maioris
incomodi cā fuerit. Nolens enim in armoenia hyemare octo
millia hominum tempestatib⁹ amisit. At cognita quāuis sero
Artabazani fraude eum cepit uinctumq̄ duxit Alexandriam
& contumeliose per urbem circumlatum: postremo in carcere
necari iussit: regnumque Armoenię filio suo ex cleopatra naro

cōcessit: Mitbridates tamē alius ex genere Tigranis armoeniā
obtenuit: Quem Cęsar Augustus captum uictumq̄ Romam
deduxit: eius Pharasmenes hyberorum Rex regnāte claudio
nuntiauit Parthos qui Armoeniam occupauerant inter se dis-
cordes esse: magnisq̄ bellis implicitos facile posse Armoenia
detrudi: si Mitbridates eo mitteretur. Annuit cladius mithri-
dates in orientem profectus armoeniam occupat ui militis Ro-
mani fuso qui p̄elium comittere ausus erat. Demonacte p̄fe-
cto paululū cunctationis attulit Rex minoris Armoenię cho-
tis: sed illo litteris Cęsarıs cohercito cuncta in Mitbridatem
fluxere: atrocioem quam nouo regno conduceret. Bardanes
qui gottharze expulso parthorum imperio potitus erat: Arme-
niam recuperare aggressus a Iulio Marfo Syrię legato bellum
minitante cohibitus est. Nec diu post inter Armoenias & Hy-
beros bellum exortum est. Quod etiam Parthos ac Romanos
iuoluit. Pharasmenes ut diximus hyberis impabat: frater eius
Mythridates Armeniis p̄sidio Romanorum. Radamisus
Pharasmenis filius simulata aduersus patrem discordia tanq̄
nouercę odiis impar pegre ad patruum Primoresque Armoe-
niorū ad res nouas illicit. Deinde spe reconciliationis ad patrē
reuertitur: paratasq̄ insidias aperit. Pharasmenes bellum my-
thridati indicit: causas confingens quod sibi aduersus regem
Albanorum & Romanos noluerit opem ferre: copiasque fi-
lio tradit: qui subita irruptione mythridatem campis exutum
in castellum gorgoneas compellit militibus & loco tutum. Cę-
lius Polio militibus p̄erat: & cum eo Cęturio Casperius uiri
Romani: oppugnat frustra castellū: sed auaritia p̄fecti spē ho-
sti facit. Cęturio resistit tēpusq̄ pacifici: ut ad p̄sidem syrię
quadratum res referatur. Polio impatiens milites corrumpit: ut
pacem flagitent. Compulsus Mythridates diem locumq̄ foe-
deri accipit: Ibi mox Cathenę & compedes ei iniciuntur. Pha-
rasmenes cui regni cupido fratre potior: ac filia fuit non ferro
aut ueneno: sed multa grauique ueste opertos & bumi proie-
ctos: Mythridatem ac uxorem necari iussit: filii quoque truci-
dati sunt: quia parentum cędibus illachrymauerant: atque ita

perfidus Rex neq; fratri: neq; fili; neq; nepotibus pepercit.
Quadratus qui Syrię præerat mittit ad Pharasmenem: iubetq;
a finibus armeniis filium abstrahere. Iulius pelignius ignaui
animi ac ridiculo corporis iuxta despiciendus Capadocię pro
curator erat Claudio perquam familiaris: bis cõtractis auxi
liis prouincialium: tanq̃ recuperaturus Armoeniam dum soci
os magis quam hostes prædatur: abcessu suorum & incurfan
tibus Barbaris præsidii egens: ad Radamiscum uenit: donisq;
eius euictus ultro regium in signe fumere cohortatur: sumenti
que adest auctor & satelles eluidius priscus legatus cum legio
ne montem taurum transgressus redire in syriam iubetur. Vo
logeses Parthorum Rex materna origine ex pellice gręca nat⁹
fratrem suum Tyridatē in armoeniam deducit: Pulsisq; sine
Acie hyberis Artaxata & Tygranocerta Armoeniorum urbes
occupat: fratriq; tradit. Sed hyeme superueniente parū prouisis
comeatibus: & Tabe exorta ex armoenia recedit. Radamiscus
reuertitur truculentior q̃ Antea: qui dum uastare agros p̃git: &
multa crudelitate utitur subiectorum conspiratione in pericu
lum adductus: pernicitate equorum cum coniuge simul militā
te saluatur: que grauida primam utcunque fugam: & metum
hostilem mariti caritate tolerauit. Post festinatione continua
ubi quatiē uterus: & uiscera uibrantur: orat ut morte honesta
contumeliis captiuitatis eximatur. Radamiscus amplecti Alle
uare adhortari: modo uirtutem admirans: modo terrore eger ne
quis relicta potiret. Postremo uiolentia amoris & facionrum
non rudis dstringit Acinacem uulneratamque ad ripam Ara
xis trahit: flumini que tradit: ne corpus etiam auferetur ipse præ
ceps p̃ hyberos ad patrium regnum puadit. Interim Zenobiā
id muliebri nomē placida illuue spiratē: ac uite manifestā ad
uertere pastores: & dignitate formę: aut degenerem reputantes
obligat uuln⁹: agrestia medicamīa adhibet cognitoq; noīe & ca
su ī urbē Artaxatā ferūt: inde publica cura deducta ad tyridatē
comiterque excepta cultu regio habita ē. Nero q̃ claudio suc
cessit cognitis q̃ in armoenia gesta erant: legiones oriētis iuue
tute supplet: & p̃pe armoeniā collocari iubet. Mittit corbulo q

partē exercitus ab humidio quadrato suscipiēs rebus afflictis
confulat: exoritur ī tempore emulus uologeso filius: Bardanis
abscedunt Armenia Parthi tanquam different bellum: tradunt
obsides nobilissimi ex familia Arfacidarum & prior solitaq;
reuerentia in Romanum populū a uologese inouat: gloriā fa
cti Quadratus in se trahit: cuius centurio obsides accepit Cor
bulo sibi uendicat: quia nō prius cōuersus rex obsides dederit
q̃ ipse dux bello delectus spes ei⁹ ad metam mutauerit: sed nō
diu postea bellum resumit. Cum uologeses Tiridatem fratē
in Armenię regno solidare uellet: Corbulo dignū duceret Par
tha a Lucullo: & Pompeio recipere armenii dubia fide utraq; ar
ma inuitabant situ terrarum similitudine morum Parthis pro
prios connubiisq; permixti: ac libertate ignota illuc magis ad
seruicium inclinantes. Thyridates ope uologesi fratris adiu
tus Armeniam īsensat: ubi Romanis fidos esse arbitratur. Cor
bulo p̃sidium impartitur: oppressis & regem Anthiocū p̃ximas
sibi p̃fecturas petere monet. Pharasmenes interfecto filio Ra
damisto quasi p̃ditore suo quo fidem in Romanos testaretur
uetus aduersus Armenios odium pompeius excercebat. Ty
ridates spe delusus: per oratores queritur: cur datis obsidib⁹ ar
menia pellatur. Corbulo suadet ad Neronem mittat regnūq;
petat tractatur de colloq; neq; cōuenit. Interea Corbulo oppi
dum uolandū ui capit: Et trucidatis puberibus militi dirripien
dum concedit. Artaxatam caput gentis Armenię cuius Mēnia
ut ante diximus Araxis ablu it ultro se de dentibus oppidanis
cum sine ualido p̃sidio retineri nō posset igne deleuit: ac solo
equauit. Barbaros ad speluncas confugientes fumo & igne
cōsumpsit. Mardos suo more latrociniis Armeniam infestā
tes immisissis hyberis uastauit hostilem q; audaciam externo fā
guine ultus est. Tigrano certa petens auream coronam a ciui
bus oblatam accepit: dataq; populo pace p̃sidium quod ferox iu
uentus clauserat nō paruo certamine expugnauit. Hyrcanorū
legatos qui ad principem Romanum societate contra Parthos
oratum ierant: regredientes ne transgressi Euphratem hostium
custodiis circūuenirentur: dato p̃sidio ad littora maris Rubri

deduxit. Vnde uitatis Parthorum finibus patrias sedes remea
uere. Tyridatem per mēdos extrema armenie intrans abire p
cul: & specie belli amittere coegit. Interea tigranes ex nobilitate
Cappadocum regis Archelai nepos qui diu Romę obfes: & uf
que ad seruilem patientiam dimissus fuerat ad cappelsum
armenie regnum a Nerone delectus cum p̄sidio Romanorū
militum Euphrate transmissio armenia potit̄ .rebusq; secunde
cedentibus a diabenos cōterminam nationē uastat. Monabaz⁹
quem penes adiabenum regimen erat auxilium a Parthis pe
tit. Tyridates quoq; armenia pulsus ne deseratur erat Vologe
ses: & adiabeno & fratri auxilia decernit. Monesemq; aduersus
Tigranem ducem declarat: qui & si in famā sui p̄iret: nō tamen
incautum Tigranem offendit: cui corbulo qui iam Syriam ac
ceperat morte hinnidi legati uacuam duas legiones auxilio mi
ferat: reliquas p̄ ripa Euphratis locauerat. Tigranes igitur in ti
granocerta sese recepit copia defensorum: & magnitudine me
nium ualida quorum partem Nicepharius amnis aut sp̄nēda
latitudine ambit ibiq; obsessus est. Corbulo caspium centurio
nem ad uologesem mittit qui obsidionem solui iubeat. reperit
rex apud Nisibim oppidum septem & triginta millib⁹ passuū
a tigranocerta distans: qui acceptis corbulonis mādatis missu
rum se ad imperatorem romanum legatos dicit super armenia
petenda: & firmanda pace: & nihilominus Monesem Tigrano
certam dimittere iubet. Scripserat pauloante corbulo ut p̄pri⁹
dux ad res Armenie mitteret. Nero Cēsenniu Petum cū quat
tuor legionib⁹: & Galatharū cappadocumq; auxiliis eo trāsmi
sit legatis parthorum absq; spe ulla remissis. Reuocauerat p̄
sidia ex tigranocerta Corbulo: & parthi urbem inuaserāt. Pet⁹
transmissio tauro in armeniam gloriabundus exercitum duxit.
Captisq; quibusdam castellis glorie ac prede nō parum nactus
erat: si aut gloriā cū modo: aut predā cum cura habuisset. Sed
corrupto qui captus erat cōmeatu: & instante iā hyeme reduxit
exercitum. Magnifica de se ipso Cēsari scribens quasi iam bel
lum confecisset. Parthi interea in syriā irrumpe conati a corbu
lone cum Euphratis transitu p̄hiberentur in armenia uerterunt

Nesciumq; petum atq; improuisum magno & ifenso agmine
inuadunt. Petus quasi p̄edio certaturus obuiam p̄cedit: deinde
amisso centuriōe & paucis militibus quos uifendis hostiū co
piis p̄miserat trepidus remeauit. Tria millia peditum proximo
tauri iugo imponens: quo transitum regis arceret. Alares quoq;
pannonios Robur equitatus in parte campi locauit cōiugem:
& filium in castello cui Arsamosata nomē erat data in p̄sidiū
coborte abdidit. Sed uologeses nihil mutato consilio: ui ac mi
nis Alares exterruit legionarios obtruit: ipsumq; petū obsedit
qui cognito periculo missis ad corbulonem precibus auxilium
petiit: Sed minime expectauit. Nam dum corbulo per comage
nam & cappadociam in Armeniam ducit ad colloquium cum
uologese ueniens p̄sente Monabazo adiabeno ita conuenit: ut
liberatis obsidione legionibus: omnis miles finibus Armenio
rum decederet: Castellaq; & comeatus parthis traderentur: fie
retq; copia Vologesi mittendi ad Neronē legatos. Petus una
die quadraginta millium spacium emensus: desertis fautiis ad
ripam Euphratis corbulonem obuium habuit: Pauca iter se lo
cuti sūt: corbulo irritum laborem questus est potuisse parthos
deberi si expectatus fuisset. Petus integra utriq; cuncta respō
dit cōmitteret aquilas: & uicti inuaderent Armeniam abscessu
uologesi infirmatā. Corbulo non ea impatoris mādata dicere
incertumq; esse an Syriam parthi repeteret: eo quod reuersus ē
Petus qui cappadociā hybernauit. Vologeses corbuloni man
dat castella trāc euphratē facta detrabat: amnēq; ut olim mediū
reddat ille Armeniā diuersis p̄sidiis uacuam fieri expostulat.
Vterq; paret inter hęc legati uologesis Romam ueniunt: arme
niam petentes: cuius possessionem Dii potentie populorum Ar
bitri Parthis tradidissent offerentes Tyridatem accipiēdo Dya
demati in urbem uenturum. Nero ut itellexit uacuam Roma
no milite armeniam: & Parthos petere qd' habebāt bellum ma
luit reuocatoque cū ignominia Peto corbuloni eam potestātē
dedit quā olim. Cn. Pōpeio Beilum Pirrathicū gesturo traditā
ferunt. Corbulo congregato magno exercitu Euphratem tran
smittere parat Tyridates: & uologeses legatos ad eum de pace

mittunt: nec Corbulo superbe respondet: tempusq; tractando trahit. Interim Magistanas armenios qui primi a Romanis defecerant suis sedibus pellit: Castella eorum excidit. Plana edita ualidos atque inualidos pari metu complet: Vologeses inducias petit. Tyridates locum diemq; colloquio poscit tempus p pinquum: locus in quo nuper obsesse cum Peto legiones erant ubi ad colloquiū uētum est. Viso Corbulone rex prior equo desilit: nec cunctatus Corbulo: sed pedes usq; dexteros miscere. Romanus laudat iuuenem quia ommissis p̄cipitibus cōsiliis salutaria capefferet ille de nobilitate generis multa p̄fatus: denique iterum se Romam dicit laturumq; nouum Cēsari decus non aduersis Parthorum rebus supplicem Arsatidem. Tū placuit Tiridatem ponere apud effigiem Cēsaris in signe regium: nec resumere nisi manu Neronis Paucis inde dieb⁹ interiectis magna utrinque spe inde eques compositas per turmas: & insignibus patriis. hinc agmina legionum steterē: fulgentibus aqlis signisq;: & simulacris deum in modum templi. In medio tribunal sedem currulem: & sedes effigiem Neronis sustinebat: Ad quā progressus Tiridates Cēsaris ex more uictimis: sublato capiti diadema imaginis subiecit magnis apud cūctos animorum motibus quos augebat isita adhuc oculis Romanorum cedes aut obsidio. At nūc uersus casus iterum Tyridatem ostētui gentibus quasi Captiuum dedit: atq; in hunc modum quis Armeniam Parthi possiderent: Romanis tamen Auspiciis imperabant. In temporibus autem religiosi principis Cōstantini Armeni Christiani effecti sunt. Auunt enim Tyridatem tunc gentis illius regem ex quodam mirabili signo circa domum suam diuinit⁹ ostēso Christi baptismum suscepisse: qui simul oēs suę dicioni subiectos una p̄ceptiōe iussit: ut similiter deo colla sūmitterent. Ex quo factum est: ut ad finitimas quoque gentes christianū dogma trāsierit: & multitudie dilatātū sit: quorum Comercio etiā p se rudimenta fidei susceperunt sicut postea suo loco dicetur.

Heronesus deinceps scribēda est magna illa: & illustris Armenię maiori cōtinua: & ad belespontū usq; porrecta:

quā pleriq; asiam uocauerunt: nō illam cui in orbis terre diuortio tertiam dedimus partem. Sed minorem ac ppriam: & in ea cōprehensam quanuis angustioribus inclusa limitibus tertio loco proxima ponitur. M. Agrippa ut ē apud plinium minorē asiā in duas partes diuisit: unā inclusit ab oriente Phrygia: ac lycaonia ab occidente: Egeo mari Aegyptio a meridie a septentrione Paphlagonia cuius longitudinem quadringentis & septuaginta millibus passuum patere uoluit latitudinem trecētis & uigin Alteram terminauit ab oriente Armenia minore: ab occidente Phrygia lycaonia ac Pamphilia: a septentrione p̄uincia Pontica a meridie pamphilio mari longam quingētis septuagintaq; millibus passuum: latam trecētis uiginti quinq; millib⁹. Quo iudice nusq; asia Euxinum attingit: Mō Paphlagonib⁹: modo Ponticis gentibus septentrionem obsidentibus: nonnulli Asiā inter: Euxinū: & Taurum cōcludere ab hellesponto. Egeoque mari ad halim usq; fluuium: & Cappadocię limites extensam uniuersas in medio gentes cōplexam quibus Croesus imperauit. Quem Herodotus gentium dominium appellat quę cis halim existunt. Alii longe minorē propriam Asiā tradidere: p̄cipue Ptholomęus. Cheronesum uero triquetram pleriq; dixerunt tanquam minima extimatio eius latoris facienda sit per quod ducitur Ischinus qui tamen nusquam tria millia stadiorum cōplectitur: quanuis plinius ducēta millia passuum ei attribuerit.

Arthemidorum forsitan secutus qui mille & quingēta stadia ponit: Verum Ischini lineam: alii a Sinopēsi ora: alii ab amio ē sy in ciliicum pelagus: & Isicum sinū producunt: q̄ descriptio magnam cappadocię partē extra Cheronesum collocat. Nobis melior Ptholomei sētētia uisa ē: qui Cheronesi huius Ischinū Paulo ultra Trapezuntem incipiens per moschichos montes ad Euphratem pducit: ac fluuium ipsum per Antitaurum & occurrentes minoris: ac maioris Armenię Campos ad Amanū usq; recte fluētem sequitur donec Syriam attingat. Ex in lineam in occidentem per eiusdem amani montis iuga usq; ad Isicum sinum reflectit: nec nobis quicquam obliquatam lineam abiecerit: nam & qui ab amio in Isicum Sinum Ischinum accipiunt

lineam non rectā sequuntur minus qui a Sinopico sinu cui nō
Ilicum sed pamphilium pelagus e regione opponitur: & Tra-
cheę cilicię littus: reliqua Cheronesi latera mari undiq; aliunt
aquilonare Pontico ab hostio Bosphori usque i Colchidem.
Australe primo Dorienſi post liciaco mox Pamphilico deide
Cylico: & postremo Ilico occidentale quoque multinomium
euerberat mare. Intra Byzantiū & Calcedonē Bosphorus Tra-
cius appellatur ubi lati⁹ se pelagus effundit. Propontis ē rursus
in Angustiis helespontus ex i magis: ac magis patens Egeū pe-
lagus cui succedit bycariū: & deniq; nō pcul a creta Myrthou
multi in quolibet latere Sinus: & multę peninsulę: sed nobilio-
res in occiduo. Longitudo lateris aquilonaris octo millium sta-
diorum ē reliquorū aliquanto minor. Tota Cheronesus septē-
trionalior est. Parallelo q per Rhodum ducitur Australior est
qui per Byzantiū: Si Paphlagonum & aliorū quorūdā pleraq;
loca exceperis terra magna ex pte ad qntum ptinet clima ppter
qd tēperata ē: & frugifera pecori salubris & hōi. Ptholomeus
totā Cheronesū in partes octo diuisit. In prima Pōtū & Bitbi-
niā locauit: duarūq; puinciarū apud auctores late memoratarū
limites cōfudit. Secūdo loco Asiā circūscripsit: & ppriā no-
minauit Phrygiā ei misiāq; & alias pleraq; puicias amiscēs.
Tertio lyciā. Quarto Galatiā cui & Paphlagoniā: & lycioniā
& pisidię ptem adiecit. Quinto Paphiliā. sexto Cappadociā.
Septimo minorē Armeniā: cuius partes ita designauit ut intra
Cappadociā haud dubie cōtineri uideat. Ultimā omniū ci-
liciā fecit: suos cuiq; pti termios assignēs quos put cōmodū fu-
erit referem⁹. Strabo plurimas ptes fecit: & multas gētes: mul-
tasq; nationes cōmemorauit. De qbus suis locis quātū necesse
fuerit explicabimus. Nobis aptissima totius Cheronesi triplex
ptitio uideat. Prior & nobilior ps ē Asia: quę ab hellespōto usq;
ad halim: & cappadociā porrigit et a mōte tauro i septētrionē
uerſa Pōto procūbit Euxino. Altera ē cappadociā q ĩcipiēs ubi
asia desinit orientē uerſus ad Euphratē usq; pcurrit: & ab Euxi-
no antitaurū supans usq; ad taurū: & Amanū mōtem i meridiē
extēdit. Tertia est oīs plaga q a sūmis tauri iugis usq; ad mare

i anstrū uergit: hęc rursus trifariā diuiditur. Nā licia in hac pte
cōtinetur & cilicia & Pamphylia: similiter & Asiā partimur: &
Cappadociā. Asiā enim ppriam seorsum ponimus & Bythi-
niam: & Galaciā: et minori Cappadocię minorē Armeniā:
& oram ponticā subtrahimus. facillima hęc ptitio q uel gētes
respicit uel fluminum: ac montium naturales terminos. Verū
reges: ac populi qui rerum potiti sūt: pro sua quiq; libidine atq;
Imperii magnitudine puinciarū limites aut extenderunt aut co-
arctarunt quę res locorū cognitioni maxime aduersa: scripto-
res non mō obscuros: uerū etiam iter se cōtrarios reddidit. Co-
nandū tamē est: ut q a maioribus tradita sunt cognoscētes qū
fieri pōt noua etiā nō ignorem⁹. Magnā igit Cheronesū ut pro-
missū ē cōscripturi a Cappadociā sumem⁹ iutiū q orientaliōr ē
Armenię pxima. Ex in reliquas ptes psequemur nec ĩſulas me-
moratu dignas omitem⁹: quę asie ppinquę sunt. Cappadociā
mutationes plurimas accepit. Perſę in duas satrapias diuisere.
Macedones ex satrapis regna constituerunt: & ptim Cappado-
cię quę taurū uerſus est pprie Cappadociā nominarūt: Alteram
pōtum Euxino expositā Cappadocię fiues quēadmodū Ptho-
lomeo placet occidētē uerſus Galathę occupant: & Paphiliorū
aliqui ad meridiem cilices p taurum mōtem: & Syriorū quidā
& Amanū usq; ad Euphratē ad orientē. Moschici mōtes affur-
gunt & Armeni occurrunt: Euphratis accolę septētrionē Euxi-
nus claudit ab Amiso usq; ad Aspori fluminis hostia. Paria p-
pmodum Strabo de limitibus Cappadocię refert. Macedōes
& qui post eos i cappadociā regnauere decē pturas cōstituerūt.
Cęsar et senatus qui Archelao uita functo regnū in puinciā re-
degerūt: unam addidere: eas nominare nihil suauitatis habet:
quarum aliquę ad minorē Armeniā ptinent. Aliquę ad ipsā p-
priam Cappadociā: cui etiā is Aurię pars cōiūcta ē. Sed dixim⁹
Cappadociā tres partes habere: has nūc pseq oportet: et primo
de minori armenia dicendū est q orientē respicit. Euphrati et ma-
iori Armenię cōtermina. Australe eius latus ad Syriā spectat: et
Amanum mōtē Boreale ad cidisse iugū usq; ppedit pharnacię
ex trapezanti uicinū quę ad occidētē uergunt ppria cappadociā

excipit in Armenia minori sicut Ptholomęo uideť: non parua pars est antitauri & Melitina regio quę p̄similis ę Comagenę. Sola enim ex omni Cappadocia domesticis arboribus tota cōfita ę: & oleū fert: & monorati cum uinū qđ cū gręco decertat: hęc inter Cathaoniam & Euphratē iacet. Comagenę cōtinua & Sophinę opponitur maioris Armenię regioni admodū fertili. In hac Strabo ciuitatem nullam esse dixit: Sed castella in mōtibus munita: asseruitq; minorem Armeniam satis foelicem ę & semp a potentioribus occupatam fuisse: quęadmodū Sophinam: occupatores autē interdū cū cęteris Armeniis amicitia habuisse: Interdū p̄ sese uixisse: qui & Caldeos & Tybarnos sibi subiicere mōtanos populos qui Cidissam incolętes: medii fuerunt inter Pontum & minorem armeniā. Mithridates Eupator quīq; & septuaginta Castella apud eos cōstruxit: & opes suas in illis uelut ī expugnabilibus collocauit. Sed manus humana q̄cūq; facit eadē destruit: nec ullū est homini tutū in terra refugium. Mithridates in his arcibus tadē a Pompeio clausus est: & tam diu īmoratus donec per obsidionē in Bosphorū fugere cogereť Pōpeius circa haec loca in Armenia minori nicopolim cōdidit: quę postea optime habitata ę. Melas fluuius ex Argeo monte descēdens p̄ minorē Armeniā in Euphratē exoneratur. Ptholomęus plurimas ciuitates: & aliquot puintias minoris Armenię cōmemorat: quarū australiorē orbisenam dicit amano monti p̄pinquā: & magis septentrionalē orbalisenam. Orę ponticę cōtinuā Cathaoniā quoq; minoris Armenię dedit. Sed nos Strabonē secuti ęā Cappadocię relinq̄mus successu tēporis. minor Armenia taurū trāscēdit ciliciāq; cōplexa ę: cuius turci ętate nostra sub Caramāno duce īperiū tenēt. Armenia tamē minor p̄priū ducē bēt christi cultorē q̄ ad nos āno supiore legatum misit aduersus Turcos suppetras petitū. Armenii enī post accepta fidei sacramēta nūq; christū negauere: quīs p̄cul ab apostolica sede cōstituti in errores aliquos iciderūt. Gotfrido autē & reliqs christianis ducibus q̄ hierosolimā petierūt magno ad iumēto fuere comeat⁹ ministrātes: & hostiū cōsilia atq; itinera ostendētes. Federicus Impator cognomēto Barbarossa qui

primus eius nominis impauit traiectis in Asiam copiis minorē Armeniam occupauit gesturusq; res maximas uidebat nisi lauandi gratia perspicuum Amnem ingressus absortus aquis dispersuisset: & uanas hominū cogitationes ostendisset.

Appadocia q̄ maior: & p̄pria dicitur ab orienti minore Armenia terminatur ab occidente lycaonia: & p̄te Gallicie a meridie tauro monte: ex quo Boream uersus usq; ī Comana ponti: & Amasiōrū australia p̄tenditur. Apud ueteres separati fuerunt a Cappadocibus Cathones tāq; alterius lingūe genus Ariarates eos Cappadocię addidit qui primus Cappadocū rex est appellatus. Illi postea usq; adeo in Cappadocū linguam ac mores transuere: ut nulla peregrinę gentis signa remāserint. Cathaonia plana est lata & cōcaua: & omnia fert p̄ter ea quę semp uirent. Mōtes cū alii tum Amanus a parte Australi quę a tauro cilicię quodāmodo auulsus est: & Antitaurus in cōtraria abruptus eam intercludunt ut Straboni uidetur. Sed Ptholomęus Cathaoniam inter taurum & antitaurum collocat: ut qui taurū non ante Amanū uocat: q̄ Syriam attingat. Strabo etiā in cilicia Amanū appellat & Cathaonię cōtra nothū oppōit. In antitaurō qui p̄ Cappadociā ad septentrionē inclinat: & orientis nō nihil apprehēdit. Cōualles p̄fundo: & angustę sunt. In his Comana ciuitas fuit: & Bellonę fanum: et sacrorū seruorū: quos numine afflatos putabant ingens multitudo. Strabo cū ibi peregrinareť supra sex millia se iuēisse testat uiros ac mulieres. Tāta illic hominū turba obsego demonū mācipata erat. Cathaones urbem incoluere: qui & si regi subditi erāt: sacerdoti tamē parebant: q̄ & fani et sacrorū seruorū magna ex parte domin⁹ habebatur: ex progenie regum electus: & secūdo loco post regē in honore habitus. Sacrorū genus borestē cū sorore Ephigenia e scythia Taurica illic attulisse putabāt: quę Dianę Tauropolę uocabāt creditus est: hic Orestes lugubrē comā deposuisse: atq; hinc urbi nomē datū. Eā Sarus amnis īterfluit q̄ p̄ tauri cōualles deuolutus ad cilicū Cāpos: & subiectū pelag⁹ excurrit. Pyram⁹ amnis ut Ptolomę⁹ existimat ī orbisena puitia quā minori Armenię dedimus caput attollit: ut Strabo apud Cathaoniā e media

planicie: qui mox exortus nauigabilis est: nec diu currēs memo-
rabile fossā īgredit: p quā aqua purissima magno spacio occul-
te sub terrā fert: deinde in sūmū exoritur tanta ui' ut īmergi su-
perne uix basta possit: cum thaurose adiūgit mirū in modū cō-
trahit fluiuius: & mira est montis cesura p quā aquę ducitur al-
ueus īminentes flumini petrę utriq; fere usq; ad mōtis sūma p
tēdētes duorū triūue iugerū spacio cōcauę sūt solū qd' īteriacet
totū faxeū ualde pfūdū: & angustā rupturā in medio habet: ut
eam canis ac lepus saliat: & fluminis qdē Alueus ad labrū usq;
plenus est: latitudine aquę ductus par: qui ppter obliquitatē &
Angustias: & uallis pfunditatē tanq̄ tonitru pcul exaudit mon-
tes egressus tantū limū in mare deuoluit partim ex Cathaonia
ptim ex cilicię campis: ut non ab re carmina illa in modū oracu-
li ferātur. Tēpus erit Rapidis olim cū pyramus undis. In sacra
ueniet cōgesto littore cyprū. In sargausina ptura quę licaonię
uicina est oppidū fuit herpa apud flumē Carmalā qd' in ciliciā
emittit: & Arg⁹ munitio alta iuxta taurū: & nora q̄ postea No-
raxus dicta est ī qua Eumenes obsessus dū restitit: & postea Si-
finus thesauros habuit: Is qui Cappadocū Impium adortus ē
cuius regia fuit Cadena in modū urbis edificata: & in mōtibus
lycaonię sita. Sauera quoq; olim uicus fuisse dicitur qui postea
magnifice edificatus regionis metropolis extitit in morimena
regione Iouis fanū celebre fuit: in quo sacrorū seruorū fere tria
millia habitabant: qui cū crederent deo seruire demoni famula-
bantur. Sacerdos eius sacram regionē habuit admodū fertilem
ex qua puentū annuum accepit talentorū quindecim: & durāte
uita sacerdotiū tenuit quēadmodū Coman⁹ secūdus post illū
ī honore habit⁹. In thianēsi ptura Thiana urbs fuit thauro sub-
iacens qui apud Cilicas portus est ad quas montium cacumina
in ciliciā ac Syriam tendētia facillima sūt: & omnibus cōmūia.
Ptholomeus thianam urbem & preturam ab ea dictā ad Borea-
les ātitauro ptes collocauit. hęc urbs aggeri Simiramidi subiacu-
it optie munito: nō pcul hinc Castabala fuerūt: & cibus oppi-
da mōti ppīqua. In castaballis fuit Dianę p Aste fanū: ī quo sa-
cras mulieres sup pruinis nudis īgredi pedib⁹ illefas crediderūt

tātā p̄stigia demonū potuere. Per asiā idest trāslaticiā idcirco
deā dixere q; eius sacra p Orestē e scythia aduecta: sicut Coma-
na putauerūt. Regionē iuxta taurū eusebiā uocauere: magna ex
parte planā & fertile inter pturas Cappadocię: quas undecim eē
diximus: unā cilicā Strategiam appellarunt quę ultra antitaurū
uersus Boream iacet. In hac mons est Argeus omniū altissim⁹
Asię minoris centro pxim⁹: cui⁹ cacumina semp̄ niue albicāt:
e quibus dicunt qui eo ascēdunt quāquā paucissimi sūt sereno
cēlo equor utrunq; p̄spici Issicum. f. ac Pōticum. Mazacā sub
Argeo sitā Cappadoces matrem urbiū habuere: quę etiā Euse-
bia nūcupata ē & magna cęsarea. hęc ad ciuitatis habitationem
īcōmoda fuit: nā & sicca & debilis erat & īmunita: Sed hoc for-
tasse de īdustria factū: ne freti mēnibus ciues nimis confiderēt:
planiciem habitātes: arduis collibus clausam. Circūstantia loca
omnino sterilia & īcultā erāt: quāuis cāpestria harenis plena: et
petris: & paulo ulter⁹ igne exusta: solūq; p̄ multa stadia incē-
sum: quaprop̄ necessaria e longīquo nō sine piculo afferebāt.
Nam cū tota fere Cappadocia lignis careat: Argeus tamen sil-
uosus est: sed loca siluę subiecta ignes habent: & gelidis aquis
plena sunt: nec tamē aut ignis aut aqua in sūmū exit: & solū bar-
bidū est: & quibusdā in locis palustre: ex quibus p noctē flāme
cōsurgūt. Locorū gnari caute ligātur: reliq; piculū ē p̄fertim
pecori in obscuras ignis fossas īcidenti. In mazacea fōtes habet
Melis loco humillimo: Sed plus dāni affert q̄ emolumētī: cum
nō aptū hēat exitū: & ī lacus ac paludes diffusus urbis aerē cęsta-
te corrūpit: et lapidicinis nō parū noceat aliogn utilissimis: palu-
des ipse sepe ardere uisę sūt. Rex Ariarates ut regiōi cōsuleret:
Angustiis qbusdā obstructis ad quas melas exitum in Euphra-
tem habet: proximā planiciē totam lacu diluit atq; īfulas quas-
dam tanquam Cycladas comprehendens ibi pueribomo im-
morabatur. Clausura uero ad imum rupta a qua soluta est in-
tume factasque Euphrates habitationes ac confita multa dele-
uit: ob quam rem iis qui damnum passi erant īf̄ trecentis talen-
tis mulctatus est a Romanis. Idem circa Herpam cōtigit Car-
male exitu obstructo: & ore deinde rupto cum aqua quaedam
cilicum loca deuastasset: sepe enim cōtra euenit quā cogitamus

et damnum ferimus ubi sperauimus lucrum. Elegerunt autem reges Mazacinorū loca ad habitandū q̄ totius regiōis media erant & lignis: ac lapidibus abūdabāt: & herba qua plurimū ad alenda pecora idigebāt: alioquin icōmoda: Sed mōtib⁹ & uicinis munita castellis. Distat Mazaca a Pōto stadiis octingētis austrū uersus ab Euphrate paulomin⁹ q̄ duplū: a ciliciis portis sex dierum itinere. Mazacini Charōde legibus utebant: assu mētes aliquē legis peritum qui leges eis itēptaret: quēadmodū apud Romanos iuriscōsulti: atq; ita ciuitatis duplex erat seruitus iuriscōsultorū & regum: nā populi qui legibus uiuūt his p̄culdubio seruiunt q̄ leges interpretāt. Mazacinos tigrannes Armenius male affecit. omnes enī transtulit ī Mesopotamiā et Tigranocerta magna ex parte ex his coluit: postea captis Tigra nocertis potētiores reuersi sunt. In hac urbe sicut Augustinus in libro de ciuitate dei scribit decē fratres fuere: septē mares: & tres foemine: itē suos ciues nō ignobiles: qui cum matre uiduē parū obtemperant ab ea maledicti sunt: moxq; diuinitus ea pēna coerciti īhorribiliter omnes mēbrorū tremore quaterēt: ex quis duo ad Augustinū puenere. Paulus frater & Palladia soror et apud memoriā beati stephani martyris orātes sanitatem cōsecuti sunt: quo exēplo: et parentes uereri: et sanctos christi martyres uenerari docemur. Gabadania regio cāpestris ē et Cēteris australior: nam taurū subit: et uix ullā fructiferarū arborū p̄ducit: sed pascua habet optima sicut reliqua Cappadocia p̄fertim apud Gargaurā: & morimenā. tota Cappadocia frugib⁹ abundat maxime frumēto et pecore oīs generis: quē cū Ponto australior sit: frigidior tamē ē. ī ea sinopica nascit rubrica oīm optima: quē cū hyberica decertat et appellata est Sinopica quia mercatores eo illā deferebant priusq̄ Emphestorū emporium tam celebre esset: q̄ postea factum est Archelai inquisitores onichitum lapidem in Cappadocia & christalli crustas inuenerunt Cappadorum amnis (ut Plinius ait) genti nomen dedit: antea leucosyri dicebantur de quibus in Ponticis rebus mentio fiet. Alexander qui post narcisum hierosolimitanē p̄fuit ecclesie Vir doctrina clarus: et morum sanctitate conspicuus ex gente

Cappadocum fuit & pontificatum in patria sua gessit ad hierosolimam peregrinationis causa petens diuina illic uolūtate retētus est nō ambitioe ppria ut multi hodie ad meliores ecclesias migrant. Sequit̄ Pontus qui ut Strabo ait ab occidenti bali flumine claudit: ab orienti Colchide: a meridie minori Armenia: et ipsa ppria Cappadocia: nec termini in hac parte satis certi ostēduntur. Boream pontus imittit a quo nomen acceptū Ptholomeus (ut ante diximus) Bythiniam pōtūq; cōmiscuit: quāuis & circa Trapezuntem ponti mētionē uideat̄ afferre. Mithridates Eupator ponti rex constitutus ab bali flumine usq; ad Tybarnos: & Colchos: & Armenios regnauit: & eis balim quasdā Paphlagoniae partes usq; Amastrim: & oram heraclia possedit: pontūq; appellauit cui minorem Armeniam adiecit: atq; his finibus eo sublato Pompeius puinciam accepit: qui distributus inter principes secū militantes his quē uersus Armeniā: & Colchidem sunt: reliqua in undecim gubernationes diuisit: & Bythiniē adiecit ut ex utrisq; una efficeretur puincia: quā Ptholome⁹ uidetur describere. Paphlagonum quosdā his regēdos dedit: qui erant a Pilomone quēadmodū Galathas his qui erant genere thetrarchē. Postea Romanorū duces alias atq; alias partitiōes fecerūt: nam & reges & principes cōstituerūt: & ex ciuitatibus alias deliberarunt alias principibus tradiderunt: Alias sub romano populo dimiserūt q̄bus ex rebus haud mirādū ē. Si pōtus ipse alios atq; alios accepit emīos: & aliquādo a Bosphoro traciē usq; in Colchidem p̄currit: Aliquando in heraclia finē accepit: aliquando alibi: nos in hac descriptione Strabonis limites amplectemur: ab bali fluiuo auspicātes. hic fontes habet in maiori Cappadocia: iuxta Cambisenam: & multus ad occidentem fertur. Postea ad septētrionē cōuersus leucosyros ī dextera: Galathas & Paphlagonas in sinistra relinquit: & in Euxinū exit nō p̄cul a Gadilone Cappadoces ut dixim⁹ leucosyri pri⁹ appellabantur ad differentiā syrorū q̄ extra taurū sūt colore adusto q̄ albiores essēt nomē adepti: his sedes apud balim fluiū Euxinūq; fuerunt. Pindarus ait Amazonas Syrium hastatum que exercitum duxisse significans Themiscirae habitatores.

Themiscira enī Amisīnorū leucosyoriūq; fuit q; p; hali orientē
ue: sus in ponto erant. Pontica regio baud multum lata fuit: &
formā quodāmodo Pyramidis habuit: tanto magis arcta atq;
reducta quāto in orientem ulterius pcedit. Nam circa Pharna
ciam: et Trapezuntē plurimū a minoribus armenie mōtib;
coercetur apud halim qui Galathas et Paphlagonas distermi
nat basim habet: nec tamen hęc latitudo āplior est sexcentis aut
octingentis stadiis a mari usq; in Cappadociā. huius orę ptem
amisini habuerūt: Partem Pompeius de otaro dedit: ut ea quę
Pharnacie et Trapezunti p;xima sunt in Colchidē: et Armeniā
minorem atq; horū regem fecit cum paternam tetrarchiā habe
ret: hic ē pro quo apud Iuliū Cęsarem orauit. Post halis hostia
uersus auroram Gadilonetica occurrit regio usq; ad Saramenā
tota campestris: et omniū ferarū: oues in ea pellis et lanę molli
oris fuerūt qd' in tota Cappadocia: et Ponto prarū dicūt. Inerāt
et Dāmę quę alibi rarę sunt: p; Gadilonem Saromenā posuere:
et Amisum ciuitatem īsignem distantē a Sinopę stadiis nonin
gentis. hanc prius milesii cōdidere: postea p;nceps Cappadocū
reformauit. Deinde Athenienses Pyreū uocantes habitauere.
Eupator templis exornauit: et partem muris instruxit. Lucullis
obsedit. Pharnaces traiecto Bosphoro uexauit. Iulius Cęsar li
bertate donauit. Stratō Tyrānus inuasit Marcus Antonius re
gibus dedit: augustus Cęsar p; bellū Acciacū libertati restituit
qua diu bene usa ē. hęc regionē optimā habuit: et Themiscirā
possedit. Antiquū Amazonū domiciliū: et sydinā. Themiscira
campus ē ab Amiso sexagīta stadiis distās qui pelago alluit: et
mōti adiacet arboribus pleno: et aquis irriguo: ex q;bus flumen
unus efficit cui Termodonti nomen est. Id Campū pcurrit: et
Amazonū fabulis clarū habet. Est et alterū flumen huic ēquale
eādē planiciē irrigās nomine iris: Cuius fōtes ī ipso ponto repe
riuntur. Iris mediā Comanorū Pōticorū urbē pfluuit: et ī occi
dentem uersus daximoneticam foelicem campum permeat. Po
stea apud Garuiram illustrem quōdā regiam quę iam pridem
corruit ad septentrionem conuertitur. Deinde rursus ad aurorā
et Silace fluuio atq; aliis Annib; assūptis ab ipa amasię mēnia

egreditur in Phanaream uillicus ex Armenia minori descēdēs
& cum eo concurrens nomen amittit. Postremo per Themisci
ram act; in mare deuoluitur. Planicies Themiscirę semper Ro
sida & herbida ē equorum bouumq; nutritrix milium & Panicū
multum producit nec unquam fame uexatur. Pretermōtana re
gio agrestibus pomis abundat: uue; pruna: mala: & nūces: spō
te in siluis enascūt: quocūq; āni tempore in siluas exieris fruct;
inuenies: aut in arboribus pendentes: aut in foliis iacētes: & pro
pter alimonię copiam multa ē ferarum omnis generis uenatō.
Themisciram sequit; Sydinā planicies: licet non ualde ferax ir
rigua tamē habens in ora maritima loca munita Sydam ex qua
Sydinā nominatur: & alia pleraque atque bucusq;ne Aminisa
pertenditur: hinc uiros in disciplinis excellentes commemorat
Strabo. Demetrium Reteni filium mathematicum: & Dion
siodorum: & in grammaticis Tyrānionem quem ipse audiuit.
post Sydinā fuit Pharnacia oppidum munitissimum. Dein
de Trapezus gręca ciuitas: in quā ex amisso duum millium &
ducentorum stadiorum nauigatio est hinc ad Phasim mille &
quadrīgētorum siue ut alia translatio habet quadraginta: tan
ta est totius orę Pōticę longitudo. In hac ora ab amiso nauigā
tibus promontorium herculanum prius occurrit: deinde la
sonium: mox genetes: postea cytoras oppidum a quo ī Pharna
ciam migrarūt īquilini. Subīde histopolis humi prostrata ulte
rius sin; ī quo hermonasa ē & Cerasus Vnde appellata credūt
Cerasa loca abunde habitata: nec procul ab hermonasa habita
tionem ponunt Zigopolim appellatam tantum Strabo de hoc
littore tradit. Ptholomęus ulterius & promōtoria: & urbes: &
flumina usque ad Asporum Amnem cōmemorat: Verū sine
dignitate & historia trapezunti: & pharnacie ad austrum immi
nebant olim Thibarni: & caldei: & Samni. prius Macrones no
minati & armenia minor & a Paite. his quodam modo locis
proximi erant qui prius cercetae dicebantur. Inter hos cidiffa
mons asperimus errigitur: & moschicis coniungitur qui ad
Colchidem pertinent cuius summa ab epta cometis idest Se
ptipagis obtinentur. Pariadra quoque per hos p;terit qui a

locis Sydinę & Thenuſcirę proximis uſque i Armeniam prote-
ditur: omnes hi agreſtes homines fuerunt preſertim Hepta co-
metę quorum nonnulli ſuper arboribus ac Turribus habitarunt:
Vnde & Moſmeci dicti ſunt ideſt turriculę. moſmos enim tur-
res uocant: his cibus farina caro: & Arborum fructus erat. Pere-
grino generi infeſtis tres Pompei cohortes obtruncarunt cum p-
montacia tranſirent. miſcentes enim Cratberas furentis mellis
quod rami arborum ferunt: Potes & mente alienatos adorti fa-
cile interemerunt. Quaedã ex his Barbaris Bizares uocabantur
Et qui caldei dicti ſunt: prius Calibes appellabantur apud quos
Pharnacia ſita eſt in mari habens Pelamidum copiam in terra
ferri & argenti metalla. Sed argentaria poſtea defecere: ut eſt ter-
renarum omnium rerum finis: ora hic maritima proſus angu-
ſta eſt. Continuo enim rupes incubunt nemoribus ac metallis
referte cultura agrorũ exigua: ideo ex foſſiõib⁹ & piſcationib⁹
uictum quęrunt: & multam ex delphinis Aruinam recipiunt ad
res uanas utilem: homerus in dinumeratione gętiũ quę ad Tro-
ianum bellum ierecum Papblagonum memoriſſet poſtea haliũ
zonas adiecit quos Strabo calibes eſſe arbitratur: de quib⁹ mō-
locuti ſumus. Sed quidam Alizonas quidam Amazonas ſcri-
plere quarum uaria hiſtoria eſt: Alii eas apud cariam lydiãque
collocarunt: Alii nugdonum campum illis attribuerunt: alii in
belleſponto ſedes dedere: alii ultra Boriſtenem in Scythia eas
queſiuerunt: Vulgatiõ opinio. Themisciram illarum fuiſſe pri-
mam cenſet quãuis Scythicam originem ducerent. Leucoſyri
earum poſtea ſedes inuaſerunt: a quibus enetes exiſſe putauit.
Meãdrius qui Troianis auxilium tulere atque inde cum traci-
bus digreſſi i Adrię ſinu habitauerunt. Pharnacię uerſus occidẽtẽ
ut diximus continua eſt Sydina poſtea Thenuſcira his ad auſtrũ
Phanarea incubit quę poti partem beatiffimam obtinet: nam et
oleis & uitibus conſita eſt: & cęteris reb⁹ excellit. hęc a partib⁹
orientalibus Pariadram montem obtendit in longitudine ſe-
cum pariter progredientem ab occaſu Pazemoneticã regionẽ
i Sadma cõuallis qdã eſt lōgitudiẽ ac latitudiẽ iſigni quã lycus
ab armenia minori deſcendẽs irrigat: & i media ualle miſceſt iri.

In cõcurſu amnium Amafia urbs fuit Strabonis patria optime
munita quã primus fundator Eupatoriã a ſe nominauit. Pom-
peius cũ inchoatã iueniſſet colonis iſtroductis: & regione illi ad-
dita magnopolim appellauit. Ea in media planicie iacuit & pro-
funda ualle: per quã fertur iris mira prouidẽtia & natura cõſtru-
cta quę ciuitatis uſum exhiberet: fuitq; optime munita turribus
& ppugnaculis: & pręruptę petrę rupibus apud quã & regię fue-
runt: & regum monumenta. Sub ipſis Pariadre radicibus Cabi-
ra ſita fuerunt ſtadiis centum & quinquaginta q̄ magnopolis
auſtriora hic erat Mithridatis regia apparatu magnifico ſtru-
cta: hic aquarum balnea calidarum: ferarum uuaria: propinque
uenationes auri fodinę fuit & nouus locus appellatus: Stadiis
ducentis a Cabiris diſtans: Petra munita ingẽtis altitudinis un-
dique pręrupta & moenibus cincta: quę in uertice fõtem Vber-
rimum habuit: & ad radicem flumen ac Italem profundam &
montana in circuitu ad centum uiginti ſtadia altiffimis teſta
ſiluis: hic preciõſſimi Mithridatis theſauri cõperti ſunt: quos
Pompeius in Capitolio dicauit qui cum Cabira i urbis modũ
ſtruxiſſet: Diopolim nominauit. Sed Pythodoris eam augens
Augustam appellauit: & pro regia ſua uſus eſt. Ptholomeus Se-
baſtopolim uocat qd' idem ſonat: non procul. Nõ procul hinc
uicus fuit urbis amplitudinem habẽs nomine Cameria: in quo
fanum mẽſis Pharnacis appellatum eſt: multis ſacris ſeruis or-
natũ & regione ſacra diues: q̄ adeo reges uenerati ſunt: ut qd'
ipſi regem ius iurandum uocarent id regis fortunam & Phar-
nacis mẽſem dixerint ſupra Phanareã uerſus meridiem: Coma-
na fuerunt Pontica: eodem nomine quo maioris Cappadociae
Comana: eidem deę ſiue eidem demoni conſecrata ſimile tem-
pli edificium: & ſimilem fere ritum habentia: et ſacrorum: & di-
uinationum: & cultus erga ſacerdotes in his maxime quę ante
reges fiebant: quando bis in anno in feſtis quę deę exitus appel-
labantur. Sacerdos Diadema geſtabat: & ſecũdus erat in hono-
re poſt regem. Pompeius huic templo Archelaũ ſacerdotem
preſecit: & ſexaginta ſtadia regionis adiecit cui Sacri ſerui fue-
runt ſex millia. Caeca & perdita hominum manus. Archelaus

filius fuit eius quem Scilla & senatus in honorem habuerunt. Et qui mithridatis Eupatoris se filium effingens Ptholomei regis Aegypti filiam duxit uxorem: & agabinio postea in prelio interemptus est. Lycomedes post Archelaum sacerdotium accepit: & eo sublato Clitatus Adiatorigis filius qui ob unitatem hanc dignitatem obtinuit: nam cesar augustus adiatorigem cum uxore ac filiis in triumphum ducens illum cum filio maiore statuit interimendum: maior hic erat at cum secundus militibus quem eum ducebant maiorem se affirmaret. Diu inter ambos contentio fuit: & pulchrum de morte certamen cum premori uellet utrum quousque Parentes Clitatus persuasere ut iuniori cederet: asserentes ipsum qui etate prouectior esset maiorem de matre: ac reliquo fratre curam habiturum. Itaque secundus cum patre interemptus est. Clitatus seruatus uel inuitus qui hanc dignitatem est consecutus. Nam cesar recognita uehementer doluit: & eos quem seruati erant beneficio & cura persecutus est. Cumana urbs populosa fuit. Multi ex armenia: & ex uicinis ciuitatibus ad festa conueniebant uiri simul ac mulieres. Et sacra deum ut ipsi putabant ex uoto perficiebant. Incolae molles ac delicati mulierum multitudo maxima: & operatrix: & magna ex parte quamuis sacra meretricio uiuens tanta gentium stulticia fuit: ut lupanaria etiam sacra putarent: Ager circūrectus uitibus consitus est aptissimus qui ueneri fomertum prestaret. Zelitica regio Comanis ad orientem iacet in ea urbs fuit Zela super aggere Semiramidis condita & illic Anaitidis falsae deum templum: quae ab armeniis colebatur. Hoc in loco maxima cum sanctimonia fiebant sacra quamuis de moni celebrarent: & iusiurandum maximis de rebus apud Aram sumebatur. Sacrorum seruorum multitudo ingens: & sacerdotium precipui honoris fuit. Zelam olim reges non ut ciuitatem sed ut persicorum deorum templum colebant. Sacerdos rerum omnium potestatem habebat: eratque urbs ualde diues: & Pompeius multas et prouincias adiecerat in orientem Armeniae finitimas: in quibus sales fossiles reperiebantur: & Megalopolim appellauerat. Post Phanaream occidentem uersus Phazemonetica regio sequitur cuius septentrionale latus Gazilotus & Amisimicus claudit ager: occidentale balis

australe Amasiensium terra quae plurima est & ceterorum optima Pompeius hanc regionem Megalopolim nominauit: & facta apud Phazemonem uicium habitatione eam Nicopolim appellauit. In phazemonetica lacus est pelagi magnitudine nomine stiphana: cui Cizana castellum adiacuit munitissimum: quo destructo prope regia constructa extitit reliqua terra magna ex parte nuda frumenti tamen ferax Amasiensibus iminebant aquae calidae ualde salubres quae phazemonensium sunt. Imminebat etiam Saligium castellum super monte quodam si cum erecto & excelso: & aquis abundantissimo quod postea neglectum est. hic Arfaces denominatum & nouas res quaerens a filiis pharnacis regis fame captus & interemptus est: cum ex planicie pulsus sine comitibus eo confugisset. Dehinc est Diacopena: & Pimolisena regio tota foelix usque ad halim: & haec sunt septentrionales Amasiensium partes quingentorum fere stadiorum longitudine patentes: nec minor reliqua pars est circa ximinam quae etiam usque ad halim descendit. In ximina sales sunt fossiles a quibus halim flumen dici putant quod imitati germanorum populi omnia loca in quibus sales excoquantur balis appellant. In amasiensi agro multa regio sub mithridate deserta fuit: & multa castella dirupta. Is arboribus plenus erat: & pascendis equis: & cetero pecori idoneus & totus habitabilis amasiam prius reges habuere: postea Romanorum prouincia facta est. Pimolisena regio balis fluminis utraque ripam occupat. In ea Sandara curgium mons est concavus propter metallorum effossionem opatores ex aliquo maleficio redempti: huc mittebantur qui propter laborem: & letiferum aerem e glebis prodeuntem cito moriebantur ne plures quam ducenti adesse solebant. Tantum est quid de Poto explicare possimus. Pythodoris regina plurimum in Poto ualuit: cui & Tyberni & Caldei usque in colchidem subiecti fuerunt. Sidina quoque & themiscira: & Phanarea illi paruit. haec filia Pythodori Traliani fuit: & uxor Polenionis cum quo aliquodiu regnauit: deinde ipso successit eo in prelio defuncto: ex Polenione filii duo relictii sunt: et filia quae cothe sapeo nupsit: eoque dolo in prelo celibatu egit. susceptis ex uiro filiis: quorum nata maior prius

impiū tenuit. Ex filiis Pythodori alter cū matre paternam hereditatem administravit: Alter maioris armenię rex declaratus est: ipsa archelao nupta cum eo mansit usq; ad extremum. agla Ponticus fuit ueteris testamēti translator & itēpres: nescim⁹ qua ciuitate. Is uerba pphetę de uirgine paritura prolata ad iuēculam transtulit: non satis capiens diuina mysteria. Pontus christi sacra cepit: & usq; in hanc diem quadam in parte seruauit. Marcion ponticus quāuis christiā uideri uellet: aliū tamē creatorem omnium rerū esse dicebat quā christi partem illūq; maiore aiebat: & aliquos ī suum errorem traxit. Trapezunti sub imperatore sunt christi cultore qui āno proximo legatum ad nos misit Auxilia contra turchos orans: quorum arma atque impetum uerebatur. Nouissime uenetorum litteras accepimus q̄ turchorū Imperatorem in pontum cum exercitu traiecisse ferebant: nec dubium faciebant quin Trapezūtii sese dederent: Cū hismael sinopensium dominus qui diu restiterat tandem impata fecisset: nōdum uero fama equata est. Trapezūtī⁹ impator uni ex turchorum principib⁹ filiam nuptui dedit: quę res fidem eius nō satis firmā ostendit. Quis enī christianus est & inimico christi ecclesię sacramēta cōmūicat multa met⁹ & regnādi cupiditas admittit indigna. Sed non est cęlesti regno idoneus qui pro terreno cęlestem regem contēnit. Reliqua pōti & Cappadocię ī potestate turchorum existūt: quīs ubiq; mixti ferantur Armeni christi Cultores: atq; in hunc modū absoluta est Cappadocia quā totius minoris Asię tertiā fecimus partē: ī qua illud memoratu dignum cōtigit: q̄ offerentibus Romanis libertatē & populare regimen cappadoces regem petiere: quę res stupēda Romanis uisa est: quib⁹ regia potestas exosa: & arbitrium populi pro libertate fuit. Sed cappadoces maxime seruos arbitrabantur quorū ceruicibus populare iugum immineret: cuius nec superbiam tolerare nec auariciam explere quisq; potuit.

Inoris Asię tres partes fecimus: Prima est ipsa quę ppria m dicitur: Altera galatia: Tertia bithynia. De galatia prius dicendum quę orientalis est: huius termini erūt quēadmodū nos partim ex Ptholomęo: partī ex strabone atq; aliis accepim⁹

ab oriente Cappadocia: & halis fluius qui Pontum disternat ab occidenti Bythinia: & Asia a meridie Pamphilia a septentrione Pontus Euxinus. In hac parte licaonia continebitur quę totius asię medium quodammodo locum & arcem occupat. Pisidię quoque pars comprehenditur austrum uersus: & ad taurum exposita circa Pōtum Paphlagonēs: & Mariandini sedes habuere. Ptholomęus ab amisso usq; Cithorum boreales Galacię partes produxit: atque ibi Bythiniam īcipere uoluit. Eupator qui Pontum tenuit a colchide usque heracliam imperauit. Reliqua usque ad os Euxini & Calcedonem reges Bythini habuere sublatis regibus. Romani eosdem terminos seruauere: ut heraclia ponto concederent. Citeriora Bythinię Strabo sangario flumine Bythiniam clausit: quem sequi nō pudet: & hoc littus ab hostio sangari usque balim: deinde mediterranea explicare. Ptholomęus Prusiam ciuitatem mox post Sāgarium collocat: deinde hippium flumen: postea Candiopolim mox elatam amnē: nec pcul huic Diopolim cui succedit eraclea: de qua paulopost dicemus. Mariandini circa heracliam collocant: de quorum origine parua cognitio est. Strabo eos a tracia pfectos arbitratur. Theopompus Marianidinum Barbarum quēdam Paphlagonię portionem imperio tenuisse refert: & facto impetu Bebriam regionem occupasse: eique de suo nomine uocabulum indidisse. Fuerunt tamen Mariandini Bythinis p̄similes: quos Milesii qui primi heracliam condidere in seruitutem redigerunt. hi caucones expulerant qui hanc oram usque ad perthemum flumen coluere: habētes urbem Theiū ex qua Pbileterus nat⁹ est auctor generis regum Athalicorum. Caucones alii scythas: alii pelagos fuisse putant: quorum genus omnino interiit. Heraclia optimum portum habuit: & ad ponticam p̄tiam p̄tinuit cum Bythinia a Romanis ordinata ciuitas alioquin memoratu digna: quę plurimas colonias emisit: & cum pri⁹ libera esset: postea sub Tyrānis fuit: deinde rursus in libertatem se uēdicauit: & iterum a Romanis regem accepit: & Romanorū coloniam ī partem urbis & agri admisit. Adiatorix ac menecli tetrachę Galatarum filius: cuius in Pōticis rebus mentio facta est

hanc urbis partem ab Antonio accipiens quam heraclenses te-
nebant pauloante acciaca bella Romanos noctu adortus ad
unum uigilauit. Id sibi ab Antonio imperatum dicens: sed nō
tulit impune scelus: capt⁹ ipse post uictoriam augusti & in triū-
phum ductus ut ante dixim⁹ cum filio iugulatus est. Archiam
Poetam pro quo Cicero orauit in hac urbe honoratum fuisse
constat: & Platonium heraclidem hinc natum: abest a Ponti
ore ut plinius ait milliariis ducentis. Portus Aconē non procul
hinc iacet ueneno aconito dirus. post Parthenium amnem eneti
sequebantur: Cytborum habitantes apud quos feroces fuisse
mulos affirmat. hi clarissima Paphlagonum natio fuisse: ex
qua natus est Pylemon cum quo plurimi apud Troiam mili-
tarūt. Qui amisso duce in traciam post captum Ilium traiecere
errantesque in eam regionem deuenere: quē post uenetia appel-
lata est. Quidam anthenorem & eius filios classī prēfuisse pu-
tant: quē in intimum adrię recessum enetos uexit: alii nationem
quōdam Cappadocib⁹ finitimam prodiderunt. Sub enetorum
nomine cum Cimeriis militasse & postea in Asiam peruenisse.
Id genus in Paphlagonia prorsus defecit: quanuis non procul
ab Amastri uicum esse in Ponti littore nonnulli tradiderunt: q-
uſque ad Romanorum tempora coleretur ab enetis. Zenodo-
tus enetiam describens eam significari putat: quē amissus appel-
lata est: cuius in Ponto fecimus mentionem. Paphlagonēs inter
Moriandinos & balim fluuium collocantur: & rursus inter Ga-
lathas et Euxinum. Parthenius amnis occidentalia claudit: cui
proxima fuit Amastris de conditricis nomine appellata: quē in
peninsula iacuit: et port⁹ habuit ex utraque Ischini parte. Ama-
stris uxor fuit Dyonisi heraclię Tyranni et oxiartis filia fratris
darii: Roxanę soror quę Alexandro nupsit cum quo darius
bellum gessit. Hęc mulier ex quatuor urbium icolis unam ciui-
tatē fecit. Sefamo cythoro cronina et Teio: quę cito a commu-
nitione defecit ceteris in ea permanentibus. Sefam⁹ amastris arx
dicta est. plini⁹ totam urbem sefamon olim appellatam tradit.
Cytorum prius synopensium emporium fuit a Cytoro phryxi
filio dictū. In Amastriano agro plurima atque optima buxus

nascitur pręsertim iuxta Cytorum a quo per centum stadia uic⁹
fuit cronina appellat⁹: postea egialus et duo scopuli qui a colo-
re uocabatur erithri: erant. N. rubri. Vterius carambis occurrit
promōtorium magnum ad septentrionem porrectum: arietinę
frontis habens formā: quod longo spacio pelago incūbēs: scy-
thicę obiectum peninsulę euxinum Pontum bimarem uidetur
efficere. post carambim nonnulla fuerunt oppida indigna quę
nominentur pręter harmenam de qua prouerbiū factum est:
cui nullum negocium erat harmenam muniuit: ea Synopēsium
uicus fuit & portum habuit. Deinceps sita est urbium: quę in
hac regione sunt clarissima. Mylesii etiā condidere sicut hera-
cliam: magna huius urbis potentia fuit: quae classe comparata
mari quod intra cianēas est imperauit. Extra uero multorū cer-
taminum particeps cum gręcis fuit. Synopenſes urbis suę con-
ditorem stenidem quendam putauere: unum ex iis qui cum Ia-
sone nauigarunt: quem ut deum colebant: & eius oraculum ha-
bebant. Sed mylesii loci opportunitate & incolarum imbecilli-
tate perspecta illos pepulerunt: & nouos induxere colonos ea
naturali prouidentia optime munita fuit: super colle cuiusdam
peninsulę sita ex utraque Ischini parte portus & stationes ha-
bens: & miras pelamidum piscatōnes. Peninsula undique ripas
iugosas obtendit: & fossas quasdam in petris excauatas: quae
mari tumido cōplētur: ut non facile adiri possint: petrę quoq-
summa echinis plena nudo pedi inaccessibleia sunt. In superi-
ore urbis parte optimum solum & agrestibus ortis ornatū fuit:
pręsertim suburbanum. Aedificia in urbe magnifice structa:
Gymnasium & forum & porticus & templa splendida & am-
pla diu ciuitas cum libera fuisset: amissa libertate Pharnaci tā-
dem obtemperauit: & successoribus eius usque ad Eupato-
rem: & Romanis qui eum sustulerūt. Eupator ibi natus educa-
tusque ac denique sepultus eximie illam coluit: & regni metro-
polim fecit a pharnace subito & pręter opinionem ingruente ca-
pta fuit a lucullo per obsidionem bacchide qui prępositus erat
miris modis ciues affligēte. Romani coloniam eo misere: cui

& urbis & regionis pars data ē. Distat ab hostio Ponti synope
stadiis tribus millibus & quingentis: ab heraclia duobus milli-
bus: a carambi septingentis. Hic diogenes cynicus: & Timo-
theus patrion orti sūt. Philosophi celebres & Dipbilus poeta
comicus: & bathon qui de rebus persicis scripsit historiam. Sy-
nopensis ager usque ad halim protendebatur. Hęc urbs iam du-
dum in potestate turcorum fuit. Ferunt synopię Tyrānum prę-
diuitē esse propter cris metalla: quę in synopica terra effodiūt.
Mahumetes turcorum imperator thesauris eius inbiās anno su-
periore exercitum ad capiendam synopem misit: qui turpiter re-
iectus est: hoc anno maioribus copiis terra marique comparatis
ipse per sese urbem inuadendam statuit. Sed Ismabel loci do-
minus nō expectato impetu sese dedit: quanuis legatum ad
nos miserit: multa pollicitus si sibi auxilia mitterētur. Sed lon-
gum est christianos non modo armare: sed consulturos de su-
mendis armis congregare. Non miramur si apud obsessū prin-
cipem plus instans metus quā spes longinqua & dubia potuit.
Tota synopica regio ac montana quę illi imminet usque in bi-
thyniam optimam ad ædificandas naues materiam: & ductu fa-
cilem habet. Acerem quoque synopia gignit & nucem monta-
nam e quibus mensas faciūt: tota oleis cōsita fuit: paulo supra
mare culturam habens. Heracliam amastrim & synopem post
homerum conditas putant: Nusquam enī eas nominat. Olgas-
sis mons altissimus & aditu difficillimus: quanuis citra halim
synopice regiōi contiguus esset: tamen ad pōticam regionem
pertinuit: in quo plurima Paphlagonum templa fuerūt. Blaena
& domanetica regio monti adiacet satis ferax: per quā amnias
flumē illabitur: quem Ptholomęus Zaliscum appellare uidef:
& Olgasim oligam. His in locis mithridates Eupator nicome-
dis bithynici copias per imperatores suos ita deleuit ut pauci cū
eo euaferint: & post eam uictoriam Bithynia & Asia usque ī ca-
riam ac lyciam ad uictorem defecerint. Hic urbs postea pōpeio-
polis constructa est: prope sandara curgium montem de quo
diximus in rebus ponticis p^opōpeiopolim magni opus reliqua

est Paphlagonia mediterranea occidentem uersus usque in
bithyniam: quę quanuis parua est multos tamē dominos ha-
buit prius quā Romanorum esset. Ciniata castellum muni-
tissimum fuit olgasii monti subiectum quod mithridates cō-
didit: eoque receptaculo usus ponti imperium acquisiuit: &
qui ab eo profecti sunt usque ad Eupatorem successione
seruauere: postea deiotarus castori filius cognomēto Phila-
delphus paphlagonię imperauit: & gāgra regiam habuit quę
oppidum simul & castellū fuit eudoxus pisces fossiles in pa-
phlagonia locis siccis reperiri tradidit: nec tamen mendacio
suo satis certos limites circūscripsit. Hęc de paphlagonia tra-
dūtur: quā plinius pyllemoniam pri^o dictam asserit a flumi-
ne (ut credimus) pilli quę ipse par parthenio uidef accipere: q^o
apud Galathas ortus inter Paphlagonas et mariandinos fert^o
in Pontum.

Vstrales Paphlagonię partes Galathis herēt: a quibus
a Galacia dicta est: cui ab occidenti Bithynia & propria
adiacet asia ab oriēti pontus: a meridie lycaonia quāuis stra-
bo inter Galatiam et lycaoniam alam quandam phrygię col-
locauerit: et usque in Cappadociam extenderit: quem Ptho-
lomeo in hac parte postponimus. Galatarum tres gentes fue-
re Trogini tolistobogi & Tectosages: priores a dacibus no-
minatę sunt. Tertia a gente quę in celtica est. Galli abundāte
multitudine cum eos non caperent terrę quę genuerant trecē-
ta hominum millia ad sedes nouas quęrendas emiserunt: &
portio in italia confedit: quę post annos ducentos cum iam
italica esset effecta urbem Romam cepit atque incendit. por-
tio illyrios sinus per strages barbarorum penetrauit: & pan-
nonia subacta in ea confedit: ac per multos annos cum finiti-
mis uaria bella gessit. Hortāte deinde successu diuersis agmi-
nibus: alii gręciam: alii macedoniam petiuere. Tātusque ter-
ror gallici nominis erat: ut etiam reges non laceffiti ultro pa-
cem ingenti pecunia mercarentur. Ptholomeus macedonię
rex ausus in armis occurrere: uict^o & multis uulnerib^o fauci^o

captus est: caput eius amputatum & lanceę affixum: tota acie ad terrorem hostium circumlatum. Sosthenes unus de macedonibus contracta raptim iuuentute: Gallos uictoria exultantes compescuit: & macedoniam ab hostili depopulatione defendit. Sed aduentante Brenno altero Gallorum duce qui in greciam se effuderat uictus est: & in munitiones repulsus. Galli nemine prohibente totius macedonię agros uastauere: neque contenti hominum spoliis: eorum quoque quos deos putabant: spoliare templa aggressi sunt. Sed dum appollinis aedem apud Delphos adoriuntur partim obruti terremotu: partim grandine & frigore dissipati: urgentibus oppidanis usque ad internitionem cęsi sunt. Brennus in prelio uulneratus cum dolorem uulnerum ferre non posset pugione uitam finiuit. Belgius alter ex ducibus cum parte agminis e graecia excessit: quem inter fugiendum cum toto exercitu perisse trogus affirmat: tanta demonibus cura fuit eius domicilii cōseruandi in quo diuinos consequebantur honores. Sed constat gallos siue horum reliquę fuerunt: siue nouum examen fecunda hominum gallia misit. post multos errores & multas excursiones in Asiam peruenisse & loca nonnulla occupasse: athalicy regibus ac Bityniis subdita: ibique tā diu permansisse donec eā quę postea galatia & gallogreecia dicta ē ab eisdem regibus non inuitis acceperunt. Dux transitus in Asiam Leonnorus quidam fuisse uidetur. una trium gentium lingua fuit: ipsi tamen unamquamque gentem in partes quatuor diuisere: quas tetrarchias uocauerunt: singule propriam tetrarchiam habere: & iudicem & tribunum tetrarchię subiectos & duos subtribunos. Fuit & tetrarcharum consilium qui erant uiri trecenti & in locum conueniebant nomine Drimenetum. Consilium de sanguine: Tetrarchę ac iudices de rebus cęteris iudicabant. Hęc antiquiora. postea ad tres duces res delata est: deinde ad duos. postremo ad unum deiotarum cui successit amnitas. postea Romani omnibus in unam puincia redactis

partem quę pontum & Cappadociam respicit Trogini habere: quę totius gallatię optima est. in tria muro caste la cinxerunt huius quod indigenarum emporium fuit: & eneam iouis statuam habuit & delubrum eius asyllum & Myrtdatium quod bogodaro Pompeius dedit: et danalam ubi Lucullus & Pompeius conuenere: cum alter in belli successionem: alter illi potestate permissa ad triumphum pergeret. Tecto sages uersus maiorem Phrygiam iuxta pisinuntem sedes obtinere castello usi cui Acira uocabulum fuit. Thelystobogi Bityniis finitimi fuerunt: & phrygię quę epictetus dicta est. Horum castella fuerunt Blutium & peium quorum alterum deiotari regia erat: in altero thesauros habebat. Nec procul pisinus fuit communę regionis emporium: & in eo templum maximum & magnę uenerationis matris deum. Sacerdotes olim praepotentes quędam erant & sacerdotium maximum habebant. postea eorum dignitas imminuta est. Athalicy reges hunc locum magnificauerunt templo & porticibus ex albo lapide structis. Romani statuam hinc deę accersuerunt: quę admodum eā quę esculapii erat ex epidauro. Mons quidam urbi imminabat nomine Dyndima a quo dyndimena dicta est: quemadmodum a Cybellis cybelle. prope sangarius amnis fluit non procul ab ortu suo in gallatia cum fontem habet: secus quem antiqua erant phrygum domicilia & myde & prius gordii: & aliorum quorundam quę postea in uicos redacta sunt. Hic Gordium fuit in quo magnus Alexander nexum plaustris rescidit de quo uaticinium erat eum tota Asia regnaturum qui nodum soluisset. Fuit & Gorbeus castoris saocodarii regia in qua deiotarus generum & filiam iugulauit quauis ei summas cicero laudes attribuat.

Ost gallatiam austrum uersus usque ad taurum interpretatur phrygiam & Cappadociam lycaonia extenditur tota

mediterranea. Hic lacus est nomine tacta Cappadocię adiacens iuxta morimenam quem strabo maiori phrygię dedit secundum quem non fuisset lycaonia gallatię cotermina quemadmodum Ptholomeo uisum est cuius opinionem sequimur. In hoc lacu sal nascitur atque adeo facile circa res immerfas congelatur: ut sepe cum funalem torquere demiserint salis coronas educant: & uolucres aquas eius alis contingentes propter salis concretionem facile capiuntur. In Lycaonia colles sunt frigidi & nudi & pascendis onagris apti: ubi multa aque penuria est: nec inuenitur nisi in puteis admodum profundis sicut foatris ubi aqua ueditur. In garfabora que Lycaonium regio est uicus fuit in urbis modum edificatus: quod multas oues nutriuit quauis siccitas circumiaceret. Amintas super trecentos ouium greges in his locis habuit: sed lanam asperam prebuere. In sunt & duo lacus Coralis maior: Trogetis minor dictus est. Circa hos iconium fuit oppidum optime habitatum quod fortunatiorem regionem habuit: quę ea que onagros producit polemo hoc possedit. Ptholomeus id Cappadocię dare uidet lyconię propinquum. Corradus imperator circa hoc obsidionem tenens periclitatus est cum hierosolymam peteret manuele secundo grecorum imperatore qui comitatum ministrabat gypsum farine commiscente: que res fecit ut exercitum morbo afflictum re infecta in europam cogere re ducere. Taurus his in locis appropinquat: cuius pars in septentrionem uergens Cappadociam & lyconiam terminat ad imminentes cilicas trachiotas lyconię etiam Isaurica est: taurum uersus que duos uicos habuit: quibus alia loca obtemperabant omnia latronum domicilia que Romanis negocia exhibuerunt P. seruilii cognomento Isauricus ea Romanis subegit: & multas pyrratarum munitiones que in ora maritima erant uicinitate cepit. In isauricę lateribus derba fuit. Cappadocię adiuncta.

Antipatri derbensis sedes cuius & laranda erat apud Capadoces: & Isaura in lycaonia. Amintas antipatrum adhortus Derbam cepit & illum interemit. Isauram uero a Romanis accepit ubi antiqua isaura diruta regiam sibi construxit: sed non perfecit. Huic antiochia parebat pisidię finitima & tota Lycaonia: & multa ora montana usque apolloniadem Apameę uicinam: que Cybotus dicta est eaque potentia fretus cilicas delere conabatur: & pisidas qui e tauro frequentibus incursionibus suum regnum infestabant. Cepit itaque multa predonum loca: que prius inuiolata fuerant: & inaccessibilia credebantur: e quibus cremma fuit. Sandalium autem accedere non est ausus quod inter cremmam atque salagasum iacuit: cremmam habuere: postea Romani coloni. Salagassus sub eodem Romano duce fuit: sub quo totum Amintę regnum distans ab Apamia diei itinere. Descensum habens ab arce triginta fere stadiorum: que alio nomine selgeffus uocata est: & ab Alexandro olim capta fuit. Amintas cum Cremmam cepisset progressus ad omonades tauri cultores qui nunquam capi posse existimabantur multa eorum loca expugnauit: & Tyrannum interemit: Sed uxoris illius fraude deceptus captus est: & ab illis interfectus neque primus neque ultimus: cui femina illuserit. Cyrinius eosdem fame confecit: & quatuor hominum millia a se capta in alias propinquas urbes habitatum traduxit: regionem iuuentute desertam reliquit. Ea est in altis tauri partibus: & in rupibus preeruptis & magna ex parte inaccessibilibus. In medio planicies concaua & ferax: & in multas ualles distincta. Hanc excolentes in superioribus montium superciliis ac speluncis habitabant: & cum frequentius armati essent aliena excurrerant. His contigui fuerunt: cum alii piside: tum etiam selgenses pisidarum optimi maxima eorum pars summam tauri obtinuit Pamphilię imminetia loca

edita & oleis confita: quorum quedam aspendo & sive pamphilię urbibus imminebant montana: que supra hos sunt cathaminenses incolere: Selgen sib⁹ & omonadibus finitimi. Selgam urbem ab initio condidit lacedemonii: que propter legitimam gubernationem tantum adoleuit: ut aliquando uiginti millia uirorum haberet. mira locorum natura: que in summis tauri partibus adeo ferax fuerit: ut tantę multitudini sufficeret. pleraque loca oleis & uitis confita erant: & omnium pecorum pascuis abundabant: siluę materia plene circumiaciebant: in quis plurimus nascebatur storax arbor magna & recta: ex qua Storacineę haste fiebant corneis similes: illic liliū optimum ad unguenta reperiēbatur: adit⁹ per montana difficilis: e quibus euthymedon & cestius oriuntur flumina quę in Pamphiliū mare decurrunt: nec sine multis portibus transeuntur. Selgenes longo tempore libertate usi sunt: & cum regibus decertarunt Alexandro per legatos responderunt se ut amicos imperata facturos: cum Romanis certis conditionibus conuenere: postea omnino iugum subierunt sicut & uicini qui sub aminta fuerunt. Isauria igitur eam tauri partem occupauit: que inter Lycaoniam & Tracheam ciliciam excurret: reliqua partem uersus occidentem usque apamiam piside tenuere. Hinc ad tracheam ciliciam ac Pamphiliam: inde ad Lycaoniam pertinentes qui per tyrānides diuisi quemadmodum cilices uicinos latrociniis uexabant: inter hos leleges quidem uagi olim admixti fuerunt: & propter morum similitudinem ibi remanserunt. Arthemidorus pisidarum tredecim ciuitates nominauit: quarum alie omnino montane fuerunt: alie usque ad montium ima descenderunt. ex utraque parte Ptholome⁹ celenorū iuga apud Lycaonas collocauit & sub

his laodiceam combustam & neapolim & apolloniam. Lycaoniam beatus Bartholomeus in sortem predicatōnis accepit: quanuis postea usque ad uictos iubente spiritu profectus sacro martyrio uitam finierit: atque in hunc modum Gallatia terminata ē: cū qua & Paphlagonēs & mariandinos & lycaonas & Isauros & pisides ostendimus: Nunc Bithynia sese offerre.

Imites Bithynię ab orienti (sicut Straboni uidetur) Paphlagonēs & Mariandini excipiunt: & pars epitecti a septentrione mare ponticum quod ab hostiis sangarii usque ad os euxini tendit quod inter Byzantium est atque Calcedonem. ab occidente propontis: ad austrum Mysia & Phrygia que dicitur epitectus siue Hellepontia Phrygia. Nos in hac parte propriam Asiam collocamus: etque Mysiam & Phrygiā adiecimus. Ptholomeus ad orientem Bithynię terminos usque ad partentium flumen extendit: Nobis Strabonem sequi placet qui sangarium anem orientalem confinium facit. In Bithyniam urbs est Calcedon sita in ore ponti: Hanc Megares condidit: cęci appellati qui non potius oppositum littus elegere in quo iacet Constantinopolis optimo loco. Hic olim magna synodus celebrata est: que iter octo numeratur quibus Romana ecclesia precipuum impartitur honorem Calcedonensis agri fuit Chrysopolitanus uicus & Phanum in extremo angulo ad hostiū ponti sitū: ubi septentrionale euxini Ponticū littus incipit: ad dexteram in orientem nauigantibus flumina quę in eam partem labuntur nomen habent Pselis & Calpas: & postremo sangarius: cuius fontes apud Sagiā uicū repiunt cētū & quinquaginta stadiis a Pselunte. hic magnā Phrygię ac

bitbynię partē percurrit & gallū in se amnē recipit: et modris
Phrygię ortum ex quo auctus efficitur nauigabilis. post Cal
cedonem sequitur littus quod astacenum sinum appellauere:
& ad propontidem pertinet. In eo condita fuit. Nicomedia
dicta de nomine regis cuiusdam Bitbynii qui eam condidit.
multi enim eodem nomine uocati sunt: quemadmodū ptho
lomęi propter prioris claritatem. In huius ciuitatis uilla ma
gnus constantinus obiit: qui cum uellet in Iordane fluuio
baptizari atque idcirco hierosolymam peteret morte preuen
tus ab eusebio Nicomediensi episcopo arrianae perfidię se
ctatore baptizatus est: quę res christiani principis fidem apud
plerosque iu dubium uertit. Nobis non est uerisimile eum
principem qui per omnem uitam suam arriani dogmatis ho
stis fuerat in extremo spiritu ei dementię consensisse: quam
summo studio de suo imperio prius eliminauerat. Apud ni
comediam tempore dioclitiani caesaris seuissima christiano
rum persecutio uiguit: multique ibi christi martyres sunt ef
fecti. In hoc sinu urbs fuit astacus quę illi nomen dedit Me
garenfes & Athenienses eam condidere. Dedalus ampliauit.
Lysimachus diruit & habitatores eius in Nicomediam tran
stulit. Huic sinui alius continuatur: ad orientem solem rece
dens i quo prusias ciuitas fuit: quę cyus antea uocabatur. Cy
um Philippus diruit demetrii filius & persei pater: deditque
prusię Zele qui in hac diruenda & uicina urbe mirliā sotia ar
ma prestiterat. Ille eas excitās cyum quidem a se prusiadem
nominauit. Mirliam uero Apameam ab uxoris nomine. Hic
est ille prusias qui post anthiocum supatum fugientē ad se
bannybalem hospicio suscepit: quique ex bellepontia mi
grans Phrygia secundum Athalicorum foedera cessit eam
prios paruum appellauere Phrygiam: postea epictetam

id est acquisitā. Prusiadi mons imminet quem argantoniū
uocauerunt. hoc i loco Hylam unum ex sociis herculis: qui etiā
argonauta erat cum aquatum egrederetur a nymphis captum
finxerunt. Cyus quoque herculis comes e colchis rediens: &
in his locis residens urbem de suo nomine condidit: prusten
ses diu postea festa celebrarunt: in quibus per montes uagi
ac saltantes bylam uocabant: quasi in siluas ad illum inqui
rendum egrederentur. ii cum beniuole erga Romanos se gef
sissent libertatem obtinuerunt. Apanenses Romanorum co
loniam acceperunt. prusa urbs fuit in Olympo mygio sita.
Hanc prusias condidit: qui cum crefo bellum gessit. Hinc or
tus ē dion philosoph⁹ q de regno scripsit & Traiani tēpore
claruit. Inter phryges mysos ac Bitbynios determinare fines
arduum est. Nam cum incolę barbari & militares essent: &
quę uicissent non firmiter tenerent: sed modo eicerent: mo
do eicerentur. consequens fuit sepe mutari confinia. Strabo
tamen inter Bitbyniam & esapi hostium mysiam posuit: &
mari contiguam fecit: et usque ad totum pene olympum pro
gredientem. Ptholomęus duplicem mysiam minorē & ma
iorem commemorauit: & utranq; extra Bitbyniam in Asia
posuit non procul ab ida Scylax cariandrus dixit phryges ac
mysios circa lacum ascanium in Bitbynia habitasse. Dio
nysius uero conditarum urbium scriptor ait angustias quae
apud Calcedonem & bysantium medię sunt olim mysium
bosforum nominatas fuisse. Homer⁹ uero esapum mysorū
confinium dixit & troum. Olympus autem mysus in ipsa bi
thyuia assurgit: cuius latera uersus orientem usque ad ascani
um lacum epictetus occupat. Epictetum uero aliam mysicā
aliā phrygiacā dixere. Mysiaca troianis ppingor fuit. Olym
pus in uertice siluas habuit igētes alēdis latrociniis accōmo
das & loca optie septa: ex quibus sepe tyrāni & p̄dones uicinas

gentes infestare. inter quos fuit Cleon latro Sigismundi
malatestę qui nostro tempore proditorum princeps habetur
similis: q̄ cum esset e uico gordo: quem postea augens urbē
fecit: & iulio polim appellauit: in initio p̄donum receptacu
lo loco ualidissimo utebatur nomine callidio. Is antonio ual
de utilis fuit. nam profectus ad eos qui pro labieno tributa
colligebant omnia impediuit: quo tempore ille Asiam obti
nebat. In acciaco autem bello quom ab antonio desciussit:
cęsarıs ducibus adhęsit: & supra quā eius meritum pateretur
in honore habitus est: & ultra munera ab Antonio data acce
pit etiam quę cęsar dedit ita ut pro latrone p̄cipis habitum
gereret. Idem gr̄ate nostra fecit Iacobus caudola qui centum
millibus aureis emptus a martini quinti pontifi. max. nepo
tibus mox nouo auro inarrat⁹ ad Eugeniū pont. max. defecit
dicens: adeo se proditiōib⁹ auctum ut proditorem se com
pellare nemo coram auderet. Cleon iouis abretanii sacerdos
erat: quem deum mysii colebant: postea comanorum sacer
dotium in ponto accepit: ad quod cū uenisset itra mensem
obit: ex nimia crapula morbo correptus in eo phano phibi
tus erat suillarū esus carniū: unde nec in totam urbem sus
inferebatur. Sed cleon latronum morem ostendens non ut sa
cerdos: sed ut corruptor primo ingressu consuetudinem p̄
uaricatus est: atque idcirco creditus est ira deę percussus in
teriisse. Olympum in circuitu habitauerunt a septentrione
Bitynii & Mygdones & doliones: reliquum Mysii habue
runt: & epicetetus. quidam uero doliones eos dixerunt: qui
circa ciricum habitauere ab esapo flumine usq; in Rhindacū
et dasciliticū lacū. p̄ hos mygdōes fuisse usq; i merleanorū
agrū supra dasciliticū lacū alios duos extitisse lac⁹ apolloni
aticū et myletopolitanū: dasciliū ciuitatē dascilitico lacui no
mē dedisse: et myletopolī myletopolitano: et apolloniā c⁹

ptolome⁹ meminit q̄ ppe Rhindacū sita fuit apolloniati
co quorū locorū maximam partem coriceni postea possede
runt. eius phrygię quā epicetetus uocauere: & circa olympū
fuit sex ciuitates nominant Strabo. inter quas cados posuit:
quos quidam ad mysiam pertinere dixerunt: mysiam in me
diterranea posuere ab Olympina regione usque in pergame
nam & caici campos descendentem: ex quo fit ut manifeste
ad Asiam propriam pertineat extra bithyniam sita.

N mediterranea Bithynię regio memoratur Salon ap
pellata pascendis bobus idonea: unde etiam salonen
sis caseus dictus est. Hic Nicea bithynię metropolis iuxta lacū
ascanium & campus ingens & ualde foelix circumstat aestate
non admodum salubre. Niceam primus Anthigonus con
didit Philippi filius: & Anthigoniam nominauit: postea lys
machus a nomine uxoris antipatri filię Niceam appellauit.
Vrbis ambitus stadiorum sexdecim fuit in figura quadrata
quę in campo sita quatuor habuit portas ad rectos angulos:
ex uno lapide qui circa medium gymnasium posit⁹ erat om
nes quattuor portę cernebantur. Hic iubente constantino fa
mosa illa synodus celebrata est trecentorum & decē & octo
episcoporum & perfidum arrii dogma recisum. Petrus here
mita & Rhainaldus Teutonicus qui Gothifredi in expeditio
ne Asiatica fuere comites in agro niceno duo oppida occu
pauere: Heregorgon ac cynitum. Sed Turcorum subita irru
ptione conclusi Petrus per speciem legationis aufugit. Rbai
naldus cum aliquot millib⁹ abnegata christi fide deditiōē
fecit. Reliqui oēs a turcis trucidati sunt. Paulopost Gothi
fredus transmissio mari Niceam circumfedit: & post dies &
quingenta dies obsidione pressam obtinuit: Turcis cum
rebus & armis abire permissis: postea male defensam iterum
turci occupauere. Huius urbis gr̄ate nostra pontificatum acce
pit Bessarion Graecus quem Eugenius pontifex maximus
iter Cardinales assumpsit: uirum excellentem & moribus &

idē inde in ueloc supplementi i. Rocas 47

litteris. Sed nunquam plebem suam adiit : quae uel minima est hodie uel nulla. Ex lacu fluuius oritur quem pariter ascanium prisci uocauerunt. Is in propontide cadit. Apud eum burfam esse tradunt nobile turcorum emporium : & eorum qui sunt in Asia precipuam regiam . paulo supra ascanium lacum ad orientales Bithyniae partes orea ciuitas fuit. Ptholomeus begdonis regionem apud Asiam propriam in Bithynia collocauit olympinis uicinam & thimutis regionem ultra nicomaeidiam uersus Pontum : & plurimum locorum meminit : quorum relatio lectori onerosa esset. Bithyniam prius Bebricam fuisse dictam Iulius solinus affirmat. Deinde mygitoniam postea a bithynio rege Bithyniam & in ea libyssam lacum . Ni comedie proximum sepulchro hannibalidis fame datum : qui ne traderetur Tito quinto ob hanc causam in Bithyniam missus : captiuusque Romam duceretur : gustato ueneno animam expulit : & a Romanis se uinculis morte defendit. Ex Bithynia fuerunt uiri in disciplinis memorabiles Zenocrates philosophus & dionysius dialecticus & hypparchus & theodosius & filii eius mathematici : & cleophanes orator ex mirlea & asclepiades medicus prusensis & quem paulo ante nominauimus Dion.

a Siam nunc minorem & propriam aggrediemur : huic septemtrionem Bithynia claudit. Auroram modo galatia : modo lycaonia & pisidia exhibet : occiduas partes maria exterminant : quae a propontide usque in cariam & doricam extenduntur. In austro taurus occurrit : rursus minorem Asiam in alias partes subdividimus quarum prima maior phrygia erit : altera mysia : tertia troas : cum qua colis concurrat : & aliquanto maior est. Quarta ionia : quinta & ultima caria. Maior phrygia ab epicteto incipit & in austrum uergens ad taurum usque protenditur : a sinistra Bithyniam et pisinuntem relinquens : a dextera mysos meonas et lydos et caras. Haec partem motana est : partim campestris : nam et montes attingit quos pisides obtinuerunt : quibus propriam fuit apamia quae cibotus dicta est : et laodicea quae

phrygiarum urbium maxime fuerunt. Sed in caelenorum iugis quae ad lycaoniam pertinet urbs fuit nomine caelenis : qua destructa antiochus soter homines transfudit in eam quae postea apamia dicta est : et urbem appellauit de nomine matris apamiae Artabazii filiae quae seleuco nicanori nupta fuit. Urbs in hostiis marsiae sita fuit quae amnis mediam urbem percurrerebat : ab ipsa ortum habens : Sed uehementi ac prono flumine in suburbanum delatus in meandrum exonerabatur. Insigne hic emporium fuit secundas post ephesum ferens laudes : et commune italicorum et graecorum hospitium habuit. Non procul hinc lacus extat qui calamum gignit ad tiberiarum linguas idoneum : hinc fabula conficta est de contentione : quam cum apolline marsias habuit : et sunt qui putant ab eolacu marsiae ac meandri fontes emanare : laodicea cum prius esset : postea maximum cepit augmentum : quamuis ab obsidione mithridatis plurimum labefacta fuerit. nam loci uirtus et ciues quidam fortunati eam ualde magnificauerunt. Primum hiero qui hereditatem populo dimisit supra duo millia talentorum & multis donis ciuitatem exornauit. postea Zeno orator & polemo eius filius qui ob res fortiter gestas prius ab Antonio : postea ab augusto ad regiae dignitatis fastigium euectus est : loca laodiceae proxima oues optimas ferunt : non modo lanam molliem qua mylesis praestant sed etiam colorem : unde magnos proventus assequuntur. In hoc tractu caper & Lycus influunt in meandrum & laodiceam a lyco dictam putant. Urbi mons iminet nomine cadmus ex quo lycus fluit & alter eodem nomine quo mons appellatur hic plurimum sub terram delapsus : postea erumpens in idem influit : in quo alia flumina : estque regio ualde cauernosa & quassabilis Nam & laodicea & proxima ei regio plurimum terremotibus concussa est : Apamia quoque ante mithridaticum bellum saepe terremotibus afflictata fuit . Rex uero cum urbem euersam uideret ut repararetur centum talenta exhibuit . Dicunt & Alexandri tempore similia contigisse quibus ex rebus maxima apud eos in ueneratione neptunus fuit : putantque a caelano neptuni filio ex caelano una Danaidum procreato urbem appellatam

ex qua cultores in apamiam translatos diximus. Inter Laodiceam et apamiā lac⁹ fuit pelagi magnitudinē habens: q̄ cēnosā & subterrāntem exhalationem emisit. carura pbrygiē carieq; confinium fuit. hic uicus diuersoria habuit: & feruentes aquas in meandrum exeūtes. Fama est lenonem cum magno scortorum grege ī diuersorio hospitatum factō per noctem terremoto cum omnibus periisse: nam tota fere regio circa meandrum terremotibus quatitur: & aque: & ignis ductibus perratur. Inter laodiceam atque caruram templum fuit mensis carii appellatū in maxima ueneratōe habitum: in quo medicorū scholam Zeuxides construxit. Meander igitur ex celenis ortus caruram usque per pbrygiam labitur quo in loco lycum excipit: quem possumus pbrygiē carieque limitem facere. Lysias præter montana regio & ipsa pbrygiē datur. Hęc iugum quoddam hēt quod ab ortu in occasum uergit. Huic planities utrinque subiacet & urbes fuere a septentrione philomelium & ex altera parte Anthiochia: iuxta pissidiam que partim in campo iacuit: partim in colle & Romanorum coloniam admisit. Magnetes prius eam habitarunt: qui iuxta meandrum fuere Romani ex potestate regū eripuerunt & libertate donarūt. In ea sacerdotium quoddam fuit mensis arcei quod maximam sacrorum & seruorum & locorū multitudinem habuit: sed post amyntbē obitum euersum est ab his qui in eius hereditatem missi fuerant. perraro enī religionis affectus ad heredes transit. Ptholomeus Anthiochiam que Philomelio opposita fuit Lycaonie dedit. Symnada urbs nō magna ad Pbrygiam pertinebat: antequam planities iacuit oleis confita sexaginta fere stadiorum. Vterius magis ad septentrionem docimia uicus fuit: in quo Symnadicus lapis effodiebatur: sic enim Romani appellabant. Indigenę uero docimitē & docimeum. Vena a principio paruas glebas emittebat: postea propter maximos Romanorum sumptus columnę integrę & ingentes extrahabantur uarietate alabastro persimiles: multaq; hinc onera ad mare deuehebantur: & columnę ac lapideę tabulę magnitudine et pulchritudine admirabiles Romam deferebāt

Amorium quoque & Eumenium oppida in pbrygia fuere: & alia multa commemorat Ptholomeus: quorum insipida est absque historia nominatio. Pbrygię maiori mydas imperauit partem galathę tenuere. Regio Cipilo uicina ab antiquis pbrygia dicta est. Sed utrum maioris an minoris pbrygię pars fuerit incertum: unde niobem & tantalum & pelopem pbrygas dixerunt. Pbryges christianam fidem receperunt & diu tenuerūt: sed emerit apud eos montanus quidam qui se paraclytum nominauit: gentemque illam infecit cum quo mulieres prisea & maximilla relictis uiris suis incedebant: & illius inspiratione pphetis dicebantur: multisque erroribus & pbrygiam & uicinas regiones impleuerunt. Hęc de maiori pbrygia: de epicteto que minor fuit iam diximus.

Ysiam duplicem esse dixere: alteram olympinam bithynię & epicteto continuam: cui cultores ab histro uenisse arthemidorus affirmat: alteram pergamenam que ab olympicia ī caicum pergit. Harum circumscribere terminos operosum est quando & pbryges & lydi & meones intermixti fuerunt: neque separare eos facile est. Dicemus ergo de mysis lydis & meonib⁹ simul: & unam ex omnibus prouinciam faciemus: eamque mediterraneam: que ab olympo & bithynię finib⁹ usque in ioniā uersus meridiem protenditur: ab orienti maiorem pbrygiam: ab occidente troadem relinquens. Mysos alii traces: alii lydos fuisse dixerūt: et quoniā lydi fagum acetosam que multa nascitur in olympo mysam uocauerunt: ab eo mysos dictos putarunt: quibus sermo fuit ex lydo pbrygioque permixtus: & hi circa olympum habitantes usque ad caicum fluuium se extenderūt. Pbryges uero ex tracia profecti circa troiam confederunt: & aliis quibus in locis commixti mysis fuere: & aliquādo circa ciricū & practium habitauerunt. postea mutant loca: alii circa olympū in epicteto: alii magis uersus meridiem & orientem sedes accipere: quos maiores pbrygas appellauimus. Hęc autem que de pbrygib⁹ mysisq; memorāt: Troianis tēporib⁹ antiquora sunt. Intra mysiā oīs agger cōtinet q̄ ab olympo & ida montib⁹ usq; ad caici fōtes p̄ mediterraneā ptēdit: & quoniā lydi & meones

inter myſos cōputantur ulterius in auſtrū uſq; in agrū fordicē
ſem tranſbermū amnē & laodiceā caſtrianā myſa excurrit: Bi
thyniē nōnihil cōmp̄hendens In qua ē olympus. In his termis
mons Tinolus cōcludit: & ſypilus & cōbuſta regio & Theutra
nia: & pgamenus ager: er thebanus qui ſupra adramytium fuit.
hunc ppter fertilitatē pri⁹ myſi ac lydi poſtea grēci iſeſtauerūt.
Deinde adramytini obtinuerunt: & ſunt qui dicūt ipſum adra
mytium a lydis fuiſſe conditum: in quo & portē fuerūt Lydrē
appellatē. Aſtyram autem uicum adramytio propinquum nō
dubitarūt ad myſiā pertinere: in quo aſtyrinē dyanē tēplū fuit:
et lucus cui antandrii religioſe p̄cerāt: quorum ciuitas propin
qua fuit in mediterranea ſupra antadrū et adramytium ad ſta
dia circiter quinquaginta theba fuit: quā cinctā ſiluis homerus
dixit: non procul ab ida inter thebam & aſtyram ſexaginta ſta
diorum ſpaciū poſuere. Sed hęc nunc loca deſerta ſunt. Fuit
& lyrneſſus locus natura munit⁹ ſtadiis octuagita ab adramy
tio diſtās: qui prorfus corruit. hęc loca Troiani belli tempore
cilies tenebant: in duos diuiſi principatus: alterū Neetionis: al
terum mynetis. Neetioni theba paruit: Myneti lyrneſſus chri
ſeis: & theba capta fuit lyrneſſo briſeis: prope thebam locus
fuit cylla appellatus: & appollinis cyllēi templum: & cyllēus flu
uius qui ex ida delatus antandri perlabitur agrum. iter Helleam
pythanamque loca maritima & pergamum quē mediterranea
urbs eſt Theutraniam fuiſſe dicunt: diſtantem a qualibet earū
circa caicū ſupra ſtadia ſeptuagita. Euripides fabulā ſcripſit in
qua refert aleum cum filiam augeam ab hercule corruptam re
periffet in urna quadam cum Thelepho filio ipſitā ī mari de
meriffet: ſed urnam palladis prouidētia ad caici hoſtia trāſmiſ
ſa euaiſſe. Theutrātem uero qui ciliicum & myſſorum rex eēt
cum eos excepiffet augam in uxorem thelephum in filium ha
buiſſe: fabuloſa hęc & contēnēda quae deorū tanq̄ hominū ſtu
pra commemorant: alii tradunt archadis filiam cum myſorum
rege cōgreſſā thelephū peperiffet q̄ regno ſucceſſerit: & theutrā
tem regioni theutranē nomen dediſſe: quē caico proxima eſt.
Thelephus eius filius euripilū progenuit quem neopholemus

interfecit: cum quo cetii corruerūt a fluuiolo cetio nominati: q̄
torrenti ſimilis in agro elaitico exort⁹ in alium ſimilem icidit:
& deinde in alium qui in caicum deuoluitur. Caicus autem nō
fluit ab ida ut aliqui dixerunt: ſed ex tegno monte qui in mediter
ranea thebano campo imminebat. e tegno myſius amnis fluit ī
caicum emittens ſub fontes eius: prope cuius ortum uicus ger
geta fuit in quem atbalus eos tranſtulit qui in troade erant cum
locum eum cepiffet euripilum cuius mentio facta eſt in locis ca
ico proximis imperaſſe homerus tradit: ob quā rem credibile ē:
magā ciliicum partem ſub eo fuiſſe: & tres extitiffet ciliicū prin
cipatus quāuis duo tantū commemorētur. Caicus amnis regio
nē ualde bonam & totius fere myſiē optimam percurrit: cuius
principatum pergamum obtinuit. Inſignis ciuitas quē diu ſub
athalici regibus fortunata fuit: & poſtea Romanorū puincia
facta eſt athalici reges a philetero thianenſi eunucho ortum ha
buere Lyſimach⁹ agatoclis filius qui unus fuit ex alexandri ſuc
ceſſoribus: turbineum & acutum montem ſupra pergamum cō
muniit: & ſuos ibi theſauros poſuit: quorum cuſtodiam phile
tero tradidit: cum optime eſſet educatus: & ſibi carus: ſed iſcū
ab arſinoe lyſimachi uxore diſſideret: q̄ eum accuſauerat tēp⁹
ad defectionem expectauit. Interea lyſimachus malo conſilio
ductus agatoclem filium interfecit. Seleucus autem nicator re
uerſus illum ſubſtulit: & ipſe a Ptholomeo cerauno ſublatus ē
dolo interemptus. Inter hos tumultus eunuchus in arce ſe con
tinēs: nūc iſti nunc illi quem ualidorem eſſe animaduertet ob
ſequens: uiginti annis caſtellum & pecunias poſſedit. Duo ei fra
tres erant: eumenes natus grandior & atbalus iunior. ex eumene
natus eſt alter eumenes qui pergam ſucceſſionem habuit & An
thiochum ſeleuſi filium apud ſardes p̄lio ſuperauit: et cum re
gnaffet annis. xxii mortē obiit: cui ſucceſſit Atbalus ex atbalo
& Anthiochide achei filia natus qui primo rex eſt appellatus: et
p̄lio maximo galathas ſuperauit: & Romanorum amicus in
claffe rhodiorum cum eis aduerſus philippum pugnauit: obiit
que iam ſenior cum imperaſſet annis xliii. relictis quatuor filiis
ex appollonide Ciricena. Eumenides primo genitus regnum

suscepit qui cum Romanis aduersus magnum Anthiochus & aduersus. partem bellum gessit & totam eam regionem a Romanis accepit que sub anthiocho circa taurū erat: regnavitque annis quadraginta nouem. urbem muniuit: lucum Nicephorium seruit: templa construxit: & bibliothecas & palatia & mirū ī modum ciuitatem āplificauit. Imperium athalo filio reliquit ex stratonice ariaratis capadocum regis filia nato: sed admodū puero fratrem athalum tutorem constituit: qui uiginti & uno annis regnavit: & aduersus demetrium seleuci filium cum Alexandro anthiochi bellum gessit cōtra pseudo Philippum Romanorum socius fuit. Diegelim regem cepit ducto in Traciā exercitu prusiā iteremī p̄fecto illi filio nicomede. Postremo athalo qui sub tutela erat urgente morte reliquit imperium. Is Philomator cognominatus cum annis quinque regnasset morbo decedens Romanos heredes instituit: qui eam regionem in prouinciā redege: ut sunt res humane que paruis ex principiis cum multum creuerint: & postea corruūt. Viri excellentes pergameni fuere Mithridates menedoti filius & adobogion ex thetrarchica galatharum stirpe genitus: qui contracta Iulii cęsaris amicitia ad id honoris peruenit: ut materni generis thetrarcha & Bosfori rex efficeretur. Sublatus est autem a Lyfandro qui Pharnacem regem occidit: et bosforū occupauit. Apollodorus etiam orator pergamenus fuit: qui artes conscripsit & appollodoriā sectam introduxit: & Augusti cęsaris magister fuit: & discipulum habuit memoratu dignum Dionysium ciuem suū cognomine athicum qui sermones & historias cōscripsit. Athalus ciuis pergamenus pro christi nomine in gallia martyrium p̄tulit: & in ipsa pergamo complures occisi sunt xpm̄ deum esse confessi: inter quos papirius et carpus et agathonica optima foemina martyrii coronā acceperunt. Progrediēti ad urbem orientem uersus urbs appollonia fuit in loco edito imposita ad sinistram caici fluminis partem urbē tyatiram commemorant macedonum habitationem: quam nonnulli mysorum ultimam dicunt. Hic una fuit ex septem ecclesiis ad quas Iohannes apostolus scripsit apochalypsim. ulterius ad meridiem hermi campus

occurrit: & sardis olim urbs magna posterior Troianis reb⁹ antiqua tamen que promōtorium munitissimum habuit: & lydorum caput fuit. Tinolusei imminebat mons foelix: qui spelūcam in uertice habuit albi lapidis a persis conditam: ex qua circumstantes spectabantur campi: usq; ad caistrum lydi & mysi: et macedones circumbabitauere. Pactolus a Tinolo multa olim auri ramenta deferebat: ex quo p̄claras illas cresi et maiorum diuitias ferunt: nunc auri uena defecit. Pactolus in hermum defertur et billus: qui postea Pbrgyus dictus est. Nonnulli hermum initium esse mysię dixerunt: e mōte didymene sacro per exustam in sardianum agrum et mare defert. Urbi sardianę planicies subiucuit: & cori & hermi & Caistri campi: qui cōtinui sunt: & camporum optimi. Quadraginta stadiis ab urbe lacus fuit: quem homer⁹ gregoeum appellauit: postea rolus dictus est ubi colona diana uenerationis maxime templum habuit. Circa coloum antiqua regum monumenta fuere. Apud Sardis uero alatis īgens tumulus super excelsa crepidine: cuius maximā partem ancillę perfecerunt: que ut herodotus ait omnes meretricabantur. Quidam meretricis monumentum hoc fuisse dicunt. Calisthenes ait Sardis prius a cymeriis captam: postea a tretribus ac cilicib⁹: deinde a cyro et a croeso. exin ciuitas hęc ob loci uirtutem ita instaurata est: ut nulli finitimarum cederet. Imperante Tiberio cęfare multa eius ēdificia ex terremoto corruerunt. Sed imperator & hanc & multas alias suo beneficio reparauit. Viri memorabiles ex Sardis fuere: duo Diodori oratores quo natu grandior cognomento Zonas multa certamina pro Asia concertauit. Accusatus autem qđ ciuitatem ad mithridatis amicitiam pelliceret: habita exultatione omnes calumnias diluit. Iunior Diodorus Strabonis amicus fuit & historias scripsit & poemata: que ātiquis non cederent. Xanthus rerum scriptor antiquus Lydus fuit an sardianus incertum est. In sardis ecclesia fuit una ex septem asię quarum Iohannes meminit. Melito Sardenfis ecclesię ātistes pro christiana fide multa scripsit: & apollogeticos īpatorib⁹

misit qui propter regnum dei eunuchus effectus: et spiritu sã
cto plenus apud suam plebem quieuit. Philadelphis quoq;
quę ad mysos pertinuit. Vrbs terremotibus concussa: cuius
incolę magna ex parte in agris degebant: non tamę magnope
agriculturę studebant: quanuis terram haberent fertilem. In
hac etiam urbe una ex septę ecclesiis & christi sacra recepit.
Supra philadelphiam orientem uersus exusta regio patet sta
diis lōga qngētis: quadringētis lata: quā alii meonię: alii my
się dedere: nullę hic arbores inueniuntur: præter uitem: quę ex
ustum uinum fert ita elegās ut nulli cedat. Summa camporū
facies cinerulenta est: montana petrosa & nigra. Quidam ex
crebro fulminum ictu id contigisse arbitrantur: nec dubitat:
quę de Typhone dicunt hoc in loco fabulari. Sed credibilis
est subterraneū ignē qui postea defecerit regionem exussisse.
Tinolus coactus ē & ambitum mediocrē habet: atq; in ipsis
lydię pibus terminatur larissa q̄ in agro ephesio collocat: &
in campo caistrano sita tinolo q̄ epheso uicinior. sub moe
nibus fuit. Ephesii enī multū ex agro meonio absciderunt:
quos postea lydos appellauere. Sipilum montē & regionē q̄
circa est quidā matori pbrygię dederūt: qdā minori: nos my
się appōim⁹. Sub eo magnetia fuit hermo uicia: quā terremo
tus deiecit. Altera ē apd' meadrū de qua postea dicem⁹: tātū ē
qd' de mysis ac lydis explicare placuit: quis etiā inē charas et
maiores pbrygas usq; ad taurū lydorū mysorūq; nōnulli cō
currerint. Troas fama pcelebris mysię ad occidentē subiacet
tota mari exposita. Homer⁹ ab esapo usq; ad caici fluminis
hostia eius fines pduxit. Eudoxus a priapo fecit iitiū. Dama
scas a pario. caron lāpascenus a practio. scilax cariādī⁹ ab ab
ydo: tāta ueterū discordia fuit ut strabo refert. Nobis home
ri limites placēt: sed addim⁹ id terrę spacium quod ab hostio
rhidaci flumis ē usq; ad esapū ut orā cizicena includam⁹ quā
ptholomęus pprię asię dedit: q̄ etiā minorē pbrygiā troadi
cōmiscuit: nos eā bitbunyię applicauim⁹ olympo mysię adia
cētē: sed quoniā eolis troadi pmixta fuit eaq; usq; ad hermū
fluuiū pcurrebat nō ab re fuerit ad eūdē limitē meridiē uers⁹

extendere troadē ut inde rhindaco hinc hermo claudat: quis
nōnulla ionię loca ad dexteram hermi iaceant. A Rhindaco
igitur incipiemus: qui troadis terminus est septentrionalior
Hic fluuius ex arantide regione quę mysorū fuit ortum hēt
& p myletopolitanum et apolloniaticū agrum decurrit: assū
ptiūq; cū aliis: tum etiā aceste ex abretana mysia ī propōtidē
iuxta besbidim insulam emittit: q̄ cizicenorum fuit: & mōtē
habuit arboribus plenum nomine artacem. Nō pcul hinc Ci
ricus insula fuit quingētorū fere stadiorū ambitu admodum
ferax: & duobus pontibus iūcta continenti quę iuxta pontē
eiusdem nominis urbē habuit: & portus duos clausos & na
ualia. pars urbis in planitie iacuit: pars monti adhęsit: qui ur
farum appellabatur: cui mōs alius iminebat Dindyma noie:
unicum habēs uerticem in quo dindymenę matris deum: ut
erat stulta gentilitas argonautę delubrū edificauerūt: ciuitas
& magna fuit & pulcherrima & optimis instituta legibus: &
paci & bello aptissima: ī qua tria fuerūt armamentaria: aliud
armorū aliud istrumētorū: aliud frumētorū: q̄ ne corrūperēt
calcidica terra prestabat. Mithridates cum cētum & quingēta
millibus hominū & multo equitatu hāc urbem obsedit: cui⁹
impetum ciziceni cum quadringentis nauibus perfregerunt:
ipsūq; prope in cuniculo oppsērunt contra effodientes.
Lucullus auxilia obsessis misit: & pestis adiumento fuit quę
regem multis suorū amissis discedere coegit. Romani libe
ram ciuitatem dimiserūt: & multū agri ei addiderūt: cum ex
troadis regiōe: tū ex aliis. Nā & ad rhindacū & ad esapū cizi
cenorum ager protendebatur. Nūc qd sit cizicus nobis nō
fatis cōstat: adeo claritatē rebus adimūt tempora: & nos ho
mūctiones diuturnā q̄rimus in hoc seculo gloriā quā potē
tissime ciuitates retinere nō potuerūt. A cizicena regiōe & lo
cis esapo & grantico uiciuis usque abydo propōtidis ora p
ducitur: quę ad troadem ptinuit. ex abydo uero usq; lectū p
montoriū & Ilii & tenedi & Troianę alexandrię regio fuit.
Hisq; omnib⁹ ida iminebat: a lecto usq; ad caicum cōplura
alia loca fuerūt: qbus ex aduerso lesbiorū insula cōsurgit q̄

omnia troianorum fuere per principatus octo uel nouem ad ministrata: quibus post deletum ilion eoles sese imiscuere a ciziceno agro usq; in caicum troadis terminum. Sed eoles ulterius processere usq; ad hermum eumanu agrum & phocensem occupantes ubi ionie fuit initium. Dicunt autem eolicam coloniam quatuor seculis antiquiorem esse ionia. Penthyl⁹ borestis filius annis sexaginta post troiam captam patre suo in archadia mortuo in traciam processit: quo tempore heraclide in peloponesum rediere. Deinde Archelaus penthilo nat⁹ cum eolica classe in cizenam regionem traiecit. Gran nero filius eius iunior usq; ad granicum fluuium profectus est: qui ab eo nomen accepit: & deinde in lesbum insulam transmisit eamq; occupauit. At clebas dori filius & malaus: qui et ipsi agamemnonis genus fuere eodem tempore quo penthilus exercitum contraxere: sed circa locrense agrum et phritium montem diu commorati: postea in asiam transgressi cum a condidere: quam phrytioniam uocauerunt. penthili classis transitum ex tracia anticipauit eolesq; per totam troadem dispersit: atq; idcirco eolis & troas simul accipiuntur. Ida mons altissimus ad troadem spectat: habetq; multos pedes: latus eius septentrionale ex angustiis abydi usq; ad esapum & cizicenum agrum ad propontidem pertinet: & circa zeliam finitur: occidentale ad bellespontum respicit: Australe propontorium facit quod lectum appellat: & pro freto a septentrionali parte lesbye insule disiungitur: orientalia idem ad mysos declinant. primus e mari exitus in idam ascenditibus apud lectum fit: abum datq; mons aqs: & multa flumina ex eo descendunt: in cuius summitate locus fuit gargarus appellatus a quo gargara eolica ciuitas dicta est. Zelia in extrema idem pertermotana fuit: distans a cizico stadiis centum & nonaginta: a proximo mari in quod esapus emittit stadiis octoginta circa. zeliam Tharsius effluebat amnis quem. xx. locis ea uia pertransibant. prope esapi hostia Tumulus quidam fuit: in quo Menonis sepulchrum ostendebat: eius quem thytomi filium dixere: & proximus menonis uicus. inter esapum & urbem priapum Ciranicus effluit amnis magna ex parte per adraestiam capos delatus ubi alexander darii satrapas proelio superauit: totamq;

regionem cepit: quod iter taurum erat & euphratem ad granicum urbs fuit & regio nomine sydena: Sed urbs diruta iacet. In ciziceno & priapem agri confinio Arpagia fuit: locus ex quo ganymedem gentilis theologie dedecus atq; infamiam raptum dixere: quod alii circa dardanium promotorium contigisse arbitrantur. priapus ad mare iacuit: & portum habuit: cultores eius: alii mylesios dixerunt: alii cizicenos. priap⁹ ei nomen dedit: quem ciues tamquam liberi patris filium et nymphen colebant. Lactantius firmianus ob scoenam causam refert propter quam matronem priapum in exilium actum colere ceperint. Circuicina regio adraestia uocabatur ab adraesto rege: qui primus nemesis. i. fortunam templum edificauit adraestiamq; uocauit. Romani quoque huic deum templum dicauere stulti qui substantiam esse aliquam fortunam putarunt: regnum & opum dispensatricem: quem solius dei nutu huc atq; illuc transferunt. Adraestia ciuitas inter priapum & parium fuit: qua diruta lapides transuerti sunt: & ibi ara edificata hermo creontis opus magnitudine & pulchritudine memorabile. parium ad mare situm fuit: & portum habuit maiorem quam priapus. ciues athalices regibus paruere: quorum fauore multum agri priapensibus abscederunt. Hic genus hominum fuit: quos anguigenas uocauerunt: & cognationem quadam cum serpentibus habere crediderunt: quorum mares perditum est serpentum morsibus fuisse remedio si eos continuo attigissent ac primo liuorem transtulisse: postea tumorem ac dolorem sedasse. Auctorem gentis herodem quendam tradidere ex serpente imutatum: ut est antiquitas fabulosa. Vis ea aliquodiu in genere mansit: quemadmodum in calabria fama est de iis qui ex progenie. s. pauli appellantur. nam & hos mederi serpentum morsibus affirmant. parium mylesii & eritrei & parii condidere. ex pario fuit Neoptolemus cognomine glosographus uir memoratu dignus. Pythia apud pythiam parianam regionis fuit: & montem pythium iminentem habuit. iter prium & priapum sita iuxta limum quod locus ad mare fuit: ubi cocleum linusii appellati optimi omnium capiebant. Claritas loco ab irritamento gule tradita est: & pro priapum nauigati antiqua pconesus occurrit: & noua quod ciuitatem habuit: & albi

lapidis largā uenā apprime laudatā :ūde cizicenorū opa pulcherrima extructa fuerūt. Hinc fuit aristeus carminum poeta uir facundie blanditiis uehemens. Rheg montes alii zeliu cinos putauerunt: alii lampfaco ad quadraginta stadia. In his Thera fuit prima lydorū regia: postea psarum: nūc ignota ē: & sine nomine iacet. Fuit & tēplū matri deorū sacrum qd' rheg uocauerūt. Vrbs lampfacus ad mare iacuit: & portū habuit optimū: sicut abydus a qua distabat centū & quinquaginta stadiis Pythuisa prius appellata. Xerxes hanc urbē Themistocli i uinū dedit: nam tota hęc regio & pariana & priapena uineis abundauit. Hinc fortasse temulēta matronarū turba & ueneri dedita priapi cultū inuenit. Lāpsac⁹ callipoli opponebatur quadraginta stadiis ab ei distans. iter lampfacū & pariū urbs fuit pefus & flumē: urbe diruta pefini lāpsacū migrauerunt: cū et ipsi mylesiorū coloni essent quemadmodū et lāpsaceni. In agro lampfaceno locus fuit gergithium appellatus uineis cōsit⁹: & ciuitas gergitha a gergithis dicta: quę i cumano errāt: & lampface fuit caron historicus & adimāthus: & anaximenes & metrodorus epicuri sodalis: ipsum etiā epicurū quodā modo lampfacenum dicunt diu lampfaci uersatum atque leontei & idamenti amicitia usum qui primi erant in ea ciuitate. nec alienum est uoluptatis laudatorem eā ciuitatē amasse in qua uinum erat optimum sine quo lāguida uoluptas ē. Ex hoc loco agrippa leonē qui corruerat trāstulit lysipi opus eūque collocauit in luco qui iter lacum & euripū erat. Lāpsacus & parius troianis tēporibus nōdum erant: Sed arisba i his locis fuit ppe seleentē amnē. Asu hirtacidis regia fuit & practius amnis et urbs sub asio. Sed hęc loca p̄fus defecere cū tēpore qd' omnia uorat. post lampfacū abydus fuit quā mylesii condidere gyge lydorū rege p̄mittēte: q̄ totius troadis iperium habuit: et ab eo p̄montoriū quoddā iuxta dardaniū gygas appellatū ē: et in ore ppontidis iacet: et bellesponti equali spacio a lāpsaco et ilio distās p̄ stadia circiter cētū et septuaginta. Hic est illud septē stadium mare quod asiam dirimit

ab europa a xerxe ponte iunctum. Abydus in asia et sextus in europa triginta stadiis inter se distabant. a portu in portū. locus pontis paululum ab urbibus digredienti uersus ppontidē fuit. Traces post res Troianas abydum habitauere: deinde mylesii. Sed quom darius xerxis pater e scythia rediēs nomadas aduersus se transitum parare intellexisset: ne urbes inimico exercitui cōmeatum p̄berent: multas earum cōcremauit: In quibus & abydus passa est incendium. Sępe enim suis urbibus plus domini quam hostes nocent. Abydeorum regioni Astira imminebat urbs diruta quę olim suis legibus uixerat: & aurum metallis abundauerat: quę postea consumpta sunt. Abydus ab esapo distabat septingentis stadiis: recta tamen nauigatio ne paucioribus: totumque hoc spacio troadis ad ppontidē respicit. Hinc bellespontus incipit: & Iliensia sequuntur quę extra abydum sunt austrum uersus. Quom cętera maritima usque lectum quibus mediterranea Troiani campi: & idę p̄ter mōtana adiungemus. post abydum promontorium dardaniū occurrit: & ciuitas dardanus septuaginta stadiis ab abydo distans: & Rhodius amnis quem alii in esapum emittere tradunt: alii per sese in mare putant exonerari. Dardanus prisca res adeo sp̄reta fuit: ut saepe reges: alii eam Abydum transtulerunt. Alii rursus in pristinam conditionem habitauerunt. Cornelius Silla & Mithrydates Eupator: ut bellum dissoluerent hoc in loco conuenerunt. Non procul hinc Hectoris lucus fuit in loco conspicuo: deinde lacus Ptheleus: & urbs Ritium in colle sita: & regio littoralis Ritio continua et Aiakis tumulus: & templum et statua: quā ab Antonio ablatam: et in Aegyptum asportatam. Augustus cęsar sicut pleraque alia restituit Iliensibus. Post Ritium sigeum urbs fuit: et nauale: et Achiuorum portus: et a Caica Castra: et lacus: qui os dicitur: et Scamandri hostia. nam Simois et Scamander in campo concurrentes multum lutum deuebunt: et maritimā orā exaggerātes ore obstructo maria stagnātia et loca palustria efficiūt a Ritio usq; sygeū: et achillis tumulū recta

naugantibus stadia intercedunt septuaginta : totaq; hęc ora nouo ilio subiacet: duodecim fere stadiis ab eo distans iuxta achiuorum portū. a priore autem aliis. xxx. stadiis ad ptem que est idam uersus Achilles templum habuit : & tumulum iuxta Sygeum. Patroclus & Anthiloch⁹ tumulos : quib⁹ omnibus & Aiaci sacrificabant. Ilienses tanquā dii essent qui homines fuerant : & quidem sanguinari Hercules non colebāt causam afferentes : q; is urbem fuerit depopulatus. Sed aliud in causa esse oportuit : Siquidē Achillis & sociorum opera urbs funditus corruit : & hercules paruam ciuitatē dirupuit : q; cum sex tantum nauibus & paucis uiris potitus est uictoria : gręci qui cū Achille fuerunt magnā et p̄clarā urbē deleuerunt : nam priam⁹ ex paruo magnus & rex regum effectus erat. Paululum ab hac ora p̄gredienti Acheium fuit : & ad ulteriorem Tenodorū regionem pertinuit. hęc omnia ad mare sita erāt : quibus Troianus Campus imminabat usq; ad idam Stadia plurima ascendens orientem uersus. Huius p̄ter montana perangusta quidem partim ad meridiem extensa : usque ad loca que apud Scepsim erant : partim ad septentrionem usq; lycios : qui iuxta zeliā habitabant. hanc homerus sub ęnea & Antenoridis posuit : Dardaniāq; uocauit : quod nomē & urbi dedit et regioni. Sed urbis nec uestigiū quidem extat. Plato post diluuiū tria hoīum genera fuisse putauit. Primū simplex et agreste : eorū q; aquas formidarent : & mōtiū cacumina icolerēt. secūdū eorū q; plus aliqd audebant : et in ip̄is mōtium radicib⁹ habitabāt. Tertiū eorū qui omni semoto metu ip̄atētes cāpos exire : et has differētias ab hōero traditas dixit q; p̄ primo exēplo Cyclopeas posuit fructibus Spōte nascentibus utētes : et mōtiū cacumina in spelūcis habitantes. In secundo Dardanum qui Dardaniā edificauit antequā Ilium conderetur. In tertio Ilium quem Ilii conditorem tradunt : Vnde par ē eum in medio campo sepultum esse : quoniam prior ausus est in Campis habitare. possent et plura hominū genera inueniri eorum qui uel in littore maris uel in insulis habitaret. Sed nec oīo ausus ē ilus q; nō ad mare ubi nouū fuit

ilium : Sed superius triginta fere stadiis ad orientem Idam & Dardaniā uers⁹ urbē cōdidit. post dardaniā cebrinia occurrebat magna ex parte campestris q; quodammodo pariter cum Dardaniā progrediebatur : & in ea urbs Cebrina Demetri⁹ usque huc. Ilii agrum hectori subditum pertendere arbitrat⁹ ē progredientē a nauali usq; in cebrinam ibiq; alexādrī : & oneones sepulchrum ostendi : quā dicunt alexandri uxore fuisse priusquam helenam raperet. Cebriniam uero scepsim usq; p̄cedere : & eorum confinium esse Scamandrum. Cebrinos cū scepsis sp̄ inimicitias exercuisse donec Anthigonus eos in anthigoniam transtulit : quae postea Alexandria dicta est : & cebrinos cum aliis alexādrī remansisse : scepsios lysimacho permittēte domū rediisse. Sed quoniam iliensia iam attingimus que toto orbe decātata sunt : monstrādū ē : quo in loco fuerit Ilium : pro quo gręci decertauerunt : & de quo scripta est : Ilias homeri dictum est Idē montem bellepōto imminere. In quo multę cōualles existūt : & multi colles ab eo deriuāt : nec pauci ānes descēdūt : ex eo duo flexus : tāq; duo cubiti ad mare decurrunt : alter Rbitium : alter Sygeum uersus atq; dimidiati circuli lineam efficiunt : duodecimq; fere stadiis ī planitie p̄cula mari desinunt. Duplex Ilium antiqui cōmemorant. Alterū īferius intra dictorum fluxuum finem. Alterū superius intra nitium. Interius Symoisius campus cōp̄bendat : p̄ que Symois ibat : & scamandrius per quem Scamander : atq; hūc proprie Troianum campū appellauerunt : & homerus maximā certaminū partem hoc in loco factā ostēdit. nam et latior ē : & loca hic celebrata fuerūt : & flumina Symois : & scamāder : Quorum alterum Sygeo : alterum Rbytio proximū in cōspectu inferioris Ilii concurrunt : postea Sygeum delata lacū efficiunt : qui os dicitur : utrosq; campos. Alterū ab altero īgens quidam collis dictorū fluxuum in rectum dirimit : qui ab īferiori Ilio īcipiēs : & ei cōiūct⁹ usq; in cebrinā tēdit. Sup̄ quo alterū iliū fuit qd' sup̄ appellauim⁹ : distās ab īferiori stadiis xxx. Vtteri⁹. x. stadiis caliconā tumulū quēdā fuisse tradūt : iuxta que ad stadia qnq; symois labebat. calicōia uero stadiis

quadraginta ab inferiori ilio distabat: erat & Tymbra campus Ilio superiori proxim⁹: & Tymbræus fluuius: qui per eū ad apollinis Tymbræi templum fluebat in Scamandrum. Superius Ilium quadraginta duobus stadiis a mari aberat. Inferius hoc antea duodecim. hoc antea uicus fuit: qui palladis templum habuit quod Alexander ex uictoria apud granicum habitata rediens magnificis donis exornauit: & arbitratus illic Priami sedem fuisse uicum appellari urbem iussit: & ut ædificii repararetur curatoribus mandauit ac liberam & immunē censuit: subactis que per se facturum se maiora p̄misit. Erat enim homeri studiosus & propter ꝑacidarum cognationem qui Molossis iꝑerant apud quos regnauit Andromache Hectoris uxor erga Ilienses magnopere affectus: post ei⁹ obitum Lyfimachus urbis cura suscepta delubrum construxit: et murum ad stadia quadraginta circumduxit: ac uicinas et antiquas urbes in eam habitatum deduxit: quæ iam erant labefactæ. Sed cū Romani Asiam ingressi magnum Anthiochū eiecerunt: collapsa erant Lyfimachi moenia. Extabat tamen uicus urbis amplitudinem habens. Demetrius sceptius refert: cum adolescens in eam urbem peregrinaretur adeo neglectam uidisse: ut coctilibus tectis careret. Agesianarū scribit gallos ex europa rransgressos tutelę gratia in urbem ascendisse: sed eam sine moenib⁹ repertam ilico reliquisse: postea multum reparata fuit: et deinde a Romanis qui cum fimbria erant labefactata. Fimbria quęstor cum ualerio flacco consule aduersus Mythridatem missus orta seditione cōsulem in Bitynia occidit et exercitu potitus Ilium uenit: unde cū tanquam latro excluderetur: admoto ad urbem exercitu: undecimo die eam cepit. Sed gloriantī q̄ tam cito urbem cepisset: quibus anno decio cū mille nauibus ex tota gręcia ceperat. Agamemnon respondit quidam ex iliensibus. Nō enim Hector aderat qui pro ciuitate pugnaret. Sylla uero cum Fimbriam substulisset Mythridatemq; donum cū quibusdā cōditionibus remisisset. Ilienses multis beneficiis solatus est. deinde iulius cęsar maximā de his curā suscepit alexandrū ꝑmulat⁹: c⁹ erat

Amantissimus: & certissima cum Iliensibus signa cognationis habebat tanquam Roman⁹. Romani enim auctorem generis sui eneam putauerunt. Iulius ab iulo quodam uiro ex progenitoribus: & ille ab Iulo cognomine hoc habuit: qui unus fuit ex posteris aeneę quem Virgilius filium fuisse testatur. Regionem itaq; eis tribuit libertate & immunitate seruata: in quibus diu permansere. Sed hoc non fuit Ilium homerium: quod gręci euerterunt. Illud enim quadraginta duob⁹ stadiis (ut ante diximus) a mari distabat: hoc duodecim cū Alexandri iussu reparatum est: & Campus ante urbem fluminis aggestio erat: quem Troiani tempore belli multo minore esse oportuit: nec poterant tā breui spacio iter urbem & mare Homericæ prælia fieri: neque urbs in hoc loco propter perpetuum iugum circuii poterat: homericæ uero poterat. Multa præterea ex homero colliguntur: quibus palam fit Hectorum illum superius fuisse: cuius Alexandro aut Iulio imperante nullum extabat uestigium. Nam uicinę urbes uastatę: nō tamen prorsus erutę. Exusto Ilio lapides inde ad instauranda sua moenia trāstulerunt: ita nunc & rebus in humanis spem ponito: aut te diu mansurum credito: quando ilium ingens & totius Asię cōlumen adeo extinctum est: ut neque cadauer inueniatur: & dubium sit quo in loco tanta gloria fuerit. Sūt qui p̄t̄ reliquias Iliensium uoluisse: super ruinis antiquę urbis nouum Ilium ædificare: existimantes locum eum in quo prius fuerat in auspiciatum: esse & calamitatibus obnoxium: uel quod agamēnon antiqua cōsuetudine eum fuerit exreatus. & sunt qui urbem hanc multa loca mutasse tradunt. postremo iuxta mare in loco quem designauim⁹ ex oraculo cōstitisse. Neque ab initio urbs fuit: sed multis ānis uici formā habuit: & paulatim ut diximus creuit. Hellanicus uolens Iliensibus gratificari concessit nouam & antiquam urbem eandē fuisse qua deleta: qui Sigeum & Rhitium habitabant regionem inter sese diuiserunt: ea autem restituta omnia reddiderunt. Sed hic non satisfacit his quæ ab Homero sumpta cōtrarium suadent: uicum postea in eo loco ædificatum dicunt.

In quo uetus ilium fuit & Troianorum regia ex qua origine cuncti se ducere iactitant: qui nobilissimi uideri uolunt: nam & franci & angli: & alii complures hinc maiores suos uenisse se tradunt. Sed Romanorum genus ab Ilio profectum multi auctores prodidere: quibus fides habenda est. Supra Ilium idem esse diximus: quam multi fontem appellauerunt: propter fluminum multitudinem ex ea cadentium: praesertim ubi dardanica regio ei subiacet usque scepsim & Iliensia Demetrius collem quendam Ideum esse dixit: nomine Cotillum ultra scepsim ad centum & uiginti stadia. Ex quo Scamander & granicus: & Esapus fluunt. Sed hi ad septentrionem & propontidem tendunt manantes e pluribus fontibus. Scamander ad occasum ex uno fonte cursus Esapi quingentis fere stadiis terminatur. In Scamandrum Adirus influit ex quadam Carisynae montana regione compluribus uicibus habitata: & optime culta: quae Dardaniae adiacebat: usque ad loca Zeliis: & pitthiae finitima: eadem regionem a Careso flumine dictam putant. His in locis & Rhesum fluuium posuere: qui postea Rhoites dictus est: & in Granicum influit: Septemuadus ab Homero uocatus: quia septies pertransitur in locis pulchre Pinui finitimis digna fuit arbor quae nomen haberet Athalus qui primo regnauit in Athalica gente ambitum eius fuisse pedum uiginti quatuor scripsit: altitudinem a radice sexaginta et septem postea in tria scissam equaliter inter se distantia: et iterum in unum apicem cohiberi: totam eius altitudinem duorum iugerum et quindecim cubitorum spatium contineri: Distante ab Adramyrio stadiis centum et octuaginta septentrionem uersus. Nunc nulla est: habet & arbores suam mortem: aut percussae cadunt: aut suo tempore arescunt. Nihil est in terra non mortale. Carefus a malunte fluit: quod locus inter Palescpsim iacuit: & Acbeium ulterioris Tenediorum agrum. immittit autem in Esapum Rhodius qui fluit in Enium a Cleadria: & gordo descendit: quod loca sexaginta stadiis a pulchra Pinu distabant in Esapi conualle quae a sinistra cursus eius est. Poliena locus munitissimus fuit: deinde palescpsis: mox balyzoniis: quod amazonum

fabulis applicatum est. Postea cresus urbs deserta: & Carefina regio: & Amnem ab eo dictum quod uallem ingentem efficit: minorem tamen ea quae Esapi est. Deinceps Zelis secuntur capiti: & loca collibus plena: & olim optime culta. In Esapi dextra Argetae fuerunt apud nouum uicium Polienae & palescpsis oppositae. Palescpsis ab Esapo stadiis triginta distabat: ab urbe gena quinquaginta. Sed ad oram maritimam reuertamur. Post Sigeum promontorium Achilium sequebatur: & Acbeium & regio Tenediorum: atque ipsa Tenedos insula distans a continenti stadiis quadraginta. In qua priusquam in agrum Troianum graeci descenderent: stationem habuerunt & Agamemnonem ephigiam imolare non dubitauit. Vincebat patris affectum regnandi cupiditas: & quod credenti Habrae ad iusticiam reputatum est: huic ad iniquitatem cessit. Ambitus huius insulae stadia octuaginta continebatur. Urbs eolica in ea fuit & portus duos habuit & Apollinis Smyntbei delubrum. Duae insulae circumstant: Calydenae olim appellatae: & aliae quaedam ignotae. Tenedum alii Calydenam uocauerunt: alii leucobryn id est candidum supercilium. Virgilius opulentam fuisse sub priamo insulam dicit. Diodorus ait Tenum Cycui filium coloniae lesbicae quae erat in Troade imperasse: deinde relicta patria congregatis colonis in insulam desertam nomine leucobryn nauigasse: distributisque insulae agris inter eos qui secum erant urbem condidisse atque insulam nomine uocauit. Tenedon uocauisse & cum multa hominibus beneficia contulisset post obitum inter deos zelatum. nonnulli ferunt: Cyenum patrem uxoris calumnia inductum Tenum filium in arca positum in mare deiecisse: qui mirabili deorum ope seruatus tempestate in Tenedum appulerit: atque insulae imperauit: & propter Tibicenis cuiusdam testimonium qui nouerit fauerat insidiis lege sanxerit: nequis Tibicem templum ingrederetur. Belli Troiani tempore cum Achilles post graecorum in Tenedum ascensionem: urbem Tenum deleuisset. statuerunt postea Tenedi: ut in templo quod nouit edificarent: neo achillem noiaerent. In hac insula nobilissimum postea castellum fuit propter quod ueneti & Genuenses multis iter se prius contenderunt. Postremo ea lege pax facta est

ut castellum deleteretur communi cōsensu apud sabaudię comi-
tem qui pacis arbiter electus erat: depositum acheio continua
erat larissa: & colonę pri⁹ chrysa in loco excelsio: & portio so: &
amaxitus lecto subiacens promontorio. Nec procul ab Acheio
in mediterranea constituta est Alexandria: in quā plurium oppi-
dorum icolę migrare: sicut ex larissa chrysa amaxito cebrina
& Neādrīa & aliis compluribus. Locus in quo Alexandria cō-
dita est: Prius Sygea uocabatur. Lyfimachus Alexandriam cura-
uit: quę iā ab Antigono habitata erat et Anthigonia appellata.
Lyfimachus nomen mutauit. Piū. n. uisum est alexādrīi succes-
soribus ut prius de nomine illius urbes conderēt: postea de suo
multo iustioribus: quā hi qui alienis operibus sua imponūt no-
mina: nec uerentur: deletis ueri auctoris signis sua uel pingere
uel sculperē. Alexandria diu permansit & aucta est ex romano-
rum colonia accepit: & inter claras nomen habuit. In urbe chry-
sa prius quā rueret Apollinis Smynthei delubrum fuit: & signum
quod nominis ueritatē seruaret. Nam mus quidam pedi statuę
subiacebat. Statuā scopa pan⁹ fecerat. ferūt theucris e creta pfe-
ctis oraculum fuisse datum: ut ibi sedes ponerent: ubi turrigenę
eos adorirentur. Idcirco amaxitum & chrysam contigisse: ma-
ximamque agrestiu murum multitudinem noctu exortā quic-
quid armorum & utensilium ex corio inuenissent corrosisse:
Theucros ibi mansisse: atque idam ab ida: quę in creta erat ap-
pellasse aiunt: & mures ibi circa templum abundasse quos uana
gentilitas sacros existimauit. Simulacrum uero ita constructū
fuisse: ut murem pedibus pmeret: alii Theucrū quēdam pdide-
re ab urbe Troum: quę postea oxipetheon nominata est: ex atti-
ca profectum. Teucros uero nullos ex creta uenisse: signumque
coniunctionis Troum cum atthicis ducunt quod apud utrosque he-
ricktonius quidam generis auctor pdicatur. Multi hodie quide-
ri docti uolunt Turcos appellant Theucros quos Scytharum
genus esse: haud ambiguum est: quemadmodū postea dicem⁹
cum de turcis agem⁹. Alia chrysa in agro thebano fuit de qua
dictum est: & illi magis homerica conueniūt. In agro lecti feor-
sum est halysius Campus: & tragesci sales qui sponte nascuntur

& e Theiis uentis cōgelascunt: duodecim deorum aram ue-
rius demonum dixerim⁹ apud lectum construxit agamēō.
Hęc loca contra Ilium erant ad stadia ducenta uel paulo plu-
ra: Sicut ex altera parte Abydensia quā paulo ante propius
Abydus fuit: ex quo usque lectum stadia computarūt circiter
quadringenta: cum lectum circumfleris clarissime occurrūt
eolum urbes: et Sinus Adramittinus: in quo maximam lele-
gum partem Homerus collocauit: et duplices Cilicas: hic et
Mytelencorum littus fuit: quod uicos aliquod habuit in cō-
tinenti. Hunc Sinum etiam Ideum nominarunt. Nam iugū
a lecto ad idam porrectum primis partibus huiusce Sinus
imminet: in quibus leleges siti erant: et urbs eorum Pedasus
fluuiio Satmoeti iuncta: quę prorsus deserta est. hęc loca dar-
dania agro & Sceptio continua erant: tanquam alia quędam
Dardania humiliora tamē. Neandrini ultra amaxitum erāt
magis mediterranei: & magis Ilio propinqui quā lectus: nam
centum & quinquaginta stadiis ab Ilio distabant. Ultra hos
erant Cebrini: & postea Dardanii usque palesepsim atque Sce-
psim. Alceus Antādrum urbem lelegum esse dixit. Sceptius
ad Cilicas traxit. Australe Idę latus terminantes usque ad orā
maritimam post lectum Polymedium sequebat: in quo par-
uus erat lucus supra mare: octuaginta stadiis peractis garga-
ra reperiebantur. In promontorio quod sinum efficit Adra-
myttinum uocatum: nam tota ora a lecto usque canas quod
est alterum promontorium: hoc eodem nomine appellabat.
In quo & Elaiticus comprehēdebatur: Sed proprie Adramit-
tinum dicebant: qui a promontorio in quo Gargara fuerunt
claudebatur: & ab altero quod Pyrram uocabāt: in quo apro-
disium situm fuit: oris latitudo a promontorio in promon-
torium centum & uiginti stadiorum interius Antandros ta-
cuit: cui mons imminebat Alexandria uocatus. Vbi deas a
paride iudicatas dicunt: quarum quę Spretę fuerunt Troia-
num incendium parauerint. Indigna res quę diuinitati attri-
bua. Proximus aspaneus erat loc⁹ ubi materies Idę cedebat
bic enim eam aptabant. Postea per flumen deducebāt. deide
b

uicus Astrya & luc⁹ Astryemē Dianę sacer: in proximo Adramitium Atheniensium colonia: quę portum habuit: & nauale extra Sinum & promontorium: Pyram urbs Cistena cum portu fuit: quę destructa est: & ultra eam ī mediterranea eris uena & multa habitatio. In sequenti Mytileneorum ora Coriphāittis locus: & Heraclia & Haactea & Nameus & Pythana usque ad Caici fluminis hostia: quae loca ad Elaticum Sinum pertinebant: & ultra flumen Malia & reliquis Sinus usque Canas. Sed in his locis paululum immorandum est: propter ea quę propriam historiam habent. Palesepsis ultra Cebrinam fuit ad excelsiorem Idę partem prope polienam: ea olim Scepsis uocabatur: quę cum esset in loco circumspetto a Scamādrio Hectoris & Ascanio enę filiiis ad sexaginta stadia inferius traducta est: quorum genus multo tempore in ea imperauit: postea in paucorum principatum ciuitas declinavit. Deinde cum Mylesiis popularem statum accepit: & nihilominus qui ex eo genere erant reges dicebantur: & honores quosdam habebant successu temporis. Antigon⁹ Scepsios Alexandriam deduxit: qui deinde lysimacho permittēte domum rediere. Scepsius enę regiam Scepsim fuisse putat: quę media erat inter regionem illi subditam & Lyrnessū: in quam ab Achille agitated fugisse dicitur. Homerus sicut Straboni placet eneam imperii successorem apud Troiam significat remansisse: ac Troię imperium. Extincto Priamidarum genere natis natorum tradidisse: Alii (quę uulgatior fama est) fatentur eum propterea quod priamo esset infensus bello superfuisse sicut Anthenoriadas: qui propter hospitalitatem cum menelao habitam euaserunt: & cum Enetis primo ī Traciam: deinde in Adriam peruenerunt: quę ab eis Enetia dicta est. Nunc addita littera uenetia nominatur. Aeneam cum patre Anchisę. & ascanio filio multis comitatibus enauigasse: quem plerique circa macedoniam & Olympum habitasse dicunt: nonnulli circa mantineam Capuas in Archadia condidisse. Alii quibus accedit Virgilius in Siliciam profectum cum Helimno Troiano Hericem & Lylibeum occupasse:

tradunt: & fluuios circa egestum appellasse Scamandrum et Simeōtem. Postremo in latum traiecisse ibique permāsisse: iubente oraculo ut ibi maneret ubi mensas ederet. Quod in agro lauino completum est: ubi panis ingens pro mensa per imprudentiam appositus cum carnibus quę super eo erant assumptus est. E Scepsi fuerunt Philosophi Socratici: Eraustus et Coristus et Ereus Coristi filius: qui Aristotelem et Theophrastū audiuit: et successor fuit Bybliotecę Theophrasti in qua erat Aristotelica. nam Aristoteles & biblyotecam & sculam Theophrasto reliquit: & primus fuit (ut Strabo arbitrat) qui libros congregauit: & Aegypti reges Biblyothecę ordinem docuit: incertum plus boni an mali rebus humanis attulerit: quando componendi libros nullus est finis: & multorum ingenia deprauata sunt: quę in peruersa dogmata inciderunt: ob quam rem consulte agunt: qui damnata uolumina exurunt: neque passim omnibus scribendi facultatem permittunt: ut ē illud Persianum. Scribimus indocti doctique poemata passim. Sed hodie tanta est doctorum Turba: ut nemo fere indoctus reperiatur. Ex his qui aliquid scribunt: qui non doctoris nomen titulumque receperit. Theophrast⁹ Biblyotecam Neleo tradidit. Neleus eam Scepsim detulit ad homines imperitos: qui libros inclusos: ac negligētes compositos tenebant. Cumque Athallicorum regum sub quibus erant studium sentirent ad instruendam pergami Biblyothecam eos in fossa quadam sub terra occuluerunt: & demum Tineis & humiditate labefactatos: qui ex eo genere erant: Apeliconi Teio tradiderunt: magno emptos argento Aristotelicos scilicet atque Theophrasticos. Apelicon qui magis librorum esset studiosus quā sapiētię: quales multos etate nostra cognouimus: uolens corrosiones emendare: eos transcribendos dedit: scriptura non recte suppleta: librosque edidit erroribus plenos. Cōtinuo post Apeliconis obitum: Sylla qui Athenas cepit ablata Illius Biblyoteca: eam Romam trāstulit: quo in loco Tyrannion grammaticus: cū Aristotelis amantiſſimus

esset conciliato sibi Bibliothecę prefecto : & librarii quidam scriptoribus utentes non bonis: nec scripta cōferentes opera minus emendata ediderunt: q̄ si gręca exēplaria corrupta fuerunt: quid de his putandum est: quę in latinum conuersa sūt. Illa p̄sertim priora: quę qui legunt: non tam quod dicatur q̄ qd' dici uelit nosce laborāt. Quippe si reuiuisceret aristoteles: multa sua esse negaret: quę nos illi attribuimus. Sed melius cum eo actum est: q̄ cum aliis: quorum opera fundit̄ perire: & ipse causa extitit: cur multa perirent: qui aliorum gloriam ad se traxit. Ruet etiā ipse quis magn⁹. neque enī uerū ē quod sibi aliqui persuadent litterarum munimenta nō interire: omnia occidunt: nec litteris sua mors negata est: quāuis alię aliis plus uiuant. Aetas cuncta aufert: nec omnis opus est quod in tēpore non euanescat. Apud Scepsim ultra eos quos nominauimus Demetrius grammaticus floruit: qui Troianam extructionem exposuit: & post hunc Metiodor⁹ qui e phylosophica uita in ciuilem mutatus est: & propter elegantiā quāq̄ pauper erat clarum coniugium apud calcedonem obtinuit: & a Mythridate reddendo iuri p̄positus fuit a quo nō erat prouocatio. Sed legatus ad Tygrānem miss⁹ cum desciuisset inuitus remissus est. Mythridati iam e paterno regno fugienti: & in itinere siue regis opera siue morbo decessit: sensitque phylosophicam uitam imprudenter se reliquisse: qui si neq; honores: neque opes accumularet: at saltem periculis & molestis q̄ pluribus caret. Post scepsim andira fuerunt: circa quę lapis quidam inueniebat: qui cōbustus ferrum fiebat: deinde cum terra quadam in fornace decoctus Pseudargirum idest mentitum argentum esudabat: quę terra si es accepisset in auricalcū uertebat. In his locis leleges habitauerunt: qui & pionias & gargarensē agrū & assensē occuparunt. Assus & arte & natura munita ciuitas fuit: quę a mari & portu longū & rectum assensum habuit: ex quo stratonici dictū est: qui celeri passu assumit: mortis periculum adit. huic fuit cleantes phylosophus stoicus q̄ Zenonis ciciensis scholę successit:

quam postea Chrysippo Solensi reliquit. Hermias Eunuch⁹ Trapezitę cuiusdam famulus Athenas profectus Platonem Aristotelēq; audiuit: & domum reuersus cum domino suo Atarnenses: & assenses aggressus eos subegit: & illis simul cum domino imperauit: quo mortuo solus dominium adeptus: Aristotelem et Zenocratem ad se accersitos diligenter curauit. Aristoteli etiam fratris filiam uxorem dedit. Sed nō illi ut Tyrannidē inuaderet phylosophi suaferunt: nec rursus ut retineret p̄stare potuerunt. Memnō Rhodius simulata cum Eunucho amicitia: eum ad se uocatum comprehendit: & ad regem persarum misit: ibique uitam suspēdio terminauit. Phylosophi fugientes loca a Persis occupata incolumes euasere. Assum aliqui dicunt a Metimneis conditam: aliqui golicam fuisse uolunt: ipsi uero Assii Gargara & lamponia condiderunt: quę cum non bene habitarentur reges ex Myletos nicolas eo deduxerunt: & pro golib⁹ semi barbaros effecere. Leleges hęc loca sub priamo tenebāt: & iter eos mixti erāt qui sub cenea fuere. Cilices quoque cum his habitabant: & caeres aliqui: Sed ab Achille uastati leleges i Cariam migrauerunt. Quo & caeres Cilicesq; Taurū transiuerunt oram: quę post leleges sequitur. Adramitini habuerunt: & Atarnenses & Pythanei usque ad Caici fluminis hostia: nō procul ab Adramatio Apollinis Cilei templum fuit: & Cilli monumētum. Ingens quidam tumulus hunc pelopis aurigam & ducem locorum dicunt: a quo forsan Cilicia dicta est. Adramitium in bello Mythridatico calamitate maxima oppressum fuit: culpa dori qui ciuium consilium deleuit: cum rege cuperet gratificari: & se principem Achademicorum phylosophorū ostendere. Rege autē euerso p̄nas dedit: qui de multis criminib⁹ accusatus infamiam non ferens turpiter & obstinate periit. Sepe enim eorum ignominiosus est finis: qui numium glorię cupidi sunt. Ex adramitio fuit Zenodes orator Clarus Asiatici stili qui in senatu pro Asia dixit: quo tempore Mythridatice factionis est accusatus: de hinc Atarneus fuit Hermię tyranni sedes: postea Pythana urbs golica: quae portus duos

habuit: & fluuium enocenum: qui eam præterfluebat: ex quo aqueductus Adramytnus factus est. e Pythana Archefilaus Achademicus fuit: qui cum Zenone apud Polemonem didicit. Fama est apud Pythanam lateres inuentos esse: qui super aquas inarent: quod de aliis locis traditum est. Post Pythanam Caicus amnis ad stadia triginta in Sinum Elaiticum emittit: qui pergamenum agrum irrigat. Eleapolis duodecim Stadiis ultra Caicum ad meridiem fuit. Eolica ciuitas & pergamenorū portus cētum & uiginti stadiis a pergamo distans: deinde ad stadia centum est cana promontorium quod contra lectum confurgens Adramitium efficit sinum: cuius pars est Elaiticus Canæ locorum oppidulum fuit: ad australiora Lesbii extrema situm in agro Caneo: qui usque ad Arginusas protendit: & ulterius promontorium quod egam nominarunt: eodem modo quo animal. Sic enim totum montem appellabant: quem postea canam & Canas uocauerunt. Circa montem Austrum & occasum uersus mare procumbit ad orientem Caici Campus: ad aquilonem Elaiticus ager mons satis per se contractus est: uergetamen ad Aegeum pelagus unde ei nomen est. Postea id promontorium (ut Sappho dicit) Aega est appellatum. reliquum uero cana: & Canæ urbs: deinceps elea sequitur: quæ portum habuit: & nauale regum athalcorum Amestei opus & atheniense: qui cum eo apud Ilium militarunt: distans a Grinio Myrmeorum oppido Stadiis septuaginta: hæc Elaitico Sinui nomen dedisse uidetur. In Grinio appollinis fanum & peruetustum oraculum: & templum candido lapide sumptuosum plebes admirabant: deinde Achiuorum portus extitit: in quo duodecim deorum aræ constitutæ fuerunt certissima demonum Theatra. In ultimo uero Sinus recessu ad sexaginta ferme stadia myrma fuit Aeolica ciuitas quæ portum habuit: & ab una ex Amazonibus nomen accepisse credita est. In ore Sinus hydra promontorium fuit: quod Armatuti aduersum Elaiticum sinum efficit: oris latitudinem septuaginta ferme stadia complexam dicunt: post lydrum ad eam fuerunt ad stadia quadraginta: deinceps cuma eolicarum urbium maxima

& optima & omnium fere metropolis: quas numero triginta fuisse tradunt: Quarum maxima pars corruit. Cumanos insulos & hebetes homines putauere: qui post trecentos annos ab urbe condita portoria exegerunt: tam diu prouentum eiusmodi non cognouere. Ferunt etiam publica pecunia mutuo recepta porticum construxisse: cumque die constituta pecuniam non reddidissent a deambulatione fuisse prohibitos: creditores uero cum plueret edictum misisse: ut cumani porticum subirent: ex quo prouerbum factum est: Cumanos non sentire porticum in pluuia subeundum esse nisi prece ammoneret. Ex cumma uir sine controuersia Clarus Ephorus fuit: Isocrati oratori familiaris: & historie conscriptor: & ante ipsum Aesiodus poeta qui patrem suum relicta eolica Cuma in Boetiam migrasse dicit. Homerum hinc fuisse non satis constat. multi enim de eo disceptant. Quod si cumanus fuit homerus: non est cur miremur concius eius obtusiores ingenii fuisse. Nam quæ quid in urbe diuinum erat: id secum homerus abstulit. Cum eolicis urbibus ege fuerunt & tenus: unde Hermagoras fuit is qui de dicendi arte conscripsit. Hæc urbes secus montanam regionem iacere: Quæ cumano & Phocensi & Smyrneo imminet agro iuxta quam Hermus labitur. Post Cumam larissa fuit: quam pelasgi coluere. Larissas tres in Asia reperimus. Primam apud Amaxitum de qua dictum est. Alteram apud cumam Tertiam apud Caistrum: Quartam in Theasalia: unde larisse Achilles appellatus. Inuenimus lelegum populos & Cilicum & pelasgorum & Cenorum multis in locis permixtos fuisse: Sed intra Caicum quem Troadis terminum esse diximus. Pelasgi per sese usque ad hermum habitauere: prius quam eoles aduentarent. Leleges sub alceo fuerunt. Ceti sub Euripillo. Pelasgi sub hyppothoo & pileo. cilices alios duces habuere. Quod autem pelasgi magna natio essent Menecrates auctor est: qui totam oram quæ postea Ionica dicta est: facta a Micala initio prius a pelasgis habitam fuisse tradit: & propinquas

insulas. Lesbii quoque se sub pileo positos affirmabāt: quē
Homer⁹ Pelasgorum ducem appellauit. Chii suos auctores
Pelasgos ex Thesalia profectos putauere: Quae gens erra-
bunda & ad transmigrandum facilis: ut multum creuit ita
pariter tota extincta est: eo maxime tempore: quo eoles Io-
nesque in Asiam traiecere. Larissa Amaxito proxima duce-
tis fere stadiis ab Ilio distabat: non ergo ei conueniunt ea q̄
de Hyppothoo dicuntur: quoniam procul a Larissa cecidisse
Homerus tradit: dum pro patroclo pugnatur. Sed ab ea quae
Cumę proxima est: nam Mille stadia intersunt. Caistrinam
uero seu Ephesiam Larissam non satis constat: an Troiani bel-
li tēpore condita fuerit de Cumana certum putant. Tradunt
enim eos qui Phrycio locrensi monte ultra Termoplas erāt:
inde profectos in eum locum uenisse: ubi postea Cuma con-
dita est. Cumque pelasgos inuenissent Troiano bello labefa-
ctatos: adhuc tamen Larissam obtinētes septuaginta stadiis
a Cuma distantem condidisse apud illos locum: qui nouus
murus appellatus est: triginta stadiis a Larissa: atque inde p-
fectos cumam condidisse: & homines qui super fuerant ei ha-
bitatum deduxisse. Cumam uero a locrensi monte Phrytio-
nida appellasse: eodē modo & Larissam: quę postea omnino
deserta est hactenus eolis protenditur. Deinceps Phoecea ē: et
Hermus non ignobilis amnis & Ionię initium uerum: quia
Troadi a lecto promontorio usque ad Cumas Lesbos insu-
la opponitur: quę ab ipa eolica fuit: & ad Troadem pertinuit.
de hac dicendum est prius quam Ioniam attingamus.

1 Esbes olim non solum eolica: sed ealicarum urbium
altera metropolis fuit & uniuersę Troadis imperium
obtinet. ambitus eius stadiorum centum supra mille a Bor-
ea in Austrum protensa: quingenta & sexagita stadium lon-
gitudinis habens feraci agro: & multa materia ad classes con-
ficiendas idonea. Tantum a Chio lemnoque distans quan-
tum a Tenedo itra quinquaginta fere stadia. Urbes in ea fue-

ere memoratu dignę. Mythilene quę adhuc extat & ab ea nūc
insula uocatur: & Pyrrha in occidentali latere sita: quę ab an-
tiquo subuersa est relicto suburbano quod habitaretur. Fuit
& Cressus in colle iacens: & Antissa cum portu & Methym-
na promontorio lecti opposita. Mythilene inter Methimnā
iacet & Maliam quod est australissimum extremum insulae
Cane oppositum. Hęc urbs rebus omnibus pulcherrime in-
structa fuit: portusque duos habuit: quorum australis clau-
sus erat: quinquaginta triremium ac nauium capax. Borealis ue-
ro magnus ac profundus aggere protectus: ambobus quędā
parua insula obiecta fuit: partem urbis habēs ibi habitatam.
Distat a Malia stadiis septuaginta: a Cana centū ac uiginti: to-
tidem ab Arginusis: quę tres insule sunt parue cōtinenti pro-
ximę: & Canę adiacētes. Inter Mythilenem: & Nethinā ubi
uicus egyptus fuit angustissima Insula est: traiectum habens ī
Pyrrum Euripum passuum duorum millium & quingento
torū. Ex Mythilene fuit Pittacus unus ex septem sapiētib⁹:
& Alceus poeta & Anthimenedes frater eius: quem Babylo-
norum socium Alceus dicit magnum certamē pergisse: atq̄
eos e maximis laboribus eripuisse uiro pugnacissimo: & ut
inquit regum luctatore interempto. cū his & Sappho claruit
admirāda mulier & poetice partissima: cui post tot secula nō
est reperta quę posset equari. Diophanes orator multo tem-
pore posterior fuit & potamon & lesbocles: & chrinagoras
& Theophanes rerum scriptor: q̄ pompeio magno admodū
familiaris fuit. nā et res eius gestas posteritati commendauit:
& grecorum omniū clarissimum se exhibuit: cuius fili⁹ Mar-
chus Pompei⁹ Cęsari quoq̄ augusto Carus fuit: a quo Asię
curator cōstitut⁹ ē: & postea iter primos tyberni familiares lo-
cū obtinuit. Ex cresso fuere theophrast⁹ & phanias phyloso-
phi peripatetici: et aristoteli familiares. Theophrasti patruis
Tyrtamo nomē fuit. arestoteles mutato uocabulo theopbra-
stū uocauit: sil prioris noīs absurditatē euitās: & futrā sil ei⁹

facundiam significans. Aristoteles enim discipulos suos omnes eloquentes fecit. Teophrastum uero eloquentissimum quae res admodum eos confundit: qui Aristotelis opera omni eloquentia nuda in nostram linguam conuerterunt. Altera quoque Sappho (ut nonnulli asserunt) hinc orta est: poetice perita sed Mythilenensi minor. Ex methymna ortus est Arion is: quem Herodotus a predonibus in mari obrutum: & a delphine in columnen deuectum in portum ad Tenarum fabulatur: quem Cytharedum fuisse constat. ex hac insula & Terpendrum fuisse dicunt musicae artificem: qui primus pro tetracordo lyra eptacordo usus est: ad quem uersus illi referuntur. Nos tibi mutacordarum quatuor usu. Iam noua per septem modulamur carmina neruos. Hellenicus quoque rerum scriptor & Callias: qui Alceum & Sapphon exposuit lesbii fuisse perhibentur: Mythileneis durissima fuere: cum Atheniensibus certa misericordia: adeoque Athenienses in eos sequere: ut senatusconsulto decreuerint omnem Mythilenorum pubem iugulari: penituit tamen eos: decretumque mutatae sententiae una die ante allatum est ad imperatores: quam mandata essent peracturi: non tam benigne cum Capuanis fuluius egit: qui susceptis reipublice litteris: ut senatu Capuano ignosceret: quem statuerat perdere: priorum sequitiae suae satisfecit quam litteras legeret. Tanta illi sanguinis auditas erat. Plurimae apud Mythileneas infestae seditioes fuerunt: & plures Tyranni ciuitatem oppressere: inter quos & Pyttacium numerant. Sed is ad dominatus erudens principatu usus est: non ad Tyrannidem exercendam: qui sublatis Tyrannis mox ciues in pristinam libertatem restituit: ostenditque sapienter principatum non esse appetendum. Sed neque libertas diuturna speranda est ciuibus: neque perpetuo metuenda seruitus: altera succedit alteri: sicut montibus ualles. Hanc insulam ut Diodorus ait pelasgi primum habitauere. Xanthus. n. Triapi filius pelasgorum qui ex argo uenerat rex parti lyciae imperauit: deinde lesbii cultoribus uacua petens agro pelasgis diso insula: quam Issa prius

dicebat ab eis Pelasgia uocauit. Septima deinde progenie ob diluuium tempore Deucalionis factum cum insula deserta remansisset Machareus in eam peruenit Cynaci Ionis filius apud Acaiam natus: eoque Ionas transtulit: et humanitate: ac iusticia plurimum auctus: & hanc & uicinas insulas possedit. Successit deinde temporis lesbii lapitibi filius in hanc insulam nauigans sumpta in uxorem Macharei filia Metymna nomine apud eum perseuerauit: & claritatem assecutus insulam a se lesbiam nominauit. Fuit et altera Machareo filia Mythilene appellata: quem nomen ciuitati dedit in hoc usque tempus permanenti: e lesbio Coloni in chium & in Samum & in Rhodum missi feruntur. Eae insulae cum saluberrimum aerem haberent et frugibus abundarent: loca uero incontinenti opposita propter diluuii humiditatem pestilentia et frugum sterilitate laborarent. Fortunatae sunt cognominatae. Machareus legem ualde utilem apud lesbios edidit: quam leonem ab eius animantis uirtute: ac robore appellauit. Res Mytilenenses nunc prospere: nunc aduersae per multas manus actae sunt. Pelasgi ut diximus priores insulam habitauere: cum staret Troia. Postea goles successerunt: deinde persarum imperium subiit: postea macedonum: deinde Romanorum: cum Romana res in constantinopolim translata esset. Sub grecorum imperatoribus uaria insulae fortuna fuit. Postremo cum kalo Iobanes Constantino-politanus imperator a Cathacufino per arma pulsus ope Francis Gathelusii genuensis Imperium recuperasset. haec insula ob gratitudinem auxiliatori tradita est: atque in eius posteris usque in haec tempora durat. Ab eo qui nunc regnat: cum frater natus maior aliquandiu rem administrasset in uincula coniectus est. publicata causa quod insulam Turcis christianae fidei proderet statuisset: ut est calamitatis infamia comes etate nostra Turcorum classes sepe numero in lesbium delatae homines & armenta abegerunt: nihil extra urbium moenia relinquentes: quarum unam foeminea manu seruatam tradunt. Oppugnauerat Turcorum exercitus insulae oppidum non continendum murisque parte Machia deiecerat: & facta clypeatorum testudine irripere

properabat: nec oppidanus animus erat ad ferendū impetum:
Alius deditioem: alius fugam meditātibus. Sed affuit uirgo
uirilibus armis induta: quę mirabile dictu salutē patrię pepe-
rit: adhortata enim ciues ne hostem metuerent primam se tur-
cis obiecit: ac pro loci fractura depugnans nōnullos obrun-
cauit: cuius audaciam admirati oppidani: & ipsi animū resū-
psere. Tantāq; hostium stragem ediderunt: quantam uix cre-
dere quispiā possit. Turci e terra pulsī egre in nauigia se rece-
perunt: quos calisa Classis infecuta magno detrimento affe-
cit. Laus tamen seruataꝝ insulę penes uirginem fuit: cui⁹ tēdet
non habere nomen. digna enim erat non minori memoria q̄
Sappho. Sed illi maiora prēmia in cęlesti patria reseruantur.
Episcopus Caphensis calisto pontifici maximo nobis pręsē-
tibus hęc enarrauit: qui tunc trāsitum per Mytilenem fecerat
ab ecclesia sua Romam petens atq; in hunc modum tota ęo-
lis: ac Troas absoluta est: quę iuicem ut sepe dixim⁹ pmixtę
fuerunt. Hęc cum aliunde scribere statuissem⁹: tum federic⁹
Comes urbinas nos impulit litteris clarus & armis: nostrique
temporis ductor exercitus. Nam cum e Roma Tybur petere
mus obuius in itinere cum parte copiarum suarum dum chri-
stianos equites armorum splēdorem admiraremur: quesuit
ex nobis an priscorum militiā tam splēdore armatā fuisse
arbitraremur respōdimus: nisi apud ueteres huiusmodi arma-
turę fuisſent: non potuisse uirgilium: atq; Homerū eas descri-
bere: quas & pulcherrimas & ornatissimas cōmemorant. his
quibus nostra utitur ętas perquāsimiles. Quesuit ulterius
Comes quę nobis opinio de rebus Troianis esset: nam ipse
eas fuisse minimas censebat. Sed poetarum studio amplifica-
tas diximus minores fuisse: quā fabulę ferant. magnas tamen
quando hinc gręcia inde Asia in bellum ruit: & si enim non
tota Cherōnesus sub priamo fuit: uniuersa tamē ei suppetias
misit: & multi etiam qui ultra balim: & ultra Euphratē habi-
tabāt: nec regnū Priami nimium fuit: quod a Rhindaco flu-
uio meridiem uersus Caicum usque ptēdebat: & ulterioꝝ circa
maris littora usque cumam per stadia circiter mille q̄ngēta in

mediterranea non satis explicare possumus orientem uersus
quousque imperium eius excurreret. Nam Troas in mediter-
raneis Mysie Phrygięque permixta fuit: & Myforum Phry-
gumque duces Priamo suberant. Diximus regnū eius ī octo
siue nouem principatus fuisse diuisum. Ita enim Strabo re-
fert. Sed qui fuerunt huiusmodi principatus: et qui duces nō
satis explicat. Videtur tamen Hectorem ęneam Antenore
Pandarum Asium: Eurypilum ac filios Meropis Adrastum
& Amphium simulque Hippotoū & Pyleum inter duces re-
ferre: ii fratres erant & Pelasgis dominabantur: unūque tan-
tum principatum efficiebant: sicut & filii Meropis: qui Adra-
sticę campos: & Pythiam atque Apesum possidebant. Dar-
dā quoq; in duos principatus diuidebat sub ęnea & Anteno-
re cōstituti: Lycii sub Pandaro: Zelięses et Aphini sub asio:
Ilienses sub hectore: Ceti & Iyrnessa sub Pyleo. Quodque
magna fuerit Priami potestas & ad Lesbum insulam se extē-
derit. Achilles ipse testatur: quem ita loquētem iducit home-
rus. Ante tuas noramus opes spacioſaque regna. Quo foe-
lix pariter lesbos complectitur: & quę comprehendit. Phry-
gię tellus atque belleſpontus: non igitur contemnenda sunt:
quę de Troianis dicuntur: nec minima existimanda: Quāuis
nec Ilium nec Iliensia bella famā ęquarint.

Onia Aeoli succedit quę ab hermo fluuio et urbe Pho-
cea meridiem uersus usque ad Myletiorum & caricorū
montium possidium iuxta mare procurrit. Pherecydes My-
litum & Miuntem ad hanc oram pertinere dixit: et Cares pri⁹
Mychalensia: & Epeſia habuisse. Oram uero sequentem le-
leges usque Phoceam: & chium & Samum. Sed utrosque a
Ionib⁹ eiectos ad reliquas Carię partes euasisse. Fama ē mul-
tos ex pilis cum Melanco Codri patre Athenas cōcessisse: &
totā hęc gētem cū Ionibus in asiam transiuisse: ibiq; duode-
cim urbes cōdidisse: q̄ Ionicę colonię appellatę sunt. Andro-
dus Codri Atheniensium regis legitimus filius Epeſum
condidit: & Ionium regiam ibi constituit: huius posterū atq;

ad tempora Romanorum reges nominabantur : & honores quosdam habebant. In certaminibus praesidentes & purpuream gestantes: regii generis insigne: quanuis hodie apud Italiam purpura etiam mercatorum apud ceteras gentes histriolum gestantem existat. Neleus Myletum condidit: qui genere Pylius fuit : & Aram in possideo collocauit. Cidrellus Codri filius notbus meuntem edificauit. adropompus Lebedum Colophonem Andremon Pyleus Priene. Epitus Nelei filius Theum prius Athamas. Quapropter Anacreon Athamantidam eam uocauit: postea Naudus Codri filius spurius eam auxit: Eritias Gnopus atque is etiam Codri filius notus. Phoceam Athenienses cum Phylogene Calazomenas Paralus Chium egertius mixtam multitudinem ducens: Samum Timbriom ac deinde patrocles. Addita est loco terdecimo Smyrna Ephesiorum opera: nam bis olim cohabitabant cum Epheso Smyrna uocaretur. Smyrna Amazon fuit quae Ephesum tenuit: urbi que nomen dedit: Smyrnaei a mylesiis secedentes exercitum in eum locum duxere: In quo postea Smyrna condita est non procul ab hermo fluuio: cum leleges eum tenerent: quibus eiectione antiquam Smyrnam condidere: distantem ab ea: que postea edificata est stadiis uiginti. Deinde ab colibus pulsi Colophonem aufugerunt: & cum Colophonis redeuntes regionem suam recuperauerunt. Sed de his posterius dicemus: nunc de principalioribus agendum est: Myleto scilicet atque Epheso. haec namque totius Ioniae optime urbes clarissimaeque fuerunt: hodie parum habitantis habent: & ruinas magnas ostendunt. Nam turci regionis domini: nauticarum rerum ignari: & Pyrratas & christianorum arma timentes: ad mediterranea se contulerunt graeci tantum: & hi non multum in maritimis urbibus remanserunt. Diximus supra Australem Ioniae terminum Mylesiorum Corichorumque montes esse: in quibus Posidium fuit: ab eo septentrionem uersus iter habenti oraculum fuit Apollini Didimo sacrum quod Branchide decem & octo stadiis in mediterranea ab eo distans Xerxi perdidit:

& cum eo abierunt ne poenas darent: Sed ab Alexandro: ut ante diximus: quis fero grauius tamen puniti sunt. Xerxes templum incendit: sicut cetera Asia Ephesio excepto. Mylesii postea id reparare aggressi cum & omnium maximum erexissent propter magnitudinem: cooperire non potuerunt: ut saepe spes humanas destituunt uires. hinc ad Myletum breuis admodum uia fuit. Creteneses Myletum prius supra mare condidere. Sarpedon habitatores ex Myleto Cretenesi deduxit: & urbi nomen ab illo imposuit: cum prius leleges hunc locum tenerent: Postea Neleus urbis locum mutauit: & Iones introduxit. Urbs quatuor portus habuit: quorum unus classis erat capax: multae hinc coloniae exiuerunt & maxima pars Euxini ponti ab his habitata est: & propontis & Hellespontis: & alia multa loca. Ex Myleto fuere uiri memoratu digni: Tales unus est septem sapientibus: qui primus Physologiae: ac Mathematicae auctor inter graecos est habitus: & Anaximander eius discipulus & Anaximandi: Anaximenes: & Hecataeus qui scripsit historiam: & Eschines orator: non ille qui cum demosthene contendit: Sed alter qui assumpta nimia erga pompeium magnam licentia pariter in exilium missus est. Ruit enim omnis audacia: & moderata tantummodo durat. Haec ciuitas cum Alexandrum exclusisset uicincta est: quemadmodum Alicarnassus: prius etiam a persis oppressa fuerat. Phryntis Tragicus cum actum fecisset: qui Myletum a dario captam ostendit: mille dragmis ab Atheniensibus multatus est. Neque enim semper tuto ueritas dicitur: ubi cum Tyrannis: aut plebis agitur. Ante Myletum in proximo iacuit Iada insula: & aliae pleraeque stationes Pyrraticas habentes. Deinceps latineus occurrit Sinus: in quo heraclia oppidulum fuit: & ibi mons latinus: quem hecataeus esse putat: qui ab Homero pediculorum appellatur: & a Mylesiorum agro per cariam uersus orientem tendit. In eo Endimeonis sepulchrum in spelunca quaedam ostendebatur. Post heracliam Pyrrha succedit: centum fere stadiis ab ea remota: a Myleto duplum si quis in sinum sese inferat: nam recta nauigatio ex Myleto Pyrrham stadia triginta continet. Adeo

lōgū iter habet littoris: præter nauigatio e Pyrrha usque ad Meandri hostia quinquaginta stadia computauerunt: prop̄ stadia & paludes subministratoris. Scaphis ad nauiganti stadia triginta Myus occurrit: una ex duodecim Ionię ciuitatib⁹ quam propter hominum paucitatem Mylesii habitauere: hāc Themistocli Xerxes in obsonium dedit: cum magnesiā in panem lampfacum in uinum dedisset: huic proxima fuit Tymbria uicus: iuxta quem Auernum esse dixerunt: & sacrum Specu Caroni appellatum pestiferas exhalationis habēs. Vltius Magnesia fuit Meādrum uersus de qua post dicemus. Post Meandri hostia Boream uersus prienensium litt⁹ fuit: & ipsa Pryene & Mycale mons feris & arboribus plenus: qui Sarmię regioni adiacent: & ad eam quasi octo stadium efficit Ischinum. Ultra Trogilium promōtorium Pryene a quibusdam Cadmę appellata est: quoniam Phylotas eius conditor e Boetia uenit. e Pryene fuit Bias unus e septem sapientibus. ante Trogilium parua insula iacet eodem nomine. Trogilium promontorium pes quidam est: qui a Mycale procurrit: & alius ei mons adiacet: qui Ephesii agri est nomine Pactias ad quem mediterranea deflectit: a Tragilio Samum usque stadia isunt quadraginta. Samus urbs ad Austrum spectauit maxima pars eius in plano fuit: & mari abluebatur. Pars in montem ascendit: ad dextram nauiganti. Urbē uers⁹ Posidium fuit quod promontorium Mycalē uersus septem stadium efficit fretum & neptuni templum habuit: ante quod Narthecis parua insula iacuit: ad sinistram suburbanum fuit: & imbratus amnis & hereum uetustissimum sacrarium: & edes quę pictarum tabularum armarium erat: & locus sub diuo pulcherrimis statuīs plenus: quarū tria collosica opera Myronis erant super una basi sita: Quae cum Antonius abstulisset: Augustus Cęsar duo in eandem basim reposuit. Palladem & Herculem. Iouem autem transtulit in capitolium: & Sacellum ei construxit errore sui temporis imbut⁹: in quo Idola colebantur: et falsorum deorum statuę. circumnauigationem insulę Sami sexcentorum stadiorum esse dixerunt.

ea prius Parthenias dicebat a Caribus inhabitata. postea Anthe-nius: deinde melampbilus: postremo Samus a quodam heroe indigena qui colonos ex Itaca & Caephalenia deduxit Mons q̄ insulā corrigit: Ampelus uocatus ē. Insula eo uino infoelix cū ceterę circūuicinę uino optimo abundēt. In ceteris rebus feracissima p̄pter quod bellis afflictā est: qui eā laudāt etiā gallinę lac fere dixerūt. multę ei cum Atheniensibus inimicitie fuerūt & plurimas tyrānides passa est. Polycrates & Syloson fratres cum uaria fortuna eius dominiū tenuere. Polycrates adeo clarus fuit: ut etiam mari dominaretur. Is annulū de industria gemis & sculptura præciosum in pelagus picit. Paulopost piscator quidam piscem eduxit: qui eum deuorauerat: in cuius uentre annulus est inuentus. Quod cū rex egyptius Amasis intellexisset finem eius infortunatum dixit: qui talibus prosperitatibus uteretur. Ille a persarum satrapa dolo captus suspensus est Nam quę prosperitas sine clauditur non luctuoso Polycratis tempore fuit. Anacreon Lyricus cuius tota poesis eius mentione plena erat mirabilis Et ipsius Anacreonti exitus qui ut est apud plinium acino uuę strangulatus interit: magnum fragilitatis humanę documentum. Pythagoras philosophus summus tyrānidem polycratis fugiēs urbem deseruit: & in egyptum ac babylonem discēdi studio abscessit: reuersus cumq; durare Tyrannidem inuenisset in Italiā nauigauit: ibiq; uitam contriuit: totamq; illā italię partem erudiuit: quę olim magna gręcia dicta est. illud hic non est subticendum: quod hermippus de pythagora tradit ut est apud Iosephū. Pythagoras uno de confabulatorum suorū defuncto nomine Calcaphonte genere crotoniate illius animam dicebat secum degere die noctuq; ac precipere ne transiret de loco unde asinus onus portaret: & ab aq̄ feculēta semetipsum abstineret: & ab omni blaffemia recederet digna uerba q̄ memorię teneant. Syloson priuatus relictus cū Dario histaspis filio priusq; regnaret uestē quā ferebat cupienti largitus esset ab eo regnum consecutus. Samii tyrānidem obtinuit: qui acerbe imperās urbem hominibus uiduauit. ex quo prouerbium fecerūt. Sylofontis opera locus amplius est: quod

de multis Italię ciuitatibus nostro tempore dici potest. Nam & Pisa in eturia Florentinorum & Sena paucorum ciuium opera facta est ampla: amplior aquileia: atque Rauenna apud Adriaticum Sinum amplissima iuxta Tyberim roma non sine culpa suorum ciuium Athenienses missio pericle imperatore: & Sophocle poeta cum eo Samios nõ obtēperātes graui obfidiōe affecerunt. Postea duo municipū millia ex suis miserūt qui uastatam urbem incolerent. In his Nicocles fuit: Epycurii pater: Grammaticę magister: quem & hic & in urbe Teo educatum ferunt. Adolescentiam uero Athenis egisse: cui Menander Comicus equuus fuit. Creopylum esse Samium tradunt: qui cum aliquando Homerum hospitem accepisset: Creditus est ab eo inscriptionem poematis obtinuisse: quod oecalię captiuitatem uocauere. Sed Callimachus in epygrammate contrarium ostendit opus: scilicet a Creopilo compositum: Homeri tamen existimatum. quidam hunc Homeri magistrum fuisse tradunt: quidam non hunc: sed Aristeum proconesium: quicumque is fuerit multo est a discipulo superatus. Samo adiacet insula Icaria: a qua Icarium pelagus nominatur: ea ab Icaro dedali filio nomen habuit: quem dicunt paternę fugę comitem: cum ambo pennati e creta aufugissent in hoc loco cecidisse. Via non seruata quam pater ostenderat: nam cum Cęlius se ad solem extolleret liquefacta cera penne effluerunt. Fabulosa hęc documentum tamen habent mandata parentum: ne filii contēnant. Insulę ambitum trecentorum stadiorum esse dixerunt: & in ea Dianę templum Tauropolium appellatum: & oppidulum oenoe distat a Samo stadiis octingenta cum defecissent in ea homines Samii pro pascuis usi sunt. Post samium fretum quod Mycalem respicit Panioma fuit tribus stadiis supra mare: ubi Panioma communia omnium Ionium festa Neptuno eliconio celebrabātur: quę quanuis in agro ephesio fierent: Prienienses tamen sacrificiis pręerant. Proxima huic loco Neapolis: fuit: quam ephesi pro maratesio agro cum samis permutarunt. Deinde Pygella oppidum ubi Agamennon Munichię Dianę templum edidit: & Pygallos dimisit gentem

morbis defatigatam quos natibus agnatos Pygas uocant: unde locus nomen accepit. Ex ni portus fuit nomine Panormus & Dianę Ephesię templum memorabile: Deinde ciuitas ipsa de quibus mox dicemus. In eadem ora paulo supra mare ortygia fuit Lucus omnis generis materię pulcherrimus: pręsertim Cyparisso Centrius amnis per eum fluebat. In quo dicunt latonam ex partu lotam: hic enim eam peperisse fabulabatur: & nutricem partus ortygiam fuisse. Aditum in quo peperit & proximam deam ad quam primo post partum quieuerit ostendentes: & montem luco imminentem nomine Solmissum: in quo Curetas armorum sonitu Iunonem obtuderint: emulatione insidiantem: eoque modo latonę partum eam latuisse: scilicet ea dis cura erat: & adulterinis partibus implere cęlum oporteat urbem Ephesum Cares & leleges habitauere: sed cum maximam eorum partem Androclus eiecisset eam ex his suppleuit: qui ad se circa Atheneum: & bypeleum conuenerant: assumpta prętermontana Coreisso proxima: atque in hunc modum usque ad croesi tempora habitata fuit. Postea a prętermontana descendentes circa templum habitauere: usque ad Alexādi tempora. Lysimachus cōdita urbe alio loco magis eminenti cum homines non libenter eo migrarent obseruato uehemēti imbre cannales obstruxit: urbemque submersit: atque ita ciues uel inuitos traduxit: urbemque de uxoris nomine Arfinoem appellauit: Sed antiquum nomen obtinuit: In ea senatus conscriptus erat: cum quo & hi conueniebant: qui uocati dicebantur: & omnia administrabāt quemadmodum uenetis cum dominio & duce togati cōueniūt. Dianę tēplū primus Archiphron mire fabricatus est: postea aliud fecit maius illo: quod Herostratus fame gratia incendit. Senatus decretum edidit ne quis eius nomen litteris mandaret dignum supplicium. Sed minime obtemperatum est: quando usque ad nostram etatem sacrilegi nomen peruenit: uerum cum infamia & dedecore cuiusmodi nec Neronis nomē: nec proditoris Iudę: nec eius qui nunc uiuit Sigismundi malateste inuidiosum est nomen.

Ephesii incenso templo cui Xerxes pepererat: aliud præstan-
tius construxerunt mulierum ornamentis & multis opibus ad
id collatis: non ut Thimeus Thauromentanus ait ex persarū
depositis: cum nulla essent: & si qua fuerant: cum templo con-
flagrauerant. Ferunt Alexandrum cum templum instaurari
accepisset factas & futuras impensas pollicitum si eius rei titu-
lus sibi ascriberet: illos autē rēnuisse. Ephesiumq; laudibus quē-
dam attollunt: qui regi dixerit non decere deum his quicquā
dedicare. Norat scilicet amicam regibus adulationem esse:
& in magna fortuna plurimum posse. Sed Alexander ab India
reuersus & ueneno apud Babylonem hausto mortalem se esse
cognouit: quanuis deus existimari uellet. Cyrocrates ultimo
loco templum instaurauit: qui Alexandriam construxit in egypto:
& Alexandro pollicitus est se montem Atho in eius for-
mam fabricaturum facturumque duas urbes: alteram ad dex-
tram: Alteram ad sinistram: Ita ut ab altera in alteram annis ef-
flueret. Sed homines facile ea promittunt: quę uentura in peri-
culum non creduntur. eedes plena fuit Praxitellis operibus: &
non nulla Trafoius inerant: sacerdotes eunuchi honore maxi-
mo potiebantur: cum quis uirgines aliquas sacras esse oportebat.
templum Asylum erat: cuius libertatis termini sepe muta-
ti sunt. Alexander ad Stadium extendit. Mybridates paulu-
lum plus addidit. Antonius etiam urbis partem comprehendit
Augustus cęsar id irritum fecit quod multis causam malefaci-
endi præstabat. Sentiunt id Romani apud quos tot sunt Asy-
la: quot cardinalium eedes: in quibus seruati fures atque Sicarii
urbem alioquin paccatam & nobilem ueluti latronum spelun-
cam efficiunt. Ephesus naualia: & portum habuit: & loci op-
portunitate multum creuit: & maximum Citerioris Asię: Em-
porium fuit. Viri memoratu digni ex ea fuerunt: Heraclitus
cognomine: Scotinus & Hermodorus: qui propter excellentiā
ingenii & doctrinam & quia frugi erat: in exilium missus fuit:
dicentibus nemo nostrum frugi esto: alioquin cum aliis eicia-
tur. Propter quod ait heraclitus dignos esse Ephesios ut cōnes

strangularentur pari supplicio & nrsinos dignos censuisset:
q litteratos ex cōsilio pellūt. Ephesius fuit etiā hypponax poe-
ta & Parrasius pictor: & Apelles: & Alexander orator: & Theo-
dicion iudeus qui sacra scripturam interpretatus est. Tbi
motheus apostoli Pauli comes apud Ephesum episcopatum
accepit. Hireneus dicit Ephesiorum ecclesiam a Paulo quidē
fundatam fuisse: Sed a Iohanne edificatam: qui supra pectus
domini in cęna recubuit. Is enim non solum Ephesinę: sed
omnium ecclesiarum quę erant in Asia gubernacula suscepit:
& usque ad Traiani tempora prudentissime rexit. Post Do-
micianum ex insula regressus Policarpus Smyrneorum epif-
copus referre solebat Iohannem apostolum cum balneas apud
Ephesum aliquando lauandi gratia fuisset ingressus: & Cbe-
rinthum ibi uidisset continuo exiluisse: dixisseque fugiamus
hinc ne balneę ipse corruant: in quibus Cherintus lauatur ueri-
tatis inimicus: tanta erat apud illos fidei fundatoris cura: ne ab-
bereticus interficerentur: quorum cōsortia nostra secula facile
admittunt: non sine magno religionis damno. Duo fuerunt
apud Ephesum sepulchra: & utrumque Iohannis appellabatur
nam & duo Iohannes fuerunt: quorum & si alter non fuit apo-
stolus magnus tamen uir extitit: & eum Papias hieropolita-
nus episcopus audiuit: & sunt qui Apocalipsim illius esse asse-
runt: quibus non consentit ecclesia: quę sub nomine apostoli
legit apocalipsim. Hinc Drusiana fuit mulier sanctissima: & a
postoli amantissima: quę ut reuersum eum ab exilio cernere
mereretur a mortuis suscitata est. Multa in hac urbe dilectus
a chrysto discipulus signa peregit: & tādē dormitione sua eā
honorauit: antrum eius ibi ostenditur: in quo multa scripsit id
sacrum incolę habent. Vnaquoque ex filiabus Phylippi apud
Ephesum sepulta est: pauci nunc habitatores in urbe semidiru-
ta morantur: & ii gręci non parum ab romana ecclesia disiden-
tes. Ephesinus episcopus disputator uehemens sub Eugenio
quarto Florentinum concilium adiit: nunquam tamen sepe &
multū rogatus ueritati acquiescere uoluit. Post ephesum Caistri

hostia ad septentrionem secuntur: & deinde lacus nomine Selinufius ex pelago refusus: Deinde alius in eum confluens: qui deę fagri magnos prouentus templo afferebant: reges eos abstulerunt. Romani restituerunt. Postea publicam sibi uen dicauere. Archemidorus legatus Romam missus lacus deę recuperauit: & Heracleotum quę destiterat euicit: propter quas res aurea effigie in fano donatus est. Paulo ulterius Galefius mons assurgit: et ciuitas Colophon Ionica: & ante eam Apollinis Darii lucus in quo tradunt Calcantem: augurem cum Aphyloco Amphyarai filio e Troiano bello redeuntem declinasse: & Mopsium augurem ex Mátbo Tyreńię filia natum inuenisse: ac propositis quęstionibus cum eo contendisse: & Alterum de fructibus Caprifici: Alterum de pregnantē sue quę siuisse: uictumque calcantem merore obiisse. Colophoninauales opes satis amplas habuere: & in equestribus certaminibus tantum excellere: ut uictoriam inde futuram sperarent. Vnde Colophonius pugnaret equitatus: & in prouerbiis dicerent: Colophonem addidit: cum summa operi manus imponebatur. Par gloria apud Italos superiori tempore Perusinarum fuit: nec adhuc prorsus extincta est. Maius tamen hodie Sfortiadum nomen habetur: & maior equitatus: qui Longobardorum imperium armis adepti sunt. Ex Colophone fuit Mimnerius Tibicem: & eligię poeta. Itē Xenophanes Physicus: qui poemata de Psillis edidit: & Polimaustus Musicus fuit & qui Homerum hinc ortum faciunt ab Epheso Colophonē usque stadia numerant recta nauigatione septuaginta: postea Coratium montem collocant: & Insulam Dianę sacram inquam ceruas parituras tranacę crediderunt: tanquam Diana numen haberet: & opem posset animalibus afferre. Lebedus deinde succedit cētum & uiginti stadiis a Colophone distās. Hoc in loco Scęnicorum histriionum collegium fuit: qui ludos ac certamina libero patri quot annis celebrabant. Prius Teo habitauerant: quę consequens Ionum ciuitas erat. Sed orta seditione Ephesum confugerunt. At cum Athalus eos in

Mionneso collocaret: qui locus inter Theum & lebedum Medius erat Thei Romam miserunt oratum ne Mionnesum sibi amuniri paterentur: Romani illos lebedum transmiserunt ubi propter hominum paucitatem benigne suscepti sunt. Theos a lebedo centum uiginti stadiis procul fuit in peninsula portum habens Anacherontis Lyrici patria: cuius tempore Thei relicta domo Abderam Tracum urbem migrauerunt: cum perfarum contumelias ferre non possent. De Apelicone diximus: qui Theius fuit: & Hecatheus bystoricus bis in locis pulchra Cherónesus est quam Thei & heritrei habitauerunt: & Clazomenii Calcides Ischinum facit: cuius Australe latus Thei habuerunt: Boreale Clazomenii: extrema Cheronesi. Heritrei Caladibus lucus imminebat: Alexandro Phylippi filio dictus in quo Iones ludos Alexandria uocatos: quot annis celebrabant circunnauigatio Cheronesi stadia plusquam mille continuit. In fronte eritreę ciuitas Ionica fuit: quę portum habuit: & quattuor oppositas insulas admodum paruas: Priusquam Eritbras perueneretur oppiduum Gerre fuit: Deinde Theos: postea Coricus mons excelsus: & portus Casistes sub eo: & alii nonnulli. Tota Corici præter nauigatio latronibus plena fuit: qui Coricei dicebantur: hi per uarios dispersi portus mercatorum consilia explorabāt: eosque soluentes in alto egrediebantur & dirripiebant: hinc factum est: ut omnes curiosi occulta: ac secreta auscultare conantes Coricei appellarentur: & in prouerbio diceretur. Hunc ergo Coriceus auscultauit: cuius consilia secreta patefacta sunt. Post Coricium Alonesus insula iacet: deinde Argenū promōtorium agri Heritrei: quod Cbiorum posidio proximum fuit: sexaginta fere stadiorum: interiacente freto inter Heritras & precipitium: quod in Boreali parte Cheronesi reperitur Clazomenis proximum. Mimas assurgit mons altissimus foelix: atque arboribus plenus: deinde uicus Cibelia: & promontorium nomine Melena. Vbi Molę effodiebantur. Ex Eritbris sibilla fuit: quā numine afflata crediderūt. Antiqua sane mulier & diuinatrix: & tempore

Alexandri .alia quædam eodem modo futura prædicens nomi-
ne Athenais. Ex eadem ciuitate fuit Heropillus medicus: Apol-
lonii condiscipulus: eiusquinus est cognominatus: Chius in
sula noningentorum stadiorum ambitu continetur. Vrbs in
ea portum habuit optimum: sicut & hodie si quis circunnaui-
get: & insulam a dextris habeat: locum primo inueniet ubi pos-
sidium fuit. Deinde Phane portum profundum: postea ubi
Apollinis templum erat: & palmarum Lucus. Deinceps littus
Australe: quod stationes habet: mox alterum littus leus appel-
latum. Deinde Melena promontorium: cuius opposita est
Psyra insula excelsa quadraginta stadiorum ambitu: Et urbs
eiusdem nomis. Deinde Arusia locus asper & importuosus:
stadiorum trecentorum: qui uinum fert græcanicorum optimū
propter quod Chii nomen affecti sunt: huic succedit mons
Pelmeus: omnium eius insule altissimus: Ex quo marmor ef-
foditur. Viros protulit Chius memorabiles Ionem tragicum
& Theopompum historicum & Teocritum sophistam. De
Homero Ambiguitas est: Chii suum ciuem esse uolunt: atque
eos in testimonium adducunt: qui Homeridē uocabantur: ab
illius genere profectos: quorum Pyndarus meminit: & Canto-
res optimos esse dixit. Chii olim classem habuere: & maris im-
perium & libertatem sibi uendicarunt: huius insule sicut & Ali-
arum uarii casus fuere. Postremo ruente Constantinopolita-
norum imperio in genuensium potestatem facta est: qui eam
non sine magno discrimine contra Turchorum impetum de-
fenderunt. Mastix hic nascitur: quæ res Genuensium re publi-
ca magnum emolumentum affert: sunt qui aiunt nusquam ali-
bi nasci: quod non credimus. Ait enim Strabo in Lybia regio-
nem esse Cyreneis proximam: quæ Silphium idest Masticem
gignit: quanuis Barbari odio quodam ingruentes radices eius
pene omnes eruerint. Sed possent alia quoque loca eiusdem
nature iueniri. Ex quibus difficile sit ad nos aliquid asportari:
mercatoribus ea inferentibus quæ facilius haberi possint post
Præcipitium Clazomene secuntur: quæ octo insulas in fronte

habitas habuerunt. Hæc Anaxagoræ Physici patria fuit
Anaximenii Mylesio familiares auditores eius commemoran-
tur Archelaus Physicus & Euripides poeta. Deiceps Smyrneo-
rum Sinus & ciuitas succedit. subinde alius Sinus & antiqua
Smyrna distans a noua stadiis uiginti. Lydi Smyrnam euerte-
runt: quæ per annos quadringentos uici modum retinuit. Anti-
gonus eam suscitauit: Lyfimachus ampliauit: Deinceps omni-
um pulcherrima facta pars eius in monte sita fuit: Sed pars ma-
xima in campo portum habuit: & Gymnasium & matrona-
rum locum: & uias in rectam distinctas lapidibus instratas:
& porticus quadratas magnas & altas: & Biblyotecam & Ho-
merum cum eius statua: Nam & hæc ciuitas hunc sibi poetam
maxime uendicauit: & nummo æneo utebatur: qui Homerus
uocabatur. Melas annis moenia præterfluebat: sed Cloaca-
rum commodo caruit: propter quod imbrium tempore excre-
mēta fluitabant Euasis dimissa: hoc in hoc Dolobella trebo-
nium obsidione cepit unum ex his qui. C. Cæsarem dolo occi-
derūt: & multas urbis partes diruit patrum nostrorum memo-
ria. Tamerlanis Partibus hanc urbem funditus euertit. Rhodis
parentē. Post Smyrnam leuce fuerunt: paruū oppidum quod
Aristonicus post Attbali Phyloniatoris obitum ad defectio-
nem produxit: & putans se regia stirpe natum: Imperium sibi
uendicare cogitauit. Sed prælio superatus ab Ephesiis in medi-
terranean confugiens hominum inopum: ac seruorum ad li-
bertatem uocatorum: quos Eliopolitanos appellabat tumultu-
ariam manum congregauit. Thraciramque & Apollonidem
cupiens: alias ciuitates inuadebat: quæ suis uiribus & aliquorū
regum auxiliis eius impetum sustinuerunt. Quinque tamen
legati Romanorum in bellis cōtra Aristonicum fatigati sunt:
& deinde consul. P. Crassus: qui in prælio apud Leucas occu-
bit. Deinde. M. perpenna qui capto Aristonico & Romam
missio bellum absoluit. Aristonicus in carcere obiit: quāuis ho-
nestiori titulo bellum gessisset: quā nostri prædones Italici qui
ex infima plebe nati quamprimū militare ceperunt urbes sibi

& regna deberi putant: multos tamen digna supplicia exceperunt. Malius acquilius consul cum decem legatis in Asiam missus: ea quæ Aristonicus occupauerat in prouintiæ formam conposuit. Post leucas in sinu Phœcia fuit Atheniensium Colonia: unde profecti sunt: qui Massiliam apud Gallos non procul a Rodano condidere: de qua suo loco dicemus. Deinceps Ionū fines: atque colū quos in mediterraneis separare arduū est: sicut & Phrygas & Mysos & Cares in mediterranea oræ Ionice uia fuit: quæ ab Epheso usque in Meandrum: & Antiochiā protendebat per loca Lydis Cariis & græcis admixta: inter quæ prima erat Magnesia: quæ ad Meandrum uocabatur: cui propinqua fuit: sed uicino latheo qui fluit in Meandrum: Expactio cadēs Ephesiorum monte Magnesia in campo iacuit iuxta montem quæ Torax appellabatur: In quo dicunt crucifixum fuisse Daphnitam grammaticum: propterea quod reges uersibus incesset. Ex quo prouerbiū tractum est: Caue o Torace: neque enim consultū est in eos scribere: qui possunt proscribere. Male hæc animaduertit Sigismundi malatestæ poeta: quæ cum suo domino notorax: sed durior eo ultia fetentis orti expectabat cella. Magnetes a delphis profecto putant: qui Didima montes in Thessalia coluerunt. Hæc urbs Dianæ fanum habuit: quod magnitudine & multitudine rerum dedicatarum ab Epheso superabatur. Artificio uero & structure concinnitate longe præstabat. Magnetes olim a Treribus funditus deleti fuerunt: quæ gens Cymerica diu secundis rebus usa est. Postea Mylessi eum locum occupauere: Viri ex Magnesia clari extiterunt. Hegesias orator: qui Asiatici stili auctor fuit immutato more attico qui tunc uigebat: & Simon modulator: qui & ipse corrupto prisco cantandi instituto nouum introduxit. Item Cleomachus pugil: qui in amorem ancillæ incidens: quæ a Cynedo alebatur. Cynedorum & orationem & mores est imitatus propter quod minoris pretii habitus est. Post Magnesium uia est: quæ trallis ducit: Mediterraneam a sinistris habens: a dextris meandri campum: quem Lydi simul & Cares:

& Ionis & Mylessi & Aeoles habitabant: Eademque locorum ratio fuit usque Nissam & Antiochiam Trallianorum urbs in uertice quodam plano sita fuit: qui promontorium natura munitum habuit: & circuitum abunde sceptum: Multus in ea populus & opulentissimi ciues fuere: & inter principes Asiæ: qui Asiarche appellabantur: Semper aliqui ex Trallianis erant. Inter hos Pythodorus fuit uir ab initio Nisaensis. Postea propter claritatem huc migravit: Pompeioque amicissimus fuit: Et regales opes supra duo millia talentorum possedit: quas a Iulio Cæsare uenundatas: cui propter Pompeium erat infensus: postea redemit: & filiis non minores reliquit. Huius filia Pythodori fuit Ponti regina: cuius supra meminimus. Trallianus Menodorus uir doctus & Larissæ Ionis sacerdos ab amicis Domitii Enobarbi accusatus: tanquam Classem prodidisset ab illo interemptus est: tanta est delatorum potentia. Oratores clari fuerunt. Dionysocles: & Damasus scaber hanc urbem ab Argiuis & Tracibus conditam ferunt: & aliquandiu circa Mythridatis tempora sub Tyrannide filiorum Cratippi fuisse. Hic una e septem ecclesiis fuit: ad quas scripta est Iohannis apocalypsis. Nissa ad mediterraneam iacuit supra Trallis ad orientem: & maximam ex parte monti ac cubuit: torrente quodam diuisa: qui conuallem efficit: Ponte tamen coniuncta Inter Trallis atque Nissam uicus fuit: Acaraca nomine: & Plutonium luco sumptuose circumdatum: & Plutonis: ac Iunonis delubrum & Antrum Coronium natura admirabile in quo egrotantes multos dies ieiunii & quieti permanentes exudabant: & aliquando ex propriis insomniis sacerdotum consilio curas recipiebant: non procul a Nissa trans meandrum multæ habitationes fuere: & ultra urbem in monte a Roma. o. littera correpta. Unde uinum a Romense ex mediterraneis optimū iudicant. Viri e Nissa illustres fuere apollonius phibus stoicus: Panetii familiaris: & Menocrates Aristarchi discipulus: & Aristodemus eius filius quæ ualde senem iuuenis

admodum audiuit Strabo. Item Softratus Aristodomi frater: Et alius Aristodomus eius consobrinus: qui magnum Pompeium erudiuit: transmeandrum meridiem uersus. his in locis ad Cariam cuncta pertinebant. Superius uero ad orientem loca permixta fuere: & modo Phryges: modo Cares: modo Lydi: modo Mysii urbes coluerunt: Inuicem coeuntes. Micalis mons est qui a Celenis incipit & in occidentem uergit: eius oppida uersus Celenam & Apanuam partim Phryges: partim Mysii: ac Lydi occupauerunt: partim Cares & Iones. flumina quoque eodem modo se habebant praesertim Meander Castriano campo qui inter mediterraneam cadit: & Tinolum montem continuus fuit orientem uersus. Cilbianus multus & bene habitatus: qui regionem optimam habuit. Postea Hyrcanus cui Perse nomen imposuere: & Hyrcanos incolas adduxere: pari modo a Cyri campus sic a persis appellatus: Deinde Peltinus iam Phrygius: & Cylanius: & Tabinus: In quo semiphrygia fuerunt oppida Pyfidicum quidam obtinentia: superatibus uero mediterraneam inter Caras & Nisicum agrum transmeandrum ad meridiem usque in Cybirensis & Cabalensem regionem contra Laodiceam. Urbs fuit hierapolis: ubi aquae calidae scaturiebant: quae in Topbum admodum facile durabantur: & os Plutonium in paruo quodam montis supercilio ita commensuratum: ut hominem suscipere posset mirae profunditate: cui uallum propositum erat quadratum ambitu semiuigero: nebulosa & crassa caligine plenum: ut uix solum discerni posset: Exterius tranquillo caelo aer innoxius. Animal si quod ingrederetur: statim moriebatur: & Thauri introducti mox cadebant educabanturque mortui. Strabo se pasceres immisisse ait: qui subito expirauerint. Galli exsecti usque ad os illesi appropinquabant: & immergebantur: nec debebantur: quousque possent spiritum continere. apud Hierapolim aqua quaedam adeo tingendis lanis idonea fuit: ut ex radicibus tincta cum his decertarent: quae ex fermiculo purpurae tingebantur: atque haecenus de Ionibus aliis gentibus quae cum eis

coierunt.

c Ariam quam proprie Asiae ultimam partem fecimus: Strabo a Borea meandri flumine clausit: ab occidenti Hycario & Myrthoo pelago a meridie Rhodiensi: ab ortu Lyciis & aliis gentibus: magnamque Thauri motis partem in Caria conclusit oram omnem Rhodiam ei attribuens: Quae meridionalis est. Nos partitioni nostrae inherentes: Cariam inter Meandrum & montem Thaurum collocabimus: reliqua Lyciae attribuemus: quanquam Myletum & alia pleraque maritima loca Ioniae attribuerimus: quae Iones condidere principum nobis Halycarnassus praestabit: quae prius zephyra dicta est: & Cariae principum regia fuit circa initium Thauri sita. Huius urbis uarii casus fuere. Hecatomnus Cariae rex tres filios habuit: Mansolum: Idreum: & Pyxaclarum: & filias duas: Equibus Arthemisia natu grandior Mansolo maiori ex fratribus nupsit. Idreo: qui secundus erat Altera soror nomine Ada. Mansolus regnum obtinuit: quo mortuo uxor imperium habuit: quae sepulchrum illi construxit adeo magnificentum: ut ex septem spectaculis orbis hoc unum censeretur: et nihilominus Arthemisia tabe consumpta est propter luctum quem ex uiro susceperat. Trogus Arthemisiam Halycarnassi reginam in auxilium Xerxi aduersus graecos uenisse commemorat. Inter priores duces Acerrime bellum cientem: Et in Xerse quidem muliebrem timorem: in Arthemisia uirilem audaciam fuisse. Incertum an haec Mansoli coniunx fuerit. Post Arthemisiam Hidreus imperauit: cui ex morbo assumpto pariter successit. Uxor autem pissodarus qui reliquus erat ex filiis hecatomni haec eiecit: & Persicarum partium Satrapem ad communicationem imperii acciuit: qui eo defuncto Halycarnassum tenuit: & aduentantis Alexandri sustinuit obsidionem: huic Ada Pissodari filia coniunx erat. Altera uero Ada Heccatoni a Pissodaro erecta ad Alexandrum confugit: opemque ad capiendam urbem ei praestitit: propter quod Regina ab eo declarata est: Et ad obsidendam arcem dimissa: quam paulopost

obtinuit: apud Halycarnassum salmactis fons calumniatus est: quod eos emoliat q̄ inde bibant: Sed uerisimilius est diuitias & uictus in continentiam molliciei causam præbuisse. Ex halycarnasso fuit Herodotus historicus: quem postea Thuriū uocauerunt eo quod particeps fuisset coloniæ in Thuriōs missæ: & Heraclitus poeta Callimachi sodalis & alter historicus Dionysius deinceps Termerium sequitur Myndiorum promontorium: quod Scopie Ptholomeus appellat: & Candarie opponitur Coum promontorium: a quo distat stadiis quadraginta. Chorum urbs antiquitus Astipalea uocabatur: & in alio loco habitabatur ad mare: Postea propter seditionem inde migratum est: & iuxta scandalium ciuitas edificata: quam sicut insulam Coum appellauerunt: quæ olim magna fuit: & optime habitata: & aspectu iocundissima. iis qui eo nauigabant: Ambitus insule quingentis & quinquaginta stadiis clauditur tota fertilis: & optimo uino abundans: sicut Chius & Lesbos: ad Austrum promontorium habet nomine Laceter: In quo Halycarnassus locus fuit ad occidentales partes Drepanum habuit: & uicini nomine Stomalimna id est os paludis. In suburbano coeli Esculapii templum fuit ualde insigne: & multis donis opulentum: Inter quæ nuda uenus erat: quæ postea Iulio Cæsari Romæ dicata est. Augustus eam patri posuit ut generis parentem Apellis hanc picturam crediderunt: pro qua remissa Cois centum talenta ex imperato tributo dicunt. tanti erant illius artificis opera. Ex hac insula Hyppocrates fuit diuinus ille medicus cuius adhuc extant opera: & Simus eiusdem artis: & Phyletas poeta: & Niceas qui Coorum tyrannus fuit: & Ariston peripatetici auditor: & heres & Theonestus uir clarus: Cator nobilis: & in administranda re publica Niceæ emulus. hanc insulam ætate nostra Rhodii habuere: quæ Turci diris calamitatibus afflixerunt nostri longoum hodie uocant: ruinas ibi domus hypocraticæ ostendi asserunt: & ortum in quo modicas herbas huius in ora continētis prope Myndium agrum Astypalia promontorium affurgit: & zephyriō postea Myndus ipsa sequebatur portum huius: deinde

Bargilia ciuitas: & inter hæc Carianda locus & insula eodem nomine a Cariandensibus habitata. Unde Stilax ortus est: antiquus rerum conscriptor prope Bargiliam Dianæ Cindialis templum fuit quod circūplui crediderunt: ut erat gentiliū dementia ex Bargiliis uir clarus fuit Protharcus Epicuri præceptor Demetrii qui Lacon appellatus est: si modo claritas ulla debetur Epicuri sectatoribus: quorum deus uoluptas fuit deinde Iasus in insula quæ continenti adiacet sita fuit: & portum habuit: cuius Incolæ magna ex parte uictum ex mari captabant: cum sterilem regionem haberent piscosam tamen. Fama est Iassios cum Cytharedum quendam audirent ut tintinabulum increpuit: quod erat uendendorum piscium signum illico omnes ad forum piscium discessisse præter unum surdum. Cytharedum propius ad illum accessisse: gratiasque egisse: qui & se & musicam honorasset cum ceteri abiissent. Surdistrum uero interrogasse an iam tintinabulum sonuisset: & affirmante Cytharedo surrexisse pariterque discessisse: Tantum distant inter se Palati uoluptas & aurium. Ex Iasso fuit Didrus Dialecticus cognomento Cronus. post Iassum Mylesiorum possessum sequitur ubi Ioniæ templum fecimus. In mediterranea tres urbes memoratu dignæ fuerunt Mylasa Stratonicia: Alabanda: cetera castella magna ex parte sub his fuere Mylasa in campo iacuerunt admodum fertili: cui supra uerticem mons imminebat: & alibi lapidis uena: quæ ad publicas & priuatas fabricas magnum præbuit adiumentum: urbs & portus: & templis pulcherrime instructa fuit. Sed mirandum est quod tam erecto & acliui præcipitio conditores urbem subiecerunt. quod si non metuebant: at certe erubescere debebant: labramida uicus fuit in monte iuxta transitum: qui ex Alabandis ad Mylasa fuit: & in eo peruetustum Iouis militaris templum: a circumuicinis mirifice cultum uia per sexaginta fere stadia usque ad urbem strata nomine sacra. per quam sacrorum pompa mittebatur: sacerdotes ex ciuibus nobilissimi eligebantur. sacerdotium cum uita durabat. Traditum est hanc

urbem olim uicium fuisse patriam ac regiam Carum & Hecatumini mari proximam: nec procul a phylco: in quo Mylasii portum habuere: hinc uiri memoratu digni fuerunt Rhetores simul & oratores: Euthydamus: & Hybreas prior ingentes opes a maioribus suis accepit: & ipse magnas per se parauit non solum in patria clarus: sed tota in Asia primos honores adeptus. Hybreas ut ipse narrare solebat & ciues confitebantur: pater multum ligariarium: & mulionem reliquit: a quibus aliquandiu nutritus est: postea Diotrophem Anthiochenum audiuit: & domum reuersus edilitati se tradidit: nec multa lucratus ad gubernandam rem publicam animam intendit: ac forum secutus cito creuit: & in admiratione maxima habitus est: uiuente adhuc Euthydamo: nam his crescunt patrimonia fabris: Sed illo mortuo ciuitatis compos oio fuit. Euthydamus dum uiueret multum anteibat cum simul & potens esset: & utilis in re publica: & siquidem erat in eo tyrannidis id rei publice utilitate compensabatur: quapropter laudatum est uehementer illud Hybreas: quod extremo in contione dixit Euthydamo malum ciuitatis per necessarium nam nec tecum uiuere possumus: ne sine te. Quod in plerisque ciuitatibus Italie nostra etate eiga non nullos haud inconuenienter dicitur. habent enim & nostra tempora suos Euthydamos. Hybreas cum plurimum creuisset: & optimum se ciuem atque oratorem exhibuisset: ad extremum errauit contra Labienum aliter atque alii in re publica sentiens. Nam cum ceteras urbes Labienum admitterent cum societate Parthorum aduentantem: hic suis ciuibus ut resisterent suasisit. Sed Labienus impetu facto urbem uicem cepit: & domum eius demolitus est cum pluribus aliis. Hybreas Rhodum aufugit: & post tempus reuersus se atque urbem reparauit: cum iam Labienus Asiam reliquisset. Stratonicia quamuis in Caria sita esset: Macedonum tamen habitatio fuit sumptuosis fabricis a regibus exornata. prope urbem in Iouis Chrysaorei templo Cares omnes conuere solebant de cõibus rebus deliberaturi: conuetus Chrysaoreus appellabatur: ex uicis costas: ubi quod plures uiros afferebant

in suffragiis antecellebant Stratonicensis quamuis non essent Carici generis in conuentu tamen participabant. Ex ea urbe uir fuit memoratu dignus: Menipus orator cognomēto Catecas: quem supra omnes Asiaticos oratores a se auditos Cicero laudat. magnum tanti uiri preconium fuit: & aliud oppidum Stratonicia thauo monti adiacens. Alabandam urbem duobus montibus subiectam ita dispositam extitisse dicunt: ut cyste inuersas preberent speciem. Vnde Apollonius cognomēto Malacus cum sales dicacitatis in hanc urbem iactaret propter scorpiones qui multi inerant. Urbs est inquit cysta inuersa scorpionibus plena. Guarinus ueronensis hunc Strabonis locum e greco in latinum conuertens: Afellum pro cista posuit: tanta est translatorum diuersitas. Alabanda homines molles & Psaltrias multas habuit: hinc uiri memorabiles fuere duo fratres oratores Meneclis: & hierocles: & Apollonius & Molon: qui Rhodum migrauerunt: ad Cariam & Anthiochiam pertinuit: que mediterranea fuit. Prygie proxima mediocri urbis ad meandrum sita Phrygiam uersus & pontem habuit in flumine: & regionem multam ex utraque parte amnis totam fertilem: & Caricam plurimam producentem: quam modo Anthiochiam modo Tripylon uocauerunt. locus facile concutiebatur: sicut cetera regionis eiusdem: huic fuit sophista clarus Diotrophes quem hybreas diximus audisse. Anthiochie propinqui Cabalenses fuere: de quibus non satis certum est: an Cares fuerint an Pisidie: sunt qui eos Solymos fuisse credidere: nam collis qui Termesi promontorio imminebat: Solymus uocabatur: & ipsi Termesii solum proximum erat Bellophontis uallum & Pisandri filius eius sepulchrum: qui in bello cecidit contra Solymos gesto. Termesus Pisidica urbs sine controversia fuit: que proxime ac plurimum Cybirci iminebat. Cybrici a Lydis perfecti dicuntur: qui Cabalensem agrum tenuerunt. Postea Pisidie finitimi eam habitauerunt: atque in alium locum transtulerunt: & munitissimam reddiderunt: ambitu fere centum stadiorum. hec urbs propter equitatem plurimum creuit & uici propagati sunt: a

Pyfidia & finitimo Mylię agro usque in Lyciam:& ulteriore Rhodiorum regionem additis tribus urbibus proximis. Bune: Balbura:& oenoandro: quarum conuentus Tetrapolis dictus est: harum singule singula suffragia habuere. Cobyra uero duoque triginta peditum millia mittebat: equitum duo millia. Cybera longo tempore sub tyrannis fuit: quorum regimen temporatum erat: & in Moageto finem habuit. Murena Tyrannidem substulit:& Balburam Bubonemque Lyciis adiecit:que montana erant loca. Cybirensis tamen administratio inter maximas totius Asię censebatur. Cyberei quattuor linguis utebantur: Pisidarum: Solimorum: Gręcorum: ac Lydorum. proprium apud cybereos fuit ferrum facile extornari. Mylia mōtana est: que ab angustiis Termesii & a transitu qui per eas fit ad Citeriora tauri: usque ad Apameorum regionem & Sagalassum pertendit. Sed quoniam de caribus hoc in loco tractatio est: scire oportet eos sub Minoe fuisse: Sed tunc leleges dicebantur:& insulas habitabant. Postea in continentem migrare: multumque maritimę orę:& mediterraneę occuparunt prioribus habitatoribus expulsis: qui & ipsi magna ex parte leleges erant:& pelasgi rursus bis gręci partem abstulerunt. Iones scilicet ac Dores fuerunt aut Cares circa rem militarem admodum studiosi cuius rei indicium est: quod lora Chrystas & cętera insignia militaria olim Carica dicebantur: ut est illud Anachreontis. Nectite bene compactum: Carię lorum manum infertantes:& Alceus Caricam inquit quatiens chrystam. Sed que situm est: cum multę Barbarę nationes in auxilium priami uenissent: cur solos Cares Barbarici sermonis Homerus dixerit. Strabo arbitratur ab initio confecto nomine eos Barbaros appellatos: qui difficulter aspere: atque duriter loquerentur: ut Blesos: Balbosque dicimus. Sumus enim ad confingenda cognata rebus nomina ingeniosi: oēs igitur que Crasse loquuntur: Barbaros dici quales sunt nationes omnes preter grecos:& primo quidem per cōuicium quasi duriloquis: & crassi linguis Barbariem imputatam. Postea uero id nomen per

abusione receptū esse cęteras gentes a gręcis distinguēs: fuisse quoque in gręca lingua quadam loquedi prauitatem: eamque Barbaram uocatam si quis non recte gręca pronunciaret. Sed ita nomina profert quemadmodum barbari solent: qui ad gręcam dictionem introducti expedire linguam non possunt: Sicut nec gręci illorum orationem: quod aprime Caribus contigit. nam alii non multum cum gręcis diuersabantur: nec gręce uiuere: nec eorum dictionem discere pertentabant: nisi perari admodū. Cares uero per totam gręciam errauerunt: stipendia merentes:& ex illo tempore barbari sunt appellati:& multo magis posteaquam insulas habitauerunt:& cum in Asiam profecti sunt: ubi cum gręcis uixerunt: nam Iones cum eis: ac Dores traiecere. recte igitur Barbarum eis sermonem imputat homerus: qui gręce minus expedite loquebantur. Barbarismos quoque in his dicebatur: qui male gręcizabant: non autem in his qui carice loquerentur. Apostolus paulus in epistolis omnes inter se Barbaros esse dicit: qui se inuicem non intelligunt: & romani omnes barbaros uocauere: qui latine loqui nescirent preter grecos: quibus honorem detulerunt. Barbariemque nonnunquam etiam de moribus traxere. Soloecismum autem qui orationis artem respicit a solis ductum putant: que ciuitas cilicię fuit postea Pomperopolis appellata: nec plura de Caribus nec de Asia propria cuius ultimam partem Cariam fecimus.

Est minoris Asię tertia pars: que transtaurum appellatur: obiecta noto. in hanc Lyciam pamphyliam & Ciliciam collocauimus. Lycia ut Ptholomęus uoluit: & ab occasu: & a septentrione Asiam propriam habuit: ab ortu Pamphylię partem a meridie Lycium mare: ne Strabo Ptholomęi sententię multum aduersatur: quanuis Lycię terminos angustiores ab occidenti fecit multam. ii extra taurum Canę tradiderunt: que nos Lycię concedimus totam scilicet oram Rhodiensem que a foenicis promontorio: usque ad dedala protenditur: & insuper totam Doricam regionem in reliquis concordemus. Prima igitur Lycię pars Dorica cheronęsus erit: que Mirthoo rhodięsiq; pelago cincta: ultimū Asię āgulū ad occidentē

ac meridiem occupat:quemadmodum Bythinica cheronesus borealem & occidentalem:alterū tenet angulū. Nam his ueluti duabus columnis basis ipsa sustinetur. Asię siue duo uelis cornua dicere:quorum alterum traciam respicit:alterum Cretam oram helespontiā in medio constitutam:quasi totinam si ontem habentia:& si non est hinc:atq; inde par distantia. Circa Ischinum Dorice cheronensi in australi parte mons foenix est omnium eius regionis altissimus:in cuius summo castellū fuit eiusdē nois:& in frōte quattuor stadia insula elcusa:octo fere stadia in ambitu habēs:& lorima ora aspera:ubi flexus quidam cheronensi ad acquilonem inclinat:deinceps recta nauigatio usq; in propontidem quasi quadam meridianam lineam facit:quę millia circiter stadiorum quicq; complectitur:post lorima cynosima fuit Canis sepulchrum & insula sima:postea Gnidus protomontorium quod nostra ętas Chrii caput appellat & ciuitas quę portus duos habuit:& in fronte insulam quę stadia septem ambitus complectebatur. Theatralis & alta aggeribus iuncta continenti. Ea gnidum quodammodo biurbem fecit:nam maxima pars ciuitatis insulam habitat ambos portus contegentem: Egnido uiri memorabiles fuerunt: Endoxus mathematicus Platonis Sodalis: & Agatharchides pipatheticus bystorię conditor & Theopompus Iulio cęsari familiaris:qui apud eum plurimum potuit:& Arthemidius eius filius & bis antiquior Ctesias qui xersem medicatus est:& res syriachas persicalq; conscripsit. Post gnidum in septentrionali cheronensi latere:duo supra mare oppida fuerunt cheramus & Bargasa. Coorum insulę e regione opposita deinceps balycarnassus extra Ischinum quem uix duorum stadiorum esse arbitrantur:eum sepe Rhodii interrumpere cogitauerunt:in ruinis balycarnassi castellum sancti petri Rhodii apprime cōmunitū possident:apud quod multa insunt antique nobilitatis ruine. tres balycarnassum carię dedimus. In australi uero littore:& in Rhodiorum regione pbyicus oppidū fuit:in quo Milasii ad Cariam pertinētes portum habuere:ibi & latonę lucus erat quā gentiles Dianę matrem:deamq; fuisse falso credidere:quāuis

ex adultero peperisset:ulterius ad orientem Camnis ciuitas fuit & in proximo Calbis profundus amnis per quem res inuebantur:urbs naualia habuit:& portum clausum:& imminentē in colle arcem nomine imbrum:& regionem foelicem adiacentem:sed aerem ęstate & autūno grauem propter ęstum:& pomorum copiam stratonicus Cytharedus cum cānos uiridi colore aiaduertisset hic est inquit quod poeta dicit. Tale quidem genus est hominum quale & foliorum. Reprehēsus autē quod urbem ueluti morbidā caperet ergo addidit eam morbidam dicere ausum:ubi mortui ambulant. Hęc eadem ad eos transferri possent qui maritimam Senensium oram iucolunt. Cannii cum aliquādo a Rhodiis desciiissent:Iudicātib; Romāis recuperati sunt:his eadem lingua cum Caribus fuit: Sed propriis legibus utebantur:Ex creta originem ducentes. Calimna ciuitas huic proxima fuit:& promontorium Arthemiscum & templum & alter latonę lucus Calimna sexaginta stadiis a mari recessit. Ulterius Glaucus Sinus sine portu:& magis ad orientem dedala loca:& promontorium in quo Rhodiensis ora finiebant:& Lycię secundum Strabonem præter nauigatio incipiebat:mille & septingenta ac uiginti stadia continens:aspera sane ac difficilis:sed portuosa:& ab hominibus temperatibus habitata:quam paulopost attingemus. Nam prius de Rhodo dicendum est quę his locis exposita est de quibus modo locuti sumus.

Hodus Insula noningentorum: ac uiginti stadiorū ambitu patet secundum nostram descriptionem:Lycię opposita secundum Ptholomęū:& Strabonem carię:inter Asiaticas insulas tertia. Lesbos enim & Cyprus maiores habentur:Rhodii tamen rerum gestarum gloria præualent. Insula prius Ophinsa dicta ē. Deinde stadia & postea Telchins: Eo q; Telchines insulā incolerēt:quos nonnulli fascinatores & maleficos fuisse tradunt:tanquam stygiam aquam stirpibus & animalibus pernicipi gratia inspergerent. Alii cōtra sentiunt:Telchines eximios artifices extitisse:primosque ferri & ęris fabricam iuenisse:quos ex creta in Rhodum profectos

uicini per inuidiam fascinationibus perdidit. Sed priorem infamiam ualuisse. Sæpe enim apud homines succubit ueritas. Post Telchines Eliades insulam tenuere: quorum posteri Lyndum ac Ialifum: & Albani Camerum condiderunt: alii tamen a Tepomeno conditas aiunt: qui cum primum uirilem inisset ætatem patris sui auunculum Tecinium senectute grauem interfecit: & nauibus edificatis frequentem cogens populum fugam in Rhodum peruenit: ibique habitauit ab Argis profectus propter quam rem originem Rhodiorum alii colicam: alii Doricam esse tradunt. Sunt enim qui Dorientes cum maximas edificassent urbes post Codri obitum partim Argiuorum agrogatos regno tradant: partim Coloniæ in Crætam missæ perticipes factos: partim Rhodium petisse. Sed hec posteriora sunt his: quæ ab Homero dicuntur: qui Rhodios non Dores nominat. Sed coles ac Boetios innuit apud quos Hercules & Lycimini habitatio erat. Est autem Rhodiorum uetustissimum nomen siquidem ante olympiadum institutionem clarere: qui longe a domo profecti in Hispaniam nauigarunt: ibique alteram Rhodum urbem condidere: quam postea Masilienses occuparunt: & in bello Troiano fuisse tradunt: atque eos paracto Gymnasia insulas edificasse: quas quidem Balearicas esse putant. Poetæ antiquitatem ac nobilitatem insule astruentes fabulam confinxerunt dicentes aurum in insula pluuisse cum palas ei Ionis capite nasceretur: ut Pyndarus inquit: nomē insule ab urbe sumptum: quæ pari modo Rhodus appellatur: in orientali promontorio sita: ea portibus olim & uis & moenibus: & reliquis ornamentis tantopere ceteras superauit: ne ullam putaretur æqualem habere legum præstantia: & naualis rei peritia adeo ualuit: ut annos multos maris imperio potiretur: & Pyrrhatum latrocinia sustulerit. Romanis & grecis amicis: quæ cum libera esset multis & donis & simulacris excellentissimis claruit: præcipua tamen fama Colosii extitit. Statuam enim alii Iouis: alii solis fuisse tradunt: quam Cares Lyndius decies septenū cubitum altam edidit: quæ postea ex terremoto fractis genibus corruit: nec Rhodii ipsam attollere ausi sunt:

oraculo quodam prohibiti hoc inter oblata dona excellentissimum: & inter septem miracula maximum omnes confessi sunt. Soldanus ægypti cum insulam inuasisset ex ære huius statue: quam contractam reperit noningentos Camelos onerasse fertur: atque in Alexandriam terrestri itinere transmisisse: fuit & Protegenis pictura insignis ualuis: scilicet ac Satyrus iuxta columnam stans: super qua perdix erat: ad quem ita homines habitabant: cum nuper tabula esset posita: ut illum solum admirarentur. Satyrum uero cõtēnerēt: quāquam perfectissimum opus augebant admirantium. Perdices mansueti: qui a nutritoribus alati & contra pictum appositi canebant: & congregati gestiebant: quod præter opinionem protegenes accidisse uidens edicuios rogauit: ut se auem de se permitterent: quod illi annuerunt. Fuerunt & naualia apud Rhodum instructissima: & aliqua occulta & ignota plebi in quæ si quis introspeisset: capite plectebatur. In hac urbe & Massiliæ: & Cizici fabrorum & Architectorum instrumenta armorumque uaria genera in thesauris summa cura studioque locabantur. Magisquam penes alios usquam ex hac insula uiri illustres multi prodierunt: & imperatores: & pugiles: e quibus Panetii philosophi progenitores fuere: & Mennon qui Persarum regibus militauit: & eorum copias duxit. Circa res ciuiles: & philosophiam: & artes liberales Panetius ipse & Statocles & Andronicus pipateticus & Iudas Stoicus: ac priores Praxifanes: & Hieronymus & Eudemus. Possidonius uero quāquam Rhodi uixit: & Sophisticam exercuit: apanensis tamen e Syria fuit: quemadmodum Apolinius Malacus & Molon: qui Alabandenses fuere: ut supradiximus: sed prius apollonius rhodum profectus est postea Molon Piffander etiam qui heracliam scripsit poeta Rhodius fuit: & Simias grammaticus: & Aristocles Dionysius quoque Thrax & Apollonius: qui Argonautas composuit: Alexandrini quidem fuere: Rhodii tamen uocati sunt: quoniam Rhodii habitauere. Cleobalus insuper unus e septem sapientibus e Lyndo fuit: cuius urbis habitatores quemadmodum

Camirenses & Ialisi omnes in urbem Rhodiam migrauerunt: ubi Lynus fuit: nunc carcer est Religiosorum militum: qui atrociter peccant: & munitio quædam in altissimo saxo uix humanis expugnanda uiribus. Multa hæc ciuitas Rhodia per ciuilia Romanorum bella perpeffa est: nec sub græcorum imperio calamitatibus caruit. Sed postquam Saraceni ægyptum & Syriam: Turci uero Asiam obtinere longe maioribus Cladibus subiecta fuit: & aliquando Venetorum iugum: aliquando aliorum christianorum pertulit: neque ullo pacto Turcorum uiribus restitisset: nisi religiosi milites: qui beato Ioanni dicati sunt insule: eius curam suscepissent. Hi enim post perditam Hierosolimam in eam sese receperunt: & urbem pene dirutam instaurantes: naualiaque & Classes reformantes: non solum insulam ipsam tutati sunt: sed Cypriis & aliis finitimis Christum colentibus magno presidio fuerunt: quorum uirtute quicquid in oriente nostre religionis est Christo seruatum: fateri licet. Abufacus ægypti dominus: quem Soldanum appellant: magnis Classibus per nostram ætatem armatis: toto quinquennio Rhodium uexauit: multo tamen minora intulit damna: quam pertulit: nec dispari fortuna Turcorum conatus in Rhodiis facti ceciderunt. Nam & apud oppidum sancti Petri: quod Rhodi incontinenti munitissimum possident: & in ipsa insula magnas sepe strages acceperunt. Calixtus tertius papa: qui nos in beati Petri sede precessit: Classem non paruam in auxilium Rhodiorum misit: que diu apud eos morata plures Turcorum naues prelio superatas demersit: & corpora hominum palo suffixit. Stalimumque insulam lemnum olim appellatam & taxum & nembrum: et alias quasdam minoris nominis Turcorum imperio ademit: nec ægyptios quiescere permisit: neque Syrios: neque Cilicas. Sed mortuo Calixto dissoluta Classe: Ludouicus Cardinalis acquileiensis: qui ei prefectus erat: Romam rediit: Rhodo et omni oriente nostri religionis cultore in discrimine summaque desperatione relicto: Et acquisite insule ad hostes redire: cum nos intestinis italiæ

motibus: & subditorum seditionibus occupati longinqua prospicere non possemus: presertim cum Roma ipsa in periculo esset: non solum Baronibus per circuitum: sed aliquibus Romanis ciuibus: res nouas molientibus: & ecclesiasticæ potentiæ insidiatibus. Hactenus de Rhodo: in qua mons omnium altissimus Athabiris uocabatur pro gentili dementia Ioui sacer qui ex loco Athabirus dicebatur. Castellum sancti Petri: quod incontinenti munitissimum magno sumptu custodiunt. Rhodium non paruo usui christianis est: qui manus Turcorum incidunt: sepe eo fugientes saluantur. Canes ingentes noctu extramuros excubant: de quibus fama est: quod christianos odore cognoscant: eis que aduentantibus blandiuntur: Turcos autem latratu prodant & moribus infectentur. Nunc reliquam Lyciam absoluaui. Lycii adeo ciuiles & continentes extiterunt: ut quauis foeliciter usque in italiam mari dominarentur: nullo tamen unquam turpi lucro sese extulerint: uiginti tres urbes apud eos erant: que in suffragiis dandis participabant: & ex quaque ciuitate in commune collegium conueniebant: id decernentes quod pars maxima comprobasset: maximarum ciuitatum quælibet tria suffragia ferebat: Medie duo: Ceteræ unum: parique modo pro portione tributa pendebat: & alia munera subibant. Hæc de his Lyciis dicimus: quos Strabo ultra dedala uersus orientem collocauit. Nam Dorica & Rhodiensis ora ad Cares pertinebat. Archemidorus Lyciorum sex maximas fuisse urbes asseruit. Xbantum: Patbaram: Pynaram: Olimpum: Myram: & Clon. In collegio ciuitatum primo eligebatur Lycie prefectus: post alii urbium magistratus iudicia in communi fiebant: Antiquitus de bello de pace de fociis consultabant. Postea romani hanc eis potestatem abstulerunt. Sed cum iuste uiuerent libertatem consecuti sunt: & patriam pacatam habuerunt: & Pyrratas funditus deletos uiderunt primum a serulio Ifaurico: postea a pompeio magno qui supra mille & trecenta nauigia concremauit: & eorum habitationes deleuit: & ex hominibus qui in prelio superfuerat: alios in urbem Solos: apud Cilicas habitatum deduxit: & urbem Pompeiopolim appellauit. alios

Didimenam quę hominibus carebat: & postea Romanorum Colonia facta est. Sed Pyrratę ut plurimum aut Pisidę: aut Ifauri fuerunt: aut Cilices Trachiotę: qui apud Sidam Pamphylię urbem nauigia faciebant: ibique captiuos sub hasta uēditabant: non diffidentes eos liberos esse. Pisidę & Ifauri ut diximus montani fuerunt: ultra & citra Taurū iugū habitātes: & summos etiā uertices incolentes: de quibus satis dictum est in superioribus: quanuis magna pars eorum australia Tauri teneret: & ad tertiam quam nunc describimus Asię partem respiceret. post Dedala Lyciorum montem in proximo fuit Telmessus oppidum: & Telmessus promōtorium: & in eo portus hūc locum Eumenes in bello aduersus Antiochum gesto a Romanis accepit: sublato regno Lycii locum receperunt. Deinceps Anticragus mons affurgit: & in eius conualle Carmilesus locus habitatus: Deinde Cragus in octo promontoria diuisus: & urbs eiusdem nominis. Hic fabulas de Chimere montibus cōfinxere: & prope conuallis fuit nomine Chimera a littore porrecta in mediterranea: Crago subiucuit Pynara: una ex maximis Lycię ciuitatibus in qua Pandarus colebatur. Dubium an is qui apud Troiam in p̄lio fuit: Nam & illum ex Lycia dixere. Postea Xantus fluuius prolabitur: quem priores Sirbini uocauerunt: iuxta hunc procul a mari septuaginta stadiis Xantus erat ciuitas una ex maioribus: & post eam Patara & ipsa maxima Pathari opus quę portum habuit: & templa plurima Ptholomeus Phyladelphus eam auxit: & Arismone Lyciam nominauit. Sed antiquum nomen delere non potuit. Nicolaus hic pontificatum habuit: uir sanctitate p̄cipua: Clarus is cuius nauē in tempestatibus singuli patrociniō utuntur & qui auro in domum inopis patrifamilias clam iniecto tribus puellis ne prostituerentur diuinitus consuluit. Deinde ad stadia uiginti supra mare in sublimi colle Myram locauerunt: postea Iorimi fluminis hostia ascendenti stadia uiginti pedestri itinere Lunica oppidum occurrebat: in hac p̄ter nauigatione: portus & insulę multę: quarum maxima Cistenę fuit eiusdem nominis urbē habēs. Deinde in mediterranea pbellus

& Antipbellus appellata loca: postea Hiera promontorium & tres insulę Chelidonię asperę: & magnitudine equales: stadiis quinque inter se distantes: a terra uero sexaginta: quarum ima stationem habuit. Quidam in itinere Tauri e regione Chelidoniarum surgere putauerunt: propterea quod promontorium est: & a Pisidicis montibus descendit. Sed reuera a Rhodiorum transmarina Pisidiam uersus montana regio perpetua est: quę etiam Thaurus appellatur. Post Hieram Crombusa fuit: & Olympus ciuitas maxima: & mons eiusdem nominis: qui etiam Phenicus uocabatur. Deinde Coryci littus. Postea Phasilis tribus munita portibus: ciuitas insignis & lacus: cui mons nomine Solima incumbit: & Telinesus Pyfidica ciuitas angustiis adiacens: per quas in Myliadem transitur. Sed de Telineso supradiximus: quam Alexander cum angustias aperire uellet coepit ac diruit. Inferius ad mare circa Phasilidem angustię sunt: & mons nomine Climax Pamphylico pelago adiacens: quem Ptholomeus Massiticum appellare uidetur. Is transitum arctum relinquit in littore: qui tranquillo mari nudatur: & iter facientibus peruius est: pelago affluente undis contegitur: transitus per montem & arduus & prolixus est: atque idcirco in tranquillitatibus littore utuntur. At Alexander in hyemem incidens: & maximam partem suarum rerum fortunę permittens priusquam fluctus rediret mouit: & totam diem in aquis habuit: ita ut umbelicotenus milites mergerentur: periculum per tot pericula dux simul & exercitus quęrebatur. Phylis Lyciaca urbs fuit in montibus sita: qui Pamphyliam spectant: Sed cum Lyciis non communicauit suis utens legibus: nonnulli Lycios prius Solimos uocatos putauerunt. Postea Termillas ab his qui cum Sarpedone ex creta uenerunt: Deinde Lycios a lico Pandionis filio quem domo profugium Sarpedon in regni partem suscepit. Sed melius sentiunt: qui Solimos in Boreali Tauri parte collocant: & postea milites appellati sunt. Homerus idest Solimos diuersos facit a Lyciis: quorum Rex ad Troianum bellum misit Bellorophontē de quo dicitur. Hic Solimis iterū p̄stātibus intulit arma. Lycii

christiana sacra receperunt: diuque seruauerunt. Beatus Christophoros apud eos martyriū accepit in ciuitate Samone: quē uirgis ferreis attritum: & flammis exustum diuina uirtute saluatum ferunt. Postremo sagittarum ictibus confossum: dum constanter in Christi confessione persisteret: capite obtruncatum: sed nostra etate Lycii omnes in potestate Turcorum facti rectam fidem amiserunt.

Ampbylia tota montana ex Tauro in mare procumbit: ab orienti Trachee Cilicie iuncta: ab occidenti Climaci monti seu masitito: qui Lyciam determinat. Piside ei a septentrione incumbit: qui taurum obtinet: de quibus mentio facta est. Initium Pamphylicę Olbia præbuit: Pbasilidi propinqua ingens munitio. Postea Cataractes effluit amnis multus & torrentibus more impetuofus ab alta petra descendens: cuius impetus longissime exauditur. Deinde Athalia Phyladelphi Athali opus: a quo dicta est. Sunt qui dicunt inter Pbasilidem & Athaliam Thebam quandam & Tyrensum fuisse: quod non est alienum credere. Si quod Calistenes auctor est. Troianos Cilices post Ilium deletum ex Thebano campo in Pamphyliam exiisse: a quibus facile fuit oppidis: quę conderent ea nomina imponere: quibus in patria utebatur. Athaliam prætergresso Cestrus occurrit fluuius: quem ad stadia sexaginta nauiganti. Perga ciuitas offerebatur: & proximum loco edito. Pergeę Dianę fanū: ubi quot añis festa celebrant: demonibus expectata Solatia. Deinde ad stadia quadraginta supra mare urbs alta: quę a Pergeis conspici poterat: Deinde lacus ingens nomine Capria & fluuius Eurimedon: & superius stadiis sexaginta in eius ripa urbs aspendus plena populo quam Argiui condiderunt. Ptholomeus hunc amnem inter Cataractem & Cestrum posuit. Strabo ultra Cestrum ad orientem locauit. Ultra Aspendum Ptenelissus defluit amnis deinde alius fluuius: & multę in fronte insule parum cognite: Postea Sida Cumanorum Colonia: quę Palladis templum habuit: & Pyrratarum commune forum & ei proxima minorum Cybirensium ora: & Melas amnis. Postea Ptholomeus

urbs & non procul Pamphylicę fines: & Coracesium Tracheę Cilicie initium tota Pamphylicę præternauigatio sexcentorum & quadraginta stadiorum spacium continet. Herodotus auctor est Pamphylios ex fociis Amphyluchi & Calcantis fuisse mixtis sane hominibus: qui ex Troia illos sequebantur: at que ex his alios hic remansisse: alios in alia loca fuisse dispersos. Callinus asserit Calcantem apud Clarum obiisse: gentes uero quę cum eo erant Thaurum cum Mopso transgressas: partim in Pamphylia remansisse: partim in Ciliciam Syriamque usque ad Phoeniceam processisse. Pamphylia sicut & reliquę Asię prouintię sacrosanctum Christi euangelium suscepit. postea de uia uite recessit: sceleratum Mahumetis dogma: & inanes secuta fabulas: & in hoc usque tempus delirat: Turcorum imperio subiecta quibus ad uoluptatem humano generi amicam multa permissa sunt: Sed iam ad Ciliciam transeamus.

Ilicia prius ad pelusium usque Aegypti pertendebat
c Lydia: Pamphylia: Cappadocia Armenis: ac Medis sub imperio Cilicum constitutis. Mox ab Asiriis edomita in breuiorem modum scripta est: ab orienti Amanu clauditur: a septentrione Tauri iugis: ab occidenti Pamphylia & plurima iacens campo: In australi latere Sinu lato mare Issicum recipit. Cilix ei nomen dedit quem Pristina etas pene ultra eum memorię abscondit. Phoenice ortus qui apud gentiles antiquior Ioue de primis terre alumni habebatur. Ciliciam duplicem esse diximus: alteram Tracheam: alteram Campenstrem.

Trachea oram maritimam perangustam habet: & nullum uel raro locum in plano. Taurus ei incumbit: male habitatus usque ad latera Borealia: quę circa Isauriam & Omonades existunt: usque in Pisidiam. Incipit autem Trachiotis Cilicia a Coracesio: & usque magnopolim excurrit. Campestris uero a magno poli & Tharso Issum usque pertendit: cui ad Boreale Thauri latius Cappadoces adiacet. Primū igitur Tracheę castellū: Coracesium dixerunt in petra prærupta situm. Hoc ex loco Diodorus

cognomento Triphon regibus Syrię bellum intulit: & uaria
ufus fortuna: ab Anthiocho tandem filio Dometrii in quo
dam loco conclusus fibi ipsi manum consciiuit. Dignus homi
ni finis: qui sine regno nesciret uiuere. Quod autem Cilices
Pyrratę fierent ipse Triphon in causa fuit: & regum Ignauia
qui tunc Cilicię ac Syrię ex successione imperantes: & inter
se dissidentes plurima neglexerunt: neque enim natis regibus
atque electis par solertia inest. Inuitabant etiam lucra ad male
ficiū: & ipsa facilitas capiendi & uendendi captiuos. Delus
non procul aberat Emporium magnum & pecuniosum: quot
multa mancipiorum millia & recipere & remittere eadem die
poterat. Ex quo prouerbium factum est. Mercator nauiga
& expone. Iam omnia uenundata sunt: . Nam Romani post
Carthaginis & Corinthi euerfionē diuites effecti: multis ser
uis utebantur: quos apud Delum emebant. Pyrratę igitur &
Predādi & uendendi opportunitate oblata mirum in modum
coaluerunt: adiuuabant & Cypri reges & ęgypti Syris infen
fi. Nec Rhodii illis beniuoli erant: Quapropter impune Pyr
ratę crassabantur. Romani tamen quanuis parum eos qui
trans taurum erant curarent: Scipionem tamen ęmilianum mi
ferunt: qui populos & urbes inspiceret: Sed intelligentes
ex improbitate principum a Seleuco Nicatore per successio
nem profectorum id malum euenire non providebant. Pu
debat enim Romanos id regnum abolere: quod ipsi consti
tuissent. Inuiti enim destruunt homines: quę ipsi construxe
runt ea res Parthos qui trans Euphratem erant: postea regio
nis eius dominos fecit. Deinde etiam Armenios: qui regio
ne transmarina usque in Foeniciam occupata reges & genus
eorum uniuersum funditus sustulerunt. mare autem Cilici
bus concessere: quos Romani opibus auctos & bello & ex
ercitu deleuere. Sed uicinis rebus: & in conspectu Sicis occu
pati: postea ea loca neglexerunt. Ultra Coracesium orientem
uersus: urbs Arsinoe fuit: Deinde Amaxia in colle sita: quę
habitatio stationem habuit: ad quam materies ad fabrican

das naues deducebatur: maxima ex parte Cedrina: quę arbor
in ea regione plurima ē: Atque idcirco Cleopatřę ab Antonio
donata fuit: quia fabricandis nauibus esset idonea. Laertes
subinde castellum in tumulo situm fuit: qui mamillę speci
em prębuit: & stationem habuit: nec procul Selenus aninis
in mare decurrit: Postea Cragus petra pręrupta supra mare:
& Caradrus munitio cum statione. Vterius mons Angli
cus & aspera quędam pręternauigatio nomine Platanistrus:
de hinc Anemurium promontorium ubi continens Cromi
nio Cypri promontorio appropinquat ad stadia trecenta &
quingenta a Pamphylię finibus: Anemurium usque Cili
cię pręternauigatio octingenta ac uiginti stadia continet. Re
liquas usque Solos circiter quingenta in Cilicia Trachea ci
uitatem hodie magnam esse dicunt: quam Sataliam uocant:
& oppositum mare Satalicum pelagus: quod angustiis Cy
pris proximum ferunt: & oppidum esse non paruum Scanda
larum appellatum: cuius dominus uiginti millia hominum ar
mare posset: qui quanquam Turcus sit Caramanum cum &
Ottomanum inimicus Rhodii amicitia iungatur. Post Ane
muriū Agidas ciuitas occurrit: deinde altera Alfinore stati
one prędita: cui succedit locus Melania nomine: & Celende
ris ciuitas quę portum habuit: quidam in hoc loco Cilicię in
itium fecerunt: non in Coracesio quibus Arthemidorus con
sensit. Holmus deinde sequebatur quam prius habitauerunt:
qui postea Seleucenses appellati sunt. Sed condita Seleucia a
pud Calicadnū eo comigrarūt. Calicadnus fluuius est qui ul
tra Sarperpedonis promōtoriū in mare prorūpit: per hunc Se
leuciam nauigabant: urbem bene habitatam: & a Cilicio & Pā
phylio more plurimum abhorentem. Hinc fuerunt ex peripate
ticis phylosophis uiri memorabiles Atheneus: & Xenarchus
ille in re publica uersatus aliquandiu in patria populum duxit:
deinde contracta cum murena singuli amicitia: & cum illo fu
giēs captus est: cum insidię cōtra Cęsarem augustum deprehē
sę essent: sed Insons inuētus a Cęsare dimissus est. Rediēs autē

Romam cum ab amicis interrogaretur unde ueniret: Illud Euripidis respondit. Aduento ab imis atque Cęcis inferum te nebris: sed breue tempus superuixit a ruina domus per noctem opressus (ut fit) quod uno superato periculo alterum incurrimus. Xenarchus quem Strabo audiuit non diu domi permanfit: Sed Alexandrię & Athenis & Roma electa docēdi uita usque ad senectutem in honore habitus est primum. Arii postea Cęsarıs augusti Amicitia usus: Sed paulo ante obitum amisit uisum. Post Calicadnum petra fuit nomie Picoelam quę scalam habuit uicisam: qua in Seleuciam ibatur: deinceps alterum anermium promontorium & Carambusa insula & Coricus mons & ulterius ad stadia uiginti Coricum antrum: in quo Crocus optimus nascebatur. Antrum autem ingentem quandam concauitatem in orbem ductam uocauerunt: cui labrum petrosum & altum circumiacuit: cum descēderis solum est inęquale ac petrosum & fructuosa: ac semper uirenti & domestica materię plenum adiacēs solum olim Croco satū erat: & ibi specu: quod fontem ingentem habuit purę ac nitentis aque in flumen exeuntis: quod mox a terra absortum inuisibiliter delatum exit in mare: amaram id aquam uocauerūt. Post Coricum eleusa insula continenti adiacet: quam Archelaus habitauit: & regiam fecit: tota Cilicia Trachea assumpta preter seleuciam sicut prius ab Aminta & a Cleopatra fuerat olim habitata. Nam cum locus terra & mari idoneus esset ad latrocinium satius esse iudicarunt ea loca sub regibus admīstrari: quam sub ducibus. Romanorum qui ad iudicia missi non semper adesse cum armis possent: atque hoc pacto Archelaus Cappadociam & Tracheam Ciliciam assumpsit. Post Eleusam latinus fluuius & uicus eiusdem nominis occurrebat. In excelsis autem Thauri partibus Olympus fuit zeniceti Pyrratę sedes & mons: & Castellum eodem nomine: Ex quo tota Lycia: & Pamphylia & Pysidea cernebat. zenicetus capto monte Isaurico: se cū tota domo cōcremauit dignus exitus: q̄ nostri t̄pis latrones haberet: quādo penitentię sp̄m nullam faciūt: illius erat

Corycus: & Phasilis: & multa Pamphylię loca: quę omnia in Saurici potestatem uenerunt. Neque enim diuturna sunt quę malis artibus acquiruntur. Post latinum Soli occurrebant. Ciuitas insignis alterius Cilicię initium: quę circa Issum iacet: Hęc Archiutorum opus fuit: & Rhodiorum qui ex Lyndo uenerunt: hinc Soloecismum appellatum existimant: quod Grammaticę artis uicium est. Pompeius magnus in hanc hominibus exhaustam reliquos Pyrratas transtulit: quos dignos existimauit ut seruarentur: & mutato nomine urbem Pompeiopolim appellauit. hinc fuit Chrysippus phylosophus stoicus ex patre Tharsensi ortus: qui inde migravit: & Phylemon poeta Comicus: & Aratus qui de astris uersu conscripsit: cuius plurima carmina Cicero in latinum uertit. Sequitur zephyrium promontorium eodem nomine quo aliud iuxta Calicadnum. Vtlerius Anchiala fuit paulo supra mare sita: Sardana pali opūs: ubi Aristobolo teste sepulchrum eius ostēdebatur: & lapidea statua: quę dextrę manus digitos committens atq; collidens applaudere uidebatur. Epygramma quoque Assyriis sculptū litteris huiusmōi aderat. Sardanapalus Anacindarassis filius Anchialem & Tharsum una die condidit: ede: bibe: lude: dignum Epythaphium ut Cicero dicit: quod non in hominis sed in bouis sepulchro inscriberetur. Ultra Anchialam munitio fuit nomine Cinda: in qua Macedones Thesauros seruabant: quos Eumenes ab Antigno deficiens abstulit. Ultra hęc & Solos montana sunt: in quibus Olbi ciuitas erat: quę Iouis templum habuit Aiakis Theucris fratris opus: cuius sacerdos etiam Tracheę dominabatur. Postea Tyranni eam adorti latrocinia constituere: quibus sublatis iterum sacerdotes principatum obtinere: uel Teucris uel Aiaces uocati. Abazēnophinus filia unius ex Tyrannis per cognationem in hanc domum ingressa principatu potita est: quem pater antea procuratorio nomine acceperat. Postea Antonius & Cleopatra eum illi cōcesserūt: obsequiis & cultu deliniti. Sed Aba sublata principatus ad eos rediit: q̄ ex eodē genere erāt. Post Anchialā Cidnus fluuius erūpit in mare iuxta locum cui regma nomen fuit.

Stagnum id erat: in quod Cidnus exit Tharsum perfluens: q̄ supra urbem ex Thauo cadit. Tharsi uero nauale lacus fuit hucusque tota ora a Rhodiorum trāsmarina incipiēs: ad q̄ qui noctiales ortus: ab occasu eiusdem nominis extenditur. Postea ad byemalem ortum conuersa Iffum: deinde flexum quēdam sumit in Austrum usque in Phoeniceam: reliquum occidentem uersus usque ad columnas Herculis. Tharsus in campo iacuit Argiuorum opus: qui Ion quērentes cum tripolemo errauerunt. Iulius Solinus matrem totius Cilicię Tharsū appellat: & a Perseo nobilissima Dianę prole conditam dicit. Sardanapallus in Epythaphio quod ante retulimus Tharsi cōditorem se iactauit urbē Cidnus mediā perfluebat iuxta Gymnasium Iuniorum: cuius ortus non procul ab urbe fuit. Alueus per profundam uallem recta in urbem ibat aqua rapidissima ac frigida: hominibus ac bestiis quę crassiores neruos haberent auxiliari putabatur. Alexander captus eius amoenitate proiectis armis plenus pulueris: ac sudoris cum in eius undam se proiecisset periculissimum incidit morbum: de quo uix tādē curatus euasit. Tharsenses adeo philosophię studiosi fuerunt: ut Athenienses & Alexandrinos superarent: uerum indigenę Tharsi discebāt peregrini non multi: nec rursus indigenę domi manebant: sed foris proficiscebantur: & perfecti libenter peregrinabantur: detinebantur autem perpauca. Atheniensibus contra euenit: nam multi eo proficiscebantur: & libenter immorabantur. Indigenę non multi admodum ibi studebant: nec alienas urbes discendi studio quērebant. Alexandrinis utrunque contigit: nam & multos peregrinos suscipiebant: & e suis non paucos emittebant. Ex Tharso uiri illustres inter Stoicos fuerunt: Antipater Archelaus: & Nestor: & duo Anthenodori quorum qui Cordilion dictus est: cum Marco Catone uixit: & apud eum mortuus est. Alter Sandonis filius quem Cananitam a uico quodam dixerunt Cęsaris p̄ceptor fuit: & in honore maximo apud illum habitus. Ex Academicis. Hestor Tharsensis Marcellum Octauię sororis Cęsaris filium instituit. Pluciades & Diogenes Tharso nati:

per alienas urbes peregrinati sunt: & scholas optime rexerunt. Diogenes etiam poemata in adolescentia composuit: maxima ex parte Tragica. Dionysides optimus Tragedię poeta: & Archemidorus & Diodorus grammatici: ex eadem urbe fuerunt. Sed nullius uiri gloria Tharsum magis extollit: quā Pauli apostoli: qui uocatus a domino segregatus in euangelium doctor gentium factus est: & uas electionis appellatus est: cuius mira fuit eloquētia: & diuina doctrina: & ei non solum hebrei sed gręci & latini crediderunt. Proxima Tharso Malus fuit Pyramo fluuio (de quo supra diximus) intercurrente Malus in edito loco sita. Amphyluchi opus: & Mopsi latonę: & Apollinis auguris: de quibus multa conficta sunt: & quę de Calchante supradiximus: nonnulli huc trāfferunt: dicuntque Mopsū & Amphylorum ex Troia profectos Malum condidisse: postea Amphylorum Argos digressum: cum Argiuis non placuisset illo rediisse. Sed a regni communicatione exclusum singuli certamine cum Mopso concurrisse: & cum ambo cecidissent: non multum inter se distantes iuxta Pyramum fuisse sepultos. Ex Malbo fuit Crates grāmaticus: qui Panetium philosophum instituit: ultra hanc oram Halerius iacet campus: per quem Phylotas Alexandri equitatum duxit: cum ille Phalangem per oram maritimam: & Mallensem agrum Iffum uersus: & Darii copias ex Solis ageret. Hesiodus dicit Amphylorum ab Apolline apud Solos interēptum: quidam apud Halernum campum: quidam in Syria. Alexander ei propter cognationem cum Argiuis gentili dementia sacrificauit. Post Malum egeę oppidum succedunt: deinde Amanides portę in quas Amanus mons definit a Tauro descendens: qui ultra Ciliciam est orientem uersus: semper a Tyrannis occupatus: loca munitissima obtinentibus. Tarco dementus uir memoratu dignus: his locis potitus est: qui ob p̄clara facinora Rex a Romanis nuncupatus successionem suis posteris tradidit. Post Egeas Iffus oppidum fuit statione p̄ditum: & Pynus amnis iuxta quē Alexander cū Dario cōfligit: ac uictor percurrit oriētē. Hic Sinus Ifficus ab oppido dictus: & Rhosum

ciuitatē & Mirriadrū & Alexandriam: & Nicopolim continet:
& Mopfi domicilium: & portas quę Cilicum Syrorūq; confi-
nium appellantur: & in ultima Cilicię terra Dianę Sarpe ubi do-
mę fanum & oraculum fuit: ubi demonibus arrepti responsa
dabant. In Syria uero prima ciuitas fuit: Seleucia Pierię iuxta
quam orōtes exonerabatur. Ex Seleucia usque Solos recta na-
uigatione stadia circiter mille computarunt. Sunt qui arbitran-
tur Cilices Troianos: quorum Homerus meminit: horum Ci-
licum auctores fuisse: de quibus nunc actum est: quanuis ab
illis plurimum distent: quidam econtra censent. Nos syam cui
que sententiam relinquimus. Ciliciam campestem Carania-
nus obtinet: qui secundo in honore apud Turcos bebetur. Is
etiam minoris Armenię: & Cappadocię partem possidet: qua-
draginta millia armatorum cum necessitas ingruit in campis
habens. Is qui modo regnat Abraam nomine saepe nostris
precessoribus & nobis scripsit auxilia contra octauianum pe-
tens: cui inimicus est quāuis in cultu mahumeti cōsentiāt. Re-
liqua quę extra Taurum in Asia sunt Octauianus habet: exce-
tus quę Scandalari dominus possidet. Haftenus de Cilicia
& Asia: quam minorem diximus. Sed quoniam Cyprus ei ad
Austrum iacet de hac simul agendum est: qua peragnita finis
erit Asiaticę descriptionis. Cyprus inter maiores nostri maris
insulas locum sibi uendicat: cuius septentrionales partes Tra-
cheę Cilicię oppositę sunt: ibique continenti proxima est: Ori-
entales Issico sinui: occidentales Pamphylicum alluit pelagus
Australis egyptium. Ambitus insule trium millium & quādrin-
gentorum: ac uiginti stadiorū sinū se inferēti diciē. Lōgitudō
a clidibus in achamātē pedestri itinere mille & quādringētorum
ab oriente in occidētē p̄grediēti Clidēs duas insulas uocauerūt:
ad oriētales partes ante Cyprū sitę: quę a Pyramo stadiis distat
septingētis. Achamas p̄montoriū est siluosum: quod duarum
mamillarū speciem p̄bet: & in occidentalibus insule p̄tibus si-
tum tendit ad acglonem Tracheę Cilicię pximū: tota insule fi-
gura p̄te altera lōgior est. Cromiū p̄montoriū a Nemurio Ci-
licię Tracheę p̄mōtorio per trecentorū et quinquaginta stadiorū

opponitur interuallū a Cromio usque Clidas recta nauigati-
one stadia septingenta insunt: insulam ad dextrā continētem:
ad sinistram habenti in hoc spacio Lapatus ciuitas fuit: statio-
ne p̄dita ac naualibus laconum & Praxandri opus: & iuxta
eam agidus: & Amphrodifium: atque ibi insula angustissima
nam septuaginta stadiorum interuallo: ad Salaminam transi-
tur: Deinde Achiuorum acta: quo primum appulisse aiunt:
Theacrum a patre Telamone pulsum: qui Salaminam in Cy-
pro condidit. Postea Carpasia ciuitas quę portum habuit cir-
ca Sarpedonem promontorium sita. Deinceps mons & pro-
montorium: cuius summitas Olympus dicitur: In quo uene-
ris Arceę tēplum fuit: quod nec adire nec uidere mulieribus
licuit. In fronte Clides & alię complures insule fuere: postea
Carpasię & ultra eas Salamis: unde fuit Aristus historicus: ul-
terius Arsinoe ciuitas: & portas & promontorium pedaliū:
cui collis altus: & asper imminet: mensē cuiusdam figuram p̄e-
bēs gētili more olim ueneri sacer a Clidis sexcētis: & octuagin-
ta stadiis distans. Postea Sinuosa quędam: & aspera p̄ternā-
uigatio: qua cetium iter erat: ciuitatem clauso portu p̄ditam:
Ex qua zeno fuit Stoicę sectę auctor: & Apollonius medi-
cus: Ex quo loco usque Beritum stadia mille & quingenta
computauere. Deinde Amatus ciuitas: & inter medio spatio
oppidum nomine Palea: & olympus mons: qui mamillę speci-
em p̄ebuit: & Curias peninsularis & Curium urbs ab Argi-
uis condita: quę stationem habuit in occidentali parte insule:
quę Rhodum respicit. Postea promontorium est: unde iaci-
ebantur qui Apollinis aram contigissent: tanta erat apud cęcā
gentilitatem: non dei sed demonis reuerentia. Ultra promon-
torium Cręta fuit: & Bonsura: & Palepaphus ad decem sta-
dia supra mare sita: quę stationem habuit: & Antiquum ue-
neris Paphę tēplū: subinde zephyria p̄mōtoriū: & altera Arsi-
noe cū statione & tēplo & luco: & nō procul a mari Hierocepia
& Paphus ab Agapenore cōdita: quę portū habuit: & tēpla optie
cōstruēta: distās a Palepapho itinere pedestri stadiis sexaginta

In qua uia uiri simul ac mulieres ex omnibus urbibus conflu-
entes festa quot annis celebrabant: quidam dixerunt Paphum
ab Alexandria distare per tria millia & sexcenta stadia: adhuc
urbs extat & episcopum habet: quem nos creauimus. post Pa-
phum est Achamas promōtorū: unde incipit in orientē nauiga-
tio: deinde Solus quē portum habuit: & flumen & ueneris: &
Isidis delubrum Pbalerus & Achamas. Athenienses eam con-
diderunt: Incolę Solii dicebantur: & fortasse ab his Solocci-
mus nomē accepit: quō in cilicia eiusdē nominis ciuitas fuerit:
cui hoc tribuitur: hinc fuit Stefanor Alexandri sodalis: uir qui
principatum meruit. Vterius in mediterranea ciuitas linnenia
fuit: cui proximum erat Cromii promontorium: unde circun-
nauigationem inchoauimus. Hęc fuerunt antiquarum urbium
nomina: hodie metropolis & regia est Nicosia quę nostris tē-
poribus magnas calamitates pertulit. Est & famagusta: quam
Genuenses obtinent: & Paphus de qua dictum est: ubi Nimo-
sienis episcopatus est: turris quędam extat: & ecclesia di-
ruta uulgo limissum uocant. Atracensis ciuitas in mediterraneis
fuit: nunc destructa est: quanuis habet episcopum: qui uil-
lis aliquibus preest. Sunt & oppida quędam non contemnēda
Inter quę Cerines nominantur: In quo Ludouicus rex obsidi-
onem perpeffus est. Stadiis quattuor ab oppido mons est: &
in eo caput sancti Hylarionis custoditur: e regione Cilicię: ne
procul hinc monasterium gręcorum: in quo sancti Epyfani
corpus miraculis claret. Inter Paphum & Limissum castellum
est munitum nomine Colosus a Rhodiis custoditum: ubi cu-
curbitę nascuntur ingentes: de quibus picatis efficiunt dolia:
Insula ferme tota australior est Paralello: quę per Rhodū ducit
uirtute nulla insularum inferior: nam & uino abundat & oleo:
frumenti quoque satis habet: gręcis etiam metalla in ea fuerunt in
quibus uitriolū & rubigo gręcis nascebat: ad medicine usū idonea
Cannamellis multa in Cypro reperitur: ex qua zucharam exco-
quitur: Ex pilis quoque Caprarū pānus cōficiť: cui zambelo
to nostra etas nomē dedit: multas res insula ad alias gētes mittit:

ex quibus lucra non pauca redundant: alienis non multū ege-
Sed aerem parum salubrem habet. Tota insula delitiis incum-
bit: Foemine admodum lasciuę sunt. Trogius auctor est con-
fuisse Cyprios uirgines suas priusquam nuptui traderent ex-
teris nautis insulam petentibus offerre prostitutasque demum
uiris dare: ut non ab re sacram ueneri Cyprum dixerit antiqui-
tas: In initio per singulas urbes Tyranni fuerunt. Sed postquā
Pholomaici egypto potiti sunt. Cyprus etiam fauentibus
Romanis in eorum ditionem concessit. Postremus Ptholo-
męus cum ingratus erga bene merentes inuentus esset subla-
tus est: & Romani insulam occuparunt: & prouintiam preto-
riam fecerunt: tollēdi regis auctor fuit. P. claudius pulcher: qui
a Pyrratis cilicibus captus imperato sibi redēptionis precio mi-
sit ad regem ut se redimeret. Ille precium adeo exiguum remi-
sit: ut Pyrratę id accipere recusauerūt. Publiumque sine precio
dimiserint: qui liberatus gratiam utrisque retulit. Nam crea-
tus plebis tribunus euicit: ut. M. Cato in Cyprum mitteretur:
eam a rege ablaturus. Ptholomeus re intellecta seipsum inter-
fecit. Cato insulam accepit: & regis opibus uenundatis pecuni-
am in publicum erarium detulit. Cyprus diu postea prouin-
tia fuit: quanuis paruo tempore interiecto. Antonius eam cleo-
patrę & sorori eius Arfinoę tradiderit. Sed breui omnia eius
acta rescissa sunt: postquam manus sibi consciuerit: antiqua
hęc sunt & noua digna relatu: quę paucis absoluemus.

c yprus cadentibus rebus Romanis diu sub imperio
gręcorum fuit: qui post Constantinum apud Byzan-
tium regnauere. Ricardus Anglię rex gręcos ex insu-
la deiecit cum Hierosolimam Classe petens: eo tempestate de-
latus portu prohiberetur: Indignatus enim arma quę in sarace-
nos parauerat in gręcos uertit: eisque insulam abstulit: Spolia-
tamque firmo suorum prefidio cōmunitam reliquit: nec diu
postea Guidoni lusimano genere Gallico: qui de Hierosolimi-
tano regno contendebat: eam permisit: quam ille ab Anglico
acceptā sibi & posteris suis usq; i hęc tpa obtinuit. post uarias
successiōes regnū ad duos frēs puenit: quorū alter noīe Petrus

Classe instructa cum Catelanis ac gallicis Alexandriam egyptiorum inuasit: Ingressusque urbem mediam diripuit: & quamuis occurrentibus maximis egyptiorum copiis fugę se commiserit. Ingentem tamen prædam & ditissima spolia reportauit: nec diu postea a fratre interfectus est. Nulla enim sancta reperitur regni societas: Cruentus fraterno sanguine rex constituitur: sed neque ei longa quies fuit: neque impune cessit paricidium. nam cum solenne conuiuium instituisset: quod annis singulis instituere mos erat Ingens Calamitas obigit. Inuitati Genuensium ac uenetorum mercatorum iudices quos baiulos appellant: magna inter sese contentione de priori confesso certa re coeperunt. Cumque rex uenetis propensior uideretur: indignati Genuenses armis suam dignitatem retinere statuerunt: atque in regiam tectis sub ueste gladiis profecti sunt. quod intelligentes uenetorum primores: regem adeunt: atque insidias suo capiti paratas dicunt. Et idcirco iuuentutem Genuensium armatam intrasse palatium: Rex missis euestigio qui rem inquirant: inuentos cum armis Genuenses in sublimem palatii locum rapi iubet: atque ex altissimis fenestris in forum precipitari: Satuta militum cohorte: que lanceis atque gladiis cadentes exciperet tantum maligna potuit accusatio. Reliqui etiam per Cyprum commorantes Genuenses perquisiti ac necati sunt ita ut uix unus ex tanta Clade superfuerit: qui rem gestam in patriam renuntiaret. Accepit tamen dux Genuensium ac senatus paulopost Atrocem suorum ciuium iniuriam: atque in ultionem erectus: intra quadraginta dies potentissimam Classem armauit: & in Cyprum misit: cuius aduentus eodem fere tempore: & uisus est et auditus. Trugosiusque Classi præfectus erat expositis in terram copiis: mox nicosiam profectus egre defensam cepit breuique regem ac reginam: & uniuersam insulam in potestatem suam redegit: & interfectis nephandi consilii auctoribus ingenti ditatus præda: maiori cum gloria & breuiori tempore quam speraretur domum rediit. Rex cum coniuge aliquandiu in carcere seruatus est: & regina prægnans in captiuitate peperit: tandem uenia regi data est: & regnum tributarium factum: &

urbs nobilissima totius Cypri Emporium famagusta de regno recepta Genuensi populo applicata portu & uectigalibus diues. Puerum regi natum Ianum appellauere: quod in genua natus esset: quam nostra ætas Ianuam uocat. Aduersus hunc cum patri successisset in ultionem direptę. Alexandrię soldanus egypti Melchella ualidissimam classem transmisit: que ueluti tempestas horrida cuncta corrumpit. Cyprios occurrere aufos prostravit in campo: Ianum regem captiuum adduxit. Nicosiam regni caput diripuit: ecclesias incendit: & omnem ferme populum rapuit in seruitutem: uacuas urbes & insulam pene solum reliquit. Rex postea centum & uiginti quinque millibus aureis redemptus: & Tributarius egyptiorum factus in regnum rediit: Sed dum insulam egyptii spoliarent: & eorum nauigia paucis custodibus seruarentur in littore nauis ueneta: que peregrinos quot annis Hierosolymam uehit: uoto peracto rediens huc applicuit: & paulopost sex Catelanorum naues aduentarunt: quarum patroni uenetum allocuti ei suaserunt ut signa deponeret: simulque classem egyptiam aggredere futurum ut opitulenta spolia referret: paruit uenetus: sed inter noctis tenebras Catelanis mutato consilio dilapsis: redeuntes in ortu lucis: ad littus egyptii nauem uenetam solam: & sine signo inuentam adorantur: ac breui expugnant iubentque peregrinos: qui aderant si uiuere uelint erectis digitis christum negare. mira uirtus nemmo repertus est: qui pluris uitam quam fidem fecerit: ob quam rem uiri triginta: qui prælio superfuerant uincti deponuntur in littore: atque ibi lapidibus cęsi: & obruti usque ad ultimum spiritum christo benedixerunt. Foelix exitus: & optimo cuique optandus. Foeminas in captiuitate ductas apud Alexandriam ueneti mercatores redemerunt: inter quas una ex nostratis fuit Corfiniani nata: uidua: & sancta mulier: que domum reuersa: hæc nobis a se uisa narrauit. Ianus per tot aduersa uitam agens: tandem relicto filio impubere Ioanne mortem obiit. Filius iter foeminas educatus cum uirilem ætatem attigisset: mulierem se magis quam uirum ostendit: inter epulas: atque delicias languens semper sub tutoribus & curatoribus uixit: uxorem

tamen duxit ex familia montifferrati: quę ubi i Cyprum uenit
peractis nuptiis siue aeris intemperie: siue ut fama fuit ueneno
extincta est: & comitatus eius pene uniuersus interiit: nec postea
reperitus est ex occidentalibus regibus qui suam sibi familiam
despondere uellet. Ad gręcos igitur itum: & in Pelopōneso q̄
sita coniunx: ex Paleologorum prosapia Helena nomine in-
geniosa & cordata mulier: uerum gręca instituta perfidia lati-
nis inimica sacris: & Romanę hostis ecclesię. Quę ubi consū-
mato matrimonio uiri uecordiam cognouit: non tam regi-
nam quā regem egit: regnum ipsa gubernauit: magistratus de-
posuit atque instituit. Sacerdotia pro suo arbitrio ordinauit:
& eliminato latino ritu gręcanicum superinduxit. belli pacisq;
leges dixit uiro satis fuit: conuiuari delitiisque affluere: atque
in hunc modum uniuersa insula in potestatem gręcorum re-
diit. Potentissima apud reginam nutrix eius fuit: & apud nutri-
cem filius: apud quę summa regni esse uidebatur. Cū is matrē:
mater reginam: Regina regem regeret: Ioanni ex concubina Ia-
cobus natus est: Magni spiritus adolescens ex coniuge kar-
lotam tantum suscepit: quę postquam adoleuit Ioanni regis
portus Gallię patrueli nupsit. Vir eius cōsensu procerum in re-
gnum accersitus est: qui uiuente socero rem administraret. Iā
enim muliebris regiminis non minus tedeat populum quā pu-
debat. Aduentante igitur Ioanne celebratisque nuptiis cuncta
in eius manu posita sunt: & forma regiminis correcta: diuina
& humana reformata negocia: Romanus ecclesię ritus instau-
ratus: Regine ac nutrici adempta potestas: Nutricis filius no-
ui principis faciem ueritus famagustum concessit: quo ex loco
matri suasit: ut si se cum filio saluam uellet Ioannem ueneno
extingueret: quo uiuo sperare uitam ipsa non posset: nec sur-
do cantata fabula est. Venefica mulier consentiente regina ut
fama est nobilissimum principem toxico sustulit: atque ita pri-
ores illecebrę & damnata Helenę imperia redierunt. Filius quo-
que nutricis gloriabundus ex famagusta rediens: quasi domi-
nus & rerum omnium moderator receptus est. Qui karlotam
ludibrio habens multis eam cōtumeliis affecit: illa ad fratrem

confugiens suas cōquesta calamitates opem petiit. Iacobus nō
tam sororis gratia quam regni sibi parandi gręculum cunctis
insultantem sua manu interfecit: coepitque cū amicis id agere
ut rex appellaretur: quod iam pridem in animo gesserat: ut pri-
mum enim sapere aliquid coepit: uidens patrem mentis inopē
ex matrimonio uirili prole carere ad regnū aspirauit. Indignū
existimans: aut sororem sibi: aut sororis uirum pręferri. Quod
presagiens Helena uiro persuaserat: ut filiū regni cupidum ex-
tra matrimonium natum: ecclesię traderet: ac sacris ordinibus
iniciaret: sic futurā ut regnandi spem poneret. Vacua per id tē-
poris pastoris regimine ecclesia Nicosiensis erat. Hanc igitur
Iacobo spondent: postularique pręfulem curant: atque in pos-
sessionem deducunt: quod Romana ecclesia nunquam ratū
habuit: Sed post gręculi cędem regina & nutrix aduersus Iaco-
bum insurgentes: eum urbe regia pepulerunt: ille apud iudicem
uenetorum aliquandiu latitans: tandem apparato nauigio con-
cessit in Rhodum: quo in loco non sine honore habitus est:
Interim karlota suasu matris ac procerum Ludouico Sabau-
dię ducis filio nubit: eumq; quā celerrime ad se proficisci hor-
tatur. Medio tempore Iacobus spe regni amissa per amicos a-
pud Nicolaum pontificem maximum instat: ut ecclesię Nico-
siensi pręficiatur: Sed Helena & karlota cōtra nituntur negantq;
sanguinarium hominem & qui regnum seditionibus agitet in
ecclesię militia recipiendum: litterę casu a Iacobo intercipiun-
tur: qui contractata amicorum non parua manu in Cyprum na-
uigans: clam regiam urbem ingreditur: eorumque domos adi-
ens: quos sibi norat infensos cunctos interficit: bona inter ami-
cos partitur: & tanquam uictor in ciuitate moratur. Regina in-
terim moritur: & paulopost rex uir muliere corruptior: quan-
uis forma & habitu corporis regio dignus honore uideretur.
Sed quam erat exteriori decoris speciē: tam fuit ignauus: & tur-
pis animus: Inter hęc turbato multifariam regno accersitus:
crebrioribus nūtiis Ludouicus apud uenetias classe parata in
Cyprum nauigat: magnoque omnium applausu ac fauore rex
appellatur. Iacobus eius aduentum haud quaquam expectare

aufus: consilio & ope ut aiunt Marci corari potentis amici: qui sibi nauigium concessit: cum amicis ferme centum in Alexandria nauigauit. Soldanum quamprimum liceret conuenturus: eiusque opem imploraturus. Soldanus missis obuiam primoribus sue curi eum ad se quae celerrime uenire iussit: & magnis honoribus uenientem accepit: qui ut in conspectu datus est: Supplex iquit ad te confugio regum maxime atque potestissime. Tu mihi dominus es: & ut clementia tua sponte adiuutor & tutor eris. Iohannes pater meus: qui tibi quot annis tributum pendebat: Superioribus diebus e uita decessit: nec praeter me uirilem sobolem reliquit. Soror mea uirum sibi ex Gallis accersiuit: eum Cypri regem susceperunt: me post habitum: quem regnare par fuerat. Sed tuum est regnum Cypri: tuum est diffinire quem regnare oporteat. Natura masculis non foeminis imperium dedit: nec equitas permittit regum filios extraneis cedere. Respice oro fortunam meam: nec me regnatum: regno priuari sinas: paternam hereditatem a te postulo: qui meus iudex es: nisi causam meam suscipis: exul a patria: regius sanguis mendicabo panem. Indigna haec tuo nomini inuerebatur mota: qui subditorum iustas causas non defenderis: nec ere tua fuerit: me repulso: cuius maiores seruire tibi didicerunt. Galli cum hominem Cypriorum regno praesse. Nosti superbiam gentis: & quanta aegyptiorum imperio attulerit Gallorum classes incommoda. nunquam Alexandria: aut aliae maritimae urbes pacem habebunt tenentibus Cyprum occidentalibus regibus. Quod si me foueas tam tua Cyprum quam aegyptus erit: nec tu difficilem rem credideris paternum atque autum regnum mihi restituere. multi sunt qui meis rebus student: nec aliud optant quam tuo fauore praeditum: me redeuntem cernere. Parua me classis in solium paternum collocauit. satis amicis meis fuerit tua signa uidisse: & tuis auspitiis bellum geri. caetera ipsi expedient: nec dubita breui me seruum tuum Cypri regem uidebis: tantum facito: ut te uelle intelligam. Mouerunt ea uerba: non Soldani modo: Sed omnium qui aderant animum: nec quisquam fuit: qui non indigna pati adulescentem

arbitraretur: eique subueniendum existimaret. Erat enim Iacobus duos & uiginti natus annos: forma egregia: & statura corporis patri perquam similis uerum animi dotibus: & eloquentia longe dispar. Placuit igitur subuenire supplici: moxque regis ornamentis allatis Iacobus ueste purpurea indutus: caeterisque insignibus adornatus: quibus regibus uti mos est. In conspectu Soldani: & omnium procerum rex declaratur: ac per urbem circumductus praecipuis honoribus cumulatus est classe decreta: quae illum mox in Cyprum ueberat: prius tamen litterae in hanc sententiam Soldani nomine ad Ludouicum scriptae sunt. uenisti ad occiduis partibus: ut alienum regnum in orienti inuaderes: ac paterna hereditate filium exueres: uana est cogitatio tua. Cyprus mihi uectigalis est: & meum de rege iudicare nisi quamprimum abieris aegyptio peribis gladio. Si uxor tibi cordi est: potestatem facio: ut eam tecum auferas. Si tamen prius recesseris: quam secundo monearis: his acceptis toto regno trepidatum est. Ingensque meror omnium mentes persuasit: cum neque Soldani iussibus resistere possent: neque sine turpitudine obedire. Postremo cum remedium nullum aliud inuenirent: Legatos ad Soldanum mittere placuit: qui eius mentem lenirent: miserunt & simul Rhodii uiros ex religione primarios: qui apud Cairum conuento Soldano Ludouici causam humilibus uerbis defendere conati sunt. Nil eum de iure Soldani ablaturum uenisse dicentes Iohannem Cypri regem karlotam filiam unicam ex matrimonio suscepisse: quam secundum Christianas leges reliquisset heredem. Iacobo ex concubina nato: regnum nequaquam deberi maritum per coniugem Corone iura sortiri hortari: ne regni consuetudines confunderet: neue Christianis christiana inter se iura negaret. Ludouicum Soldano in omne tempus amicum futurum tributumque suis temporibus prestaturum. Iacoboque decem millia aureorum singulis annis quoad uiueret traditurum. Res diu in consilio apud Soldanum agitata est: & iam eo uentum erat: ut postulata Ludouici admitterentur: triginta millibus aureis supradictis hanc enim summam loco imperatorum Soldanus

exposcebat: nec Ludouicus pro redimenda pace abnuebat. Sed ambiens Iacobus: mō istos: mō illos amicos: ac Soldani fidē accusans: qui se paulo āte regē declaratū desereret. Gallicę que perfidię proderet. Purpuratos quosque in curia potentes hortabatur: ut Soldano suggerent: ne Gallicis oratoribus auscultaret: neue se semel infide reliqueret. Aderat ei Soldani filius equalis etatis: q̄ eius fortunę miserabatur. Aderant & tres mamaluchi in pallatio potētes: qui precibus assiduis Iacobum commendabant. Sed parum eorum conamina ualuisse: nisi Mahumetis Turcorum imperatoribus legatus opportuno in tempore affuisset: qui uerba huiusmodi habuisse fertur. Accepit amicus tuus Turcorum imperator Mahumetes te Iacobum Cypri regem appellasse: eumque in patrium regnum stauisse restituere: digna res: quę de tuo solio maneret: & nostrę religioni accommoda. Sed renunciatum postea est: te mutato consilio pacem cum rege Gallico pacisci: & quem iuuare coepisti uelle deserere: tanquam ignores quanto persequatur odio gentem nostram Gallicus sanguis: neque Gotfridi: Balduuiniue: aut aliorum eiusce gentis facta menti teneas: qui sepe maiores nostros magnis cladibus affixerūt. Vide quid agas. Si pax tibi cū gallico genere cordi est: cū nostro bellū expecta: nec tibi cū solis Turcis iimicitias futuras putes. Aegyptii Syrii & Arabes: q̄bus prees summo te odio prosequuntur: nec tuus tibi filius heredit: qui religionem nostram Gallicano sanguini pdideris: quid si promissā fidē Iacobo seruaueris: classē que pararis in Cyprios. Mahumetes quoque alteram parabit in Rhodios: & utriusque insulę spolia tua erunt: solum tantum insulę Rhodię Mahumetes sibi seruatum cupit. Placuerunt Soldano Turci oblata: atque in eius postulata consensit. Apparata est uestigio classis: & Iacobus cum magna militū manu in ea uectus Cyprium appulit: non tulerunt eius impetum Galli: quanuis Rhodios adiutores haberent: neque au si apud Nicosiam expectare in castellum quod Cerines appellatur sese receperunt. Iacobus reliquis omnibus in potestātē

receptis: obsidionem aliquandiu circa castellum tenuit. Deinde spe ponunde munitiois deposita dimissis custodibus: qui Gallos ab incurfione probiberent. Nicosiam reuersus ad reformationem regni se conuertit: Legatosque ad uos misit: qui multa peterent: faciem honestatis habentia. Sed reuera nil aliud querebat quam Christiani regis apud sedem apostolicā nomen usurpare: Sed contra illi euenit quam putabat: neque enim oratores suos tanquam regios admisimus: cum accepissemus eum Soldano egypti: eo tempore quo regnum ab eo suscepit turpissimum iuramentum prestissemus. Adiurato enim quadragies deo ut accepimus: sic ait p̄ deū magnum & altum misericordem: & benignum formatorem cęli & terrę: & omnium quę in eis sunt: & per sancta hęc euangelia per sanctum baptisma: per sanctum Iohannem baptistam: atque omnes sanctos: & per fidem Christianorum promitto & iuro quod omnia quę nouero aperta erunt domino meo altissimo Soldano egypti: & totius Arabię imperatori. Alefferapbo asnali: cuius regnum deus fortificet: ero amicus amicorum suorum: & inimicorum inimicus. Nihil eum cęlabo: neque Pyrratas in regno meo patiar: neque his uictum aut auxilium dabo. egyptios qui meo in regno seruiunt emam: & libertate donabo: auri quinque millia mimum in kalendis septembris: aut octobris tributi nomine in tēplis altissimis Hierusalem & Lamech singulis annis offeram. Colosseos prohibebo: nec Pyrratis arma ministrent: quecunque digna cognitu nouiter emerferint: Soldano renuntiabo: In iusticia & ueritate paedami: nihil mea in parte fraudulentum erit: quod si aliquid horum neglexerim ero apostata & mandatorum sancti euangelii Christianęque fidei preuaricator: dicam euangelium falsum esse: negabo christum uiuere: & matrem eius Mariam uirginem fuisse: super fonte baptismatis Camelum interficiam: & altaris presbyteros maledicam: diuinitatem negabo: & Illesum nuntium humanitatem adorabo. Super altari cum iudea fornicabor: & sanctorum patrum maledictiones omnes in me recipiam. Hoc

Iuramentum in scriptis redactum : & ex Arabica lingua in latinam traductum : Legati Rhodiorum uiri prestantes ad nos detulerunt asserentes certissimum esse : Ita Iacobum apud Cairum Soldano iurasse : propter quam rem oratores eius multum increpatos absque honore remisimus . karlota interim que Rhodum petierat comparatis aliquibus auxiliis cum noua militum manu quam focer ex Sabaudia miserat ad uirum quem Cypri reliquerat apud Cerinem rediit : eo proposito ut Nicosiam peteret : non parua spe freta recuperandi regni Iacobus consiliis eius exploratis iter intercipit : confertoque proelio multos Gallorum interficit : reliquos in castellum repellit : quo in loco usque in hanc diem Ludouicus obsidionis incommoda fert : relique partes insule Iacobo tanquam regi parent : excepto Colossi oppido : quod Rhodii tenent : & Famagusta quam Genuensium esse diximus . karlota uiro apud Cerinem dimisso Rhodum contendit : & deinde plena calamitatis ad nos nauigauit : sibi & uiro ut consuleremus non sine lachrymis orans : nam & ipsa multa in mari aduersa pertulerat : nos qua potuimus humanitate prudentem sane & cordatam foeminam consolati sumus . Vinum & triticum quod regi mitteretur obseffo apud Ancona obtulimus : & sibi que omnium rerum erat indigua equos & mulos coemimus : & uiaticum dedimus : quo in Sabaudiam ut reginam deceret proficere re ad focerum : auxilia quoque polliciti : quibus in regnum restitui posset si nostris consiliis uteretur . Facile nanque exulibus regibus commisereri scimus . Sed digna dei ultio . Nam cum nos apud Mantuam conuentum ageremus : regesque hortaremur : ut in tutelam regionis assurgerent : neque hinc Turcos : Inde Saracenos in christianos seuire permitterent . Huius Ludouici pater qui multa promiserat Inter primos reperi tus est : qui Orthodoxe fidei auxilium negauere . Ipse quoque Ludouicus adolescens : cum per padum nauigaret essetque Mantue propinquus in eo loco ubi Mintius Pado miscetur : haud quam dignatus est nos uisere : aut nostram benedictionem

exposcere quibus ex rebus sepe oratores Sabaudienfes allocuti eorum facta danauimus : futurumque diximus ut in poenam eorum que pater faceret filius regnum amitteret : frustra que opem ab aliis peteret : quam suus pater negasset ecclesie : sicut postea cum magno religionis damno secutum est . Hec habuimus que de Cypro diceremus . Aliquanto longius quam con / sueuimus propter historiam nostri temporis : que non uide / batur negligenda : quod etiam in aliis locis facturi sumus : ubi nostra etas aliquod habuerit memoratu dignum . Soldanus suam esse Cyprum dicit : & Rhodum propter Hierusalem : de cuius regno has insulas esse putant : & cum ipse Hierosolimam possideat : ad eas quoque ius sibi competere arbitratur . Turcorum imperator de Cypro nihil aduersatur . Rhodum uero sui iuris esse contendit : qui uicina incontinenti littora obtinet . Antiqui & Rhodum & Cyprum Asię tradiderunt : quibus nulla continens propinquior est . Nam Rhodus Carię Cilicie Cyprus obicitur : que Asię partes existunt . Asiam ipsam minorem qui primo coluerint non satis certum est : quidam Indigenas putant : nos ex Syria primos cultores aduenisse arbitramur : quando ex unis parentibus omnes originem ducimus . Illi uero in terrestri paradiso creati : atque illinc eieci in Damasceno primum agro locati sunt : Indeque genus humanum nisi Armenica magis origo alicui placeat : quia in Arca Noe seruata sit humana caro : & illa in montibus Armenię cessante diluuiio requieuerit : unde rursus propagati homines ad colendas prouintias exierint : Sed omnes ab Adam prognati sunt : qui filios Noe sui generis auctorem faciunt . Ante Troianum bellum cultores Asię inter primos memorantur Caucones : quos alii Pelasgos alii Scythas fuisse tradunt : hos Bebrices e Bitynia pepulerunt . Bebrices Mariandrini cum Paphlagonibus ex quibus Mariandini exiuerunt : & Eneti . Nobilis Paphlagonum natio Migdones Olympi cultores qua Boream respicit : & Doliones inter Rhindacum habitantes & Esapum

& Mysi qui ex Mysia profecti sunt. Europæa apud Danubium sita: & Lydi qui & Meones appellati sunt: & antiquiores: quam Mysii creduntur: & ab aliquibus Mysorum patres existimati sunt. Asiæque indigenæ: & Leleges qui per insulas habitantes sub Minoe Cretensi fuerunt: postea incontinenter Asiæ migrantes Australe inde latus usque Assum: & deinde usque ad Caicum & Hermum oram maritimam tenere: & Cares qui prius Leleges esse putantur & insulares: postremo terrestres facti apud Meandrum sedes obtinuerunt. & Phryges qui ex Tracia profecti Primo Sangarii ripas habitauerunt: Deinde ad orientem mediterraneam petierunt. & Lycii qui prius non procul ab Ilio sortiti sedes in duos diuisi principatus: denique ultra Thaurum migrasse creduntur. & Teucri quos alii ex Cræta alii ex Attica ortos existimarunt: & circa Amaxicum habitauerunt. & Cilices qui sub Hectore fuerunt Thebam colentes Ilio proximi: quo deleto Thaurum transiuerunt. & Dardani sub Aenea: & Antenore constituti Idæ Accolæ. & Ceti prope Caicum sub Euripillo militantes. & Pelasgi qui Larissam Cumanam prius coluere gens ab origine Thessalica: quæ postea multum creuit: & tamen cito defecit: & Solium in mediterranea supra Cares ad Thaurum habitantes. & Leucosiri ultra Halim in ponto collocati & Amazones quæ Themisciræ campos incoluere. & Calybes qui montes Pharnatiæ & Trapezunti uiuos infederunt: omnes huiuscemodigentes. ante bellum Troianum in Asia fuisse traduntur. De Lycaonibus: & Cappadocibus: & Cathaonibus: & Armeniis: & Pamphyliis: & Pisidibus: & Isauriis: & Tracibus: qui Cimerii fuerunt: & Magnetes deleuerunt: & aliis compluribus incertum est: Aeoles: & Iones: & Dares: & Macedones: & Gallatas nemo dubitat post cladem Iliacam in Asiam peruenisse: quæ frequenter externo subiecta imperio: aut raro: aut nunquam regem pertulit in armis clarum: cuius uetusta origo Asiatica fuerit: siue quod imbelles genus hominum fa-

cile iugum subiit siue quod regionis ubertas externos reges ad eam acquirendam summis conatibus attraxit. Nam priusquam Troia Græcorum armis rueret: multi Asiani externi reges inuaserunt. Iuppiter siue Crætensis fuit: siue ut alii uolunt Aegyptius Asiæ imperium adeptus est: & Hercules ille primus: & Dionysius quem Bacchum uocauerunt: & Osiris quem cum superioribus: stulta Aegyptus tanquam deum coluit. Sesostris quoque rex Aegypti Asiam sibi subiecit: & Idam Tyrus Scytharum rex qui sibi successoribus suis per mille & quingentos annos uectigalem Asiam fecisse traditur: & Amazones Scytharum Soboles: magnam sibi Asiæ partem uendicauerunt: & Ninus rex Asiriorum usque ad Hellespotum cum exercitu peruenit omnemque Asiam domuit: quæ & sibi & successoribus usque ad Theutamum paruit: sub quo Troianum bellum exortum est. Theutamus autem per Legatos a Priamo requisitus Memnonem Thitoni filium cum decem millibus Aethiopum & totidem Susianis: ac ducentis curribus in auxilium misit: cum amplius mille annis Asia sub Asyriis fuisset: Hercules etiam Alémenæ filius Troiam depulatus est. Sed neque Hercules: neque Agamemnon in Asia imperium continuarunt: qui habita uictoria in uarias regiones dispersi sunt: quemadmodum & Cymmerii: qui multas in Asia ciuitates desertarunt: nec totam Asiam occuparunt: sicut neque Iasonis sotii: quanuis aliqua loca obtinuerint post Troiam deletam: Lydorū res magnæ fuerunt: apud quos Mydas giges & Aliates & Croesus rerum potiti sunt: deinde Persæ horū imperium deleuere: qui usque in græciā penetrarunt. Persas uero Macedones deiecerunt: & ipsi a Romanis pulsi sunt. Post Romanos græci Asiam obtinuerunt: cum apud Bizancium imperii sedem Cōstantinus posuisset. græcos autem Turci eliminarunt: quos Tamerlanes ut ante diximus magnis affectit cladibus: Sed tanquam fulgur cum omnia pertriuisset breui defecit: & res ad Turcos sine controuersia rediit. Inter Asiaticos autem

Myrtdates

qui armis claruerit: unum reperimus cunctis excellentiorem: & cui pauci possint equari: Myrbridatem: scilicet Eupatorem cuius progenitores Pontici fuerunt: & ipse apud Synopem natus educatusque est: & ibi tandem sepultus. Ad hunc puerum: ut Apianus alexandrinus scribit: & parentibus orbatum principatus translatus est: qui mox ut adoleuit finitimos Barbarorum populos in potestatem suam redegit. Scytharum non paucos sibi subiecit: in Romanos per quadraginta annos uariis euentibus bellum gessit. Bityniam & Cappadociam non semel adeptus est. Asiam Phrygiam Paphlagoniam Gallaciam: ac Macedoniam cum in greciam transisset potenter inuasit: multa & preclara egit: maria Cilicia id Ionium usque dominatus est: quo ad Sylla intra paterni regni limites eum inclusit: centum & sexaginta millibus hominum bello sibi adeptis inter lubricos prolapsus casus: minime animum posuit bellum facile instaurauit: cum optimis ducibus prelio decertauit: a Silla quidem & Lucullo Pompeioque uictus: sepe numero magnas illis intulit clades. L. Cassium. & Q. oppium & Manium Acilium captiuos sibi deditos palam circumduxit: quoad illum qui totius belli causa fuerat iuteremit: Reliquos Sillem tradidit. Vicit Fimbriam ac Murenam quotam quoque consulatu illustrem: & Fabium: ac Triarium: ingenium illi ad res difficiles precellentissimum fuit: uictus sepe minime ab incepto destitit: nec una uia Romanos aggressus est: cum celtis foedus inuit: & Sertorium in Hispaniam misit per insidias: siue ab hostibus siue ab aliis ferro impetitus & Sautius: nullo tamen ab opere cessauit. Sanguinolentus & crudelis in omnes fuit: nam matrem: fratrem ac filios tres impuberes totidem filias interfecit. statura igenti fuisse tradit: ualitudie prima usque ad ultimam uite tps egrate iacari: ac mille stadia eqs per iterualla dispositis una die discurre: currus sex & decem eqs agitare: grecis ibutus disciplis: & ob id sacris eorum usus: musicę preterea deditus: Sobrietatis eximie: in pluribus laborumque patientissimus.

Solum mulierum deuictus illecebris his moribus Mithrydates cum orbem plurimas: & preclaras regiones cladibus inuoluisset Postremo desertus a suis: & filii fraude circumuentus: ad ueneni remedia conuolauit: quibus non satis celeriter opitulantis quod iis assuefactus erat: a Buthito quodam Celtarum duce ut se ferro interimeret grecibus impetrauit: atque ita rex quondam potentissimus: e uita decessit: Sextusdecimus a Dario ultimo Persarum rege Octauus siue sextus a Myrbridge illo: qui a Macedonibus defecit: & Ponti regnum sibi uendicauit. Vixit annis octo siue nouem supra sexaginta: in quibus per septem & quinquaginta regnum tenuit: confessu Pompei regali sepulchro apud Synopin conditus: & solennia funeris magnifice consecutus: Sed neque is uetusta origine Asiaticus fuit Mitridates enim qui primus Cappadocię potius regnum inuasit: e genere Persarum regio fuisse traditur. Fuerat ille Antigonis amicus. Antigonus uero cum per somnum sese agrum auro serere uidisset: & Myrbridatem aurum metentem in pontum recedere: expergefactus illum interficere conatus est. Myrbridates cum sex duntaxat equitibus fugiens quendam locum Cappadocię muniuit: multisque illuc per Macedonum incuriam confluentibus: Cappadociam finitimasque circapontum tenuit nationes. Postremo imperium in maius propagatum filiis tradidit: Quod uicissim unus ab alio suscepit: usque ad Eupatorem: qui etiam Dionysius uocatus est: de quo modo locuti sumus. Mulieres in Asia clarissime ante omnes fuerunt: Amazones quarum genus e Scythia profectum diximus. Deinde Arthemisia Halicarnassi regina: que cum Xerxe aduersum grecos bellum gessit. Postremo Pythodori quam supra in Ponto regnasse memorauimus: non possumus non Asiaticam dicere: eius pater Pythodorus apud Tralliam urbem: & priuato ciue magnus euasit: & opes regias cumulauit. Nec nos latet plurimas Asię foemias clarum nomen affecutas esse: sed inter eas que regnauerunt has preferimus. Verum quia de Turcis superius mentionem fecimus: ad quos ultio loco ipsi Asię delatum

Amazones

Arthemisia
pythodori

Turchoz ongo

est. Haud absurdum fuerit eiusce gentis originem recensere. Ut eorum confutetur error qui gentem Troianum Turcos esse affirmant: ac Teucros uocant. Turci ut Eticus philosophus tradit in Asiatica Scythia ultra Pericheos montes: & Taracuntas insulas contra Aquilonis ubera sedes patrias habuere. Gens truculenta & ignominiosa in cunctis stupris ac lupanaribus fornicaria comedit: quæ ceteri abhominantur: Iumentorum Luporum ac uulturum carnes: & quod magis horreas hominum abortiua. Diem festum nullum coluit: nisi mense augusto Saturnalia. Romanorum imperium audiuit: magis quàm sensit: quanuis Octauiano augusto in auro litoneo censum dedit: & id quidem sponte. Nam cum uicinas: undique regiones annum illi tributa reddere animaduertisset: nouum dierum ac temporum exortum esse deum arbitrata: munera illi quot annis misit. hæc gens ut Otto historicus tradit imperantibus græcis: & regnante apud Francos Pipino annis ab hinc supra sexcentis non Caspias: ut ille ait: sed caucaseas egressa portas cum Auariibus ferocissima pugna: multis utrobique desideratis confligit. Exin pontum: Cappadociamque transgressa: ad reliquas finitimas gentes sensim illapsa est: nec multo post quemadmodum Nicolaus Sagundinus ad nos scripsit: græcis ac latinis litteris eruditus: eadem gens more latronum clandestinis quibusdam excursionibus uires sibi uendicans occupatis montibus: & claustris opportunis: unde per occasiones facile irruptiones fieri possent: usque adeo emerfit: atque sublata est animis ut palam iam & pari Marte aduersum finitimos de agrorum possessione certaret: & denique procedenti tempore non solum pontum & Cappadociam: uerum Gallaciam: Bithyniam Lycaniam: Pisidiam utranque Phrygiam Pamphyliam: Ciliciam Cariam: & omnem Asiam quæ minor uocatur: ultra citraque Taurum: ad oras usque Ioniæ: & littora græci maris occuparet. Nec unum quendam principem: sed alios alii duces: & uaria auspicia profectos secuti. ex hac gente trigessimū ab hinc: & ceterisimū circiter annum Ottomāus quidam exigui tamē cæsus & obscuri iter priuatos

nominis ex collectio milite non ingenti manu per seditionem conflata Crassari passum: ac non solum reliquias Christianas uexare: uerum etiam homines sue gentis armis infestis petere: & sibi subdere coepit cuius conatibus orta inter principes graui discordia foelicem cursum præbuit. Ottomanus enim dum illi sese inuicem laniant: Accitis undique omnibus: qui pro ingenio præde rapinarum cupidi essent: auctoritatem breui & nomen adeptus oppida non pauca partim ui: partim seditione in potestatem accepit. Huic successit Orcanes: qui rem inchoatā a patre commodi prosecutus: longe lateque propagauit: quem secutus Amurates filius duobus de græcorum imperio disceptantibus ab altero qui superari timebat in auxilium accersitus: cum ex Asia transisset in græciam consulto bellū protrahens: ubi ambos consumptis eneruatisque uiribus fractos ac defessos animaduertit. Versis (ut aiunt) propriis arma in eos sine ullo discrimine per occasionem conuertit: & plurimum græciæ sibi subiecit. Is uita functus duos reliquit filios Solmanum: & Pazaitem: quem superius a Termelane captum retulimus. Soldano extincto res uniuersa ad Pazaitem deducta est: qui priusquam caperetur res magnas in græcia gessit: dimissus uero nihil memoria dignum egit: mortemque in Asia inglorius obiit: cuius filii qui complures erant in potestatem græcorum uenere: cum capto patre periculum euasuri. Ex Asia in Traciam nauigare contenderent: Calapinus tamen natu maior emissus a græcis regnum obtinuit: cui uita functo Orcani filio: tenella ætate adolescentulo quorundam principum regnum occupare conati. Moyse patrius: & ipse a græcis dimissus infestis armis occurrit: & magis præditione quam pugna oppressum extinxit adolescentem haud multo post: & ipse nullo superstite filio decessit: quem Mahumetes frater tertius ex Pazaitem: filiis subsecutus regnum in cruce obtinuit: quæ magnis rebus in Europa gestis: in Asia quoque complures Turcorum relictos ui atque armis oppressos regnis exiit: huic defuncto successit Amurates filius quæ per id tempus in Asia manens

audita patris morte in Traciã conatus. Traciam traicere impe-
ratoris gręcorum maritimo apparatu prohibitus est: & Mu-
staphas natorum pazaitę reliquus ut rerum potiretur a gręcis
liberatus & summa ope adiutus. Sed Mustapha pugna supera-
to & interempto a murates uictor uniuersum regnũ obtinuit.
hic fuit Mabumetis qui modo regnat pater utriusque res geste
memoriam exposcunt: quas cum de gręcis agemus: haud qua
quam reticebimus. hęc est Ottumanorum progenies: & Tur-
corum origo: qui quanquam ea loca possident: quę olim Teu-
cri tenuere: non tamen Teucrici appellandi sunt: Alioquin & dar-
danos & Myfos & Phryges & multarum gentium: quas uel
Asia uel in gręcia subiecerunt nominibus appellare possemus:
Siue enim ex Attica siue ex Cręta: quod ad mare probare ui-
detur: Teucrorum origo fuit: nihil ad Turcos pertinet: quos
Scytharum genus esse docuimus Barbaram & Tetram proge-
niem: quanuis pluribus sęculis in Asia gręciaque commorati
uitam mitiorem induerit: & imperium utriusque terre conse-
cuti sint. Adeo Turcorum nomen auctum est: ut quę olim
Asia uocabatur: nunc Turciam uocitent. a Turcis enim uni-
uersa possidetur: præter oram Trapezuntiam: quę suo impera-
tori paret Christianę religionis cultori: quanuis gręco & non
nullis erroribus imbuto aduersus quem profectus hoc anno
Mabumetes eius imperium labefactum existimatur. habent &
Armenii aliqui suum ducem in Asia qui christum sequitur ut
ante diximus: reliqui omnes Turcorum potestati subiecti sũt:
Sed non omnes Turci Ottumanorum imperio subsunt: nam
& Caramanus Cilicię dominus: qui magnam Cappadocię
partem posside: & Asambecus qui prope Euphratem domi-
natur: & alii nonnulli reguli ab origine Turci cum Ottuma-
ni progenie diu de regni possessione certarunt. Caramanus in-
ter Mabumetem Turcorum imperatorem: & Soldanum ęgy-
pti dominum medius: multa per nostram ętatem modo cũ
hoc: modo cum illo prælia gessit: locorũ difficultatibus: & Ci-
licię gentis: cui dominatũ uirtute confusus: & odio Mabumetis

christianorum amicus: Nec Asambecus ottumanorũ profapi-
am quiescere permisit Christianę coiunctus uxori imperatoris
Trapezuntii filię: quanuis parui momenti est apud Turcos
matrimonii nomen: quis cõiuges sunt: quot ducere uoluerũt:
Impiam Mabumetis legem sequentibus: cum qua nobilem &
pulcherrimam Asiam fęderauerunt eadem ab initio idola co-
luit: deorumque uariis superstitionibus dedita quanuis non:
nullos admiserit Iudeos ueri dei cultores: non tamen legem eo-
rum accepit: Sed quemadmodum hodie iudei inter nos uiue-
re permittuntur: Ita & inter gentiles per Asiam sub tributo ui-
tam agebant. **D**amnatissimus ille idolorum cultus usque ad
Romanorum imperium perdurauit: quibus ad Christum cõ-
uersis: & in Asiam & in omnem fere terram prædicatum per
apostolos intonuit euangelium: & benigne auditum est. Cre-
dit Asia Christo & pulcherrimas erexit ecclesias: nec ulla eius
portio fuit Christianis non iniuncta sacris. Fatemur plurima
ibi & per Romanos & per alios iudices Christianorum perfe-
cutio acta est. Sed uicit gloriosa martyrum constantia. uicerũt
& sanctissimi uerbi dei prædicatores. Erecta sunt monasteria
uirginum & sanctorum patrum Cenobia. laudatus est in can-
ticis dominus: & in odorem suauitatis sacrificatum est: ei cun-
cta populi ora: & omnes linguę Christum insonuere: cui nul-
la non uilla altaria dedicauit: & dona in eius nomine conse-
crauit. Cessauit omnis spurcicia ueteris cultus. Diruta sunt de-
monibus sacrata templa exusta simulachra: contrite deorum
imagines: omnis turpitude: omnis blasfemia procul acta euan-
gelica uita recepta. Sancti & pudici mores admissi: laudata uir-
ginitas: probata nuptiarum castitas: Innocentia in honore ha-
bita: sobrietas & mansuetudo ore omnium commendata: nul-
la consuetudo admissa quę aduersa sacro sancto euangelio
uideretur: uerum Turcorum aduentu cuncta immutata sunt.
Mabumetbea lex quę sub Heracleo impatore coeperat euāge-
liũ Christi repulit christianorum desidia: q̄ petentibus opem
Asianis neq; cõsilio neq; auxilio fuerũt. Rediit sęditas & pri-
stina turpitude: nam quãuis simulacra horrent Turci & unum

*Christiani cultus origo in
Asia*

se colere deum dicunt. Indigna tamen de Christo sentiunt: nec trinitatem adorant: haud intelligentes quomodo possit deus unus & trinus esse: & scripturam sacram deprauarunt: uoluptatis ac libidinis serui. Perierunt sacre littere: & omnia bonarum artium studia defecerunt: apud seruos paucos Christi nomen auditur: neque illi qui se christianos appellant in Asia ueri christiani sunt: non ambulantes ad ueritatem euangelii: & si enim plurimi adsunt greci christianis imbuti sacris: multum tamen ab antiquorum sanctorumque patrum regulis abierunt: Nec Romanam ecclesiam audire dignantur omnium fidelium matrem. Nimis multum est quod in Asia perdidit christus nobilissima prouincia a nostra religione est alienata: Et quot populos: quot preclarissimas urbes: quot insulas fama celebres: quot iclita regna cum Asia perdidimus in oratione qua resuadet rex Agrippa Iudeis apud Iosephum ne cum Romanis bellum susciperent quingentas ciuitates in Asia minori: ac propria fuisse coperimus. Et que unquam terra uiros doctrina excellentes plures quam Asia protulit! Dum singulas percurrimus urbes: commemorauimus illustres uiros e septem sapientibus: quos admiratur antiquitas tres uel quattuor Asiaticos fuisse constat: quando ex ipsa continenti aut ex insulis sibi adiacentibus orti sunt. Homerus ipse inter poetas precellentissimus: haud dubie Asiaticus fuit quanuis eum apud se natum plures ciuitates decertent: & Hypocrates medicorum princeps ex Cononatus Asiam honorat: & Aracus astrologus Solensis inter philosophos siue stoicos siue peripateticos multi Asiatici claruerunt. Oratorum quoque & historiorum maximus numerus: sicut in particularibus relatatum est. Theologi quoque nostre religionis non pauci in Asia floruerunt. Sed unum omnium & primum & maximum satis fuerit commemorasse Paulum Tharsensem cuius epistolam post euangelia primum sibi locum in ecclesia uedicauerunt. Omittimus aliarum artium studia: architecturam: picturam: statuariamque in quibus Asianorum ingenia facile principatum obtinere leguntur: eent singula recensere: que apud Asiaticos principua extiterunt: & e septem miraculis orbis duo in Asia referuntur.

Manseoli sepulchrum apud Cares: & Iouis siue Solis collosus apud Rhodios: quos inter Asiaticos computauimus: hec longius fortasse quam par fuerat recensuimus: ut intelligant qui hec legerint quantum Christiana res publica perdiderit: atque hec potissimum causa fuit: cur Asia & eius partes distincte usque ad minutissimas describeremus. Dicit fortasse aliquis non minoris damni fuisse: uel greciam amisisse que omnium doctrinarum mater iudicata est: & armorum gloria plurimum excelluit: uel Syriam in quo primus homo uisus: & in qua Christus natus: & altus humanum genus per crucem redemit: & uiam qua celum peteremus aperuit. Vtilius igitur fuisse has prouincias descripsisse quam Asia: Sed neque nos illos negligemus: si uita comes fuerit: qui & orbis uniuersi situm & gentes percurrere decreuimus. Nunc maioris Asię quando ea pars absoluta est: que citra Thaurum ad Boream uergit: & multa in ipso Thauro descripta eni sunt: & non nulla ultra Thaurum usque ad Amanum montem & Syriam. Restat ut alias Asię partes aggrediamur: que ab ipso Thauro in Austrum pedent: inter quas indiam primo loco ponemus orientem uersus: queis Ptholomeus ultra indiam collocauerit sinas.

Pii.ii. Ponti. maximi historie rerum ubique gestarum prima pars finitur: & impressioni Venetiis dedita: per Iohannem de Colonia sociumque eius Iohannem mantben de Gherretzem anno millesimo: cccclxxvii.

A. ortiz
d. ortiz

Incipit Registy

A

Pii.ij.
Frigor.&
Quindecim dierū
Et ibi

B

Annui bis
Quod facile
Autem
Nobilitatem
Desinant

C

Et post
Nihil fama
Infulam
Lembos
Autem po.

D

Est fraude
Egypto
Media
In particha
Eufratem quoque

E

Partem exercitus
Nesciumque
Quam plerique
In austrum
Primus eius

F

Ab oriente
Nascitur p̄sertim
Est paphlagonia

Partem que

Antipatri

G

Interfecit
Occurrit
Extendere
Regionem

H

Et thesiis
Tradunt
Quam postea
Et optima

I

Ea prius
Morbis
Strangularentur
Mionneso
Habitatas

k

Ex adultero
Oraculo
Motibus
Et antipbellus
Vrbs &

L

Vrbs nobi.
Confugiens
Arbitraretur
Receptis
Exposcere

Finis

Faint, illegible text at the top of the left page, possibly bleed-through from the reverse side.

Proph
Nihil
Infu
Lacta
Auriga

Faint, illegible text at the bottom of the left page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text at the top of the right page, possibly bleed-through from the reverse side.

Proph
Nihil
Infu
Lacta
Auriga

Faint, illegible text at the bottom of the right page, possibly bleed-through from the reverse side.

